

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORU 2024

GELECEĞİNE GÜÇ KAT

TÜRKHAVACILIK
UZAYSANAYİİ

ZAHİDE
GÜÇLÜ EKİCİ

HASAN HÜSEYİN
CANBAZ

ATAKAN
ŞAHİN ERDOĞAN

CENGİZ
COŞKUN

MURAT
ARSLAN

TAMER
GÖNÜL

BAYRAM
ÇİÇEK

SELÇUK
SAYKAL

CENGİZ
COŞKUN

23 Ekim 2024'te Şirketimizi hedef alan hain saldırıda hayatını kaybeden aziz şehitlerimizi rahmetle anıyoruz.

22 Aralık 2024'te gerçekleşen helikopter kazasında hayatını kaybeden aziz şehitlerimizi rahmetle anıyoruz.

İÇİNDEKİLER

RAPOR HAKKINDA	2
YÖNETİM KURULU BAŞKANIMIZ VE GENEL MÜDÜRÜMÜZÜN MESAJI	3
BİR BAKIŞTA TÜRK HAVACILIK VE UZAY SANAYİİ	4
MİSYONUMUZ, VİZYONUMUZ VE DEĞERLERİMİZ	4
TÜRK HAVACILIK VE UZAY SANAYİİ'DE STRATEJİ YÖNETİMİ	5
2024 YILINDAKİ ÖNEMLİ GELİŞMELERİMİZ	9
FAALİYET ALANLARIMIZ / ÜRÜN VE HİZMETLERİMİZ	12
ORGANİZASYON YAPIMIZ / ORTAKLIK YAPIMIZ	13
BAĞLI ORTAKLIKLARIMIZ, İŞTİRAKLERİMİZ VE YURT DIŞI ŞUBELERİMİZ	14
2024 YILINDA KAZANDIĞIMIZ ÖDÜLLER VE BAŞARILARIMIZ	15

GÜÇLÜ YÖNETİŞİM MODELİMİZ	18
KOMİTELERİMİZ VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK YÖNETİŞİMİMİZ	18
SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK YOLCUĞUMUZ	19
SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK HEDEFLERİMİZ	20
KURUMSAL ÜYELİKLERİMİZ VE DESTEKLEDİĞİMİZ KURULUŞLAR	21
ETKİNLİKLERİMİZ	22
ETİK İLKELERİMİZ	23
RİSK YÖNETİMİ	28
SÜREÇ YÖNETİMİ	31
DOKÜMAN YÖNETİMİ	31

SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE UYGULAMALARIMIZ	33
ÇEVRE YÖNETİMİ VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ FAALİYETLERİMİZ	33
ENERJİ YÖNETİMİMİZ	46
BİYOÇEŞİTLİLİĞE SAYGIMIZ	51

DEĞER KATAN İNSAN KAYNAKLARIMIZ	53
ÇALIŞAN DENEYİMİ VE İÇ İLETİŞİM	53
TERSİNE BEYİN GÖÇÜ	58
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ	59
SOSYAL SORUMLULUK FAALİYETLERİMİZ	63
AKADEMİ FAALİYETLERİMİZ	67

SÜRDÜRÜLEBİLİR EKONOMİK DEĞER	74
TEKNOLOJİ VE İNOVASYON	75
AR-GE YÖNETİMİMİZ	77
PATENT MÜHENDİSLİĞİMİZ	80
HANGAR FLY KURUM İÇİ GİRİŞİMCİLİK PROGRAMIMIZ	80
HANGAR KAMPÜS İNOVASYON PROGRAMIMIZ	81
START-UP KAŞIFLIĞI ÇALIŞMALARIMIZ	82
ÜNİVERSİTE-SANAYİ İŞ BİRLİKLERİMİZ	82
YERLİLEŞTİRME FAALİYETLERİMİZ	85
OPERASYONEL GELİŞİM	85
BİLGİ TEKNOLOJİLERİMİZ	87
SÜRDÜRÜLEBİLİR SİBER GÜVENLİK	89
KALİTE YÖNETİMİMİZ	91
HAVACILIK EMNİYETİMİZ	93
SÜRDÜRÜLEBİLİR TEDARİK ZİNCİRİMİZ	95

EKLER	98
PERFORMANS GÖSTERGELERİ	98
GRI İÇERİK İNDEKSİ	105

RAPOR HAKKINDA

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii olarak sürdürülebilirlik vizyonumuz doğrultusunda ekonomik, çevresel ve sosyal alanlardaki faaliyetlerimizin katılımcı, açık ve şeffaf yönetim ilkeleri esas alınarak paydaşlarımız ile paylaşılmasını amaçlıyoruz. Okumakta olduğunuz 2024 yılı Sürdürülebilirlik Raporumuz ile 01.01.2024 - 31.12.2024 tarihleri arasındaki sürdürülebilirlik performansımızı şeffaf bir şekilde paydaşlarımızın görüşüne sunuyoruz.

Küresel Raporlama İnisiyatifi (GRI) Standartlarına uyumlu olarak hazırladığımız bu rapor ile ekonomik, çevresel ve sosyal alanlarda hem dünya hem de Türkiye gündemini yakından ilgilendiren gelişmeleri ve bunların ışığında Türk Havacılık ve Uzay Sanayii'nin 2024 yılında yürüttüğü faaliyetleri sizlerle paylaşmaktayız. Raporumuz Türkçe ve İngilizce olmak üzere iki dilde yayımlanmıştır. Rapor GRI Standartları'na uyumlu şekilde hazırlanmış olup Kamu Gözetimi Kurumu (KGK) tarafından hazırlanan Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları (TSRS) gözetilmiştir. Raporda hayata geçirilen faaliyetlerle ilişkili olarak Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına (BM SKA) katkısına da yer verilmiştir.

Rapor; Türk Havacılık ve Uzay Sanayii'nin çevresel, sosyal ve yönetsimsel performans öncelikleri gözden geçirilerek belirlenen öncelikli konularının

etki boyutlarını, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına katkısı, paydaşlarımızla iletişimimizi, kurumsal yönetim ve risk yönetimi anlayışımızı paylaşmaktadır. Performans göstergeleri raporun Ekler bölümünde detaylı olarak yer almaktadır. Türk Havacılık ve Uzay Sanayii'nin yurt dışı şubeleri, bağlı ortaklık ve iştiraklerinin sürdürülebilirlik performansı (ilgili bölümde ayrıca belirtilmediği sürece) 2024 yılı Sürdürülebilirlik Raporuna dahil edilmemiştir.

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii Kurumsal Gelişim Müdürlüğü raporlama döneminde koordinasyon görevi üstlenmiştir. Raporlama performansımız konusunda paydaşlarımızın geri bildirimlerini önemsiyoruz. Türk Havacılık ve Uzay Sanayii 2024 Sürdürülebilirlik Raporuna ilişkin soru, geri bildirim ve önerilerinizi surdurulebilirlik@tai.com.tr adresine iletebilirsiniz.

YÖNETİM KURULU BAŞKANIMIZ VE GENEL MÜDÜRÜMÜZÜN MESAJI

“Güçlü Bir Gelecek İçin Yenilikçi Projelerimizle Sürdürülebilir Değer Yaratmaya Devam Ediyoruz.”

Yönetim Kurulu Başkanı
Ömer Cihad VARDAN

Genel Müdür
Dr. Mehmet DEMİROĞLU

Değerli Paydaşlarımız,

Hepimizi derinden etkileyen, 23 Ekim 2024 tarihinde Şirketimizi hedef alan hain saldırıda ve 22 Aralık 2024'te gerçekleşen Hava Ambulansı Projesi kapsamında meydana gelen helikopter kazasında kaybettiğimiz şehitlerimizi rahmetle anıyor; ailelerine, yakınlarına ve tüm milletimize sabır diliyoruz.

Ülkemizin gözbebeği Şirketimiz, 2024 yılında da değer yaratma yolculuğumuzda sürdürülebilirliği odağımıza aldığımız projelerimizle sürdürülebilir büyümeye katkıda bulunmaya devam ediyor.

Sürdürülebilirlik vizyonumuz doğrultusunda, gelecek nesiller için havacılıkta öncü, sürdürülebilir uygulamaları çevresel, sosyal ve yönetim boyutlarında devreye alarak ülkemizin ve gezegenin dünyanın sürdürülebilir kalkınmasına katkı sağlamayı amaçlamaktayız. Şirketimizin sürdürülebilirlik faaliyetlerini; Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına, mevzuata, ulusal ve /uluslararası anlaşmalara uygun şekilde yürütmekte ve iş ortaklarımızın müşterilerin sürdürülebilirlik beklentilerini karşılamayı hedeflemekteyiz.

Türkiye’de sanayi kuruluşları arasında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından verilen Temel Seviye Sıfır Atık Belgesi’ni almaya hak kazanan ilk Şirket konumundayız. ISO 50001 Enerji Yönetim Sistemi Sertifikası’na sahip, Türk Silahlı Kuvvetleri Güçlendirme Vakfı’na (TSKGV) bağlı ilk şirket olarak enerji verimliliğini merkeze alan yatırımlarımızı sürdürmeye devam ediyoruz. İlklerin heyecanını hep birlikte yaşıyor, yaşıyor ve özgün ürünlerimizin gelişimiyle sadece ülkemizin değil, tüm dünyanın ilgiyle takip ettiği bir değer olmanın gururunu yaşıyoruz.

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii, TUSAŞ olarak savunma ve havacılık alanında özgün ürünlerimiz ve insanı merkeze alan gelişim odaklı yaklaşımımızla sürdürülebilir büyümeye katkıda bulunmaya devam ediyoruz. Küresel ölçekte rekabetçi ve özgün çözümler sunan savunma ve havacılık firması olma

vizyonumuzun bir yansıması olarak 2024 yılında *3,2 milyar ABD Dolarını aşan satış geliriyle bugüne kadarki en yüksek satış performansına ulaştık. 723 milyon ABD Doları ihracatla 2024 yılında ihracat performansı korunmuş olup, Asya ve Afrika bölgesindeki ülkelere özgün ürünlerimizin ihracı, Amerika ve Avrupa’ya teslimatı yapılan havacılık yapısalı ve imzalanan yeni anlaşmalarla hedeflere ulaşma yolunda büyük mesafe kaydettik.

Hedeflerimize giden yolda ülkemize nice gururlar yaşatacak mühendis ve teknisyenlerimizin yetişmesine vesile oluyor, en önemli kaynak olarak değerlendirdiğimiz insana, dolayısıyla geleceğimize yatırımımızı sürdürmeye devam ediyoruz.

Çalışma arkadaşlarımızın değerli katkıları sayesinde, havacılık ve uzay sanayisinde global bir aktör olarak ilerliyor, en son teknolojilerle sürdürülebilir uygulamaları hayata geçiriyoruz. 15 binin üzerinde çalışma arkadaşımızın katkılarıyla organizasyonel hedeflerimize ulaşmak için gereken yetkinlik ve deneyimi sağlamaya yönelik adımlar attık. Sürekli gelişim, dönüşüm ve yeni nesil öğrenme yaklaşımlarını benimseyerek çalışanların sürekli gelişimini destekleyecek eğitim programları ve inovatif çözümler sunduk. İnsan odaklı yaklaşımımızla, gezegenimize ve ülkemize güç katmaya devam ediyoruz.

279 adet ulusal ve uluslararası patent ve faydalı model sayısı ile Ar-Ge yönetimi konusunda Türkiye’nin en önemli markası olan Şirketimiz, 2024 yılında da teknoloji geliştirme faaliyetlerine hız kesmeden devam etti. Artan Ar-Ge kapasitemiz sayesinde fikri ve sınai mülkiyet portföyünü derinleştirmekte; açık inovasyon ve girişimcilik ekosistemiyle iş birliği içinde teknoloji üretim süreçlerini hızlandırmaktayız.

Sürdürülebilir değer yaratma yolculuğumuzda başarılarımızı mümkün kılan tüm çalışma arkadaşlarımıza ve paydaşlarımıza içtenlikle teşekkür ediyoruz.

Saygılarımızla.

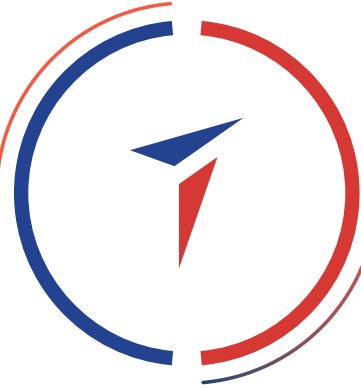
* Satış geliri konsolide olarak paylaşılmıştır.

BİR BAKIŞTA TÜRK HAVACILIK VE UZAY SANAYİİ

MİSYONUMUZ, VİZYONUMUZ VE DEĞERLERİMİZ

Misyon

Ülkemizin stratejik amaçlarına hizmet edecek; savunma, havacılık ve uzay alanında, ulusal ve küresel paydaşlarımıza değer katacak, yenilikçi, sürdürülebilir ve özgün çözümler sunmak.

Özgün ürünleri olan, küresel rekabet gücüne sahip, teknolojiye öncü, havacılık ve uzay alanında dünya markası olmak.

Vizyon

Değerlerimiz

Dürüstlük ve Güvenilirlik

Faaliyetlerimizde yasalara, şirket değerlerine ve etik ilkelerine bağlı kalır, dürüst ve açık davranır, verdiğimiz sözleri tutarız.

Verimlilik

Sürekli iyileştirmeyi esas alarak çalışır, kaliteden ödün vermeden kaynakları etkin ve verimli kullanarak Şirketimize katma değer sağlayan sistemleri geliştirir ve daha iyiye ulaşmayı amaçlarız.

Teknolojik ve İnovatif

Değişimi hayatımızın bir parçası olarak görür; teknoloji ve inovasyon gelişmelerini takip ederiz. Teknolojik yetkinliklerimizi yerli ve milli imkanlarla geliştirmek için sistematik yaklaşımlar benimseriz. Özgün ürünlerimizin odağında yenilikçi çözümler üretiriz.

Sürekli Öğrenme ve Gelişim

Global ve sektörel gelişmeleri takip eder, dönüşüm ve yeniliklere öncülük ederiz. Tüm paydaşlarımız için yaşam boyu öğrenmeye inanarak eğitimi ve gelişimi destekler, sorgular ve araştırırız.

Sürdürülebilirlik Bilinci

Faaliyetlerimizde sürdürülebilirlik bilincini odağımıza alarak topluma ve yeşil geleceğe fayda sağlamayı hedefleriz. Bu doğrultuda, doğal kaynaklarımızı korur, enerji verimliliği, sıfır atık, geri dönüşüm, karbon emisyonunu azaltma gibi konularda çevreye ve ekosisteme duyarlı olur, iyileştirici adımlar atarız. Sürdürülebilir büyüme ile ülke ekonomisine ve topluma katkı sağlamayı ve gelecek nesiller için fırsat yaratmayı hedefleriz.

Paydaşlara Değer Katan

Tüm paydaşlarımızın ihtiyaç ve beklentilerini anlar ve değer katacak çözümler üretmeyi amaçlarız. Ülkemizin, ulusal ve uluslararası müşterilerimizin ihtiyaçları doğrultusunda hareket eder, müşteri odaklılığı esas alır, tüm paydaşlarımızın gelişimine katkı sağlar, hedeflerimize birlikte koşarız.

BİR BAKIŞTA TÜRK HAVACILIK VE UZAY SANAYİİ

TÜRK HAVACILIK VE UZAY SANAYİİ'DE STRATEJİ YÖNETİMİ

“Stratejik Planlamamızı Tüm İşleyişimize Entegre Ederek Sürdürülebilir Büyümemizi Destekliyor, Misyon ve Vizyonumuzu En Etkin Şekilde Gerçekleştirmek İçin Çalışmalarımıza Devam Ediyoruz.”

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii olarak, özgün ürünlerimizle küresel rekabet gücüne sahip, teknolojiye öncü bir havacılık ve uzay şirketi olma vizyonu ile çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

STRATEJİK ODAKLARIMIZ

REKABETÇİ, YERLİ VE MİLLİ ÜRÜN VE HİZMETLER

- Küresel rekabet gücüne ve özgün ürünlere sahip olmak,
- Yerli alt yükleniciler yardımıyla, yerli ve milli teknolojiler kullanarak rekabetçi ürünler geliştirmek,
- Rekabet avantajı getirecek yıkıcı teknolojileri geliştirmek.

GELECEĞİN TEKNOLOJİLERİ VE İNOVASYON

- AR-GE ve inovasyon çalışmalarına verilen desteği artırarak sürdürmek,
- Altyapımızın ve iş gücümüzün potansiyelini kullanarak, iş birliklerini ve ortak çalışma kültürünü geliştirmek,
- Teknolojik gelişmeleri yakından takip ederek teknolojiye öncü ürün ve çözümler üretmek.

İŞ MÜKEMMELLİĞİ VE VERİMLİLİK

- Şirketimizde maliyet ve verimlilik bilincini en üst seviyeye çıkartmak,
- Dayanıklılığı yüksek ve yedekleme mekanizmasına sahip bilgi teknoloji yazılım ve donanım alt yapıları ile verimliliği artırmak,
- Bilgi güvenliği tehditlerine cevap verebilir olmak,
- İş süreçleri ve hizmetlerde dijital teknoloji kabiliyetlerini arttırmak ve süreçlerimizde uygulamak.

ÇALIŞAN BAĞLILIĞI VE YETKİNLİĞİ

- Teknolojik duyarlılığı yüksek, hızlı öğrenebilen, çok yönlü ve analitik düşünme kabiliyetine sahip, değişime açık insan gücünü sağlamak,
- Kendini sürekli geliştiren, hayat boyu öğrenme prensibini benimsemiş çalışanlar ile sürdürülebilir yetkin insan kaynağına sahip olmak,
- Nitelikli ve sürekli gelişen çalışan havuzunu oluşturmak,
- Çalışanlarımıza güvenli ve sağlıklı bir çalışma ortamı oluşturmak.

PAYDAŞ MEMNUNİYETİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

- Çevresel sürdürülebilirliği sağlamak ve karbon ayak izimizi azaltmak,
- Enerji verimliliğimizi artırmak ve sürekli iyileştirmeler ile uluslararası çevre ve enerji anlaşmaları doğrultusunda faaliyet göstermek,
- Müşteri memnuniyeti odaklı olmak,
- Savunma sanayi firmaları sıralamalarında üst noktalarda yer almak.

SÜRDÜRÜLEBİLİR BÜYÜME

- Finansal sağlığımızı korumak,
- Temel işbirlikleri ve tedarikçiler ile ekosistemde sürdürülebilir değer yaratmak.

Uzun vadeli stratejik planlamamızı, TUSAŞ 2022-2030 Stratejik Planı çerçevesinde yürütüyoruz. Sürdürülebilir büyümemizi destekleyecek şekilde hazırladığımız stratejik planımız; ekosistemimizi geliştirmeye, rekabetçiliğimizi artırmaya ve teknolojik öncülüğümüzü sürdürmeye odaklanıyor.

Orta vadeli yönetim anlayışımız, stratejik planımız kapsamında belirlediğimiz hedeflerin, iç ve dış dinamikler doğrultusunda sürekli analiz edilmesi ve gerektiğinde güncellenmesiyle şekilleniyor. Riskleri ve fırsatları değerlendirerek iş süreçlerimizle uyumu göz önünde bulunduruyor, alınması gereken önlemleri belirleyerek gerekli aksiyonları planlıyoruz.

Kısa vadede ise, Şirketimizin stratejik amaç ve hedeflerine ulaşılması amacıyla ilgili bölüm/bölümlerin üzerine düşen görev ve sorumlulukları ile ilgili yıl içerisinde yürüteceği çalışmalarını içeren, amaç ve hedefleri eyleme dönüştüren stratejik faaliyetleri oluşturuyoruz. Bu faaliyetlerin ilerleme durumunu her çeyrekte takip ediyor, yıl ortasında ve yıl sonunda düzenli olarak raporluyoruz.

BİR BAKIŞTA TÜRK HAVACILIK VE UZAY SANAYİİ

TÜRK HAVACILIK VE UZAY SANAYİİ'DE STRATEJİ YÖNETİMİ

PAYDAŞ İLETİŞİMİMİZ

“Şirketimizin Sürdürülebilirlik Yolculuğunda Birlikte Çalışmanın Gücü”

Sürdürülebilirlik yolculuğumuzda paydaşlarımızla sürdürülebilir ilişki kurmanın, paydaşlarımızın Şirketimiz üzerindeki etki ve önem düzeylerini yönetmenin sürdürülebilirlik çabalarımızın başarısı için kritik bir faktör olduğunun ve stratejik yönetim açısından öneminin bilincinde hareket ediyoruz. Şirketimizin faaliyetlerini etkileyen ve faaliyetlerimizden etkilenen ana paydaş gruplarımızı tanımlamak ve onlarla sürdürülebilir ilişkiler kurmak amacıyla titizlikle çalışıyoruz. Paydaşlarımız ile düzenli iletişim kurarak paydaşlarımızın gözünden Şirketimizi değerlendiriyor, paydaşlarımızın beklentilerini ve ihtiyaçlarını anlamak ve karşılamak için sürekli olarak çaba gösteriyoruz. Paydaşlarımızla etkileşime geçerek stratejilerimiz ile hizalanmalarının önündeki engelleri öğreniyor, bu engellerin giderilmesine yönelik çözüm önerileri sunuyor ve paydaşlarımız ile iş birliği içerisinde bu çözüm önerilerini

hayata geçiriyoruz. Paydaş analizi çalışması yaparak paydaşlarımızın perspektifinden güçlü/zayıf yönlerimiz ile, bizleri olumlu ya da olumsuz etkileyebilecek fırsat ve tehditleri belirliyor böylelikle hem katılımcı bir yaklaşım ile stratejilerimize yön veriyor hem de stratejilerimizin tüm paydaşlarımız tarafından sahiplenilmesini sağlıyoruz.

Bu bağlamda, müşterilerimiz, çalışanlarımız, iş ve kamu paydaşlarımız, toplum, işbirlikleri ve tedarikçilerimizden oluşan paydaş gruplarımızın Şirketimizin sürdürülebilirlik yolculuğunda temel bir rol oynadığının bilincinde katılımcı bir yaklaşım ile çalışmalarımızı yürütüyoruz.

PAYDAŞ HARİTAMIZ

MÜŞTERİLERİMİZ

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii'nde müşterilerimizin memnuniyetini sağlamak işimizin merkezinde yer alıyor. Müşteri odaklı yaklaşımımız ile müşterilerimizin ihtiyaçlarını anlamak ve beklentilerini karşılamak için sürekli çaba gösteriyoruz. Yenilikçi ürün ve hizmetlerimizi sürekli olarak geliştirerek, sözleşmelerimizden doğan yükümlülüklerimizi zamanında ve eksiksiz olarak yerine getirerek, üstün kalite anlayışımız, kusursuz üretimimiz ile müşteri deneyimini sürekli iyileştirmeyi amaçlıyoruz. Müşterilerimizle düzenli iletişim kuruyor, müşteri memnuniyet anketleri ile geri bildirimlerini alıyoruz. Düzenli müşteri ziyaretleri ve kesintisiz satış sonrası iletişimle, beklentileri aşmayı hedefliyoruz; bu doğrultuda müşterilerimizin geri bildirimlerinden aktif olarak yararlanıyoruz.

ÇALIŞANLARIMIZ

Başarılarımızın temel yapıtaşı olan yöneticilerimizin ve çalışanlarımızın tutku, yetkinlik ve bağlılığı sürdürülebilirlik hedeflerimize ulaşmamızda kritik bir rol oynamaktadır. Yönetici ve çalışanlarımızın refah ve gelişimi Şirket stratejilerimizin merkezinde yer alırken, adil ve destekleyici bir çalışma ortamı oluşturmayı amaçlıyoruz. Düzenli aralıklarla çalışan memnuniyetini ölçümlüyor, aldığımız geri bildirimler ile çalışanlarımızın memnuniyetini artırmaya yönelik faaliyetler gerçekleştiriyoruz. Yöneticilerimizin ve çalışanlarımızın kişisel ve profesyonel gelişimlerini desteklemek için çeşitli eğitim ve gelişim programları sunuyoruz. Bunun yanı sıra, iş sağlığı ve güvenliği konusunda sürekli eğitimler düzenleyerek, yönetici ve çalışanlarımızın güvenli bir ortamda çalışmalarını sağlamak için çaba gösteriyoruz. Değerlerimiz ve etik ilkelerimize bağlı kalarak adil işe alım ve terfi politikaları uyguluyoruz. İş birliğine dayanan bir çalışma kültürünün yanı sıra motivasyon etkinlikleri, spor ve sosyal aktivite kulübü faaliyetleri ile çalışanlarımızın memnuniyet ve motivasyonunu yükselterek iş gücü verimini artırmayı ve sürdürülebilir insan kaynağı varlığını oluşturmayı hedefliyoruz.

BİR BAKIŞTA TÜRK HAVACILIK VE UZAY SANAYİİ

TÜRK HAVACILIK VE UZAY SANAYİİ'DE STRATEJİ YÖNETİMİ

İŞ VE KAMU PAYDAŞLARI

Şirketimizin başarısının ve büyümesinin önemli bir parçası olan iş ve kamu paydaşlarımızın kıymetli destekleri ile mali, yasal, etik ve genel yönetim gereklilerine uyum sağlamayı hedefliyoruz. Bu bağlamda, hissedarlarımız ile düzenli olarak stratejik kararlarımızı paylaşıyor ve iletişim kanalları ile geri bildirimlerini alarak şeffaflık ve hesap verilebilirlik ilkesi çerçevesinde uzun vadeli ve karşılıklı değer odaklı ilişkiler kuruyoruz. Onların beklentilerini anlamak ve değerlerine saygı göstermek, stratejileri ile hizalanmak üzere uzun vadeli iş ilişkisi sürdürmemizin temelini oluşturuyoruz.

Denetleyicilerimiz, değerlendircilerimiz ve kamu paydaşlarımız ile Şirketimizin performansını bağımsız bir şekilde değerlendirerek, uluslararası standartlara uygunluğumuzu doğrulamak üzere iş birliği içerisinde çalışarak sürdürülebilirlik çabalarımızın etkinliğini artırmak için sürekli olarak stratejiler geliştiriyoruz. Değerlendircilerimizden aldığımız geri bildirimler ile iş süreçlerimizi, uygulamalarımızı geliştiriyor ve geliştirme yolunda ilerliyoruz.

TOPLUM

Toplumumuzun ekonomik, sosyal kalkınmasına ve refahına öncelik veriyor, Ülkemize değer katmayı ve gelecek nesillere daha iyi bir dünya bırakmayı amaçlıyoruz. Sosyal sorumluluk projelerinde aktif olarak rol oynuyor ve toplumumuzun ihtiyaçlarına duyarlı çözümler üretiyoruz. Yardım kampanyaları, sektör toplantıları ve fabrika ziyaretleri ile de toplumun her kesimine destek vermek için büyük gayret sarf ediyoruz. Üniversiteler ve eğitim kurumları ile iş birliği yaparak geliştirdiğimiz ortak projeler, eğitim ve staj programları, konferanslar, akademik toplantılar ile geleceğin söz sahibi olan yetkin gençler yetiştirmeyi hedefliyoruz. Üniversiteli gençlere yönelik düzenlenen fuarlara katılım sağlıyor ve Ülke çapında genç yetenekler ile iletişim kuruyoruz.

Düzenli aralıklarla kurumsal algı ve itibar ölçümleri gerçekleştiriyor, elde ettiğimiz sonuçlar ile kurumsal kimliğimizin güçlendirilmesi ve tanınırlığının artırılması için daha etkili iletişim stratejileri ve farkındalık kampanyaları planlıyoruz.

İŞBİRLİKLERİ VE TEDARİKÇİLERİMİZ

Şirketimizin büyüyen ekosisteminde önemli bir rol oynayan bağlı ortaklık ve iştiraklerimiz, işbirliklerimiz, tedarikçilerimiz ve alt yüklenicilerimiz ile Şirketimizin kuruluş amacını ve vizyonunu gerçekleştirmek, Şirketimizin stratejilerini hayata geçirmek amacıyla iş birliği içerisinde, ortak hedeflere ulaşmak için birlikte ilerliyoruz. Şirketimizin uzun dönem büyüme hedeflerine ulaşmasını sağlayacak, üretim kapasitesi için sürdürülebilir ilişkiler kuracak, sürecin verimliliğini artıracak ve işbirlikleri ve tedarikçi ekosistemini geliştirecek stratejilerin işbirlikleri ve tedarikçilerimiz ile paylaşıldığı, firmaların geri bildirim ve değerlendirmelerinin alındığı toplantılar düzenliyoruz. Stratejik amaç ve hedeflerimiz ile hizalanmalarını sağlamak üzere bilgi aktarımı sağlıyor, hedeflerimize ulaşma yolunda karşılaşılabilecek engelleri birlikte değerlendiriyor, engellerin çözümlerine yönelik öneri, geri bildirim ve değerlendirmeler sunuyoruz. Birlikte engellere çözüm üretiyor, engelleri aşarak hedeflerimize adım adım ilerliyoruz. Başarılarımızdaki kritik bir öneme sahip olan işbirlikleri ve tedarikçilerimiz ile sektördeki iyi uygulama örneklerini paylaşıyor, karşılıklı olarak bilgi, birikim ve deneyimlerimizi aktarıyor sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşmayı amaçlıyoruz.

BİR BAKIŞTA TÜRK HAVACILIK VE UZAY SANAYİİ

TÜRK HAVACILIK VE UZAY SANAYİİ'DE STRATEJİ YÖNETİMİ

PAYDAŞ İLETİŞİM KANALLARIMIZ

Paydaş	Paydaş Grupları	İletişim / Katılım Platformu
Müşteriler	- İş Ortaklığı/Üretim Müşterileri - Özgün/Entegre Ürün Müşterileri - Ürün İdame ve Satış Sonrası Destek Müşterileri - Potansiyel Müşteriler	Müşteri memnuniyet anketi, eğitimler, düzenli ziyaretler, fabrika ziyaretleri, fuarlar, direkt iletişim, satış süreci, ürün sevkiyat süreci, satış sonrası iletişim, dış paydaş anketi
Çalışanlar	- Çalışanlar - Yöneticiler	Çalışan memnuniyet anketleri, öneri paylaşım platformları, çalışma ortamı, düzenli toplantılar, intranet, motivasyon etkinlikleri, spor ve sosyal aktivite kulübü faaliyetleri, iç paydaş anketi
İş ve Kamu Paydaşları	- Hissedarlar - Denetleyici ve Değerlendiriciler - Kamu Paydaşları	Genel kurul toplantıları, faaliyet raporu, sürdürülebilirlik raporu, yönetim kurulu toplantıları, performans gerçekleştirme raporları, bilgi arzlar, dış paydaş anketi, fabrika ziyaretleri, düzenli ziyaretler, düzenli toplantılar, denetim ve değerlendirme toplantıları
Toplum	- Kamuoyu - Üniversiteler ve Eğitim Kurumları - Potansiyel Çalışanlar - Basın/Medya Mensupları - Sektörel Kuruluşlar, Kümelenmeler, STK	Kurumsal üyelikler, ortak projeler, toplantı ve konferanslara katılım, dış paydaş anketi, kariyer günleri, staj programları, iş görüşmeleri, akademik toplantılar, sosyal medya, konferanslar, itibar anketleri, sektör toplantıları, paydaş günleri, fabrika ziyaretleri, bağışlar, web sitesi, sosyal medya, fabrika ziyaretleri, reklam ve pazarlama faaliyetleri, sürdürülebilirlik raporları
İşbirlikleri ve Tedarikçiler	- Bağlı Ortaklıklar ve İştirakler - Tedarikçiler ve Alt Yükleniciler - İş Birlikleri	Eğitim programları, fabrika ziyaretleri, yardımcı sanayi zirveleri, tedarikçi günleri, tedarikçi performansı skorları, tedarikçi işbirliği portalı, itibar anketleri, hizalanma toplantıları, dış paydaş anketi

KURUMSAL PERFORMANS

Şirketimizin stratejik amaçları ve iş süreçleri doğrultusunda hedeflenen sonuçlara ulaşabilmesi amacıyla performans unsurlarının yönetilmesini sağlıyoruz. Kurumsal veri tabanlarından beslenen Kokpit - Gözlem Kulesi aracılığıyla, Şirketimizin stratejik plan ve sürdürülebilirlik hedeflerinin ölçme ve değerlendirme faaliyetleri yürütüyor, hedeflerimizin etkin bir şekilde yönetilmesini amaçlıyoruz. Stratejik Planımız ve iş süreç hedeflerimizi baz alarak oluşturduğumuz Kurumsal Karneler ile Finansal Performans, Operasyonel Performans/Verimlilik, Teknoloji, Çalışan ve Sürdürülebilirlik başlıkları altında performans göstergeleri tanımlayarak, izleme değerlendirme ve sürekli iyileştirme çalışmalarını yöneticilerimizin de katkılarıyla sürdürüyoruz.

BİR BAKIŞTA TÜRK HAVACILIK VE UZAY SANAYİİ

2024 YILINDAKİ ÖNEMLİ GELİŞMELERİMİZ

OCAK

AKSUNGUR TEI-PD170 İLE 41 SAAT HAVADA KALDI.

AKSUNGUR, Türkiye'nin ilk millî turbodizel havacılık motoru TEI-PD170 ile 41 saat kesintisiz uçuş gerçekleştirerek rekora imza attı.

ŞUBAT

MİLLÎ MUHARİP UÇAK KAAAN GÖKYÜZÜYLE BULUŞTU!

Şirketimizin yurt içi imkân ve kabiliyetlerle tasarladığı Millî Muharip Uçak KAAAN'ın ilk uçuşu başarıyla gerçekleştirildi. Hava Kuvvetleri Komutanlığının muharip uçak ihtiyacını karşılamak amacıyla Savunma Sanayii Başkanlığı (SSB) tarafından sürdürülen proje kapsamında Şirketimiz tarafından geliştirilen KAAAN, 21 Şubat 2024 tarihinde, sabah 08.50'de pistten teker kesti. Türkiye'nin ilk millî savaş uçağı, 13 dakika havada kalarak 8 bin feet irtifaya ve 230 knot hıza ulaştı. İlk uçuşta havada çeşitli testler gerçekleştiren KAAAN'a F-16 savaş uçağı eşlik etti.

ŞİRKETİMİZDEN KAHRAMANMARAŞ'A DEV YATIRIM!

Şirketimiz, "İskân ve İstihdam Projesi" kapsamında Kahramanmaraş'ta "Havacılık Yapısal Tesisleri"ni hizmete aldı. 6 Şubat 2023 tarihinde yaşanan asrın felaketinin merkez üssü olan Kahramanmaraş'ın kalkınması ve bölgede istihdam sağlanması için Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın talimatları ve Savunma Sanayii Başkanlığının (SSB) koordinesinde 5 bin metrekarelik Havacılık Yapısal Tesisleri hayata geçirildi.

MART

ŞİRKETİMİZ, NATO DIANA PROGRAMININ TEST MERKEZİ OLDU.

Şirketimiz, ülkemizin savunma sanayii şirketleri arasında yine bir ilke imza atarak, güçlü altyapıları sayesinde NATO DIANA programında test merkezi olarak yerini aldı. NATO'nun teknolojik üstünlüğünün korunması, sivil ve askerî kullanıma uygun yüksek teknolojilerin geliştirilmesi amacıyla özel sektör, akademi dünyasını, start-up'ları ve nihai kullanıcıları bir araya getirmeyi hedefleyen hızlandırma programı NATO DIANA kapsamında, Şirketimizin test merkezi olarak yer alması için onay verildi. NATO DIANA programında yer alacak stratejik teknolojilere sahip firmalara erişme imkânı yakalandı.

NİSAN

MİLLÎ PLATFORMLARIMIZA YÖNELİK SÖZLEŞMELER İMZALANDI.

Türk Silahlı Kuvvetlerinin (TSK) ve İçişleri Bakanlığının ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla imzaları atılması planlanan sözleşmeler için Savunma Sanayii Başkanlığında (SSB) "İnsanlı Hava Platformları" töreni düzenlendi. Törende, HÜRKUŞ Yeni Nesil Temel Eğitim Uçağı, HÜRJET Jet Eğitim Uçağı ve T625 GÖKBEY Genel Maksud Helikopter'i'nin teslimatlarına yönelik imzalar atıldı.

MAYIS

KAAAN İKİNCİ UÇUŞUNU GERÇEKLEŞTİRDİ.

Millî Muharip Uçak KAAAN, Gök Vatan'la 2'nci kez buluştu. Uçuş sırasında 230 knot hıza ve 10 bin feet irtifaya ulaştı. Uçak, 14 dakika süren başarılı uçuşunun ardından emniyetli bir şekilde iniş yaptı.

HAZİRAN

ANKA III VE HÜRJET BİR İLKE DAHA İMZA ATTI.

Şirketimiz tarafından geliştirilen İnsansız Savaş Uçağı ANKA III ile Jet Eğitim Uçağı HÜRJET birlikte kol uçuşu gerçekleştirdi. 50 dakika süren kol uçuşunda 7 bin feet irtifada 165 knot hıza ulaşan platformlarımızdan ANKA III 8'inci, HÜRJET ise 66'ncı sortisini tamamlamış oldu. İlk kez 25 Nisan 2023'te gökyüzüne taşınan HÜRJET'e yönelik çalışmalar 2017 yılında başladı. Türkiye'nin ilk jet motorlu süpersonik eğitim uçağı olan HÜRJET, savaş pilotları yetiştirecek. HÜRJET'in ayrıca, Türk Hava Kuvvetlerinin jet eğitim uçağı olarak kullandığı T-38 ile akrotim gösterilerinde kullanılan F-5'lerin yerine hizmete girmesi ve hızla artan 5'inci nesil uçakların güncellenen konfigürasyonlarına hitap etmesi amaçlanıyor.

HAVA PLATFORMLARI VE SAVUNMA SİSTEMLERİ ARAŞTIRMA LABORATUVARI AÇILDI.

Şirketimiz, Manisa Celal Bayar Üniversitesi ve sanayi partnerlerinin iş birliğinde hayata geçirilen Hava Platformları ve Savunma Sistemleri Araştırma ve Tasarım Laboratuvarı'nın açılışı gerçekleştirildi. Türkiye'de ilk defa faaliyete geçecek olan Hava Platformları ve Savunma Sistemleri Araştırma Laboratuvarı'nda tasarım ve inovasyon odaklı ürün geliştirmeye, havacılık ve savunma teknolojilerinde yenilikçi üretim teknolojilerini araştırmaya ve geliştirmeye, AR-GE proje iş birliklerine, şirket için stratejik konularda çalışan lisans ve lisansüstü öğrencileri ile doktoralarını tamamlayan isimler arasından araştırmacı yetiştirilmesine yönelik faaliyetler yürütülecek. Bu kapsamda, üniversitenin test atölyesi kullanılırken, öğrenciler için proje bursiyerliği imkânı sunulacak, ortak çalışma alanlarında konferans, seminer, sempozyum, çalıştay, panel gibi bilimsel aktiviteler düzenlenecek.

BİR BAKIŞTA TÜRK HAVACILIK VE UZAY SANAYİİ

2024 YILINDAKİ ÖNEMLİ GELİŞMELERİMİZ

HAZİRAN

ŞİRKETİMİZİN YÜKSELİŞİ DEVAM EDİYOR.

İstanbul Sanayi Odası tarafından gerçekleştirilen Türkiye'nin 500 Büyük Sanayii Kuruluşu 2023 Araştırması'nın sonuçlarına göre Şirketimiz, büyük bir başarıya daha imza atarak listede 17'nci sırada yer aldı. 2023 verilerine göre Şirketimiz, ilgili araştırmada bir önceki yıla göre 13 basamak birden yükselmış oldu.

TEMMUZ

TÜRKSAT 6A UZAYA FIRLATILDI.

Yerli Haberleşme Uydusu TÜRKSAT 6A, ABD'nin Florida eyaletinde yer alan Cape Canaveral Uzay Üssü'nden SpaceX firmasının Falcon 9 roketiyle uzaya fırlatıldı. 9 Temmuz 2024 Salı günü Türkiye saatıyla 02.30'da gerçekleştirilen fırlatma başarıyla gerçekleştirildi. Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu, Savunma Sanayii Başkanı Prof. Dr. Haluk Görgün, Genel Müdürümüz Dr. Mehmet Demiroğlu ve TÜBİTAK Başkanı Hasan Mandal ile beraberindeki yöneticiler, fırlatma anını NASA'nın Kennedy Uzay Merkezi'nden (Kennedy Space Center) takip etti. Geçici yörüngesine ulaşan TÜRKSAT 6A'dan yaklaşık 67 dakika sonra ilk sinyal alındı. İlk verilere göre uydunun tüm alt sistemleri beklendiği gibi çalıştı. Uydunun güneş panelleri de başarıyla açıldı. Belirlenen geçici yörüngede operasyonları devam eden uydunun yörünge yükseltme manevralarının ilki de başarıyla tamamlandı.

AĞUSTOS

ŞİRKETİMİZ SEKİZ BASAMAK BİRDEN YÜKSELDİ.

Amerika Birleşik Devletleri merkezli askerî yayıncılık kuruluşu Defense News dergisi tarafından her sene bir önceki yılın savunma satışları doğrultusunda yayımlanan "Defense News Top 100"de Şirketimiz, 2024 yılında 50'nci sırada yer aldı. Dünyanın en prestijli savunma sanayisi listesi olarak kabul edilen "Defense News Top 100"de 2023 yılında 58'inci sırada olan Şirketimiz, sıralamada sekiz basamak birden yükseldi. 2023 yılının savunma satışları verilerine göre "Defense News Top 100"de bu kez, sekiz basamak birden yükselerek 50'nci sırada yer bulan Şirketimiz, 100 firma arasından yüzdelik ciro değişiminde en yüksek artış gösteren 3'üncü şirket olarak büyük bir başarıya imza attı.

AĞUSTOS

100'ÜNCÜ HELİKOPTERİMİZ TESLİM EDİLDİ.

Kurulduğu 1973 yılından bu yana edindiği tecrübeler ile özgün platformları havacılık ekosistemine kazandırmaya devam eden Şirketimiz, 100'üncü helikopterimizin teslimatını gerçekleştirdi. 6 Ağustos 2024 tarihinde tesislerimizde düzenlenen törenle Hava Kuvvetleri Komutanlığına 3'üncü T70 Genel Maksat Helikopteri teslim edildi. Yapılan bu son teslimat ile birlikte T129 ATAK Hafif Taarruz Helikopteri ve T70 Genel Maksat Helikopteri'nin toplam teslimat sayısı 100'e ulaştı. Söz konusu iki helikopterimizin seri üretim ve test aşamaları Şirketimiz tarafından gerçekleştiriliyor. T70 Genel Maksat Helikopteri programı kapsamında, Şirketimizin ana yükleniciliğinde geliştirilecek 109 adet T70 Genel Maksat Helikopteri, Türkiye'de lisans altında üretim modeliyle altı farklı kullanıcıya teslim edilecek. 7 Eylül 2007 tarihinde Savunma Sanayii Başkanlığı ile imzalanan sözleşme çerçevesinde yine Şirketimizin ana yükleniciliğinde Türkiye'ye özgü millî kabiliyetler kullanılarak geliştirilen T129 ATAK Hafif Taarruz Helikopteri'nin ise yurt içi ve yurt dışında teslimatları devam ediyor.

AKSUNGUR MİLLÎ MOTOR İLE 100'ÜNCÜ UÇUŞUNA ULAŞTI.

Yerli ve millî imkanlarla geliştirilen AKSUNGUR Yüksek Faydalı Yük Kapasiteli İHA, motorunu da millîleştirmeye yönelik çalışmalarına devam ediyor. Kasım 2023'te ilk kez TEI-PD170 Turbodizel Havacılık Motoru ile uçuş yapan AKSUNGUR, bir yıl olmadan millî motorla 100'üncü uçuşunu gerçekleştirdi. Yapılan testlerde AKSUNGUR millî motorla 30.000 feet irtifaya ulaştı. Millî motorla yüksek irtifada havada kalış süresini geliştirmek için de devam eden testler sonucunda AKSUNGUR tek sortide 45 saat azami uçuş süresini elde etti. Toplamda ise millî motorla 520 saat uçuş süresine ulaştı.

HÜRJET 100'ÜNCÜ UÇUŞUNU BAŞARIYLA GERÇEKLEŞTİRDİ.

İlk uçuşunu 25 Nisan 2023 tarihinde gerçekleştiren ülkemizin ilk millî insanlı jet eğitim uçağı HÜRJET 100'üncü uçuşunu başarıyla tamamladı. Bu uçuşunda 30.000 feet irtifada 0.8 mach hızı ulaşan ve 1 saat 37 dakika test uçuşu gerçekleştiren HÜRJET Jet Eğitim Uçağı, test uçuşunun sonunda, 100'üncü uçuşu münasebetiyle küçük bir gösteri uçuşu da gerçekleştirdi. HÜRJET Projesi, Jet Tekamül Eğitimi kapsamında kullanılan T-38 uçakları ile Akrotim gösterilerinde kullanılan F-5 uçaklarının yerine Türk Hava Kuvvetleri envanterine dahil edilmek üzere başlatıldı. Hizmet süresi 20 yılı aşkın Jet Eğitim Uçaklarının yerine kullanılması planlanan HÜRJET, sayısı hızla artan 5'inci nesil uçaklar ve güncellenen konfigürasyonlarına hitap edecek jet eğitim uçağı olarak kullanılması da hedeflendi.

BİR BAKIŞTA TÜRK HAVACILIK VE UZAY SANAYİİ

2024 YILINDAKİ ÖNEMLİ GELİŞMELERİMİZ

AĞUSTOS

ANKA III SON UÇUŞUNDA İNİŞ TAKIMLARINI KAPATTI.

Şirketimizin özgün olarak yerli ve millî imkanlarla geliştirdiği ANKA III İnsansız Hava Aracı (İHA), son test uçuşunda iniş takımlarını havada kapatarak önemli bir aşamayı geçti. İniş takımlarını kapatarak kritik bir eşiği aşan ANKA III, teker kapatma testinin yanı sıra aynı uçuşta manevra testini de başarıyla tamamladı. 1 saat 16 dakika havada kaldığı uçuşta mükemmel bir performans sergileyen ANKA III'ün kabiliyetleri doğrulanmış oldu. ANKA III'ün testleri tüm hızıyla sürdürülürken, İHA'nın 2'nci prototipinin de üretimi devam ediyor. ANKA III, yakın zamanda seri üretime geçecek.

"TÜRKİYE AR-GE 250 ARAŞTIRMASI" NIN LİDERİ ŞİRKETİMİZ OLDU.

Ekonomi ve İş Dünyası Portalı Turkishtime tarafından bu yıl 11'ncisi gerçekleştirilen "Türkiye AR-GE 250 Araştırması"nın sonuçları açıklandı. Açıklanan sonuçlara göre Şirketimiz, liderlik koltuğuna oturdu. Araştırmanın ilk sırasına yerleşen Şirketimiz, bir önceki yıla göre iki katına çıkan AR-GE alanına yaptığı harcamayla dikkat çekti.

EYLÜL

84'ÜNCÜ T129 ATAK HELİKOPTERİ TESLİM EDİLDİ.

Nijerya T129 ATAK Programı kapsamında, 3'üncü ve 4'üncü T129 ATAK helikopterlerinin teslimatı gerçekleştirildi. Nijerya'ya yapılan bu teslimatın ardından, helikopterin toplam teslimat sayısı 84'e ulaştı. 10 Eylül 2024 tarihinde teslimatı yapılan 3'üncü ve 4'üncü T129 ATAK helikopterleri ile birlikte Nijerya Hava Kuvvetlerine, 1.456 adet 2.75 inç güdümsüz roket, 30 adet L-UMTAS lazer güdümlü tanksavar füzesi, 50 adet lazer güdümlü CİRİT füzesi de teslim edildi. Ayrıca 20 milimetre yerli top ilk defa bir kullanıcıya teslim edilerek, topun atış faaliyetleri de başarıyla gerçekleştirildi. T129 ATAK Programı kapsamında bugüne kadar Kara Kuvvetleri Komutanlığına 58, Jandarma Genel Komutanlığına 13, Emniyet Genel Müdürlüğüne 3, Filipinler Hava Kuvvetlerine 6 ve Nijerya Hava Kuvvetlerine 4 olmak üzere toplam 84 adet T129 ATAK helikopterinin teslimatı yapıldı.

ANKA III İLK ATIŞINDA HEDEFİ 12'DEN VURDU!

ANKA III İnsansız Hava Aracı (İHA), ilk mühimmat atışında hedefi 12'den vurarak yeni bir başarıya daha imza attı. Şirketimiz tarafından millî imkanlarla geliştirilen, ilk uçuşunu 28 Aralık 2023 tarihinde gerçekleştiren, delta kanat yapısına sahip ANKA III'ün test uçuşları devam ediyor. Askerî amaçlı da kullanılacak olan, ASELSAN tarafından üretilen ASEFLIR-500 Elektro Optik Kamera'nın takıldığı insansız hava aracına silah taşıma kabiliyeti kazandırılması maksadıyla mühimmat montaj faaliyetleri başlatıldı. Bu kapsamda, ANKA III'ün kanadının altına ROKETSAN tarafından geliştirilen TEBER-82 Güdüm Kiti yerleştirildi.

ANKA III, yerleştirilen TEBER-82 Güdüm Kiti ile ilk kez mühimmatlı olarak taksit ve uçuş testlerine tabi tutuldu. Söz konusu testlerin ardından, tesislerimizin yanında yer alan Mürted Hava Meydanı'ndan saat 08.30'da yeniden havalanan ANKA III, Ankara'nın Polatlı ilçesindeki Acıkır Atış Sahası'na ulaştı. ANKA III, 12'nci sortide hedefi 12'den vurarak ilk atış testini başarıyla tamamladı.

EKİM

HÜRJET SES DUVARINI AŞTI.

Şirketimiz tarafından yerli ve millî imkanlarla üretilen HÜRJET Jet Eğitim Uçağı, 1.01 mach hızı ulaşılarak ses duvarını aştı. Mürted Hava Meydanı'ndan teker kesen ve ses duvarını aşarak önemli bir aşamayı daha tamamlayan HÜRJET bu uçuşta, 38 dakika havada kaldı. HÜRJET, süpersonik hızı ulaşan ilk yerli ve millî uçak olarak tarihe adını bir kez daha yazdırdı. Bu başarının ardından, kamuoyunun gündemine oturan HÜRJET, kısa bir süre önce de ilk kez gerçekleştirdiği kıtalar arası uçuş ile ses getirmişti. Mısır'a uçarak giden ve ülkede yer alan Giza Piramitleri'nin üzerinde yaptığı gösteri uçuşuyla Afrika kıtasına damga vuran HÜRJET'in yüksek hız ve yüksek irtifa testleri devam edecek.

"T625 GÖKBAY TESLİMAT TÖRENİ" GERÇEKLEŞTİRİLDİ.

29 Ekim Cumhuriyet Bayramı'nda Şirketimiz, Türk milletine Cumhuriyetimizin 101'inci yıl dönümünde unutulmaz bir hediye verdi. 29 Ekim günü Türkiye'nin ilk yerli ve millî helikopteri T625 GÖKBAY'ın, düzenlenen törenle Jandarma Genel Komutanlığına ilk teslimatı yapıldı. T625 GÖKBAY Helikopteri'nin ilk teslimatı için tesislerimizde düzenlenen törende sırasıyla Genel Müdürümüz Dr. Mehmet Demiroğlu, Savunma Sanayii Başkanı Prof. Dr. Haluk Görgün, Jandarma Genel Komutanı Orgeneral Ali Çardakçı, İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya ve Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan konuşmalarını gerçekleştirdi.

KASIM

HÜRJET P2 İLK UÇUŞUNU GERÇEKLEŞTİRDİ.

HÜRJET'in ikinci prototipi 26 dakika havada kalarak çeşitli manevra testlerini gerçekleştirdi. 200 knot süratte 10 bin feet irtifaya ilk uçuş başarıyla tamamlandı.

ARALIK

HÜRKUŞ II İLK UÇUŞUNU GERÇEKLEŞTİRDİ.

HÜRKUŞ II'nin tüm testlerinin başarıyla tamamlanmasının akabinde gökyüzü ile buluştu. 20 dakikalık uçuşta 6 bin 500 feet irtifaya ve 140 knot hızı ulaştı.

BİR BAKIŞTA TÜRK HAVACILIK VE UZAY SANAYİİ

FAALİYET ALANLARIMIZ / ÜRÜN VE HİZMETLERİMİZ

“Kuruluş Felsefemiz Doğrultusunda, Yüksek Teknolojiye Sahip Özgün Ürünlerimiz, Projelerimiz, Teknoloji Merkezlerimiz, AR-GE Yatırımlarımızla Ülkemizin Havacılık ve Uzay Üssü Olarak Faaliyetlerimizi Yürütüyoruz.”

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii olarak sabit ve döner kanatlı hava platformlarından insansız hava araçları ve uzay sistemlerine kadar entegre havacılık ve uzay sanayii sistemlerinin tasarım, geliştirme, modernizasyon, üretim, entegrasyon, yaşam döngüsü destek süreçlerinde Türkiye'nin teknoloji merkezi konumunda olup; havacılık, uzay ve savunma sanayisinde küresel oyuncular arasında yer alıyoruz. Yerli ve millî ürünlerimizin sayısını her sene artırarak, özgün ürünlerimizin ihracat süreçlerini tamamlamak için çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Havacılık ve uzay sanayisinde küresel ilk yüz oyuncu arasında yer alarak, aşağıdaki gruplar ile faaliyetlerimizi yürütüyoruz.

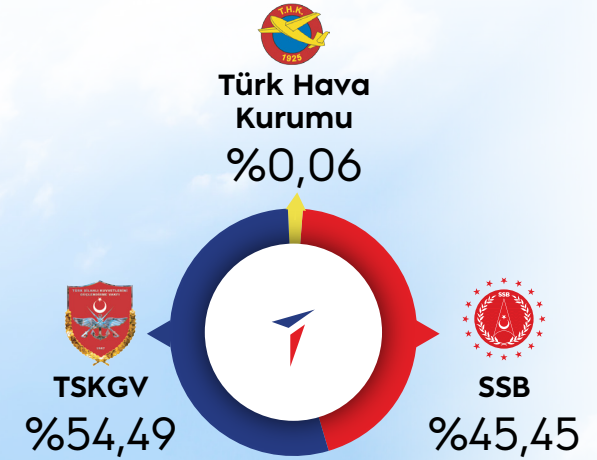

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii ürün ve faaliyet yelpazesi içerisinde; ANKA İnsansız Hava Aracı (İHA) Sistemi, AKSUNGUR Yüksek Faydalı Yük Kapasiteli İHA Sistemi, ANKA III Muharip İnsansız Uçak Sistemi, Millî Muharip Uçak KAAN, HÜRJET Jet Eğitim ve Hafif Taarruz Uçağı, HÜRKUŞ Gelişmiş Eğitim ve Görev Uçakları, T129 ATAK Taarruz ve Taktik Keşif Helikopteri, T625 GÖKBAY Genel Maksat Helikopteri, T925 Ağır Sınıf Genel Maksat Helikopteri, ŞİMŞEK Hedef Uçak Sistemi, Haberleşme ve E/O Keşif Gözetleme Uyduları, Uzay Sistemleri Entegrasyon ve Test (USET) Merkezi, Sabit ve Döner Kanatlı Hava Platformları için Gelişmiş Aviyonik Modernizasyon Suitler, Özel Görev Uçağı Dönüşümleri ile Askerî ve Ticari hava platformları komponentlerinin tasarım ve üretimleri yer almaktadır.

BİR BAKIŞTA TÜRK HAVACILIK VE UZAY SANAYİİ

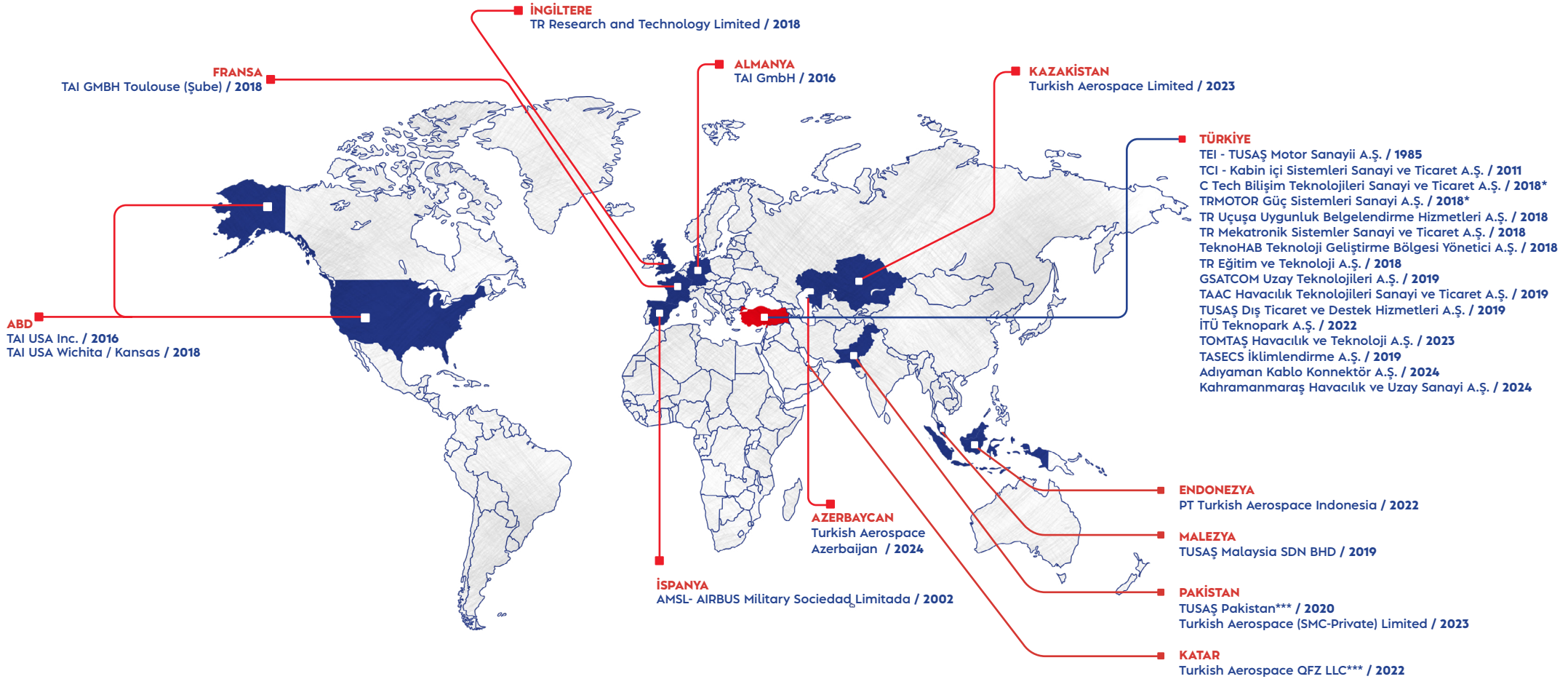
ORGANİZASYON YAPIMIZ / ORTAKLIK YAPIMIZ

TÜRK HAVACILIK VE UZAY SANAYİİ, TÜRK SİLAHLI KUVVETLERİNİ GÜÇLENDİRME VAKFI (TSKGV)'NİN BAĞLI ORTAKLIĞI VE T.C. CUMHURBAŞKANLIĞI SAVUNMA SANAYİİ BAŞKANLIĞI (SSB)'NİN İŞTİRAKİDİR.

BİR BAKIŞTA TÜRK HAVACILIK VE UZAY SANAYİİ

BAĞLI ORTAKLIKLARIMIZ, İŞTİRAKLERİMİZ VE YURT DIŞI ŞUBELERİMİZ

* Şirketimizin ilgili bağlı ortaklığımıza/iştirakimize ortak olduğu tarihi göstermektedir.
** Şirketin diğer pay sahibi bağlı ortaklığımız TUSAŞ Malaysia'dır.
*** Yönetim Kurulu kararımız uyarınca kapatılma işlemleri yürütülmektedir.

BİR BAKIŞTA TÜRK HAVACILIK VE UZAY SANAYİİ

2024 YILINDA KAZANDIĞIMIZ ÖDÜLLER VE BAŞARILARIMIZ

ARITMALI SU SEBİLİ PROJEMİZ "GREEN APPLE AWARDS"IN SAHİBİ OLDU.

Şirketimiz ve TUSAŞ Dış Ticaret ve Destek A.Ş. ile birlikte geliştirilen arıtmalı su sebili projesi, dünya çapında en prestijli çevre ödüllerinden biri olan "Green Environmental Awards" kapsamında, "Green Apple Awards" ödülüne layık görüldü.

BU YIL DA "EN GÖZDE ŞİRKETLER" LİSTESİNDE YERİMİZİ ALDIK.

Realta Danışmanlık tarafından 2009'dan bu yana gerçekleştirilen "En Gözde Şirketler" araştırmasının 2024 yılı sonuçları açıklandı. Araştırmaya göre Şirketimiz, "Savunma Sanayii" kategorisinde Türkiye'nin en gözde ilk üç şirketinden biri oldu.

"İŞVEREN MARKASI ELÇİLERİ" MİZE ÖDÜLLERİ TAKDİM EDİLDİ.

2023-2024 döneminde İşveren Markası Genç Yetenek İletişimi çalışmalarına katkı sağlayan çalışma arkadaşlarımız, "İşveren Markası Elçileri Ödül Töreni"nde bir araya geldi.

SEKTÖRÜMÜZDE ISO 56002 İNOVASYON YÖNETİM SİSTEMİ BELGESİ'Nİ ALAN İLK VE TEK ŞİRKET OLDUK.

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii, ISO 56002 İnovasyon Yönetim Sistemi Standardı belgelendirme denetimini herhangi bir seviyede uygunsuzluk tespit edilmeden başarıyla tamamladı. Denetimin ardından, ISO 56002 İnovasyon Yönetim Sistemi Belgesi'nin sektörümüzdeki ilk ve tek sahibi Şirketimiz oldu.

ELİNİ UZAT DERNEĞİ BRONZ ÖDÜLE LAYIK GÖRÜLDÜ.

Üç aylık periyotlarla Türk Kızılay Derneği ile birlikte kan bağışi kampanyası düzenleyen TUSAŞ Elini Uzat Derneğimize bronz madalya takdim edildi.

BİR BAKIŞTA TÜRK HAVACILIK VE UZAY SANAYİİ

2024 YILINDA KAZANDIĞIMIZ ÖDÜLLER VE BAŞARILARIMIZ

EXCELLENCE AWARDS TARAFINDAN HAT PROGRAMIMIZ ÖDÜLE LAYIK GÖRÜLDÜ.

Hava Aracı Teknisyeni (HAT) Gelişim Programımız, Brandon Hall Group tarafından düzenlenen ve dünyanın en prestijli ödül organizasyonlarından biri olarak kabul gören Excellence Awards'ta bronz ödüle layık görüldü.

GENÇLERİN OYLARIYLA ŞİRKETİMİZE İKİ ÖDÜL BİRDEN KAZANDIK.

Şirketimiz, firmaların insan kaynakları ve işveren markası alanlarında yaptığı çalışmaların gençlerin oylarıyla değerlendirildiği Youth Awards'ta bu yıl, iki farklı kategoride ödüle layık görüldü.

TÜRK HAVACILIK VE UZAY SANAYİİ İSİF'24'TEN 20 ÖDÜLE DÖNDÜ.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Uluslararası Buluşçular Birliği Federasyonu'nun (IFIA) himayelerinde, Türk Patent ve Marka Kurumu, Dünya Fikri Mülkiyet Teşkilatı (WIPO) ve Uluslararası Buluşçular Birliği Federasyonu (IFIA) iş birliğinde, 9. Uluslararası Buluş Fuarı (ISIF'24) TEKNOFEST kapsamında gerçekleştirildi.

İNOVAG'IN "İNNOVASYON ORGANİZASYONU VE KÜLTÜRÜ" KATEGORİSİNDE 1'İNCİ OLDUK.

Türkiye İhracatçıları Meclisi (TİM) tarafından her yıl düzenlenen, Türkiye'nin inovasyon şampiyonlarının belirlendiği İnovaLİG'de Şirketimiz, 2 bine yakın firma arasında "İnovasyon Organizasyonu ve Kültürü" kategorisinde 1'inci oldu.

DÜNYA STANDARTLAR GÜNÜNDE ÇALIŞMALARIMIZ ÖDÜLE LAYIK GÖRÜLDÜ.

Türk Standartları Enstitüsü (TSE) tarafından 14 Ekim Dünya Standartlar Günü'nde düzenlenen TSE 70. Yıl Programı ile savunma sanayiinde girişimcilik ve inovasyon yönetimi konularında yürüttüğümüz öncü çalışmalarımız gerekçesiyle ödüllendirildik.

GÜÇLÜ YÖNETİŞİM MODELİMİZ

Şeffaflık, hesap verebilirlik ve adillik ilkeleri çerçevesinde hak sahipleri ve kamu yararını gözeterek hareket ediyoruz.

8 İNSANA YAKIŞIR İŞ
VE EKONOMİK BÜYÜME

16 BARIS, ADALET VE
GÜÇLÜ KURUMLAR

17 HEDEFLER İÇİN
ORTAKLIKLAR

GÜÇLÜ YÖNETİŞİM MODELİMİZ

KOMİTELERİMİZ VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK YÖNETİŞİMİMİZ

“Eşitlik, Şeffaflık, Hesap Verebilirlik ve Sorumluluk Kavramlarını Benimsiyor, Ülkemizin Savunma, Havacılık ve Uzay Alanındaki Öncüsü Olarak Hareket Ediyor ve Uluslararası Alanda da Yükselmeye Devam Ediyoruz.”

Kurumsal Yönetim Komitesi

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii olarak faaliyet gösterdiğimiz havacılık ve uzay sektörünün taşıdığı kritik önem nedeniyle kurumsal yönetim ilkeleri olan adillik, şeffaflık, hesap verebilirlik ve sorumluluk doğrultusunda hak sahipleri ve kamuoyunun menfaatlerine zarar vermeyecek şekilde çalışmalar yerine getirilir. Misyon gereği Ülkemizin savunma, havacılık ve uzay alanındaki öncüsü olarak, vizyonumuz gereği uluslararası alanda da yükselmeye devam ediyoruz. Kurumsal yönetim ilkelerine azami düzeyde uyum sağlayarak mali kaynakları ve insan kaynaklarını Şirketimize çekiyoruz, verimli çalışarak hissedarlarımız için uzun dönemde ekonomik kazanç yaratarak istikrarlı büyüme sağlıyoruz.

En yüksek yönetim organımız olan [Yönetim Kurulumuz](#) 7 üyeden oluşur. Yönetim Kurulumuzun aldığı kararların icrası Şirketimizin Genel Müdür makamınca uygulanır. Yönetim Kurulumuza bağlı görev yapan üç komite, Genel Müdürlüğe bağlı görev yapan bir komite bulunur. Komitemiz; Yönetim Kurulumuz tarafından onaylanan kurumsal yönetim ilkelerine uyumu izlemekte, bu konuda iyileştirme çalışmalarında bulunmakta ve Yönetim Kurulumuza öneriler sunmaktadır. Yönetim Kurulu üyelerinden oluşan bu komite (3 üye), kurumsal yönetim uygulamalarının gözetiminin yanı sıra sürdürülebilirlik konularında da rehberlik sağlar.

Sürdürülebilirlik Komitesi

Sürdürülebilirlik Komitesi'nin amacı; sürdürülebilirlik stratejilerinin, politikalarının, kısa, orta ve uzun vadeli sürdürülebilirlik hedeflerinin belirlenmesi, gözden geçirilmesi, sürekli iyileştirilmesi, sürdürülebilirlik alanındaki (çevresel, sosyal ve kurumsal yönetim konularındaki) risklerin belirlenerek proaktif yaklaşımın benimsenmesi ve Şirketin sürdürülebilirlik performansını arttıracak iyileştirme projelerine karar verilmesine yönelik çalışmalar gerçekleştirmektir. İcra Kurulu'ndan oluşan bu komite (bir başkan ve 7 farklı birim temsilcisi), Şirketin sürdürülebilirlik stratejisinin uygulanmasını ve izlenmesini sağlar. Komite, sürdürülebilirlik performans hedeflerini belirler, sürdürülebilirlik girişimlerini koordine eder ve düzenli aralıklarla ilerlemeyi değerlendirir. Sürdürülebilirlik stratejilerini, politikalarını, kısa, orta ve uzun vadeli sürdürülebilirlik hedeflerini belirler, gözden geçirir, sürekli iyileştirir, sürdürülebilirlik alanındaki (çevresel, ekonomik, sosyal ve kurumsal yönetim konularındaki) riskleri ve fırsatları belirleyerek proaktif yaklaşımın benimsenmesi ve Şirketin sürdürülebilirlik performansını arttıracak iyileştirme projelerine karar verir. Sürdürülebilirlik Çevre, Enerji, İnsan Kaynakları, Teknoloji ve İnovasyon, Finansal, Tedarik Zinciri ve Kurumsal Yönetim alt başlıkları Sürdürülebilirlik Boyutları olarak ele alınır. Her bir boyuta bir adet sponsor yönetici ve sponsor tarafından belirlenen ekip atanır. Sponsor ve ekibi çalışmalarını Sürdürülebilirlik Komitesi'ne bağlı olarak yürütür. Sürdürülebilirlik Politikası Doğrultusunda Şirketin Sürdürülebilirlik Stratejisi ve Strateji ve Politika ile Uyumlu Sürdürülebilirlik Hedef ve Yol Haritası Hazırlanır.

Sürdürülebilirlik konusunda ulusal ve uluslararası gelişmeler ile kamusal düzenlemeler takip edilerek ve çevresel, sosyal ve kurumsal yönetim alanlarındaki riskler ve fırsatlar proaktif şekilde yönetilerek Şirketin sürdürülebilirlik stratejisine yön verilir. Şirketin Sürdürülebilirlik faaliyetleri, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına (SKA), yasal mevzuatlara, ulusal/uluslararası anlaşmalara uygun şekilde ve müşterilerin sürdürülebilirlik isteklerini karşılayacak şekilde oluşturulur.

TUSAŞ'ın yönetim yapısında çevresel konuların gözetimi için çeşitli komiteler görev almaktadır.

Bu komitelerin tümünde, sürdürülebilirlik ve çevresel konular gündem maddeleri arasında yer almaktadır. Her iki ayda bir ESG (Çevresel, Sosyal, Yönetişim) konularından biri ele alınarak düzenli olarak değerlendirilmektedir.

Gözetim süreci şu şekilde işlemektedir: Sürdürülebilirlik Komitesi tarafından belirlenen projeler, sorunlar veya öneriler, Yönetim Kurulu'na sunulmadan önce ilgili Riskin Erken Saptanması Komitesi ve Kurumsal Yönetim Komitesi gibi sürdürülebilirlik konusunda bilgi ve deneyim sahibi komitelerden sunulur. Bu komiteler tarafından değerlendirilen konular, uygunluğuna göre ya doğrudan ya da komitelerin görüşleriyle birlikte Yönetim Kurulu'na iletilir.

Yönetim Kurulu, 2024 yılında 22 kez toplanmıştır. Kurumsal Yönetim Komitesi ve Riskin Erken Saptanması Komitesi'nde görüşülen ve önemli bulunan tüm sürdürülebilirlik ve çevre konuları Yönetim Kurulu'na düzenli olarak raporlanmaktadır. Bu entegre yönetim yapısı, çevresel konuların şirketin stratejik karar alma süreçlerine etkin bir şekilde dahil edilmesini sağlamaktadır.

Denetimden Sorumlu Komite

Yönetim Kurulumuza bağlı olarak çalışma yapan Denetimden Sorumlu Komite'nin amacı Yönetim Kurulu adına iç kontrol, risk yönetimi ve iç denetim sistemlerinin etkinliğini ve yeterliliğini, bu sistemler ile muhasebe, raporlama sistemlerinin işleyişini, üretilen bilgilerin bütünlüğünü gözetmektir. Faaliyetlerimizi geliştirmek, çalışmalarımıza değer katmak amacıyla bağımsız ve objektif bir yaklaşımla iç denetim faaliyetlerimizi Yönetim Kurulumuza bağlı olarak yürütüyoruz. Kurumsal risk yönetimi, iç denetim ve kurumsal yönetim süreçlerimizin etkinliğini değerlendirmek, geliştirmek için iç denetim çalışmalarımızı sistemli bir şekilde sürdürüyoruz.

Riskin Erken Saptanması Komitesi

Riskin Erken Saptanması Komitesi'ni 2015 yılında kurduk. Komite'nin amacı Yönetim Kurulumuza bağlı olarak Şirketimizin varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşürebilecek tehditlerin veya Şirketimizin varlığını, gelişmesini ve devamlılığını olumlu etkileyebilecek fırsatları erken teşhis etmek olup, tespit edilen tehditler ve fırsatlar ile ilgili gerekli faaliyetleri uygulamakta ve risklerin yönetilmesi için çalışmalar yapmaktadır. Yönetim Kurulu üyelerinden oluşan bu komite (2 üye), sürdürülebilirlik risklerinin erken tespiti ve yönetilmesinden sorumludur. Bu komite, düzenli olarak çevresel risk değerlendirmelerini inceleyerek, potansiyel riskleri Yönetim Kurulu'na raporlar.

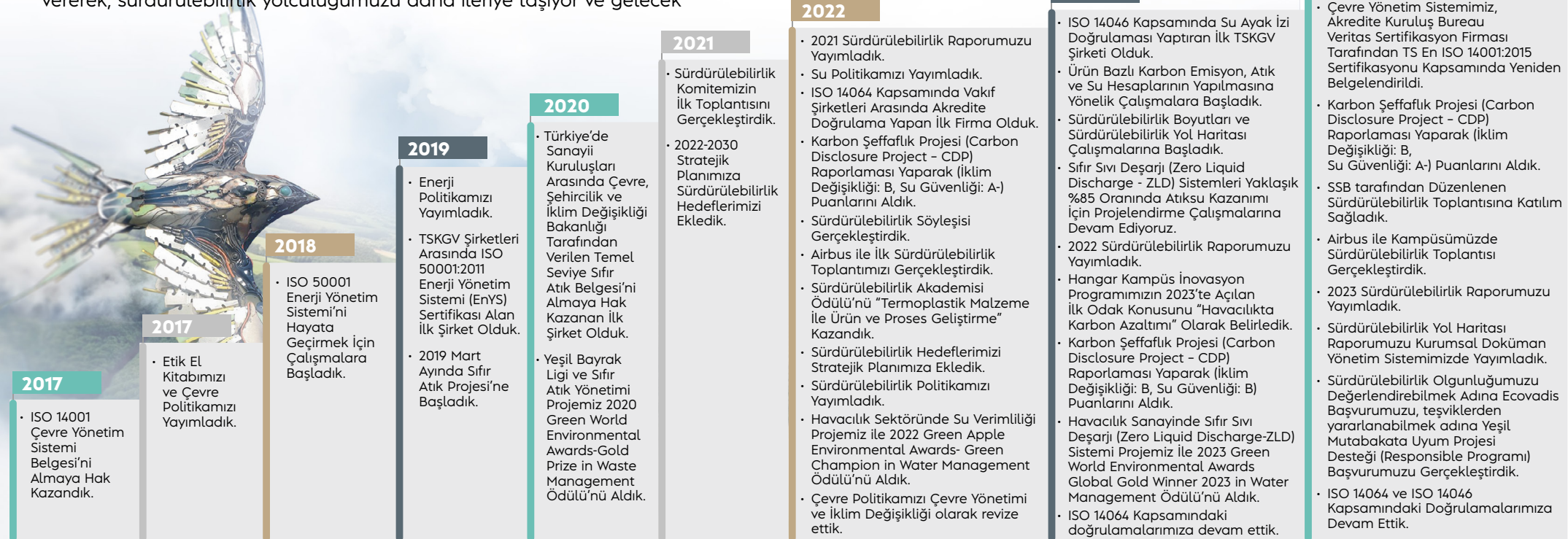
GÜÇLÜ YÖNETİŞİM MODELİMİZ

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK YOLCUĞUMUZ

“Geleceğine Güç Kat” Felsefemiz Doğrultusunda Değer Zincirimizin Tüm Paydaşlarına ve Gelecek Nesillerimize Daha Sürdürülebilir Bir Dünya Bırakmayı Hedefliyoruz.”

Ülkemizin sürdürülebilir kalkınmasına katkıda bulunacak şekilde tasarladığımız Sürdürülebilirlik Yönetimimizi iş stratejimizin ayrılmaz bir parçası olarak görüyoruz. Sürdürülebilirlik Yolculuğumuzda değer zincirimiz boyunca sorumlu üretim doğrultusunda hareket ederek tüm faaliyetlerimizde sürdürülebilirliğe öncelikli değer veriyoruz. Bu doğrultuda sürdürülebilirliğin çevresel, sosyal, yönetimsel ve ekonomik olmak üzere tüm boyutlarındaki etkisine önem vererek, sürdürülebilirlik yolculuğumuzu daha ileriye taşıyor ve gelecek

nesillerimiz ve paydaşlar için değer üretmeye devam ediyoruz. Değer üretme adına attığımız kararlı adımlarımızla Birleşmiş Milletler (BM) 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'nı (SKA) ve BM Küresel İlkeler Sözleşmesi'ni rehber edinerek sürdürülebilirlik stratejimizi güçlendirmeye devam ediyoruz.

GÜÇLÜ YÖNETİŞİM MODELİMİZ

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK HEDEFLERİMİZ

“TUSAŞ’ın Sürdürülebilirlik Yolculuğunda Paydaş Gruplarımızın Önemli Bir Rol Oynadığının Bilincinde Katılımcı Bir Yaklaşım ile Çalışmalarımızı Yürütüyoruz.”

Türk Havacılık Uzak Sanayii olarak küresel ve sektörel trendleri gelecek dönem için izlemeyi ve değerlendirebilmeyi hedefliyoruz. Bu doğrultuda hâli hâlihazırda çevresel, sosyal ve yönetim performansına (ESG) dair ihtiyaçlarımızı gözetenek kritik öneme sahip önceliklendirme çalışmaları gerçekleştiriyoruz.

Sürdürülebilirlik ile ilgili risk ve fırsatlarımızı belirliyor, proaktif olarak yöneterek, kurumsal sürdürülebilirliğe katkı sağlamayı amaçlıyoruz. Risklerimizi, süreçlerimizle entegre olarak tanımlıyor, stratejik hedeflerimizle uyumlu risk yönetimi stratejileri oluşturuyoruz bu kapsamda Sürdürülebilirlik Yol Haritamızı şekillendiriyoruz. Sürdürülebilirlik Yol Haritamız kapsamında; Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına (SKA), yasal mevzuatlara, ulusal/uluslararası anlaşmalara uygun ve müşterilerin sürdürülebilirlik isteklerini karşılayacak şekilde Şirketimizde sürdürülebilirliğin çevre, enerji, insan

kaynakları, teknoloji ve inovasyon, finans, tedarik zinciri, kurumsal yönetim boyutlarındaki stratejileri, hedefleri belirliyor ve bu kapsamda projeler planlıyor ve yürütüyoruz. Hedeflerimize ulaşmak için yapılacak olan aksiyonların ve sorumluları belirliyoruz.

Stratejik Planımız ve iş süreç hedeflerimizi baz alarak oluşturduğumuz Sürdürülebilirlik başlığı ile performans göstergelerini tanımlayarak, izleme değerlendirme ve sürekli iyileştirme çalışmalarını yöneticilerimizin de katkılarıyla sürdürüyoruz. Bu kapsamda, TUSAŞ’ın öncelikli konularının belirlenmesi sürecinde ve İklim Geçiş Planı hazırlanmasında sürdürülebilirlik derecelendirme kuruluşlarının, ulusal ve uluslararası standartların değerlendirmeleri incelenmiş olup; sektör gelişmeleri, küresel trendler ve regülasyon düzenlemeleri doğrultusunda gözden geçirilmiştir.

Kategori	Konu	Hedefler	Katkı Sağlanan Sürdürülebilir Kalkınma Amacı (SKA)
Sürdürülebilir Çevre Uygulamalarımız	Karbon Emisyonu Enerji Performansı Yenilenebilir Enerji Atık Yönetimi Su Yönetimi	Doğrudan ve dolaylı emisyonlarımızın gelire oranını azaltmak Sürekli iyileştirmelerle enerji performansını artırmak Yenilenebilir enerji kullanım oranını arttırmak Kişi başı üretilen toplam atık miktarını azaltmak Kişi başı tüketilen su miktarını azaltmak	6 TEMİZ SU VE DİĞER KAYNAKLAR 7 ENERJİLELİRLİK VE TEMİZ ENERJİ 12 SÜRDÜRÜLEBİLİR ÜRETİM VE ÜRETİM 13 İKLİM EYLEMİ
Değer Katan İnsan Kaynaklarımız	Çalışan Bağlılığı ve Memnuniyeti Güvenli ve Sağlıklı İş Ortamı Nitelikli İnsan Kaynağı Sosyal Sorumluluk Etik İlkeler Yönetimi	Şirketimize bağlı ve motivasyonu yüksek insan kaynağı oluşturmak Çalışanlarımıza güvenli ve sağlıklı bir çalışma ortamı oluşturmak Çalışanların bilgi, beceri ve davranışlarını geliştirmeye yönelik yapılandırılmış eğitimler sunmak Yetkin insan kaynağının sürdürülebilirliğini sağlamak Eğitim, çevre ve toplumsal kalkınma alanlarında sürdürülebilir sosyal sorumluluk projeleri geliştirmek Etik değerlere duyarlılığı kurum kültürümüzün ayrılmaz bir parçası haline getirmek Yardımcı sanayi, alt sözleşme ve tedarikçi performanslarını artırarak sürdürülebilir tedarikçi ekosistemini sağlamak Fikri haklar portföyünü geliştirmek	4 NİTELİKLİ EĞİTİM 8 İNSANA YAKINLIK VE EKONOMİK DÜNYE 10 EĞİTİMLERİN AZALTILMASI
Sürdürülebilir Ekonomik Değer	Kurumsal Yönetim AR-GE, Teknoloji ve İnovasyon Dijital Dönüşüm İş Mükemmelliği ve Sürekli İyileştirme Mühendislik Verimliliği Paydaş İlişkileri Yönetimi Risk Yönetimi Finansal Sürdürülebilirlik	Dijital teknolojiyi şirketin tüm alanlarına entegre eden dijital dönüşüm planına uymak Müşteri memnuniyeti odaklı çalışma kültürünün oluşmasını sağlamak Sürdürülebilir finansal sağlık ve mali disiplini sağlamak Özgün ürünlerimizde ve sistemlerimizde rekabet avantajı sağlayacak yıkıcı teknolojileri uygulamak Mevcut ve potansiyel müşterilerin beklentilerini aşmak amacıyla geleceğin ürün portföyünü belirlemek AR-GE ve inovasyon kabiliyetini geliştirerek ileri teknoloji ve yüksek katma değerli ürünler geliştirmek	8 İNSANA YAKINLIK VE EKONOMİK DÜNYE 9 SANAYİ, YENİLİRLİK VE ALTYAPISI 12 SÜRDÜRÜLEBİLİR ÜRETİM VE ÜRETİM 17 HEDEFLER İÇİN ORYANTİRLİK

GÜÇLÜ YÖNETİŞİM MODELİMİZ

KURUMSAL ÜYELİKLERİMİZ VE DESTEKLEDİĞİMİZ KURULUŞLAR

Üyelik	Yurtiçi	Katkı Sağlanan Sürdürülebilir Kalkınma Amacı (SKA)	Üyelik	Yurtdışı	Katkı Sağlanan Sürdürülebilir Kalkınma Amacı (SKA)
Antalya Ticaret ve Sanayi Odası	Yurtiçi	4, 5, 8, 9, 12, 13, 17	ASTM F42 - Additive Manufacturing Technologies	Yurtdışı	9, 12
AR-GE ve Tasarım Merkezleri Platformu	Yurtiçi	9, 12	Composite United (CFK Valley)	Yurtdışı	9, 12
ASO (Ankara Sanayi Odası)	Yurtiçi	9, 12	EUROCAE	Yurtdışı	9, 11, 12, 13
ATO (Ankara Ticaret Odası)	Yurtiçi	12, 13, 17	IFIC (International Frequency Information Circular)	Yurtdışı	9, 17
ATO-Hacettepe Üniversitesi Teknokent ve Balgat Şubesi	Yurtiçi	4, 9, 12, 17	Ohio State University Gearlab	Yurtdışı	9, 12, 13
BTSO (Bursa Ticaret ve Sanayi Odası)	Yurtiçi	9, 12	PRI (Performance Review Institute)	Yurtdışı	9, 12
DEİK-TAİK (ABD, Malezya, Endonezya, Nijerya, Suudi Arabistan, Vietnam, Filipinler)	Yurtiçi	9, 12, 17	SETP (Society of Experimental Test Pilots)	Yurtdışı	9, 12
DHMI (AIP, AFTN)	Yurtiçi	9, 12	SFTE (Society of Flight Test Engineers)	Yurtdışı	9, 12, 13
İTO (İstanbul Ticaret Odası)	Yurtiçi	9, 12, 13, 17	TPRC (Thermoplastic Research Center)	Yurtdışı	9, 12
Kahramanmaraş Ticaret ve Sanayi Odası	Yurtiçi	9, 12, 13, 17	Turkey Business Council	Yurtdışı	9, 12, 17
KALDER (Türkiye Kalite Derneği)	Yurtiçi	4, 9, 12, 17	Vertical Flight Society	Yurtdışı	7, 9, 12, 13
Kayseri Ticaret Odası	Yurtiçi	9, 12, 17			
KAZANSİAD (Kahramankazan Sanayici ve İş Adamları Derneği)	Yurtiçi	9, 12, 17			
Kompozit Sanayiciler Derneği	Yurtiçi	9, 12, 13			
MGM - AWOS	Yurtiçi	9, 11, 12, 13			
SAHA İSTANBUL (Savunma ve Havacılık Kümelenmesi)	Yurtiçi	9, 12, 17			
SASAD (Savunma ve Havacılık Sanayi İmalatçıları Derneği)	Yurtiçi	9, 12, 17			

GÜÇLÜ YÖNETİŞİM MODELİMİZ

ETKİNLİKLERİMİZ

ULUSLARARASI FUARLAR

WORLD DEFENCE SHOW / 4-8 Şubat 2024 Riyad - S. Arabistan

SATELLITE SHOW / 18-21 Mart 2024 Washington - ABD

FIDAE / 9-14 Nisan 2024 Santiago - Şili

DSA / 6-9 Mayıs 2024 Kuala Lumpur - Malezya

AFRICAN AIRFORCES FORUM / 23-25 Mayıs 2024 Nijerya - Abuja

FIA FOIRE INTERNATIONALE D'ALGER / 24-29 Haziran 2024 Cezayir

FARNBOROUGH INTERNATIONAL AIRSHOW

22-26 Temmuz 2024 Londra - İngiltere

EGYPT INTERNATIONAL AIRSHOW

2-5 Eylül 2024 El Alamein International Airport-Marsa Matrouh - Mısır

SOFEX / 2-5 Eylül 2024 Aqaba - Ürdün

AAD / 18-22 Eylül 2024 City of Tshwane - Güney Afrika

ADEX / 24-26 Eylül 2024 Bakü - Azerbaycan

ADAS / 25-27 Eylül 2024 Manila - Filipinler

ZEPS / 1-4 Ekim 2024 Bosna Hersek

IDEAS / 19-22 Kasım 2024 Karaçi - Pakistan

VIETNAM VNDE FUARI / 19-22 Aralık 2024 Hanoli - Vietnam

ULUSAL FUARLAR

VERİMLİLİK VE TEKNOLOJİ FUARI

8-10 Şubat 2024 ATO Congressium - Ankara

ICDDA Ankara

Industrial Cooperation Days In Defence & Aerospace

17-19 Nisan 2024 ATO Congressium - Ankara

IFTE / 3-5 Mayıs 2024 Atatürk Havalimanı - İstanbul

EFES TATBİKATI / 24-31 Mayıs 2024 Seferihisar - İzmir

TEKNOFEST TASARIM YARIŞMASI / 5-8 Eylül 2024 Antalya, Anfaş

TEKNOFEST / 2-6 Ekim 2024 Adana, Şakirpaşa Havalimanı

SAHA EXPO / 22-26 Ekim 2024 IFM - İstanbul

ŞİRKET ETKİNLİKLERİMİZ

TUSAŞ KAHRAMANMARAŞ ÜRETİM TESİSİ

AÇILIŞ TÖRENİ / 22 Şubat 2024 TUSAŞ Kahramanmaraş Tesisleri

TEKNİK GEZİ XL / 18-19 Mayıs 2024 TUSAŞ Merkez Yerleşke

51. KURULUŞ YIL DÖNÜMÜ ETKİNLİĞİ VE AİLE GÜNÜ SİNEMA ETKİNLİĞİ

19-20 Temmuz 2024 TUSAŞ Sosyal Tesisler

SERDAR DEMİR ÇOCUK EVLERİ AÇILIŞ TÖRENİ / 17 Eylül 2024 Hatay - Antakya

JANDARMA İLK TESLİMAT TÖRENİ / 29 Ekim 2024 TUSAŞ Merkez Yerleşke

YARDIMCI SANAYİİ ZİRVESİ

18 Kasım 2024 HAB Genel Müdürlük Binası Konferans Salonu

GÜÇLÜ YÖNETİŞİM MODELİMİZ

ETİK İLKELERİMİZ

ETİK VE UYUM

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii'nin genişleyen özgün ürün portföyü ve giderek artan uluslararası müşteri yapısı, gerek müşterilerden gerekse işin görüldüğü coğrafyadan kaynaklı birçok yerel ve uluslararası mevzuata uyum sağlamasını gerektiriyor. Etik değerlerin ön planda tutulması ve bir kurum kültürü haline getirilmesi, hem çalışma barışının sağlanması hem de paydaşlarımızın güvenini kazanmamız ve yüksek etik standartlar sağlamamız bakımından savunma sanayii gibi hassas bir sektörde faaliyet gösteren Şirketimiz için önem arz etmektedir.

ETİK İLKELER

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii olarak etik değerlere duyarlılığı kurum kültürümüzün ayrılmaz bir parçası haline getirmeyi amaçlıyoruz. 2011 yılında, etik ilkelerimizi kurumsal yapımıza entegre etmek üzere bir etik yapılanmaya gittik ve bu kapsamda 31 Mayıs 2012 tarihinde ilk Etik El Kitabı'nı yayımladık. 2018 yılında kitabımızı güncelleyerek, etik iklimimizi daha da güçlendirmeyi ve kurum kültürümüzü etik değerleri merkeze alan bir yapıya kavuşturmayı hedefledik. Bu çerçevede, etik kodlarımızı güncelleyerek çalışanlarımız için kapsamlı bir rehber oluşturduk.

Etik yapılanmamızın temel amacı, etik standartları iş süreçlerimize entegre etmek, kurumsal ilişkilerimize rehberlik etmek, iş birliği ve çalışma barışını desteklemek ve iş etiğine uygun davranış biçimlerini teşvik etmektir. Tüm çalışanlarımızın ilgili yasa ve yönetmeliklere, endüstriyel yükümlülüklerle ve etik standartlara uygun davranış sergilemelerini sağlıyoruz.

Bu doğrultuda, faaliyetlerimizi Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, yasaları ve ilgili tüm mevzuata tam uyumlu şekilde yürütüyoruz. Şeffaflık, hesap verebilirlik ve adillik ilkeleri çerçevesinde hak sahipleri ve kamu yararını gözeterek hareket ediyoruz. Tüm iş süreçlerimizde kamu kurumları, özel sektör, sivil toplum örgütleri ve bireylere karşı eşit mesafede duruyor ve herhangi bir menfaat

beklentisi olmaksızın faaliyetlerimizi sürdürüyoruz. Hukuka aykırı hiçbir menfaat sağlama veya taahhütte bulunma eylemi kabul edilmemektedir. Bu hususta gerekli özeni göstermeyen çalışanlarımız için disiplin kuralları doğrultusunda en ağır yaptırımları uyguluyoruz.

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii olarak, tüm faaliyetlerimizi Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 50. maddesi başta olmak üzere ulusal mevzuat ve uluslararası insan hakları sözleşmeleri ile tam uyum içinde yürütmekteyiz. Bu kapsamda, çocuk işçi çalıştırılmasına ve zorla çalıştırma uygulamalarına karşı sıfır tolerans politikamız doğrultusunda hareket ediyor, operasyonlarımızda adil, güvenli ve insan onuruna yakışır çalışma koşullarını garanti altına alıyoruz. Ayrıca, bu taahhütlerimizi düzenli denetim mekanizmaları ve şeffaf raporlama süreçleriyle izliyoruz.

Etik ilkelerimize Erişim

Etik ilkelerimizi içeren kamuya açık dokümanlarımız aşağıdaki bağlantılardan erişilebilir:

- [Etik İlkelerimiz](#)
- [Etik Kodlar](#)
- [Sorumluluklarımız](#)

Ayrıca, tüm çalışanlarımız güncel Etik El Kitabı'na şirket içi sistemlerimiz üzerinden erişebilir ve fiziksel olarak teslim edilen kopyalarını inceleyebilirler. Çalışanlarımızın, etik ilkelere uyum taahhüdünü beyan etmeleri için Etik El Kitabı Uyum Formu'nu ıslak imzalı olarak teslim etmeleri beklenmektedir.

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii, çalışanlarının etik ilkeleri benimsemesini ve çalışma hayatlarında Etik El Kitabı'nda belirlenen ilkelere bireysel düzeyde uymasını teşvik etmektedir. Çalışanlar, olası uyumsuzlukları bildirebilmek için anonim bildirim imkânı sunan Etik Hattı üzerinden geri bildirimde bulunabilir. Ayrıca, Etik Hattı üçüncü kişilerin erişimine de açıktır ve anonim bildirim yapılmasına olanak tanımaktadır.

GÜÇLÜ YÖNETİŞİM MODELİMİZ

ETİK İLKELERİMİZ

Etik Uyum Kurulu ve Etik Hattı

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii çalışanları, kurumsal değerlerimiz ve etik kodlarımıza uygun olmadığını düşündükleri olayların, kurumsal çerçevede gündeme alınmasını sağlamak ile yükümlüdürler. Bu doğrultuda Türk Havacılık ve Uzay Sanayii bünyesinde "Etik Hattı" oluşturulmuştur. Etik Hattına <https://etikhat.com.tr/tusas/> adresinde yer alan form doldurularak anonim bildirim yapmaya da imkân veren bir başvuru yapılabilmektedir. Etik Hattına Türk Havacılık ve Uzay Sanayii içinden ya da dışından herkes anonim bildirim yapılabilmektedir. Bu kapsamda ilgililerin incelenerek değerlendirilmesini talep ettiği etik olaylara yönelik yaptığı başvurular, kesinlikle gizli tutulur. Ayrıca çalışanlarımız aleyhine başvurularından dolayı hiçbir işlem yapılmaz ve herhangi bir baskı altına alınmaz, işlem yapanlar veya baskı uygulayanlar hakkında disiplin önlemleri alınır.

Yapılan başvurular öncelikli olarak Etik Uyum Alt Komisyonu tarafından ayrıntılı olarak incelenir ve Etik Uyum Alt Komisyonu tarafından hazırlanan Etik Uyum Alt Komisyonu İnceleme Raporu Etik Uyum Kurulu'na sunulur. Başvuruların tamamı istisnasız olarak, Türk Havacılık ve Uzay Sanayii'nin üst düzey yöneticilerinden oluşan beş üyeli Etik Uyum Kurulu tarafından değerlendirilir. Şirketin ilgili birimi, Etik Hattı üzerinden iletilen konular hakkında gerekli incelemeleri yapar, Etik El Kitabında belirtilen ilke ve süreçler doğrultusunda ön görüş hazırlayarak ilgili kişilere yanıt verir. Ayrıca, ele alınan konular bir rapor halinde Etik Uyum Kurulu'na aktarılır.

Etik Uyum Kurulu, kendisine aktarılan etik sorunları inceleyerek, Etik El Kitabı'nda belirtilen ilke ve süreçlere uygun kararlar alınmasına katkıda bulunur. Bunun yanı sıra, Türk Havacılık ve Uzay Sanayii'de etik duyarlılığın artırılması amacıyla görüş ve öneriler geliştirir. Her yıl Etik Uyum Kurulu, yıl içinde gerçekleştirilen faaliyetler, etik yönetimi süreci ile ilgili iyileştirme fırsatları ve kurum kültürünün Türk Havacılık ve Uzay Sanayii'nin stratejik hedefleri doğrultusunda gelişimine yönelik önerileri Genel Müdür'e sunar. Bu toplantıda, bir sonraki yıla ilişkin faaliyet planı, süreçlerde öngörülen iyileştirme fırsatları ve gerekli önlemler değerlendirilir.

2024 yılında Etik Hattı yapılan başvuru sayısı 119'dur. Başvuruların detayları aşağıdaki gibidir:

- 20 başvuru Etik Uyum Kurulu'nun inceleme kapsamı dışında olduğundan inceleme sürecine dahil edilmemiştir.
- 4 başvurunun konu içeriği itibarıyla Disiplin Kurulu'na sevk edilmesi kararı alınmıştır.
- 3 başvuru Disiplin Kurulu'nda görüşüldüğü için incelemeye alınmamıştır.
- 8 başvuru için başvuru sahibi inceleme sürecine geçilmeden önce başvurusundan vazgeçtiğinden inceleme yapılmamıştır.
- 63 başvuru hakkında gerçekleştirilen inceleme/soruşturmada iddiaların doğrulanamaması, inceleme imkansızlığı, yeterli somut kanıt bulunmaması veya başvuruda etik ihlal kapsamında değerlendirilebilecek herhangi bir husus bulunmadığı kanaatine varılması gerekçeleriyle herhangi bir işlem yapılmasına yer olmadığına karar verilmiştir.
- 7 başvuru hakkında yapılan incelemeler esnasında başvuruya konu olan hususun çözüme kavuştuğu yahut konu hakkında ilgili taraflarca çalışma yürütüldüğünün öğrenilmesi üzerine herhangi bir işlem yapılmasına yer olmadığına karar verilmiştir.
- 14 başvuru hakkında yapılan inceleme/soruşturmada başvuruya konu husus hakkında düzeltici işlem yapılması ve iş barışının sağlanması yönünde karar alınmıştır.

UYUM

İş Etiği Politikamız ve Etik El Kitabımız

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii, etik ilkelere uyumu sağlamak amacıyla 15.12.2017 tarihinde "İş Etiği Politikası" ile 31.05.2012 tarihinde ise "Etik El Kitabı"nı yayımlamıştır. Etik El Kitabı, yasalara saygı ilkesi çerçevesinde yürürlükteki mevzuata ve ticari faaliyetlerin hukuk ile etik kurallarına uygun şekilde yürütülmesine rehberlik eden temel politika ve prosedürleri içeren bir dokümandır.

GÜÇLÜ YÖNETİŞİM MODELİMİZ

ETİK İLKELERİMİZ

Kişisel Verilerin Korunması

Kişisel verilerin işlenmesi süreçlerinde, başta özel hayatın gizliliği olmak üzere bireylerin temel hak ve özgürlüklerinin korunmasını amaçlayan 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve ilgili mevzuat doğrultusunda, Türk Havacılık ve Uzay Sanayii kişisel verilerin işlenmesi ve muhafaza edilmesine ilişkin sorumluluğunun bilinciyle hareket etmektedir. Türk Havacılık ve Uzay Sanayii, kişisel verilerin işlenmesi süreçlerinde kanuna ve dürüstlük ilkesine uygun hareket etmeye özen göstermektedir. Bu doğrultuda, kişisel veriler uygun güvenlik önlemleri alınarak toplanmakta, işlenmekte, saklanmakta ve aktarılmaktadır. Yalnızca meşru ve kanuni gerekçeleri bulunan kişilerin bu bilgilere erişimine izin verilmektedir.

Bu kapsamda;

- 01.09.2020 tarihinde, çalışanlar, çalışan adayları, hizmet sağlayıcılar, ziyaretçiler ve diğer üçüncü kişilere ait kişisel veriler ile Türk Havacılık ve Uzay Sanayii'nin sahip olduğu veya yönettiği kişisel verilerin işlendiği tüm kayıt ortamlarında uygulanmak üzere "Kişisel Veri Saklama ve İmha Politikası" yayımlanmıştır. Kişisel verilerin saklanması ve imhasına ilişkin tüm iş ve işlemler, bu politika doğrultusunda yürütülmektedir. 21.11.2022 tarihinde, kişisel veri işleme faaliyetleri ve kişisel verilerin korunmasına yönelik sistemlerin işleyişine dair detayları içeren "Kişisel Verilerin Korunması ve İşlenmesi Prosedürü" yayımlanmıştır. Bu prosedür, meşru sebeplerle toplanan kişisel verilerin işlenmesi, veri sahiplerinin bilgilendirilmesi, şeffaflığın sağlanması ve ilgili düzenlemelerin hayata geçirilmesini sağlamaktadır.
- 21.11.2022 tarihinde, Kişisel Verilerin İşlenmesi Prosedürü ve Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun 31.01.2018 tarihli ve 2018/10 sayılı Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesinde Veri Sorumlularınca Alınması Gereken Yeterli Önlemlerin Belirlenmesine Dair Kararı doğrultusunda "Özel Nitelikli Kişisel Verilerin Korunması ve İşlenmesi Prosedürü" yürürlüğe alınmıştır. Bu prosedür, 6698 Sayılı Kanun'un 6. maddesinin 1. fıkrası uyarınca özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesine yönelik teknik ve idari güvenlik önlemlerini belirlemektedir. Türk Havacılık ve Uzay Sanayii'nde Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'na uyum süreci kapsamında:
 - "Şirket Kişisel Veri Güvenliği Kurulu" ve "Şirket Kişisel Veri Güvenliği Alt Komisyonu" oluşturulmuştur.
 - Mevcut Genel Müdür Yardımcılıkları ve Başkanlıklar içinden belirlenen Birim Kişisel Veri Koordinatörleri atanmış ve kişisel veri envanteri oluşturulmuştur.

- Kişisel verilere ilişkin farkındalık oluşturmak amacıyla eğitimler ve toplantılar düzenlenmiştir.
- Savunma Sanayii Başkanlığı koordinasyonunda gerçekleştirilen "Savunma Sanayii Hukuk Çalıştayı-1" kapsamında, "8. Yargı Paketi Kapsamında 6698 Sayılı KVKK'da Yapılan Değişiklikler ve Savunma Sanayii Sektörüne Etkileri" başlıklı tebliğ sunulmuştur.
- Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve ilgili mevzuata uygun olarak aydınlatma metinleri, açık rıza metinleri ve veri aktarım sözleşmeleri hazırlanarak yürürlüğe konulmuştur.

Hukuki süreçlerin takibi ile ilgili birimlerden gelen soru ve talepler doğrultusunda kişisel verilerin korunması mevzuatına tam uyum sağlanması için hukuki destek sunulmaktadır. Türk Havacılık ve Uzay Sanayii, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun 11. maddesi çerçevesinde ilgili kişilerin haklarını kullanabilmesi ve bilgi talep edebilmesi amacıyla "[Veri Sahibi Başvuru Formu](#)" oluşturmuştur.

Gizlilik ve Güvenlik

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii, Türkiye Cumhuriyeti'nin, Türk Havacılık ve Uzay Sanayii'nin, diğer paydaşların ve üçüncü kişilerin bilgilerinin yetkisiz kişilere aktarılması veya kullanılması durumunda ciddi zararlar doğabileceğinin farkında olarak bilgi güvenliğinin korunmasına büyük önem vermektedir. Bu bilinçle, Türk Havacılık ve Uzay Sanayii kendisine ait veya üçüncü kişilerden edindiği bilgileri yalnızca şirketin amaçları doğrultusunda kullanır ve bilmesi gereken prensibi çerçevesinde, yalnızca yetkilendirilmiş kişilerle paylaşır. Çalışanların ve bilgiyi paylaşan diğer kişilerin bu bilgileri koruması ve üçüncü şahıslarla paylaşmaması için gerekli önlemler alınmaktadır. Ayrıca, faaliyetleri gereği bünyesinde yer alan devlet sırlarının korunması konusunda azami dikkat ve özeni göstermektedir. Bu doğrultuda yürütülen bilgi güvenliği yönetim sistemi uygulamalarına ek olarak, Türk Havacılık ve Uzay Sanayii, proje ve programlar kapsamında üçüncü kişilerle paylaşacağı bilgiler de dâhil olmak üzere:

- Kendisine ait veya paydaşları tarafından aktarılan gizlilik dereceli ve hassas bilgileri
- Ticari sırları
- Henüz kamuya açıklanmamış mali ve diğer verileri
- Personel özlük haklarına ait bilgileri yalnızca gizlilik anlaşmaları çerçevesinde kullanmakta ve korumaktadır. Taraflarla yapılan gizlilik anlaşmaları, verilerin gizliliğinin korunmasına yönelik yasal bir güvence niteliğindedir.

GÜÇLÜ YÖNETİŞİM MODELİMİZ

ETİK İLKELERİMİZ

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii, Savunma Sanayii Güvenliği Kanunu ve ilgili yönetmelikler çerçevesinde faaliyet göstermekte olup, Millî Savunma Bakanı'nın onayı ile verilen izinler doğrultusunda, Savunma Sanayii Millî Güvenlik Makamı tarafından düzenlenen "Üretim İzni" ve "Tesis Güvenlik Belgesi" kapsamında çalışmalarını sürdürmektedir. Bu kapsamda, ilgili mevzuata tam uyum sağlamakla mükelleftir. Türk Havacılık ve Uzay Sanayii'ne ait gizlilik dereceli bilgi, belge, proje, malzeme ve hizmetlerin korunması için alınan önlemler ve mevzuata uyum, Savunma Sanayii Millî Güvenlik Makamı tarafından yılda en az bir kez gerçekleştirilen haberli veya habersiz denetimlerle kontrol edilmektedir. Ayrıca, gizlilik dereceli bilgilere, belgelere veya projelere erişmesi gereken çalışanlara, yalnızca "bilmesi gereken prensibi" çerçevesinde yetki verilmektedir. Bu çerçevede, belirli çalışanlara periyodik olarak "Kişi Güvenlik Belgesi" tanzim edilmekte, bu belgeye sahip olmayan kişilerin gizlilik dereceli bilgilere erişmesine veya bu tür alanlara giriş yapmasına izin verilmemektedir.

İhracat Mevzuatlarına Uyum

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii, Amerika Birleşik Devletleri, Birleşik Krallık ve Avrupa Birliği ihracat düzenlemeleri başta olmak üzere, ulusal ve uluslararası ihracat/ithalat kontrol yasa ve yönetmeliklerine tam uyum sağlamak amacıyla kapsamlı bir bilinçlendirme ve eğitim programı yürütmektedir. Bu doğrultuda, hem şirket içi hem de dışarıdan temin edilen uzman eğitmenler aracılığıyla çalışanlara periyodik eğitimler verilmektedir.

Ayrıca, şirket içindeki farkındalığı artırmak, yürürlükteki mevzuata uyumu teşvik etmek ve ihracat kontrol ihlalleri riskini en aza indirmek amacıyla:

- 31.05.2023 tarihinde "İhracat Kontrol El Kitabı",
- 23.09.2022 tarihinde "Kısıtlayıcı Düzenlemeler - Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar Talimatı"

yayımlanarak yürürlüğe alınmıştır.

Buna ek olarak, Türk Havacılık ve Uzay Sanayii, faaliyet alanlarıyla ilgili olarak ihracat mevzuatına ilişkin ortaya çıkabilecek her türlü soru, önlem ve destek

taleplerini titizlikle ele almaktadır. Bu kapsamda, Kurumsal Pazarlama ve İletişim Başkanlığı ile Hukuk İşleri Başkanlığı koordinasyonunda, çeşitli ülkelerde faaliyet gösteren danışmanlardan hizmet alınmakta ve tüm süreçlerin ihracat mevzuatına uygun yürütülmesi için azami özen gösterilmektedir.

İş Ortakları/Alt Yüklenici/Tedarikçi İlişkileri ve Haksız Rekabet

“Türk Havacılık ve Uzay Sanayii İş Ortakları/Alt Yüklenicilerini/Tedarikçileri ile İlişkilerinde Adil ve Saygılı Bir Yaklaşım Benimser ve Yükümlülüklerin Zamanında Yerine Getirilmesi İçin Gerekli Özen Gösterir.”

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii, İş Ortakları/Alt Yüklenicilerini/Tedarikçilerini zor durumda bırakacak ya da sömürülmeleri anlamına gelecek ticari uygulamalardan kaçınır. Şirketimiz adil rekabet ilkesi doğrultusunda hareket eder ve rakiplerine karşı haksız rekabet yaratacak uygulamalardan kaçınır. Şirket, rekabet hukukuna ve ilgili yasal düzenlemelere tam uyum sağlar ve bu kurallara aykırı davranışlardan kaçınmayı taahhüt eder.

Tedarik süreçlerinde eşit ve şeffaf bir yaklaşım benimsemek amacıyla, Türk Havacılık ve Uzay Sanayii'nin gereksinimlerine uygun olarak yerli ve yabancı kaynaklardan tedarik süreçleri için şirket içi prosedürler oluşturulmuş ve yayımlanmıştır. Şirket, bu prosedürlere sıkı sıkıya bağlı kalarak faaliyetlerini sürdürmektedir.

Bu doğrultuda:

- İhale süreçlerinde, potansiyel iş ortaklarının, alt yüklenicilerin ve tedarikçilerin tekliflerini değerlendirmek ve ihale komisyon raporunu hazırlamakla görevli "İhale Komisyonu" oluşturulmaktadır.
- Hazırlanan ihale komisyon raporlarının teknik, idari ve mali şartlar açısından değerlendirilmesi amacıyla ise "Özel Alım Komisyonu" faaliyet göstermektedir.

GÜÇLÜ YÖNETİŞİM MODELİMİZ

ETİK İLKELERİMİZ

Rüşvet ve Yolsuzlukla Mücadele

“Türk Havacılık ve Uzay Sanayii Tüm İş ve İşlemlerinde Şeffaflık İlkesine Bağlı Kalarak Hareket Eder, İletişiminde Objektif, Güncel, Gerçeğe Dayalı ve Açık Olmaya Özen Gösterir ve Hesap Verebilirliği Temel Bir Sorumluluk Olarak Kabul Eder.”

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii, danışmanlar ve üçüncü taraflarla imzaladığı sözleşmeler kapsamında, tarafların gerçekleştirdiği iş ve işlemlerde Türk Havacılık ve Uzay Sanayii'nin bağlı ortaklıklarının, yönetim kurulu üyelerinin, yöneticilerinin ve çalışanlarının aşağıdaki mevzuat ve düzenlemelere uyumunu güvence altına alacak hükümlere yer vermektedir:

- Uluslararası Ticari İşlemlerde Yabancı Kamu Görevlilerine Rüşvet Verilmesine İlişkin OECD Sözleşmesi
- Türk Ceza Kanunu
- Rüşvetin, dolandırıcılığın önlenmesi ve yolsuzlukla mücadeleyle ilişkin yürürlükteki tüm yasal düzenlemeler

Faaliyet ve işlemler yürütülürken kamu kurum ve kuruluşlarına, gerçek ve tüzel kişilere, sivil toplum örgütlerine karşı herhangi bir menfaat beklentisi olmaksızın eşit mesafede durulur. Sözleşme gerekleri ile ahlaki ve endüstriyel standartlara ilişkin yükümlülükler, bu sorumluluk bilinci ile eksiksiz şekilde yerine getirilir. Bu faaliyetlere ilişkin bilgi, belge ve kayıtlar düzenli ve eksiksiz olarak tutulur, muhafaza edilir.

Adil ve dürüst işletmecilik uygulamaları, hem çalışanlar hem de yöneticiler için davranış kurallarında yüksek bir standardın korunmasını temel bir ilke olarak benimsemektedir. Doğrudan veya dolaylı olarak, rüşvet almak, vermek, taahhüt etmek veya teklif etmek, maddi veya gayri maddi herhangi bir menfaat temin etmek hiçbir şart altında kabul edilemez. Bu ilkelere uygun hareket etmeyen çalışanlar hakkında, Şirketimizin disiplin kuralları doğrultusunda en ağır yaptırımlar uygulanır.

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii, yabancı hükümetler ve devlet organlarıyla yürüttüğü lobicilik faaliyetlerinde etik kurallara bağlı kalır ve ahlaki sınırları zorlayacak uygulamalardan kaçınır.

Tüm çalışanlar, danışmanlar ve tedarikçiler; rüşvet, çıkar çatışması veya yolsuzluk gibi etik dışı durumları, anonim olarak bildirebilecekleri etik hattı aracılığıyla şirkete iletebilir. Bildirimler, bağımsız şekilde değerlendirilir ve gizlilik esasına göre işleme alınır.

İdari Yaptırımlar

Şirketin mali durumunu ve faaliyetlerini etkileyebilecek nitelikte açılmış bir dava yoktur. Mevzuat hükümlerine aykırı uygulamalar nedeniyle Şirket ve Yönetim Kurulu Üyeleri hakkında uygulanan idari veya adli yaptırım bulunmamaktadır.

GÜÇLÜ YÖNETİŞİM MODELİMİZ

RISK YÖNETİMİ

“Süreçlerimizle Entegre Olarak Tanımladığımız Risklerimizle Birlikte Risk Stratejilerimizi, Planlarımızı Oluşturuyor ve Risk Yönetimi Faaliyetini Güvence Altına Almak Amacıyla Tüm Risklerimizi Risk Yönetimi Sisteminde Proaktif Olarak Yönetmeye Devam Ediyoruz.”

Kurumsal/Operasyonel Risk Yönetimi Politikamız kapsamında; stratejik hedeflerimize ulaşmak amacıyla yürüttüğümüz faaliyetler dâhilinde karşılaşılabileceğimiz her türlü yönetsel, operasyonel ve destek fırsat ve tehdidi proaktif olarak yöneterek, kurumsal sürdürülebilirliğe katkı sağlamayı amaçlıyoruz. Risklerimizi, süreçlerimizle entegre olarak tanımlıyor ve stratejik hedeflerimizle uyumlu risk yönetimi stratejileri oluşturuyoruz.

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii Kurumsal/Operasyonel Risk Yönetimi Politikası, Şirketin stratejik hedeflerine ulaşması amacıyla yürüttüğü faaliyetler dahilinde karşılaşılabileceği her türlü fırsat ve tehdidi proaktif olarak yöneterek, sürdürülebilirliğe katkı sağlamaktır.

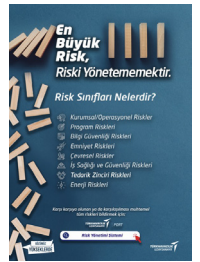
Risk yönetimi faaliyetlerimizi Şirketimizin risk alma profiline, risk iştahına, kültürüne ve sürekli iyileştirme prensibine uyumlu olarak ve yasal mevzuatlara uygun bir şekilde proaktif metotlarla yürütüyoruz. Karar verme mekanizmalarımız için riskleri görünür ve ölçülebilir hâle getirerek subjektifliği azaltmayı hedefliyoruz. Tüm riskleri

proaktif olarak yönetmek için oluşturduğumuz risk yönetimi modelimizi ve altyapımızı güncel ihtiyaçlar doğrultusunda sürekli geliştiriyoruz.

Risk Yönetimi sürecimizi; riskleri belirleme ve Risk Yönetim Sistemimize tanımlama, riske ilişkin ilgililerle görüşme, risk kritiklik seviyelerini hesaplama, yanıtlama yönetimini ve sorumluları belirleme, kontrol planlarını oluşturma, risk kontrol ve takibi adımlarından oluşan döngüsel bir yapıya sahip olacak şekilde tasarladık. Tüm çalışanlarımızı bu sürece dahil olarak risk tanımlayabilmekte ve riskler konusunda Şirketimizde farkındalık düzeyinin artırılmasını amaçlamaktayız.

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii olarak, sürdürülebilir büyüme stratejimiz doğrultusunda hedeflerimize ulaşmak amacıyla risklerimizi tespit ediyoruz ve metrikler aracılığıyla kontrol ediyoruz. Sağladığımız kaynak/destek ve belirlediğimiz sınırlar çerçevesinde, Şirketimizin farklı bölümlerinin tespit ettiği, farklı etkilere sahip fakat birbirini etkileyen riskleri, tutarlı ve optimal şekilde yönetmek, Şirketimiz genelinde ortak risk algısını oluşturmak, risk yönetimi çalışmalarına tüm bölümlerimizi dâhil ederek farkındalığı arttırmak temel önceliğimizdir.

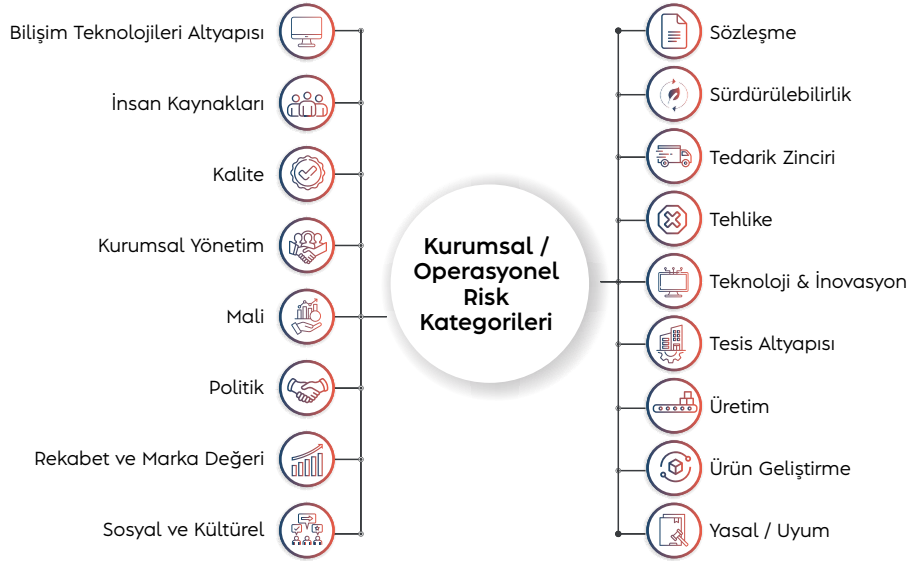
Türk Havacılık ve Uzay Sanayii olarak risklerimizi Risk Yönetimi Sistemi'nde 8 farklı risk sınıfında takip ediyoruz. 2024 yılında Risk Yönetim Sistemi'ne 8 farklı risk sınıfında grupladığımız toplam 3.744 risk tanımladık. Kurumsal/ Operasyonel Risk Kategorilerimizi güncelleyerek Sürdürülebilirlik kategorisini de dahil ettik.

Risk Yönetimi Farkındalık Poster Çalışmalarımız

GÜÇLÜ YÖNETİŞİM MODELİMİZ

RİSK YÖNETİMİ

Çevresel Riskler ve Fırsatlar

ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi kapsamında faaliyetlerin, hizmetlerin ve ürünlerin çevre boyutları ve bu boyutların mevcut ve potansiyel çevresel etkileri, süreç sahipleri tarafından belirlenerek önemli ve acil statüdeki riskler Risk Yönetim Sistemi (RYS) üzerinden tanımlıyoruz. Kontrol uygulaması gerektiren riskler için aksiyon planları oluşturarak gerekli çalışmaları yapıyor ve risk seviyelerinin düşürülmesini sağlıyoruz.

2024 yılı içerisinde RYS modülü üzerinden toplam 403 adet çevresel risk ve fırsat tanımlanmıştır. Çalışanlarımız RYS üzerinden mevcut ve potansiyel riskler olmak üzere iki farklı tür çevresel risk tanımlaması yapılabilmektedir. Mevcut riskler, sürecin doğası, kapsamı ve işleyişi gereği mevcut olan ve önlenemeyen/engellenemeyen çevresel riskleri tanımlarken; potansiyel riskler ise sürecin

kapsamı ve işleyişi gereği meydana gelebilecek ve imaj, finans, uyum ve çevresel etkiye sebep olabilecek çevresel riskleri tanımlamaktadır.

Her yıl yapılan CDP raporlamalarımızda iklim değişikliği ile su yönetimi kapsamında risk ve fırsatların belirlenmesi ve yönetilmesine ilişkin süreçlere yer vermekteyiz. Bununla birlikte, risk ve fırsatlara ilişkin finansal metrikler, zaman aralığı ve riske ilişkin alınan önlemler gibi detaylara yer vermektedir. İklim değişikliği ve su yönetimi kapsamında ele alınan risk ve fırsatlara ilişkin bilgiler 2024 yılı CDP Raporu içerisindeki "C2. Identification, assessment, and management of dependencies, impacts, risks, and opportunities" ve "C3. Disclosure of risks and opportunities" başlıklarında detaylandırılmıştır.

Bununla birlikte, iklim değişikliği kapsamında süreçlerle entegre şekilde tanımlamış olduğumuz riskleri ve fırsatları aldığımız aksiyonlarla proaktif şekilde takip etmekte ve yönetmekteyiz. Bu risk ve fırsatlar aşağıda özetlenmektedir.

2024 yılında Tanımlanan Risk Sayıları görselde belirtilmiştir.

GÜÇLÜ YÖNETİŞİM MODELİMİZ

RİSK YÖNETİMİ

İş Sürekliliği

“Şirketimizde İş Sürekliliğini Sağlamak İçin Farklı Birimlerimizden Üyeler Seçerek İş Sürekliliği Takımımızı Kurduk. Periyodik Olarak İş Sürekliliği Takımı Toplantıları Düzenleyerek Senaryoları Gözden Geçiriyor ve Yeni Senaryolar Planlıyoruz.”

Şirketimizin ana faaliyetlerini kısmen veya tamamen kesintiye uğratabilecek beklenmedik olaylar karşısında, ana süreçlerimizi, hizmetlerimizi, uygulamalarımızı tedarikçiler ile yürütülecek işlemlerimizi ve gerçekleştirilecek düzeltici/önleyici faaliyetleri planlamak, koordine etmek ve gerektiğinde yönetmek amacı ile İş Sürekliliği Planımızı oluşturduk.

Bu kapsamda Şirketimiz genelinde iş sürekliliğini sağlamak için gerek duyduğumuz kaynaklarımızı; kritik çalışanlar, kritik tezgâhlar, kritik yardımcı sanayi firmaları, kritik tedarikçiler, kritik alt yükleniciler ve kritik binalar olarak tanımladık ve faaliyetleri belirledik.

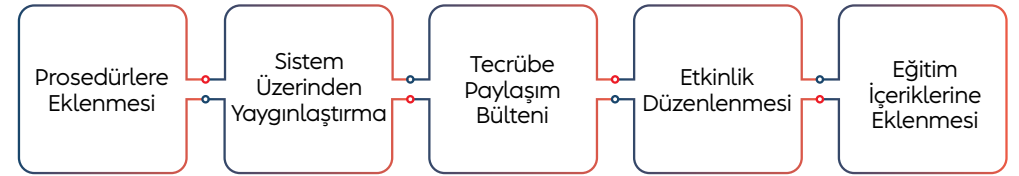
Beklenmedik olaylara karşı hazırlıklı olmak için senaryolar oluşturduk, senaryolar kapsamında hayata geçireceğimiz proaktif ve reaktif stratejileri belirledik, proaktif stratejileri uygulamaya almak için çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Tecrübenin Yaygınlaştırılması

Ürün yaşam döngüsü boyunca ortaya çıkan, şirket süreçlerine entegre edilmesi halinde şirket hedeflerine doğrudan katkı sağlayacak tecrübeleri Şirketimizde yaygınlaştırıyoruz. Bu sayede bireysel bilginin organizasyonel bilgiye dönüşmesini amaçlıyoruz. Tüm çalışanlarımızın erişimine açık olan Tecrübe Paylaşım Platformu'na, tecrübeler tanımlanabilmekte ve sistemde tanımlı tüm tecrübeler erişim sağlayabilmekteyiz. 2024 yılında 268 Tecrübe, Tecrübe Paylaşım Platformu'na tanımlanmıştır.

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii süreçlerinin icra edilmesi esnasında ortaya çıkan bireysel bilginin organizasyonel bilgiye dönüştürülmesi amacıyla yönetilen Tecrübe Paylaşım Platformu'nda tecrübelerle yönelik gerek üretim alanlarında gerek çevrimiçi platformlar aracılığıyla interaktif etkinlikler gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda interaktif etkinlikler gerçekleştirilmiş olup, 436 çalışan bu interaktif etkinliklere katılım sağlamıştır.

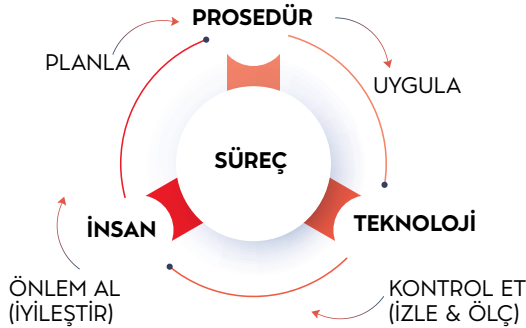

GÜÇLÜ YÖNETİŞİM MODELİMİZ

SÜREÇ YÖNETİMİ

AS9100 Havacılık ve Uzay Kalite Yönetim Sistemine uyumlu bir Şirket olmamız nedeniyle süreçlerle yönetim modeli yaklaşımını benimsemektedir. Bu yaklaşımla kurduğumuz Kurumsal Süreç Yönetimi Sisteminde tüm süreçlerimizi etkin bir şekilde izliyoruz.

Kurumsal Süreç Yönetimi Sistemimizde stratejik öneme sahip yönetsel, operasyonel ve destek kategorilerinde 14 temel sürecimiz ile bu süreçlerin alt süreçlerini ve faaliyetlerimizi, tedarikçilerimizi, girdi ve çıktılarımızı, müşterilerimizi, kaynaklarımızı, süreç sahibi ve sorumlularını içerecek şekilde standartları gözeterek Planla-Uygula-Kontrol Et-Önem Al (PUKÖ) döngüsü çerçevesinde tasarlamaya, idame ettirmeye ve kontrol ederek iyileştirmeye devam etmekteyiz.

Kurumsal Süreç Yönetimi Sistemimizde performans göstergelerimizi, hedeflerimizi ve hedefte sapma oluşturan süreç performans göstergelerimiz için aksiyonları tanımlamak, sürece ait risk ve fırsatlarımızı belirlemek ve süreçlerin birbirleri ile etkileşimlerini göstermek üzere kullanılmaktadır. İhtiyaçlarımıza uygun olarak yeni süreçler tanımlamaktayız ve mevcut süreçlerimizi güncellemekteyiz.

Süreçlerle yönetim yaklaşımıyla faaliyetlerimizi yürüttüğümüz tüm süreçlerde bir süreç ekibi ve her süreç ekibi için bir süreç ekip lideri bulunmaktadır. Süreç ekip liderleri, bilgi ve tecrübesiyle süreci ve süreç ekibini etkin yönlendirmeleriyle önemli bir rol üstlenmektedir. Süreç ekip liderleri, süreç ekip üyeleriyle ve süreç mühendisleriyle birlikte düzenli aralıklarla yapılan toplantılarda süreç standartlarının oluşturulması ve sürecin günün koşullarına göre güncellenmesini sağlamaktadır. Aynı zamanda sürecin kalite ile ilgili standartlara ve bu kapsamda sağlanmış prosedürlere uygun olarak gerçekleştirildiğini doğrulamak amacı ile gerçekleştirilen tüm iç ve dış denetimlere hazır hale gelmesine katkı sağlamaktadır. Gösterdikleri özveri ve değerli katkıları için teşekkür etmek amacıyla süreç ekip liderlerinin birimlerine ziyaretler gerçekleştirilerek ve bu ziyaretler esnasında kendilerine üst yöneticilerimiz tarafından teşekkür belgeleri takdim edilmiştir.

Süreç yönetimi farkındalığı çalışmalarımız kapsamında çalışanlarımıza e-learning eğitimi vermekte ve farkındalık anketleri uygulamaktayız. Süreç faaliyetlerini tanımlayan, usul ve esasları anlatan prosedürlerin dokümanite edilerek güncel tutulmasını sağlamaktayız. Şirket içi binalarda sunulan ve aynı zamanda ekran koruyucu ve totemlerde görsel çalışmalar oluşturarak çalışanlarımızın farkındalığını arttırmayı amaçlıyoruz.

DOKÜMAN YÖNETİMİ

Yönetim Sistemleri gereklilikleri ile ulusal ve uluslararası kurallar, standartlar doğrultusunda Şirketimizin yönetsel, operasyonel ve destek süreçlerinin yönetildiği kurumsal dokümanların; güncel organizasyonu ve uygulamaları yansıtabilecek şekilde dijital ortamda erişiminin sağlanması amacıyla yürütmüş olduğumuz çalışmalar kapsamında 2024 yılında yaklaşık 1.200 adet doküman yayımı yaptık.

Kurumsal Dokümanlardaki (Politika, El Kitabı, Prosedür, Talimat, Rapor) tanım ve kısaltmaların yer aldığı bir sözlük çalışması yürüterek, Kurumsal Doküman Yönetimi Sistemi (KDYS) üzerinde yeni bir panel olarak "Terminoloji Sözlüğü" hazırladık. Terminoloji Sözlüğü; Terminoloji Türü, Terminoloji Kategorisi ve Terminoloji Adı filtrelerine sahiptir. Tüm kullanıcılar sözlüğe tanım/kısaltma girişi yapabilmektedir.

Yönetim Kurulu onaylı dokümanların incelenerek güncellenmesi/iptal edilmesi/yeni doküman oluşturulması/onay seviyesi değişikliğinin değerlendirilmesi kapsamında dokümanlara yönelik statü ve öneriler icrai bölümler ile koordine edilerek Kurumsal Yönetim Komitesi'ne sunulmuş ve yıl içinde güncellemeler yapılmıştır.

SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE UYGULAMALARIMIZ

Her Adımımızı Çevresel Farkındalıkla Atıyor, Sürdürülebilir Bir Gelecek İçin
Paydaşlarımızla Birlikte İlerliyoruz.

Atık Geri Dönüşümü
%47

53,2 MWh
Kojenerasyon
Tesisleri Üretilen
Elektrik

43,8 BİN MW
Kojenerasyon
Tesisleri Üretilen
Isıl Enerji

Karbon Şeffaflık Projesi
(Carbon Disclosure Project-CDP)
Puanlama Sonuçlarımız

Kişi Başı Su Tüketim
Azalma Oranı
%28
2016 yılına göre azalma

15.700.000 kWh
Enerjide Son 5 Yıllık Projeksiyonda

İklim Değişikliği
Modülü **B**

Su Güvenliği
Modülü **A-**

SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE UYGULAMALARIMIZ

ÇEVRE YÖNETİMİ VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ FAALİYETLERİMİZ

“Çevresel Sürdürülebilirliği Desteklemek, Kaynakların Etkin Kullanımını Sağlamak, Çevresel Kirliliği Önlemek, İklim Değişikliği ile Mücadele Etmek, Sera Gazı ve Karbon Ayak İzi Emisyonlarının Azaltılmasını Sağlamak, Döngüsel Ekonomiye Katkıda Bulunmak, Sıfır Atık Prensibini Benimsemek ve Yeni Düzenlemelere Uyum Sağlayarak Performansımızı İyileştirmek Üzere Çalışmalarımızı Yürütüyor ve Yeni Projeler Geliştiriyoruz.”

Kamu Gözetimi Kurumu (KGK), Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartlarının (TSRS) uluslararası dayanağı olarak Uluslararası Finansal Raporlama Standartları Vakfı (IFRS) bünyesinde oluşturulan Uluslararası Sürdürülebilirlik Standartları Kurulu (ISSB) tarafından yayımlanan uluslararası standartları benimseme kararı almıştır. Bu kapsamda, TSRS ve Avrupa Birliği (AB) Sürdürülebilirlik Raporlaması Standardı (CSRD) kapsamındaki çevresel, sosyal ve yönetim performans öncelikleri de gözden geçirilerek ilgili olabilecek göstergeler raporumuza dâhil edilmiştir. Benzer şekilde, 2024 yılı itibarı ile Karbon Şeffaflık Beyanı Projesi (Carbon Disclosure Project (CDP)) raporlama içeriği de Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (International Financial Reporting Standards (IFRS)) ile uyumlu hale getirilmiştir. Bu sebeple, 2024 yılı içerisinde hazırlanan [CDP İklim Değişikliği ve Su Raporlaması](#) içeriği Sürdürülebilirlik Raporunda girdi sağlamak amacıyla rehber doküman olarak kullanılmıştır.

CDP gerekliliklerini kapsayacak şekilde revize edilen Çevre ve İklim Değişikliği Politikamız, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA) çerçevesinde, sürdürülebilir su yönetiminin güvence altına alınmasına yönelik olarak hazırlanan Su Politikamız ve enerji verimliliği farkındalığını artırmayı hedefleyen Enerji Politikamız da tek bir dokümanda ele alınması amacıyla Sürdürülebilirlik Politikamızda kapsamıştır.

Şirketimizin, 25 Ocak 2027 tarihine kadar geçerli olan “Atıksu Deşarjı” ve “Hava Emisyon” konulu Çevre İzni bulunmaktadır. Faaliyetler, Çevre İzni belgesinde belirtilen Tesis İzin Koşulları’na uygun olarak yürütülmektedir.

Şirketimiz 23 Kasım 2015 yılında ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi Belgesi almaya hak kazanmıştır. Çevre Yönetim Sistemimiz, 11-13 Eylül 2024 tarihleri arasında akredite kuruluş Bureau Veritas Sertifikasyon Firması tarafından TS EN ISO 14001:2015 sertifikasyonu kapsamında yeniden belgelendirilmiştir. Ankara Kahramankazan Merkez ve Kahramanmaraş yerleşkelerimizde gerçekleştirilen yeniden belgelendirme denetimi herhangi bir uygunsuzluk tespit edilmeden tamamlanmıştır. ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi Belgemiz 21 Kasım 2027 tarihine kadar geçerlidir.

Çevre Yönetim Sistemi uygulamalarımız kapsamında Kurumsal Doküman Yönetim Sistemimiz (KDYS) üzerinden 41 adet dokümanımız yayınlanmıştır. Bu kapsamda yayımlı olan tüm dokümanlarımız aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Çevre Yönetim Sistemi Dokümanları

Çevre Yönetimi ve İklim Değişikliği El Kitabı	Tehlikeli Maddeler İçin Emniyet Planı Hazırlama Talimatı
Yağ ve Tehlikeli Malzeme Kazaları Acil Durum Önlem Planı El Kitabı	Tehlikeli Maddeler İçin Kaza Raporu Hazırlama Talimatı
Çevre Çalışma Grubu (ÇÇG)	Kontamine Ambalajların (UN 3509) İşletmeden Gönderim Talimatı
Çevre Boyutları ve Etki Değerlendirme	Tehlikeli Maddeler İçin Taşıma Evrakı Hazırlama Talimatı
Çevre Uygunluk Yükümlülükleri ve Uygunluğun Değerlendirilmesi	Tehlikeli Maddeler İçin Tedarikçi Bilgilendirme Talimatı
Çevre Hedeflerinin Belirlenmesi ve Raporlanması	Tehlikeli Maddelerin Tesise Giriş/Boşaltma ve Tesisten Çıkış/Yükleme Kontrol Talimatı
Çevre Yönetim Sistemi İç ve Dış İletişim	Entegre Çevre Denetim Talimatı
Çevre Yönetim Sistemi Dokümanları Edilmiş Bilgilerin Muhafazası	Alt Yüklenici İçin Çevre İsterleri Listesi
Atık Yönetimi	Yardımcı Sanayi İçin Çevre İsterleri Listesi
Sera Gazı Envanterinin Hesaplanması, İzlenmesi ve Raporlanması	Yardımcı Sanayi İçin Çevre Yönetim Şartları Listesi
Tedarikçiler İçin Çevre Gereklilikleri	Çevre Yönetim Sistemi Eğitim Dokümanı Listesi
Çevre Yönetim Sistemi Performansı İzleme ve Ölçme	Çevre Yönetim Sistemi Kayıtlarının Muhafaza Süreleri ve Sorumluları Listesi
Çevre Yönetim Sisteminin Gözden Geçirilmesi	Yüklenici İçin Çevre Yönetim Şartları Listesi
Çevre Yönetim Sistemi Düzeltici ve Önleyici Faaliyetler	Çevre Yönetim Sistemi Elementleri Çapraz Referans Listesi
Su Kaynaklarının Yönetimi ve Etkin Kullanımı	Atık Türleri Listesi
Tehlikeli Maddelerin Kara Yolu Taşıma Prosedürü	Atık Etiketleri Listesi
Çevre Yönetim Sistemi Prosedürü	Tehlikeli Madde Kayıtları Listesi
2017 Yılı Sera Gazı Emisyon Raporu	Tehlikeli Maddeler İçin Yazılı Talimatlar Listesi
2018 Yılı Sera Gazı Emisyon Raporu	Sera Gazları Risk Analizi ve Dâhili Risk Değerlendirme Listesi
Artıma Tesisleri Ölçüm Cihazları Kalibrasyon Talimatı	Belirsizlik Analiz Metodu Listesi
ADR Kapsamındaki Tehlikeli Maddelerin Ambalajlama ve Etiketleme Talimatı	

SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE UYGULAMALARIMIZ

ÇEVRE YÖNETİMİ VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ FAALİYETLERİMİZ

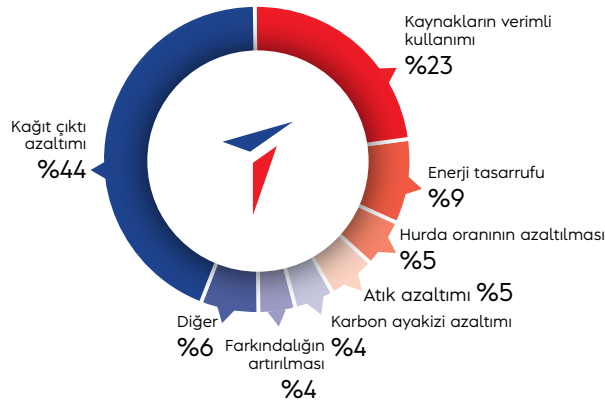
“Her Adımımızı Çevresel Farkındalıkla Atıyor, Sürdürülebilir Bir Gelecek İçin Birlikte İlerliyoruz.”

Çevre boyutlarımızı, ilgili tarafların beklentileri ve iç/dış hususlar ile ilgili uygunluk yükümlülükleri (yasal şartlar, diğer taraflarla yapılan sözleşmeler, anlaşmalar, vb.) ile belirleyerek, güncelliğini takip ediyoruz. Gerekli beyanlar ve bildirim yükümlülükleri, mevzuatta belirtilen süreler dâhilinde gerçekleştiriyoruz. Atıksu, emisyon ve atık vb. konulardaki yasal ölçüm ve analizleri çevre mevzuatında belirlenen periyotlarda yapıyoruz. Çevre Kanunu, 33 adet yönetmelik, 17 adet tebliğ ve bildirilen Müşteri Gereklilik Dokümanları gibi gereklilikleri, Çevre Uygunluk Yükümlülükleri Takip ve Değerlendirme Formu ile takip ediyoruz.

ÇEVRESEL HEDEFLERİMİZ

Çevresel performans göstergelerimizin takibi ve çevre yönetimi uygulamalarının etkinliğini ölçmek amacı ile her yıl süreç bazlı olarak çevresel hedefler belirliyor ve yıl içerisinde üç aylık periyotlarla hedef ilerlemelerinin takibini yapıyoruz. Çevresel hedeflerin, ölçülebilir, takip edilebilir, ulaşılabilir ve süreçlerdeki boyutlardan kaynaklanması muhtemel çevresel etkilerle ilişkili olmasına dikkat ediyoruz. Ayrıca yasal ve diğer gereklilikler, çevre, iklim değişikliği ve su politikalarımız, ilgili taraf beklentileri gibi unsurları da hedef belirleme aşamasında göz önünde bulunduruyoruz.

2024 yılı içerisinde birimler tarafından belirlenen çevresel hedeflerin konu dağılımı aşağıdaki tabloda yer almaktadır. Çevre hedefleri incelendiğinde %44 oranı ile “kâğıt tüketiminin azaltılması” birinci sırada “kaynakların verimli kullanımı” ve “enerji tasarrufu” konuları ise %23 ve %9 oranları ile ikinci ve üçüncü sırada yer almaktadır.

2024 Yılı Çevresel Hedeflerin Konu Dağılımı

ÇEVRESEL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ ADIMLARIMIZ VE NET SIFIR EMİSYON YOL HARİTAMIZ

2021 yılı 2. çeyreğinde Ticaret Bakanlığı, Yeşil Mutabakat Eylem Planı'nı yayınlamıştır. Plan içerisinde Sınırdaki Karbon Düzenlemeleri, Döngüsel Ekonomi, Yeşil Finansman ve İklim Değişikliği ile Mücadele konularını kapsayan stratejik hedefler yer almaktadır. Birleşmiş Milletler 76. Genel Kurulu'nda Türkiye, Paris İklim Anlaşmasını onaylayacağını açıklamış ve 04.11.2021 tarih ve 4738 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile anlaşmanın 10.11.2021 tarihinde yürürlüğe gireceği bildirilmiştir. Bu kapsamda, Yeşil Mutabakat uyum sürecinde sıfır atık felsefesi, karbon nötr sanayi uygulamaları ve yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı önem kazanacak ve stratejik hedefler içerisinde iklim değişikliğinin rolü artacaktır. Avrupa Birliği (AB) ülkeleri 2030 yılına kadar sera gazı emisyon salımını 1990 yılı seviyesine kıyasla %50 azaltmayı taahhüt etmektedir. Ayrıca, AB 2050 yılında net sıfır emisyon seviyesine ulaşmayı hedeflemektedir.

2053 yılı net sıfır emisyon hedefi doğrultusunda, Türkiye'nin yeşil kalkınma vizyonunu desteklemek amacı ile İklim Kanunu taslağı hazırlanmıştır. Bu taslak, sera gazı emisyonlarının azaltılması, iklim değişikliğine uyum faaliyetleri ve ilgili yasal çerçevenin oluşturulmasını hedeflemektedir. İklim kanununun 2025 yılında yasalaşması beklenmektedir. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, 2024-2030 yıllarını kapsayan “İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı” ile “İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planı” hazırlayarak Türkiye'nin iklim değişikliği ile mücadelesinde güncellenmiş hedefler ve eylemler belirlemiştir. Bu planlar; enerji, sanayi, ulaştırma, atık, su yönetimi gibi çeşitli konuları ve sektörleri kapsamaktadır.

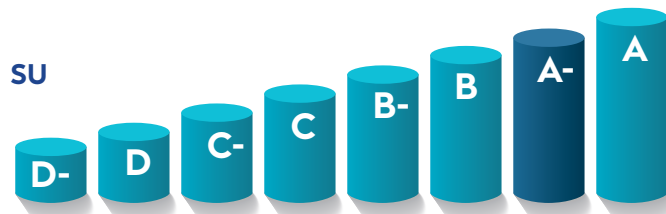
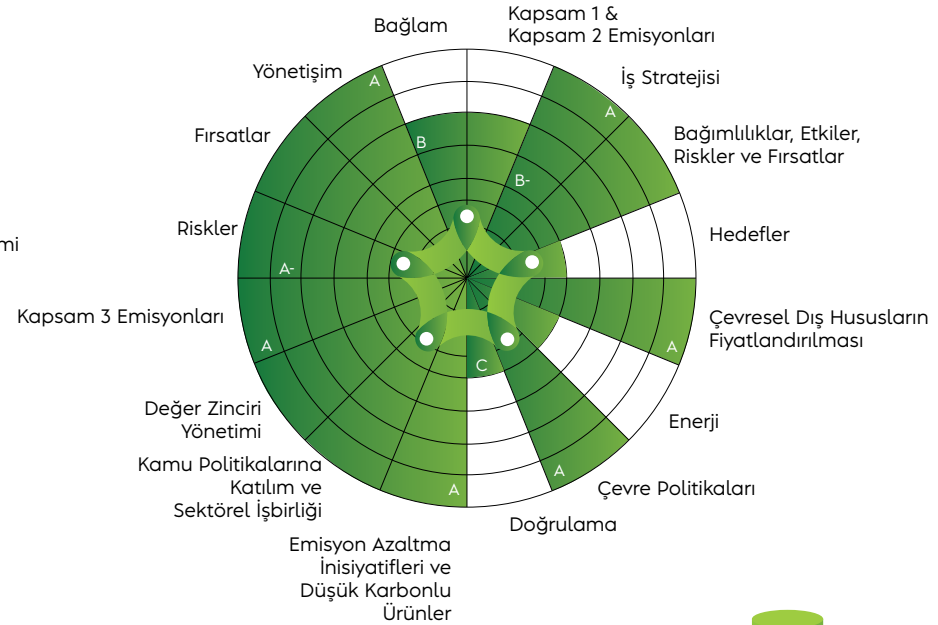
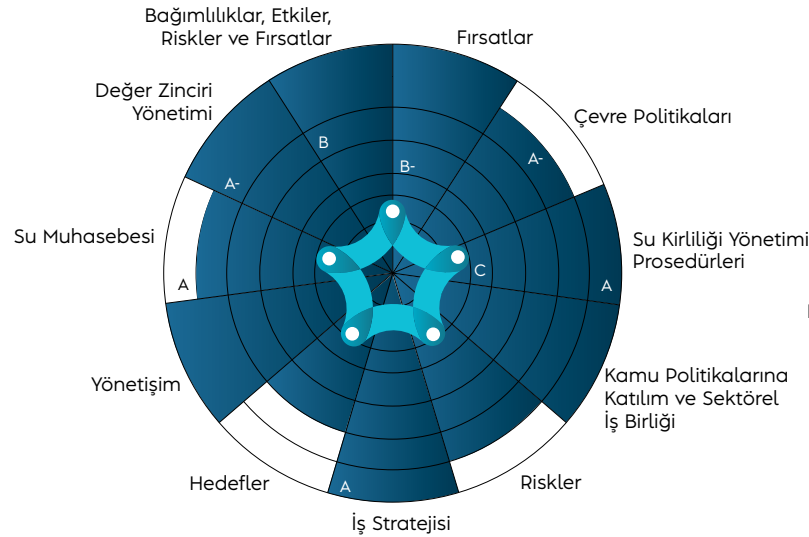
Tüm bu ulusal ve uluslararası gelişmeler ışığında, iklim değişikliği ile ilgili risk ve fırsatları belirleyerek Şirketimizin iş stratejisi ve finans süreçlerine dâhil edilmesi ve üretim, tasarım, ürün kullanımı, tedarikçi kaynaklı gibi oluşan karbon emisyonlarının azaltılmasını hedeflemekteyiz. Bu kapsamda Sürdürülebilirlik Yol Haritamızın 7 boyutundan biri olan Çevresel Sürdürülebilirlik Boyutu ile; su yönetimi, karbon emisyonu ve atık yönetimi ana konu başlıklarında yürütülen faaliyetleri değerlendirmekte ve bu kapsamda net sıfır emisyon yol haritası faaliyetlerini de kapsamaktayız.

SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE UYGULAMALARIMIZ

ÇEVRE YÖNETİMİ VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ FAALİYETLERİMİZ

Bu faaliyetlerin, aksiyonların ve sağlanacak faydaların yer aldığı çalışmalara, CDP raporlamalarında da iklim geçiş planı hazırlık çalışmaları olarak yer verilmiştir. Bu sebeple, yeni içerik olarak istenen "Net Sıfır Emisyon Yol Haritamız (2050 yılına kadar yıl bazında kapsam 1-2-3 emisyonlarımızın azaltım oranı, planlanan aksiyonlar)" başlığını kapsamaktadır.

2024 yılı içerisinde de ISO 14064:2018 Kurumsal Sera Gazı Hesaplamaları ve Doğrulanması, ISO 14046 Su Ayak İzi Hesaplamaları ve Doğrulanmaları ile Karbon Şeffaflık Projesi (Carbon Disclosure Project - CDP) Raporlaması İklim Değişikliği ve Su Güvenliği Raporlama çalışmalarını yürütmeye devam ettik. CDP Raporlaması kapsamında sektörümüzde küresel ortalamanın üzerinde puanlar (Su A-, İklim Değişikliği B) almaya devam ediyoruz.

SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE UYGULAMALARIMIZ

ÇEVRE YÖNETİMİ VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ FAALİYETLERİMİZ

KURUMSAL KARBON AYAK İZİ ÇALIŞMALARIMIZ

Baca Gazı Emisyonları

Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği kapsamında Şirketimizin fabrika sahası içinde bulunan emisyon kaynaklarında iki yılda bir emisyon teyit ölçümlerini yaptırıyoruz. Şirketimizin emisyon teyit ölçümü analiz sonuçları yönetmelik sınır değerlerini sağlıyoruz. Emisyonların azaltılması ve/veya önlenmesi kapsamında alınan tedbirler aşağıda yer almaktadır.

- Kükürt ve toz emisyonlarını azaltmak üzere baca gazı arıtma tesislerimiz bulunmaktadır. Atık gazlara kuru haldeki sodyumbikarbonat verildikten sonra gaz torbalı filtrelerden geçirilerek dışarıya verilmektedir.
- Kojenerasyon tesisi ile fabrika alanındaki elektrik ihtiyacının büyük çoğunluğu doğal gazdan karşılanarak şebekeden alınan elektrik miktarının azalmasını sağladık. Ayrıca tesisteki atık ısıdan faydalanarak sıcak su ve buhar üretmekteyiz.
- Üretim hattındaki boyama ünitelerinde açığa çıkan uçucu organik karbonları tutmak için sulu yıkama sistemleri, aktif karbon filtreleri ve diğer hava filtreleri kullanılmaktadır.
- Yeni boyama hattı projelerinde solvent yerine su bazlı boya kullanımı yaygınlaştırma çalışmaları yürütmekteyiz.
- İnorganik kimyasal içeren işlem tankları emisyonları sulu yıkama sistemlerinden geçirdikten sonra atmosfere vermekteyiz.
- Organik kimyasal içeren işlem tanklarının emisyonlarını rejeneratif aktif karbonlu arıtma sistemlerinden geçirdikten sonra atmosfere vermekteyiz.
- Toz içeren sistemleri de torbalı toz tutma filtreleri ile tutmaktayız.
- Yeni yapılan boyahane tesislerine Rejeneratif Termal Oksidasyon (RTO) sistemlerinin kurulmuş olup uçucu organik bileşiklerin (VOC) ve kokuya sebep olan emisyonların %95 oranında indirilmesini sağlanmaktadır.
- Alkali yağ alma sistemini devreye aldık. Kimyasal yüzey aşındırma işleminin yapıldığı prosese alternatif olarak mekanik aşındırma prosesinin kullanımına başladık.

“Şirketimiz Türkiye’de Sektöründe ve TSKGV’ye Bağlı Şirketler Arasında Akredite Karbon Ayak İzi Doğrulaması Yaptıran İlk Kuruluş Olmuştur.”

Sera Gazı Emisyonlarının Hesaplanması ve Raporlanması

Sera Gazı Emisyonlarının Takibi Yönetmeliği ile Sera Gazı Emisyonlarının İzlenmesi ve Raporlanması Hakkında Tebliğ kapsamında doğal gaz, kömür, motorin, benzin, sodyumbikarbonat, karışım gazları gibi emisyon kaynaklarının sebep olduğu yanma kaynaklı sera gazı emisyonları için doğrulama raporu hazırlayarak Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı’na sunuyoruz. 2024 yılı doğrulama çalışmaları akredite firma tarafından Mayıs 2025 döneminde tamamlanmış ve doğrulama raporu bakanlığa sunulmuştur.

ISO 14064:2018 Kurumsal Karbon Ayak İzi Hesaplamaları

Şirketimizde 2022 yılında ISO 14064:2018 kapsamında sera gazı emisyonlarının ve kurumsal karbon ayak izinin hesaplanması çalışmalarına başladık. Bu kapsamda, her yıl, bir önceki yıl içerisinde yürütülen faaliyetler sonucunda oluşan doğrudan ve dolaylı sera gazı emisyonları ve kurumsal karbon ayak izi, ISO 14064:2018 standardı kapsamında hesaplamakta ve raporlamaktayız. ISO 14064:2018 standardına uygun olarak aşağıdaki kategoriler için hesaplamalar yapmaktayız:

Kategori 1	Doğrudan Sera Gazı Emisyonları
Kategori 2	İthal Edilen Enerji Kaynaklı Sera Gazı Emisyonları
Kategori 3	Ulaşım Kaynaklı Dolaylı Sera Gazı Emisyonları
Kategori 4	Kuruluş Tarafından Kullanılan Ürün/Malzeme/Hammadde Kaynaklı Dolaylı Sera Gazı Emisyonları
Kategori 5	Üretilen Ürün/Hizmet Kaynaklı Dolaylı Sera Gazı Emisyonları
Kategori 6	Diğer Dolaylı Sera Gazı Emisyonları

SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE UYGULAMALARIMIZ

ÇEVRE YÖNETİMİ VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ FAALİYETLERİMİZ

Yürütülen bu çalışmalar ile aşağıdaki hususları hedeflemekteyiz:

- Şirketimizin sera gazları envanterinin oluşturulması,
- Sera gazları azaltım hedeflerinin ve stratejilerinin belirlenebilmesi için mevcut durum çalışmalarının gerçekleştirilmesi,
- Mevcut ve gelecekteki yasal düzenlemelere ilişkin altyapı çalışmalarına başlanması,
- Kurumsal düzeyde ölçülebilir, takip edilebilir ve tutarlı bir sera gazı ve karbon yönetimi mekanizması oluşturulması,
- Karbon Şeffaflık Projesi (Carbon Disclosure Project (CDP)) İklim Değişikliği ve Su Raporlamalarına veri sağlanması.

2024 Yılı faaliyet verileriyle yapılacak ISO14064:2018 karbon ayak izi hesaplamaları devam etmekte olup, 2025 yılı 3. çeyreğinde doğrultılacaktır. 2025 yılı içerisinde yürütülecek çalışmalara iştirak ve bağlı ortaklıklar da dahil etmeyi planlamaktayız.

Emisyon Kategorileri	2021 (tCO ₂ e)	2022 (tCO ₂ e)	2023 (tCO ₂ e)	2024 (tCO ₂ e)
Kategori 1 - Doğrudan	71.370	78.746	94.052	88.332
Kategori 2 - İthal Edilen Enerji	23.194	33.645	41.849	53.009

SU YÖNETİMİZ

“Su Otomasyon ve İzleme Sistemi Projesi Kapsamında Kurulan SCADA Sistemi Üzerinden Anlık Takiple Yılda %2 Kaçaklardan Tasarruf Sağlamayı Hedefliyoruz.”

Su kaynaklarının etkin ve verimli kullanması ve tüm faaliyetlerimizde su tasarrufu prensibinin göz önünde bulundurulması Şirketimizin su kaynakları yönetiminin temel amacıdır. Şirketimizde su kaynaklarının yönetimi ve verimli kullanımını, sürdürülebilirlik ilkelerine uygun olacak şekilde bütüncül olarak ele

almaktayız. Eysel Atıksu Arıtma Tesisi'nde arıtılan atıksuyun ilgili sulama suyu kalite parametrelerini sağlayarak bahçe sulama işlemlerinde kullanılması ile ilave su tüketimi önlemekteyiz. Şirketimizde su kaynaklarının verimli kullanılması kapsamında aşağıdaki çalışmaları yürütmekteyiz:

- Yeni bina projelerinde uygun armatür ve ekipmanlar seçmekte, yağmur suyu toplama, arıtma ve kullanım seçeneklerini araştırmakta ve atıksu geri kazanım uygulamalarını (gri-su sistemleri) değerlendirmekteyiz.
- 2022 yılında tamamlanan su ölçüm ve otomasyon projesi ile birlikte Şirketimizin üretim alanları ve lojmanlar bölgesindeki su tüketimini Gözetleyici Kontrol ve Veri Toplama Sistemi (Supervisory Control and Data Acquisition (SCADA)) ile bina bazlı günlük olarak ölçüyoruz. 2024 yılında eklenen yeni binalara su sayaçları takılmış olup SCADA sistemine entegre ettik.
- Üretimde su tüketimi gerektirmeyen kuru tip endüstriyel sistem ve ekipmanlarını tercih ediyoruz.
- Soğutma suyu şartlandırması otomasyon sistemi kurularak kimyasal tüketimi ve blöf sularında optimizasyon çalışmalarına devam ediyoruz.
- Makine, tezgah ve ekipmanlardan kaynaklanan atıksuların yerinde geri kazanım sistemleri ile (Sıfır Sıvı Deşarjı (Zero Liquid Discharge (ZLD))) yaklaşık %85 oranında atıksu kazanılması için projelendirme çalışmalarına devam ediyoruz.
- Sulamada kullanılan su miktarını azaltmak üzere kuru peyzaj uygulamalarını yürütüyoruz.
- Sulama suyu olarak evsel atıksu arıtma tesisinde arıtılan atıksu kullanıyor ve önemli miktarda suyun geri kazanımını sağlıyoruz.

SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE UYGULAMALARIMIZ

ÇEVRE YÖNETİMİ VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ FAALİYETLERİMİZ

“Sıfır Sıvı Deşarjı (Zero Liquid Discharge (ZLD)) Projesi ile Toplam Yaklaşık 23.500 m³ Su Geri Kazanmayı ve Taze Su Kullanımında Tasarruf Sağlamayı Hedefliyoruz.”

Şirketimizde bulunan arıtma tesisleri ve tesislere ilişkin detayların yer aldığı tablo aşağıda sunulmuştur.

Tesis	Kapasite	Arıtma Tesislerine İlişkin Detay Bilgiler
İçme Suyu Arıtma Tesis	360 m ³ /saat su	Çamlıdere ve Kurtboğazi barajlarından gelen ham suyu tesisimizde arıtıyor fabrika ve lojman sahasının içme ve kullanma suyu ihtiyacını sağlıyor.
Endüstriyel Atık Ön Arıtma Tesis	28 m ³ /saat asit 7 m ³ /saat kostik	- Kimyasal işlem hatlarından gelen atıksuyu bu tesiste ön arıtma işlemine tabi tutuyoruz. Depolama tanklarından alınan asidik ve kostik özellikteki atıksuyu, tesis içerisindeki reaktörlerde arıtdıktan sonra (indirgeme, nötralizasyon, koagülasyon-flokülasyon, çöktürme, susuzlaştırma aşamaları) oluşan arıtılmış üst suları Eysel Atıksu Arıtma Tesisine gönderiyoruz. Arıtma sonucu oluşan çamurları ise lisanslı yakma tesislerine gönderiyoruz. - Üretim alanlarındaki tezgahlarda oluşan kesme sıvıları (bor yağı) tesiste arıtmakta ve arıtma işlemi sonrası oluşan suyu Eysel Atıksu Arıtma Tesisine, kalan yağı ise lisanslı firmalara geri kazanımı sağlanmak üzere gönderiyoruz.
Eysel Atıksu Arıtma Tesis	2.500 m ³ /gün atıksu	- Eysel Atıksu Arıtma Tesisinde, fabrika sahası ve lojmanlardan kaynaklanan evsel atıksular ve ön arıtılmış endüstriyel ve proses sularını arıtıyoruz. - Tesiste arıtılan suları, sulama suyu olarak da kullanıyoruz. Tesiste arıtılan atıksuyu, Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Tablo 18.2'de belirtilen sınır değerleri sağlayarak Ova Çayı'na deşarj ediyoruz.

Arıtma tesislerine ait operasyonel veriler alt başlıklar halinde aşağıdaki şekilde sunulmuştur.

İçme Suyu Arıtma Tesis

İçme suyu arıtma tesisinde 2024 yılında toplam 1.828* 10³m³ su arıtılmış olup fabrika ve lojman sahası 2024 yılı su tüketim miktarı yaklaşık 1.559* 10³m³'tür.

İçme Suyu Arıtma Tesis Su Tüketim Verileri	2020	2021	2022	2023	2024*
Arıtılan Toplam Ham Su Miktarı (m ³)	1.374.600	1.485.460	1.529.700	1.692.310	1.828.490
Su Tüketimi (m ³)	899.654	938.291	1.030.532	1.235.574	1.345.908
Sulama Suyu (Lojman Sahası)	132.680	127.510	117.920	174.580	212.720
Toplam Su Tüketimi (m ³)	1.032.334	1.065.801	1.148.452	1.410.154	1.558.628
Kişi Başı Su Tüketimi (m ³ /kişi)	92,64	82,13	75,52	80,31	86,70

Endüstriyel Atık Ön Arıtma Tesis

Endüstriyel Ön Arıtma Tesisinde 2024 yılında 80.427 m³ asit ve 12.047 m³ kostik atıksu olmak üzere toplamda 92.474 m³ endüstriyel atıksu arıttık.

* 2024 yılı su tüketim verileri henüz ISO14046 Su Ayak İzi Standardı kapsamında doğrulanmamıştır.

SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE UYGULAMALARIMIZ

ÇEVRE YÖNETİMİ VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ FAALİYETLERİMİZ

Evsel Atıksu Arıtma Tesisi

Evsel Atıksu Arıtma Tesisi'nde arıtılan atıksu, sulama suyu olarak kullanılmaktadır. Her ay iki haftalık periyotlarla atıksu arıtma tesisi çıkışından akredite laboratuvar tarafından numune almakta ve analiz raporu hazırlamaktayız. Analiz sonuçları mevzuat sınır değerlerini sağlamaktadır. 2024 yılında atıksu geri kazanımı ile yaklaşık 4.3 milyon TL kazanç elde ettik.

Evsel Atıksu Arıtma Tesisi ve Atıksu Geri Kazanım Verileri

Yıl	Arıtılan Atıksu Miktarı (m ³)	Sulamada Kullanılan Arıtılmış Su Miktarı (m ³)	Geri Kazanım Oranı (%)	Kişi Başına Düşen Arıtılmış Atıksu Miktarı (m ³)
2020	287.440	108.590	%38	29,60
2021	320.868	94.886	%30	28,09
2022*	378.138	91.335	%24	27,72
2023	298.878	62.841	%21	19,42
2024**	321.929	131.753	%41	20,74

* 2022 Yılı verileri ISO14046:2014 Su Ayak İzi doğrulama süreci doğrultusunda gözden geçirilerek revize edilmiştir.

** 2024 yılı su ve atıksu verileri rapor yayımlanma tarihinden önce ISO14046:2014 Su Ayak İzi Standardı kapsamında doğrulanmamıştır.

Su Yönetimi Kapsamında Yaptığımız Çalışmalarımız

2022 yılında tamamlanan su ölçüm ve otomasyon projesi ile birlikte Şirketimizin üretim alanları ve lojmanlar bölgesindeki su tüketimini SCADA sistemi ile bina bazlı günlük olarak ölçmekteyiz. 2024 yılında da eklenen yeni binalarımıza su sayaçları takarak SCADA sistemine entegre ettik. Fabrika ve lojman sahasındaki yeni binalarımıza içme ve Kullanma Suyu Şebekesi Ölçüm ve SCADA Sistemi Kurulum çalışmalarını yürütüyoruz. Üretim binaları ve lojmanlar olmak üzere toplam 80 binamızın ölçüm ve izlemelerini sistem üzerinden anlık olarak görebiliyoruz. Bu sayede, su tüketim miktarları bina bazlı olarak değerlendirmeye devam edecek ve su tüketimini azaltmak ve su kaynaklarını etkin kullanabilmek için hangi süreçlerde iyileştirme yapılması gerektiği ortaya çıkarılarak "su tüketim haritası" oluşturulabilecektir.

Kurulan SCADA sistemi ile tüketim verileri günlük, haftalık, aylık verileri görebiliyoruz. Her sayaca ait; lokasyon, çalışma durumu ve günlük, aylık ve yıllık grafikler sistemde yer almaktadır. Bu otomasyon sistemi ile genel olarak su dağıtım ağı boyunca boru hatlarının arızalanması ve kırılmasından kaynaklanan herhangi bir sızıntı veya kaçağın erken tespit edilmesini sağlıyoruz. Sayaçların kurulumundan bu yana;

Havacılık OSB (HOSB) konumunda bulunan sayaç izlenerek su kaçağını tespit ettik. Sayaç 120 m³/gün tüketim göstermiştir. Bu lokasyonda, gerçekleşen operasyonlar göz önüne alındığında Havacılık OSB büyük bir su tüketicisi değildir. İlgili debimetrenin yakın alanını araştırarak ve boru hattında bir kaçak olduğu tespit ettik. Boru hattındaki kaçak onarıldıktan sonra aynı sayaçtan okunan tüketim değeri 15 m³/gün civarına düşmüştür. Bu nedenle, tek bir tespit ile yıllık yaklaşık 40.000 m³ su israfının önüne geçtik.

Sıfır Sıvı Deşarji sistemleri, sıvı atık deşarjını ortadan kaldıran ve su kullanım verimliliğini en üst düzeye çıkaran bir atıksu yönetim stratejisidir. Prensipte atıksulardaki çözünmüş katı maddeleri gidermek ve arıtılmış suyu tekrar prosese aktarmak üzere entegre edilen sistemlerdir. Sistem, tek bir teknolojiye değil, birçok ileri arıtma teknolojisinin çeşitli kombinasyonları ile istenilen prosese özel olarak tasarlanmaktadır. 2022 yılında, yağ alma kimyasal işlem tesisini, alüminyum sac levhalara forma verme işlemi için gerekli olan ısıtma işlemi prosesi öncesi parça yüzeylerindeki yağın "Alkali Temizleme" yöntemiyle alınması işlemlerini gerçekleştirmek üzere devreye aldık. Bu sistemden kaynaklı atıksular için ise Sıfır Sıvı Deşarji (Zero Liquid Discharge (ZLD)) sistemini kurduk.

2022 yılında ilk olarak yağ alma prosesinden kaynaklı yüzey işlem suları için kurulan ZLD sistemi aktif karbon, deiyonizasyon, ters ozmoz ve evaporatör teknolojilerinden oluşmaktadır. 65 m³/gün kapasiteye sahip ZLD sisteminde ısı pompalı vakumlu evaporatör kullanılarak enerji tüketimi minimize edilirken, soğutma çevriminde Küresel Isınma Potansiyeli (GWP) daha düşük olan soğutucu gazlar kullanılarak sistemin karbon ayak izinin azaltılması sağlanmıştır.

“Şirketimizde Kurulan ZLD Sistemi Türkiye’deki İlk Yüksek Kapasiteli Tesis Olma Özelliğini Taşımaktadır.”

Kurulan tesis atıksuyun arıtılıp sisteme geri kazandırılmasını sağlayarak yıllık yaklaşık 15.000 m³ su tasarrufu sağlamaktadır. Konvansiyonel arıtma sistemlerine göre ZLD sisteminde atıksu arıtma için kullanılacak kimyasal miktarı %70-%90 oranında daha az olmaktadır. 2023 yılında devreye almış olduğumuz Bakır Kaplama ve Nital Etch işlemlerinden kaynaklı atıksuların geri kazanımı için sıfır sıvı deşarji prensibiyle çalışan Atıksu Geri Kazanım Tesisimiz vakumlu evaporatör ve ters ozmoz sistemlerinden oluşmaktadır. Tesis günlük 11,5 m³’lük arıtma kapasitesine sahiptir.

SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE UYGULAMALARIMIZ

ÇEVRE YÖNETİMİ VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ FAALİYETLERİMİZ

ISO 14046 Su Ayak İzi Hesaplamalarımız

2022 yılı faaliyet verilerimiz için ilk defa 2023 yılında ISO14046:2014 Su Ayak İzi standardı kapsamında su envanterini hesapladık. Hazırlanan envanter verilerimiz 13 Temmuz 2023 tarihinde yetkili kuruluş tarafından doğrulanmıştır. 2022 Yılı Mavi Su Ayak İzi 1.152.917 m³'tür. 2022 Yılı Gri Su Ayak İzi hesaplamalarında da arıtılan toplam atıksu 378.138 m³, sulamada kullanılan atıksu miktarı 91.335 m³ ve deşarj edilen atıksu miktarı 286.802 m³ olarak bulunmuştur. Akredite atıksu analizleri ile de değerlendirilerek 2022 Yılı Gri Su Ayak İzi 143.921 m³ olarak hesaplanmıştır. 2022 Yılı için hesaplanan mavi su ve gri su ayak izi verileri aşağıda sunulmuştur. (Analiz değerlerinde Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği'nin raporlama dönemi içinde Aralık ayında revizyonu mevcuttur, dolayısıyla laboratuvarın uyguladığı karar kuralı kapsamında değerlendirme yeni sınıra göre düzenlenmiştir. Gri su hesaplamasında bu değişiklik dikkate alınmıştır.)

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii 2023 yılı faaliyet verileri için 2024 yılında ISO14046:2014 Su Ayak İzi standardı kapsamında su envanteri hesaplanmıştır. Hazırlanan envanter verileri 09 Eylül 2024 tarihinde yetkili kuruluş tarafından doğrulanmıştır. 2023 Yılı Mavi Su Ayak İzi 1.411.150 m³'tür. 2023 Yılı Gri Su Ayak İzi hesaplamalarında da arıtılan toplam atıksu 298.878 m³, sulamada kullanılan atıksu miktarı 62.841 m³ ve deşarj edilen atıksu miktarı 236.037 m³ olarak bulunmuştur. Akredite atıksu analizleri ile de değerlendirilerek 2023 Yılı Gri Su Ayak İzi 161.930 m³ olarak hesaplanmıştır.

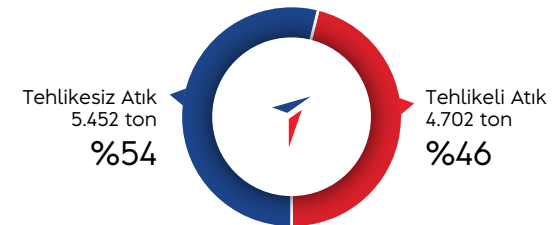
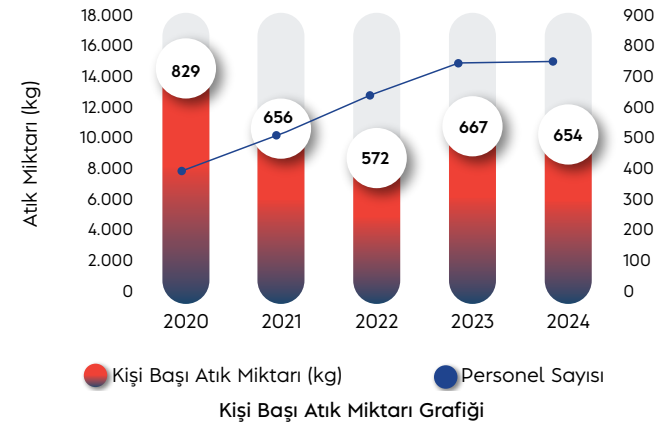
ATIK YÖNETİMİMİZ VE DÖNGÜSEL EKONOMİ ÇALIŞMALARIMIZ

Yaşam döngüsü çerçevesinde atık miktarının önlenmesi ve/veya atık miktarının en aza indirilmesi atık yönetim sisteminin temel anlayışıdır. Atık üretiminin kaçınılmaz olduğu durumlarda atıkların; yeniden kullanımı, geri dönüşümü ve ikincil hammadde elde etme amaçlı diğer işlemler ile geri kazanılması, enerji kaynağı olarak kullanılması veya bertaraf edilmesi/ettirilmesi esastır.

Sıfır atık felsefesini gözeterek hurda malzemelerin öncelikle Şirket içinde kullanımını değerlendirmekteyiz. Bu kapsamda, Şirketimiz genelinde toplanan tehlikeli atıkları, geri kazanılabilir nitelikteki atıkları ve hurda malzemeleri geçici olarak depolayarak ve geri kazanım/bertaraf tesislerine göndermekteyiz.

Atık Yönetim Sistemimiz ile 2024 yılında yaklaşık 10.155 ton tehlikeli ve tehlikesiz atık topladık. Toplanan atıkların türlerine göre dağılımını gösteren grafik aşağıda sunulmuştur.

2024 yılında kişi başı oluşan toplam atık miktarında 2023 yılı ile kıyaslandığında %2 azalma gözlemlenmekte olup, 2016 yılı ile kıyaslandığında ise %39,4 oranında düşüş sağlandığı gözlemlenmektedir.

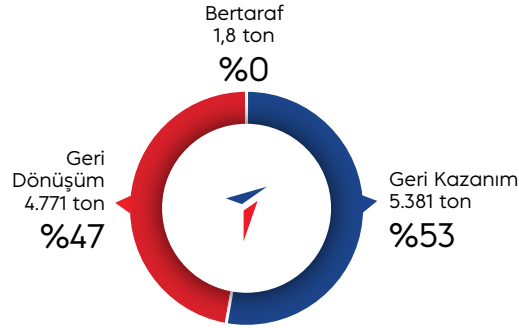

2024 Yılında Toplanan Atıkların Türlerine Göre Dağılımı

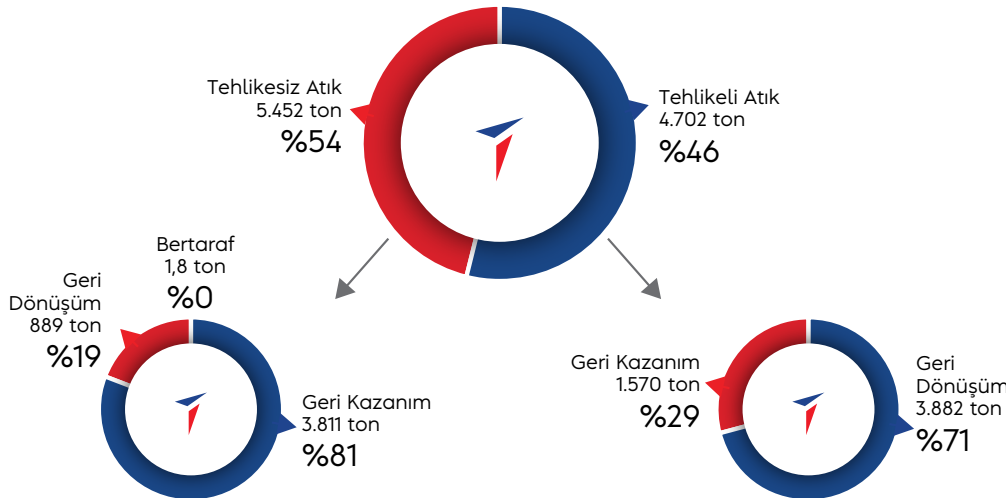
SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE UYGULAMALARIMIZ

ÇEVRE YÖNETİMİ VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ FAALİYETLERİMİZ

Tehlikeli ve tehlikesiz atıkların atık işleme yöntemlerine göre dağılımı aşağıdaki grafiklerle yer almaktadır. 2024 yılında oluşan atıkların %99 oranında geri dönüşümü/geri kazanımı sağlanmış olup, 2024 yılında tehlikeli ve tehlikesiz atıklardan gelir elde edilmiştir.

2024 Yılında Toplanan Atıkların Atık İşleme Yöntemlerine Göre Dağılımı

2024 Yılında Toplanan Atıkların Türlerine ve İşleme Yöntemlerine Göre Dağılımı

Şirketimizdeki her bir farklı tehlikeli atığı, oluştukları alanda belirlenmiş Tehlikeli Atık Toplama (TAN) noktalarında ayrı tanımlanmış kova/varil/konteyner içinde topluyoruz. Şirketimizde üç ayda bir olacak şekilde yılda 4 kez entegre çevre denetimi yapıyoruz. Şirketimizde 2024 Aralık döneminde toplam 180 ayrı TAN noktasında denetim yapılmış ve denetim bulguları ilgili müdürlüklere raporlanmıştır.

SIFIR ATIK UYGULAMALARIMIZ VE KAZANIMLARIMIZ

“Şirketimiz Türkiye’de Sanayii Kuruluşları Arasında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Tarafından Verilen Temel Seviye Sıfır Atık Belgesi’ni Almaya Hak Kazanan İlk Şirket Olmuştur.”

Kaynaklarımızın verimli kullanılması, oluşan atık miktarlarımızın azaltılması, etkili atık toplama sisteminin kurulması ve atıkların geri kazanımının/geri dönüşümünün sağlanması amacı ile 2019 Mart ayında Sıfır Atık Projesi’ne başladık. Sıfır Atık Belgesi, 2024 yılında yenilenmiş olup 05.12.2029 yılına kadar belge geçerlidir.

Sıfır Atık Yönetim Sistemi kapsamındaki çalışmalarımızı, sürdürülebilirlik ve döngüsel ekonomi bilinci ile Sıfır Atık Yönetim Planımız çerçevesinde yürütmekteyiz. Sıfır Atık Uygulamalarımız aşağıda yer almaktadır.

- Oluşan atıkların %99’unu Sıfır Atık Projesi kapsamında geri dönüşüm ve geri kazanım ile değerlendiriyoruz.
- Yemek artıkları olan organik atıkları, kampüsümüz içerisinde bulunan Evcil Hayvan Barınağımızda değerlendirmekte ve sokak hayvanlarının yemek ihtiyacının karşılanmasında kullanıyoruz.
- Sıfır Atık Projemiz kapsamında tamamen geri dönüşüm malzemeleri ile inşa edilerek 2019 yılı Eylül ayında kullanıma açılan Ahşap Kafe, Sosyal Tesisler Bölgemizde faaliyetine devam ediyoruz.

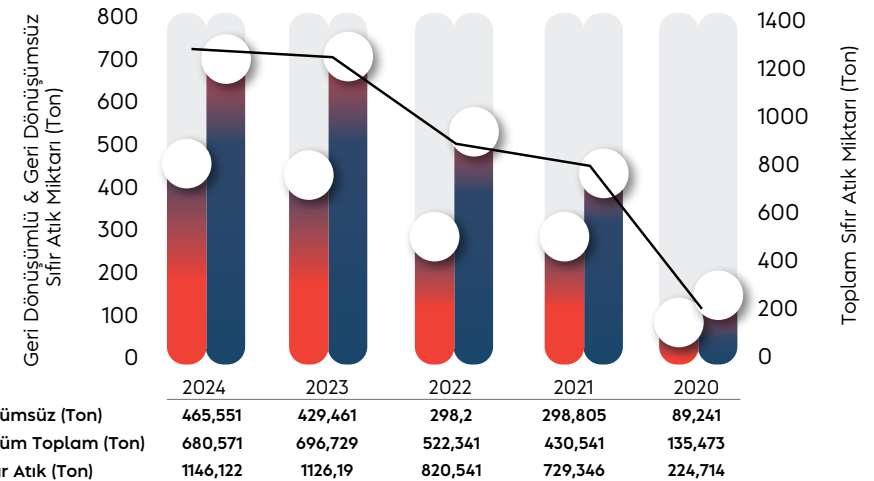
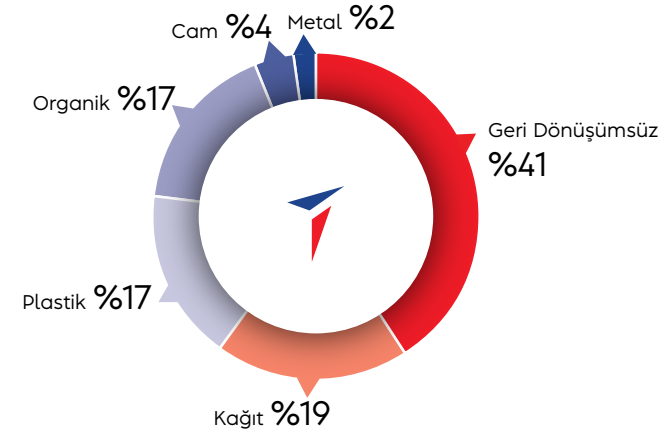

SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE UYGULAMALARIMIZ

ÇEVRE YÖNETİMİ VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ FAALİYETLERİMİZ

- İşe yeni başlayan çalışanlarımıza dağıtılan ajandalar için geri dönüştürülebilir kâğıt malzemelerden yapılmış ürünleri tercih ediyoruz.
- Şirket içi duyurularımızı kâğıt israfının önüne geçebilmek adına e-posta ve sms olarak yapıyoruz.
- Sıfır Atık konusunda Şirketimizde bilinçlendirme ve farkındalık çalışmaları (afiş vb.) yürütüyoruz.
- Hurdalık alandaki ahşap ve metal malzemeler kafe, park oturma grupları, masa ve sandalyeler, mescit, çiçeklik vb. peyzaj ürünleri ve sosyal tesis yapımlarında kullandık.
- Doğal kaynakların verimli kullanımı ve atık yönetimi uygulamalarındaki iyileştirmeler çevre hedeflerimiz arasında yer almaktadır.
- Yeniden kullanım amacı ile ihtiyaç fazlası olan malzemeleri, farklı üretim alanlarında tekrar değerlendiriyoruz. Bu kapsamda 2024 yılında, toplam 27.805 kg miktarında ihtiyaç fazlası ürünü (bilgisayar ekipmanı, dolap, kasa, sandık, palet, masa, raf, metal parça, kablo, boya vb.) fabrika içinde farklı şefliklerimiz tarafından tekrar kullandık.

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii üretim alanlarında ilgili birimlerin sorumluları tarafından hurda olarak ayrılmış parçaları, bu doğrultuda hazırlanan prosedürümüz doğrultusunda Uygunluk Yönetim Sistemi (Nonconformity Management System (NMS)) üzerinden kayıt açarak hurda alanına gönderiyoruz. Alana ulaşan hurda malzemeleri sayarak sistemsel kayıtlar ile karşılaştırıyoruz ve uygunluk yoksa kabul ediyoruz. Malzemeler test ve deneme amaçlı tekrar kullanılabilirliğinden, talep olması halinde ilgili prosedürümüz kapsamında divert (yönlendirme) işlemi yapabiliyoruz. Malzemeleri divert isteyen bölümlerimize hava aracı üzerinde kullanılmamak kaydı ile daimî olarak divert edebiliyor; test ve deneme amaçlı hurda oluşumunun önüne geçiyoruz. Yeniden kullanımı mümkün olmayan malzeme ve parçaları, atık olarak değerlendiriyor ve Atık Geçici Depolama Alanı'na gönderiyoruz. Sıfır Atık Yönetim Sistemi ile 2024 yılında toplanan atıklarımızın %59'unu geri dönüşüme kazandık. Türlerine göre toplanan atıklar ve yüzdesel dağılımları aşağıdaki grafikte paylaşmaktayız.

2024 Yılı Geri Dönüşümlü ve Geri Dönüşümsüz Atık Dağılımları

SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE UYGULAMALARIMIZ

ÇEVRE YÖNETİMİ VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ FAALİYETLERİMİZ

Tehlikesiz atıkların kaynağında ayrı biriktirilerek geri dönüşüme kazandırılması ile 2024 yılında elde edilen kazançlarımız aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

2024 Yılında Sıfır Atık Yönetim Sistemi ile Elde Edilen Kazançlarımız

Atık Türü	Depolama Alanı Kazancı (m³)	Enerji Tasarrufu (kWh)	Sera Gazı Salımı Azaltımı (kg)	Kurtarılan Ağaç (adet)	Petrol (varil)	Hammedde Tasarrufu (ton)
Cam	69,32	1.940,90	1.386,36	-	-	55,45
Kağıt	527,74	865.485,40	37.363,64	3.588,60	-	-
Plastik	456,40	1.145.752,14	8.135,75	-	3.234,46	-
Metal	81,22	17.381,51	2.572,03	-	-	35,20
Toplam	1.134,68	2.030.559,95	49.457,78	3.588,6	3.234,46	90,65

*NOT: Veriler, sifiratik.gov.tr sitesindeki atık sayacı ile hesaplanmıştır.

TEHLİKELİ MADDE TAŞIMACILIK FAALİYETLERİMİZ

ADR uluslararası mevzuatı ve Tehlikeli Maddelerin Karayoluyla Taşınması Hakkındaki Yönetmelik kapsamında Şirketimiz, tehlikeli madde taşımacılığında Alıcı-Boşaltan-Dolduran-Gönderen-Paketleyen-Taşımacı ve Yükleyen olarak faaliyet göstermektedir. Bu kapsamda, Şirketimizin Tehlikeli Madde Faaliyet Belgesi (TMFB) bulunmaktadır. Ulusal ve uluslararası (ADR) mevzuat kapsamında tehlikeli madde envanter oluşturma çalışmaları, dijitalleşme çalışmaları, e-learning ve sınıf içi eğitim uygulamaları, yıllık tabikat faaliyetlerini yürütmeye devam ediyoruz.

KİMYASAL KAYITLARI İLE İLGİLİ FAALİYETLERİMİZ

Kimyasalların Kaydı, Değerlendirilmesi, İzni ve Kısıtlanması Hakkında Yönetmelik kapsamında 2024 yılında yürütülen çalışmalar aşağıda yer almaktadır.

- İşletme içerisinde sivil amaçlı kullanılan kimyasallar için gelen raporlamaların kontrolü
- İlgili kimyasalların kayıt verilerinin toplanması
- Veri setleri oluşturulması
- Değişen yönetmelik kapsamında Güvenlik Bilgi Formu eski olan malzemelerin güncel formlarının temini için çalışmalar yapılması

- Güvenlik Bilgi Formu (Safety Data Sheet (SDS))'i eksik malzemelerin listelerinin oluşturulması

ÇEVRE FARKINDALIĞI ÇALIŞMALARIMIZ

Yeşil Bayrak Ligi

Şirketimiz genelinde atık azaltımını sağlamak, çevre bilincini artırmak ve farkındalık düzeyini yükseltmek amacı ile 5 Haziran 2020 Dünya Çevre Günü'nde başlatmış olduğumuz eğlenceli ve rekabetçi bir uygulama olan Yeşil Bayrak Ligi'ne devam ediyoruz. Bu kapsamda çalışanlarımızı belirli puanlama kriterlerinde yılda dört çeyrek boyunca değerlendiriyoruz. Müdürlüklerin topladığı puanları en yüksekten en düşüğe doğru belirlenen puan aralıklarına göre sıralıyoruz. Her üç ayda bir yaptığımız puanlama sonucunda Bölümlerin ligdeki sıralamalarını belirliyoruz. Bu sayede Bölümlerin birbirleriyle yarışırken bir yandan da çevre bilinç ve farkındalık düzeylerini arttırmayı hedefliyoruz. En yüksek puanı alanların yer aldığı yeşil kategorideki Bölümler devam eden dönemlerde de yerlerini korumak için özen gösterirken, sarı ve kırmızı kategorideki bölümler yeşil seviyeye çıkabilmek için daha çok çalışmaktadır. Müdürlüklerin puan durumları Şirket içi web portalından yayınlanmakta, böylece Bölümlerimiz mevcut durumlarını takip edebilmektedir.

Yeşil Bayrak Ligi

Bu etkinlik kapsamında Müdürlüklerimizi; 3 ayda bir yapılan çevre denetim bulguları, ankete katılım, çevre farkındalık oranı, Risk Yönetimi Sistemi (RYS) modülü üzerinden risk yönetimi, çevre bilgi formlarının hazırlanması, çıktı azaltımı, JIRA bulgu kapatma oranı, öneri ve çevresel hedefler kapsamında kümülatif olarak değerlendiriyoruz.

Yeşil Bayrak Ligi'nde her dönem yeniden puanlama yapıyoruz. Dönem sonu puanlamada ilk üçe giren Bölüme Çevre Başarı Sertifikası, birinci olan Bölüme ise Yeşil Bayrak veriyoruz. Birinci olan Bölüm bir sonraki dönem puanlamasına kadar bayrağa sahip olmaktadır.

* 5 Haziran 2020 Dünya Çevre Günü'nde başlayan Yeşil Bayrak Ligi ile Çevre Farkındalık Düzeyinde %87, Çevre Denetimlerindeki Bulguların Değerlendirilmesinde %92 oranlarında kazanımlar edindik.

SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE UYGULAMALARIMIZ

ÇEVRE YÖNETİMİ VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ FAALİYETLERİMİZ

Çevre Eğitimleri

Çevre mevzuatı, ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi, ISO 14064:2018 sera gazı emisyonlarının hesaplanması çalışmaları ve tehlikeli madde taşımacılık faaliyetleri kapsamında Şirketimizde aşağıdaki konularda eğitim vermekteyiz.

Eğitimleri çevrim içi olarak vermekteyiz. Eğitim içerikleri aşağıda sunulmuştur:

Genel Çevre Bilinci ve Çevre Yönetim Sistemi Eğitimi: Eğitimi üç ayrı eğitimin birleştirilmesi ile 2024 yılından itibaren vermeye başladık. Eğitim kapsamı aşağıda yer almaktadır.

- Çevre ve İklim Değişikliği Politikası, Şirket içi çevre denetimleri, dış denetimler, çevre mevzuatı ve yasal çevresel yükümlülükler
- Çevre, çevre boyutu ve çevresel etkilerin tanımı, çevre kirliliği ve nedenleri, çevre kirliliği çeşitleri ve çeşitli çevresel problemler, kirleticilerin taşınımı ve canlılar üzerinde etkileri, küresel iklim değişikliği ve etkileri, çevre sorunları ve çözüm sistemleri ve TUSAŞ çevre yönetim sistemleri
- Sıfır Atık Yönetim Sistemi kapsamında sıfır atık tanımı, Sıfır Atık Yönetmeliği, geri dönüştürülebilir tehlikesiz atıklar, geri kazanılabilir tehlikeli atıklar, sıfır atık yönetimi kazanımları ve sıfır atık uygulamaları

ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi Eğitimi: Eğitim ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi Standardı gereği Şirketimizin faaliyetleri, ürünleri ve hizmetlerinin çevre boyutları, çevre politikası ve çevre yönetim sistemi hakkında bilinçlendirilmeleri amacıyla verilmektedir. Eğitim içeriği aşağıda maddelenmektedir.

- ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi Standardı tanıma
- Çevre boyutları ve etkilerinin tanımı
- Çevresel risklerin tanımı, süreç ve risk yönetimi
- Çevre bilgi formlarının hazırlanması

ISO 14064 Sera Gazı Emisyonları ve Kurumsal Karbon Ayak İzi Bilgilendirme Eğitimi: Eğitimde; sera gazı emisyonları ve karbon ayak izi kavramları, iklim değişikliği konularında yapılan çalışmalar, sera gazı emisyonlarının hesaplanması, karbon vergi mekanizmaları ve olası etkileri ve ISO 14064:2018 standardı ve karbon ayak izi hesaplama süreci hakkında bilgiler verilmektedir.

Tehlikeli Maddelerin Kara Yoluyla Taşınması Hakkında Genel Bilinçlendirme ve Emniyet Eğitimi: Eğitimde; ADR kapsamında yer alan tehlikeli maddelerin taşıma ve elleçlenmesi (boşaltma-yükleme-doldurma-ambalajlama), Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından yayımlanan Tehlikeli Maddelerin Kara Yoluyla Taşınması Hakkında Yönetmelik kapsamında ve belirtilen ADR hükümlerine göre yapılmasını sağlayarak çalışanlarımızın bilgilenebilmesi ve taşımaların güvenli hale getirilmesi konularına yer verilmektedir.

Eğitim Adı	Toplam Eğitim Saati
ISO 14001 Environmental Management System and Environmental Information Forms	8.568
Tehlikeli Maddelerin Kara Yoluyla Taşınması	3.776
ISO 14064:2018 Sera Gazı Emisyonları ve Kurumsal Karbon Ayak İzi Bilgilendirme Eğitimi	1.253
Tehlikeli Madde Kabul, Boşaltma ve Yükleme İşlemleri	150
Patlayıcı Maddelerin Taşınması	36
Genel Çevre Bilinci ve TUSAŞ Çevre Yönetim Sistemi Eğitimi	10.041

Çevre Bilinci Anketleri

Çevre Bilinci anketlerini, Yeşil Bayrak Ligi'ne paralel olarak yılda 4 kez yapmaktayız. Yeşil Bayrak Ligi'nin 2023 ve 2024 yıl sonu verileri değerlendirildiğinde; farkındalık oranında %14 artış yaşanmıştır.

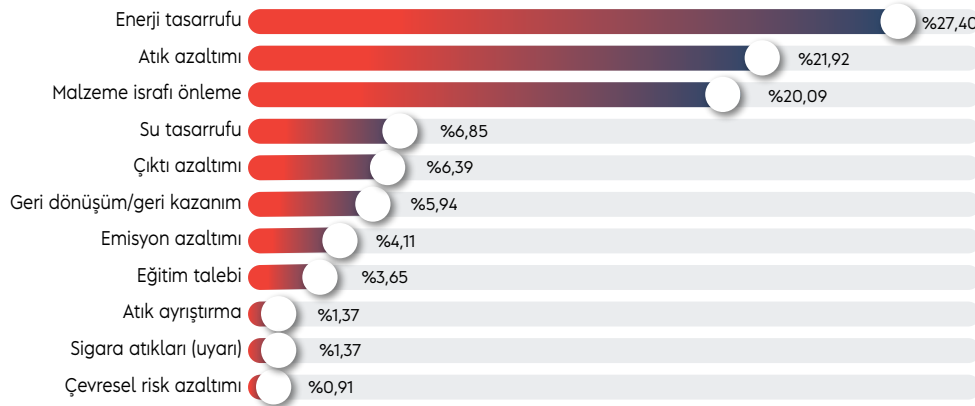
İlerlemenin sürdürülebilirliğinin sağlanması için kurumsal iletişim çalışmaları ve saha çalışmalarına devam etmekteyiz.

SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE UYGULAMALARIMIZ

ÇEVRE YÖNETİMİ VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ FAALİYETLERİMİZ

Çevre Önerileri

Bölümler, çevre anketleri ve/veya öneri sistemi aracılığıyla çevre uygulamaları ile ilgili önerilerini sunmaktadır. 2024 yılı içerisinde toplam 219 adet çevresel öneri yapılmış olup önerilerin ağırlıklı olarak enerji tasarrufu (%27,4), atık azaltımı (%21,92), malzeme israfı önleme (%20,09) ve su tasarrufu (%6,85) konularına odaklandığı görülmüştür. Öneri başlıkları ve yüzde dağılımları aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Çevresel Öneri Konu Dağılımı

ÇEVRE YÖNETİMİ SÜREÇLERİNDE DİJİTALLEŞME ÇALIŞMALARIMIZ

JIRA 8 İş Yönetim Platformu

2022 yılı Haziran ayında hayata geçirilen JIRA 8 İş Yönetim Platformu üzerinden CYS Çevre Yönetimi ve İklim Değişikliği Faaliyetleri Projesini hayata geçirdik. Proje kapsamında;

- Üç ayda bir kez yapılan denetimlerin bulguları,
- Dış denetim bulguları,
- Saha gözlemi bulguları ve
- Çalışan bildirimi ile ulaşılan uygunsuzluklara ait bulguların bildirimi yapılmaktadır.

“Açık Tip Soğutma Kulelerinde 3D Trasar Otomasyon Sistemleri Projesi ile 2021-2024 Yılları Arasında 2.000 m³ Blöfe Giden Su Miktarı Azaltılmış Olup Atıksu Arıtma Tesisine Göndermeyerek Arıtma Masraflarından Tasarruf Sağladık.”

3D Trasar Sistemi

Soğutma kulelerinde kimyasal dozajlamayı optimize etmek amacıyla hafif endüstriyel soğutma suyu uygulamalarında kullanılan 3D TRASAR isimli dijital kontrol sistemini hayata geçirerek soğutma suyu şartlandırmasının otomasyonunu sağladık. Bu kapsamda 2022 yılında 8 farklı noktaya dijital kontrol sistemini kurduk. 2023 yılında 1 adet daha 3D TRASAR kontrol sistemini entegre ederek toplamda kontrol sistemi sayısını 9 adete çıkardık. 2024 yılında otomasyonun hayata geçirildiği 9 noktada, 2021 yılına göre blöfe giden atıksuda %36 azalma yaşadık. Oksidasyon Redüksiyon Potansiyeli (ORP) cihazı ile iletkenlik gibi parametreler ve inhibitör, biyosit gibi kimyasalların ölçümünü sağlayarak sistemin optimizasyonunu sağlamaktayız.

Tesisimizde son 5 yılda çevresel anlamda tasarruf sağlayacak projeler ve yatırımlar gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda Su Otomasyon ve İzleme Sistemi Projesi, Açık Tip Soğutma Kulelerinde 3D TRASAR Otomasyon Sistemleri Projesi ve Sıfır Sıvı Deşarjı (Zero Liquid Discharge (ZLD)) Projesi için yatırımlar gerçekleştirdik.

3D Trasar sistemi ile set edilmiş limitlerin dışında kalan ilgili parametreler için online olarak topladığı veri tabanından, alarmları, mevcut durumu ve koşulları açıklayan ilgili grafiklerle birlikte tanımlı kullanıcılara e-posta gönderilmektedir. Bu sayede anlık müdahalelerle kimyasal dozajı optimizasyonu yapılarak kimyasal kullanımı ve blöf edilerek atıksu arıtmaya giden su miktarının azaltılması amaçlanmaktadır.

2021 yılında 6.277 m³ su, soğutma suyu sistemlerinin blöf vanaları ile doğrudan atıksu arıtma sistemine boşaltılmıştır. 2024 yılında 3D Trasar cihazları ile bu rakam 4.014 m³'e düşmüş olup atıksuya giden blöf suyu miktarında 2021 yılına göre %36'lık iyileşme sağladık.

Çevre Yönetimi ve İklim Değişikliği Scrap Yönetimi Projemiz

2024 yılında yürütülen bir çalışma ile Scrap kararı verilmiş parçaların depo kayıt işlemleri ve divert talepleri ile onayları İş Yönetim Platformu (JIRA 8) modülünde hizmet verecek olan Çevre Yönetimi ve İklim Değişikliği Scrap Yönetimi Projesi'ni oluşturduk. Bu sayede, Scrap malzeme kapsamında yürütülen süreçlerin dijital ortamda takibi sağlayabilmekteyiz. Bu yazılım ile sağlanacak faydalar aşağıda yer almaktadır.

- Mevcutta manuel işlemler ve mailer üzerinden yürütülen faaliyetler dijital ortama aktarılması ile harcanan zaman kısalmaktadır.
- Kurumsal hafıza oluşması sağlanacaktır.
- İş takibi kolaylaşacaktır.
- İş takibinde kişilere bağımlılık azalacaktır.

SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE UYGULAMALARIMIZ

ENERJİ YÖNETİMİMİZ

ISO 50001 ENERJİ YÖNETİM SİSTEMİMİZ

“TSKGV Şirketleri Arasında ISO 50001:2011 Enerji Yönetim Sistemi (EnYS) Sertifikası Alan İlk Şirket Olduk.”

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii olarak, enerji performansımızı sürekli iyileştirmeyi ve enerji maliyetlerini azaltmayı, paydaşlarımızın enerji verimliliği konusunda farkındalığını artırmayı ve faaliyetlerimizin uzun vadeli çevresel ve ekonomik sürekliliğini sağlamayı hedefliyoruz. 2018 yılında başladığımız çalışmalar sonucunda ISO 50001 Enerji Yönetim Sistemi'ni Şirketimizde hayata geçirdik. TSKGV şirketleri arasında ISO 50001:2011 Enerji Yönetim Sistemi (EnYS) sertifikası alan ilk şirket olma başarısını gösterdik. Kasım 2020'de gerçekleştirilen dış denetim sonrasında bulgu olmaksızın ISO 50001:2018 EnYS sertifikasına geçiş hakkı kazandık. Son olarak, Ekim 2024'te yapılan belge yenileme denetimini de başarıyla tamamladık ve sertifikamızın yenilenmesini sağladık.

ISO 50001:2018 EnYS standardı 2011 versiyonundan farklı olarak risk ve fırsatların değerlendirilmesi faaliyetlerini kapsamaktadır. Bu kapsamda belirlediğimiz risk ve fırsatlarla EnYS'nin hedeflenen sonuçları başarıyla gerçekleştirildiğini güvence altına alıyoruz ve istenmeyen etkileri azaltıyoruz. Risk Yönetim Sistemimizde oluşturduğumuz Enerji Riskleri modülü ile bu süreci etkin bir şekilde yürütüyoruz.

Kasım 2019'dan bu yana EnYS sertifikasına sahip bir şirket olarak, enerjinin verimli kullanımını, enerji maliyetlerinin düşürülmesini ve sistemimizin sürekli iyileştirilmesini esas alıyoruz. Bu bilinçle, her ay hazırladığımız Enerji Raporları ile yatırım ve iyileştirme faaliyetlerimizi en verimli şekilde gerçekleştirmeyi amaçlıyoruz.

Oluşturduğumuz Enerji Çalışma Grubu ile iki aylık periyotlarla düzenlediğimiz toplantılarda, Şirketimizin mevcut enerji performansını detaylı bir şekilde değerlendiriyoruz. Bu toplantılar, enerji yönetimi süreçlerimizi sürekli geliştirmemize ve şirketimizin enerji verimliliğini en üst seviye çıkarmamıza katkı sağlıyor.

Enerji yönetimini, sadece maliyetleri azaltmaya yönelik değil, aynı zamanda çevresel sürekliliği sağlamak adına kritik bir strateji olarak görüyor ve bu anlayışla hareket ediyoruz.

SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE UYGULAMALARIMIZ

ENERJİ YÖNETİMİMİZ

ENERJİ VE ALTYAPI ENTEGRASYON FAALİYETLERİMİZ

Enerji yönetim sistemi ile ilişkili olarak standardın gerektirdiği kayıtları dokümanite ediyor, EnYS'nin temel unsurlarını ve bu unsurların birbirleriyle etkileşimlerini açıklayan prosedürler oluşturuyoruz.

Enerji tüketim verilerini izleyerek, enerji tüketim yoğunluklarına göre önemli enerji kullanım alanları belirliyoruz. Bu alanlar için toplanan tüketim verileri ile çeşitli istatistik yönetimleri kullanılarak enerji referans çizgisi ve enerji performans göstergeleri gibi parametreleri analiz ediyor, enerji tüketiminin azaltılmasına yönelik KPI optimizasyonu ve set değeri güncellemeleri gerçekleştiriyoruz.

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii içindeki iyileştirme fırsatlarını belirlemek adına enerji etüdü gerçekleştiriliyor ve aksiyon planları oluşturuyoruz.

Kurduğumuz Enerji Yönetim Sistemi'nin planlanan düzenlemelere, belirlenen amaç ve hedeflere uygunluğunu iç tetkiklerle denetliyoruz.

Satın alma faaliyetlerinde enerji verimliliğini bir değerlendirme kriteri olarak belirliyoruz. Enerji performansına etkili olabilecek yeni, modifiye edilecek ve/veya yenilenecek tesis, sistem, ekipman ve proseslerin tasarımında enerji performansını iyileştirme fırsatlarını ve işletim kontrolünü göz önünde bulunduruyoruz. Enerji tüketiminin daha nitelikli takibi için enerji izleme ekipmanları tedarik edilmiş ve montajları gerçekleştirilmiştir. Manuel olarak takibi ortadan kaldıracak enerji izleme sisteminin oluşturulması çalışmaları yürütülmüştür. Hâlihazırda sahada toplamda 1.944 enerji ölçüm sayacı bulunmaktadır. Devreye alınan cihazlar sayesinde ana yerleşkede bulunan binaların elektrik ve ısı tüketimlerini uzaktan takip edebiliyoruz. Ekipman ve üretim tezgâhlarına ait enerji tüketimlerinin izlenebilirliği için çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Enerji ölçümü yapan cihazların doğrulamalarını belirlenen plan ve prosedür çerçevesinde her yıl düzenli olarak gerçekleştiriyoruz.

Enerji Yönetim Sistemi'nin şartlarına uyumun önemini vurgulamak amacıyla çalışanlarımız için farkındalık oluşturuyor, enerji tüketimleri üzerindeki etkilerini anlatan eğitimler, anketler, yarışmalar ve afiş çalışmaları düzenliyoruz.

Endüstriyel işletmelerde; enerji etüt çalışması ile belirlenen önlemlerin uygulanması ve enerji tasarruf potansiyelinin geri kazanılması amacıyla hazırlanan projeleri Verimlilik Artırıcı Proje (VAP) olarak tanımlıyoruz. Bu projeleri Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na sunuyor, onaylanan ve hayata geçirilen projelerde taahhüt edilen verimliliği sağladığımızda hibe desteği alıyoruz. Türk Havacılık ve Uzay Sanayii olarak, Faz-2 Pompa Değişim Projesi ile bu destek programına başvurduk. Projenin başarıyla tamamlanmasının ardından, Şubat 2024'te Bakanlık tarafından yapılan yerinde inceleme sonucunda hibe desteği almaya hak kazandık.

ENERJİ TÜKETİMLERİMİZ VE ENERJİ VERİMLİLİĞİ FAALİYETLERİMİZ

Doğal gaz özelinde performanslarımızın iyileştirilmesine yönelik faaliyetler aşağıda sıralanmıştır:

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii Akıncı yerleşkemizde bulunan kojenerasyon tesisimizde doğal gaz girdisi ile elektrik ve atık ısı çıktısı elde ediyoruz.

2024 yılı genelinde; toplam elektrik tüketiminin %30'unu, toplam ısı tüketimimizin %15'ini Kojenerasyon Tesis'i'nde ürettik.

- **SolarWall Kurulumu:** Ortam ısıtma veya proseste ısıtma amaçlı kullanılacak hava, önce güneşin ısısından faydalanılarak ön ısıtmaya tabi tutuluyor. Böylece ısıtma için harcanan kızgın su miktarından tasarruf sağlanıyor. Tam kapasitede yıllık **6.260 MWh enerji tasarrufu** sağlıyoruz.
- **Basınçlı Hava Kaçaklarının Giderilmesi:** Sahada tespit edilen kaçakları gidererek 2024 yılında 346 MWh enerji tasarrufu sağladık.
- **Kondenstopların Yenilenmesi:** Arızalı kondenstopları tespit ederek yenileme çalışmalarımızla 2024 yılında **1.100 MWh enerji tasarrufu elde ettik.**

SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE UYGULAMALARIMIZ

ENERJİ YÖNETİMİMİZ

“Enerjide Son 5 Yıllık Projeksiyonda Toplam Tasarruf Miktarımız: 15.700.000 kWh”

Yatırımlarımızla yerel ve küresel ölçekteki zorluklara yenilikçi çözümler sunabilmek adına iklim ve çevre dostu çözümler geliştiriyor, yaptığımız enerji yatırımları ile tasarruflarımızı arttırmaya devam ediyoruz. Önceki yıllarda gerçekleştirmiş olduğumuz iyileştirme çalışmalarımıza yenilerini ekliyoruz. Çalışmalarımız aşağıda özetlenmektedir.

- Farklı binalarımızda aydınlatma revizyonlarının yapılması
- Tank scrubber fanının verimliliği ile değiştirilmesi
- Basınçlı hava kaçaklarının revizyonlarının yapılması
- SolarWall uygulamaları
- Buhar kazanı ekonomizerinin yenilenmesi
- Arızalı kondensatörlerin yenilenmesi
- Kondens kazanım projesi
- Temper fırını boşaltma arabası yapımı ile fırının kullanım süresinin kısaltılması
- Alüminyum ve küçük fırının otomasyon sistemi ile kontrolünün sağlanması
- Klima santralleri otomasyon yazılım revizyonunun yapılması
- Bayram tatili boyunca temiz oda klima santrallerinin kapatılması
- Chiller motorunun 45 kW yerine verimli 37 kW ile değişimi
- Otoklav süreç iyileştirilmesi (Kaizen Çalışması)
- Sıcak su pompalarında frekans düşürülmesi ile enerji kazancı
- Kazan Brülör modernizasyonu ve reküperatör değişimi
- Kızgın su kullanım optimizasyonu
- LED aydınlatma dönüşüm projesi

DİJİTALLEŞME ÇALIŞMALARIMIZ

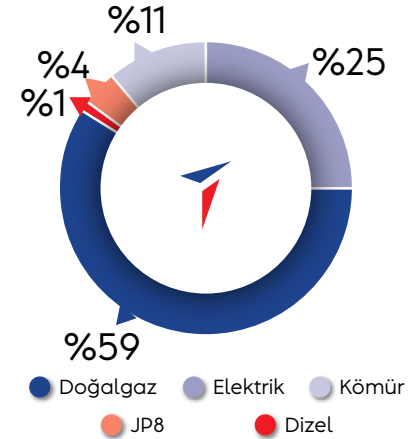
“Enerji İzleme ve Takip sistemini güncelleyerek daha kullanıcı dostu ve raporlama kabiliyeti yüksek bir dijital platformu Şirketimize kazandırdık.”

41.252,34
TEP
TUSAŞ Yıllık
Toplam Enerji
Tüketimi

10.313,97
TEP
Elektrik Tüketimi

OPERASYONEL ENERJİ VERİMLİLİĞİ

2024 yılı Önemli Enerji Kullanım Alanları özelinde yapılan regresyon analizleri doğrultusunda gerçekleşen elektrik tüketimi ve öngörülen elektrik tüketimi oranlandığından 1 değerinin altında olması hedeflenmiştir. 2024 yılı sonu gerçekleşen değer 0,94 olarak gerçekleşmiştir.

SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE UYGULAMALARIMIZ

ENERJİ YÖNETİMİMİZ

YENİ DÖNEM FAALİYETLERİMİZ

Basıncılı Hava Kaçakları Revizyonlarımız

Aylık periyotta yapılan basınçlı hava kaçak kontrolleri ile tespit edilen kaçakların giderilmesi Türk Havacılık ve Uzay Sanayii Akıncı tesisimize 346.100 kWh elektrik tasarrufu sağlamıştır.

Ayrıca Türk Havacılık ve Uzay Sanayii Akıncı tesisimizde Ağustos ayında yapılan Basıncılı Hava Etüdü ile bu kapsamda sistemin verimlilik açısından değerlendirilmesi yapılmış ve proses ile ilgili potansiyel fırsatlar raporlanmıştır.

- Üretim binamızda bulunan kompresörlerin hava emiş noktalarının kuzey yöne çevrilmesi
- Kompresör emiş havalarının kuzey yönüne çevrilmesi ile kurutucu kapasitelerinde artırılması
- Kompresör vida değişim saati yönetimi ile kompresör verimliliklerinin düzenli olarak kalması
- Kimyasal Atık Ön Arıtma binamızda hava tankı montajı ile basınç kaybının önlenmesi

Buhar Kaçakları Revizyonlarımız

Aylık periyotta yapılan buhar kaçakları kontrolleri ile tespit edilen kaçakların giderilmesi ile Türk Havacılık ve Uzay Sanayii Akıncı tesisimize 1.419 ton buhar tasarrufu sağlanmıştır.

Enerji Farkındalığı Çalışmalarımız

8-14 Ocak 2024 Enerji Verimliliği Haftası kapsamında personel bilgisayarlarının kilit ekranlarına enerji verimliliği ve enerji tasarrufu ile ilgili görseller ekledik. Ayrıca Türk Havacılık ve Uzay Sanayii Akıncı Tesisimizde yer alan Minik Kanatlar Kreş ve Anaokulu'nda eğitim gören çocuklarımıza enerji verimliliği ve enerji tasarrufu konularında farkındalık kazandırmak amacıyla resimler çizdirdik. Küçük yaşlardan itibaren enerji bilinci oluşturmaya yönelik bu tür etkinlikleri düzenlemeye devam ediyoruz.

Şirketimizde enerji kullanımı ve enerji verimliliği farkındalığını artırmak amacıyla 2024 yılının Şubat ayının 2. haftasında "Enerji Verimliliği Farkındalık Anketi"ni tüm çalışanlarımıza gönderdik. Anket sonuçlarına göre farkındalık puan grafiği aşağıda belirtilmiştir. Düzenli aralıklarla gerçekleştirdiğimiz anket çalışmalarımız ile enerji kaynaklarının akılcı bir şekilde, israf edilmeden, verimli kullanılmasını sağlamak ve bu bilinci yaygınlaştırmayı hedefliyoruz.

PLANLADIĞIMIZ FAALİYETLER

GES Faz-1 Projesi

Proje sayesinde yenilenebilir kaynaklardan sağlanan enerji ile tesisin karbon salımında pozitif bir azalış gerçekleştirmeyi ve sürdürülebilirlik hedeflerine doğrudan katkı sağlamayı hedefliyoruz. Yenilenebilir kaynaklardan sağlanan enerji ile Türk Havacılık ve Uzay Sanayii Akıncı tesisimizin karbon salımını azaltarak sürdürülebilirlik hedeflerimize doğrudan katkı sağlamayı hedefliyoruz.

Elektrikli Araç Şarj İstasyonları

Fosil yakıt tüketiminin azalmasına dolaylı olarak katkı sağlamak, sürdürülebilir enerji ekosisteminin önemli bir parçasına adım atmak ve bu ekosistemi desteklemek amacıyla, 2025 yılında Sosyal Tesisler Bölgemizde Elektrikli Araç Şarj İstasyonu projemizi hayata geçirmeyi planlıyoruz.

SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE UYGULAMALARIMIZ

ENERJİ YÖNETİMİMİZ

ENERJİ EĞİTİMLERİMİZ

Şirket içinde enerji verimliliği farkındalığını artırmak ve enerji yönetim sistemini açıklamak amacıyla "Enerji Verimliliği Farkındalığı" ve "Enerji Yönetim Sistemi" eğitimleri düzenliyoruz. 2024 yılında toplam 7.491 çalışana 7.491 adam*saat enerji verimliliği eğitimi verilerek enerji verimliliği bilinci artırılmıştır.

ENERJİ İZLEME SİSTEMİMİZ

Enerjiyi yönetebilmenin ön koşulu enerji tüketimlerini ölçmek ve izlemektir. Yüksek enerji tüketimi olan bölgeler ve çeşitli ölçüm noktaları belirlenmiş olup, yapılacak iyileştirmelerin sonuçlarını ölçebilmek adına kızgın su/sıcak su kalorimetreleri, sayaçlar, basınçlı hava debimetreleri ve enerji analizörleri tedarik edilerek montajları tamamlanmıştır.

İlk aşamada farklı alanlardaki 440 adet sayaç için gereken haberleşme altyapısı kurulmuş ve enerji izleme yazılımı tedarik edilerek sayaçların takibi dijital ortama taşınmıştır.

Üretim tezgahlarına ait enerji tüketimlerinin izlenebilirliği için çalışmalarımız devam etmektedir. Halihazırda 186 adet kritik tezgâha enerji analizörü montajı gerçekleştirilmiştir. Enerji ölçüm ve izleme altyapısı güçlendikçe tezgâh bazlı enerji tüketim raporları oluşturulabilecektir.

Enerji İzleme Sistemi'nin devreye alınmasıyla birlikte enerji izleme ve ölçme altyapımız daha da güçlenmiştir. Sistemin tedariki ile birlikte izleme-ölçme cihazlarının haberleşme altyapıları oluşturulmuştur. Bu program sayesinde;

- Enerji tüketimlerinin anlık izleyebiliyor,
- Enerji tüketimine etki eden faktörleri ve verimlilik artırıcı fırsatları tespit edebiliyor,
- Enerji verimliliğini artırıcı işlemlerin etkilerini gözlemleyebiliyor ve
- Enerji tüketimlerine ilişkin raporlar oluşturabiliyoruz.

ENERJİ İZLEME SİSTEMİ DAĞILIMI

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii olarak, enerji verimliliğini artırmak, maliyetleri azaltmak ve sermaye yatırımını en iyi şekilde optimize etmek için çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Geniş kapsamlı izleme ve ölçme sistemimiz sayesinde tesisin bölge, bina, alan, tezgah ve pano bazında detaylı enerji tüketim analizlerini yapabiliyor ve raporlayabiliyoruz. Ayrıca, enerji yoğun kullanım alanlarını belirleyerek, muhasebe/maliyet hesaplamalarında, AR-GE hibe destek projelerinde ve yasal zorunluluklar kapsamında enerji tüketim bildirimlerinde kullanılmak üzere veri sağlayabiliyoruz. Bunun yanı sıra, iyileştirme faaliyetlerinin performanslarımız üzerindeki etkilerini değerlendiriyor ve bazı durumlarda arıza analizlerinde de bu verileri kullanıyoruz.

SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE UYGULAMALARIMIZ

BIYOÇEŞİTLİLİĞE SAYGIMIZ

BIYOÇEŞİTLİLİĞİN KORUNMASI AMACIYLA ALINAN ÖNLEMLER

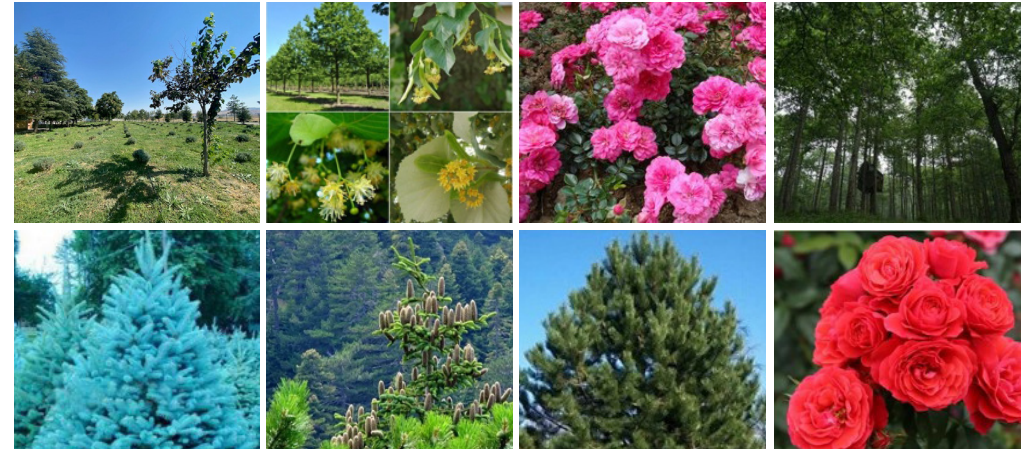
Biyoçeşitlilik kaybı ve ekosistemin çöküşü Dünya Ekonomik Forumu'nun yayınladığı 2024 Küresel Riskler raporunda önümüzdeki 10 yıllık dönemin en yüksek riskleri arasında yer almaktadır. Bu kapsamda, yürütmüş olduğumuz faaliyetlerimizi biyoçeşitliliği üzerindeki etkileri azaltmaya yönelik ve sürdürülebilir bir çevreyi desteklemeye yönelik yürütüyoruz.

Bir ekosistemdeki farklı türler onun dayanıklılığına ve değişikliklere uyum sağlama yeteneğine katkıda bulunur. Çeşitlilik içeren bir ekosistem, salgınlara, iklim dalgalanmalarına ve doğal veya insan kaynaklı diğer olumsuz çevresel rahatsızlıklara karşı daha dayanıklıdır. Biyoçeşitliliğin korunması, yalnızca özünde var olan değeri nedeniyle değil aynı zamanda bize temiz hava, içilebilir su, kaliteli toprak ve mahsul tozlaşması sağladığı için çok önemlidir. Türk Havacılık ve Uzay Sanayii olarak biyoçeşitliliği koruyor, iklim değişikliğiyle mücadelemize ve buna uyum sağlamamıza yardımcı oluyor ve doğal tehlikelerin etkisini azaltmayı hedefliyoruz. Bu kapsamdaki faaliyetlerimiz aşağıda özetlenmektedir.

- Çok yıllık bitki olan gül sürdürülebilirlik ve çim alana kıyasla daha az bakım ve su ihtiyacı olduğundan yıllık su tasarrufu açısından önem arz etmektedir. Şirketimizde bu kapsamda tamamen yerli, bölge iklimine uygun ve aşılı olan gül çeşitleri tercih ediyoruz. Toplamda 16.250 adet gül sayımızı bu yıl itibarı ile 18.750'ye çıkarmayı hedefliyoruz.
- Şirketimiz yerleşkesi içerisinde yaz ve kış sezonu ayrı olmak üzere 9 farklı tür mevsimlik çiçek kullanıyoruz. Türler belirlenirken endemik ve mevsim koşullarına uygun olmaları gibi kriterleri göz önünde bulunduruyoruz.
- Türkiye'de yetişen yaklaşık 10.000 bitki türünden yaklaşık 3.000'i endemiktir. Bu özelliği ile Türkiye, tüm Avrupa'dakinden daha fazla endemik bitki türüne sahiptir. Türk Havacılık ve Uzay Sanayii olarak, bu endemik türlerden Fabrika içi ve Sosyal Tesisler Bölgesinde yaklaşık 187.000 ağaç ve çalı grubuna yer veriyoruz. Tesisimize dikim yapılırken ülkemize özgü endemik türleri tercih ederek biyoçeşitliliğe katkı sağlamayı hedefliyoruz.

BIYOÇEŞİTLİLİĞİN ARTMASINA YÖNELİK STRATEJİK HEDEFLERİMİZ

Orman Genel Müdürlüğü'nden bedelsiz fidan alıp dikme konusundaki çalışmalarımıza her yıl devam ediyoruz. Geçtiğimiz yıl 7.000 adet olarak hedeflediğimiz fidan dikim sayısını 2024 yılı için 9.000 olarak gerçekleştirdik. Önümüzdeki yıl 5.000 adet fidan dikerek biyoçeşitliliğe katkı sağlamayı hedefliyoruz. Kendi imkanlarımızla faaliyete geçirdiğimiz Sosyal Tesis bölgesinde bulunan seramızda 9.500 adet mevsimlik çiçek, 3.000 adetten fazla çalı, ağaç ve iç mekân bitkisi yetiştiriciliği yaparak 2025 yılı içinde Şirket geneline dikim yapmayı hedefliyoruz. Yine Sosyal Tesis bölgesinde yer alan ve kendi seramızda çelik üretimle çoğalttığımız lavantalarla iki büyük lavanta bahçesi yaparak biyoçeşitliliğe katkı sağladık. Önümüzdeki yıl kırı ağacı olarak bilinen ve karbon salımını büyük oranda azaltmaya yarayan bitkinin üretimi ve tesisimiz içinde yaygın hale gelmesi için çalışmalarımıza devam edeceğiz.

DEĞER KATAN İNSAN KAYNAKLARIMIZ

Çalışanlarımızın Gelişimini Destekleyen, Şeffaf ve Dinamik
İnsan Kaynakları Süreçleriyle Geleceğe Hazırlanıyoruz.

Toplam Çalışan Sayısı

15.524

Gençlerin Oylarıyla Şirketimiz İki Ödül Birden Kazandı.

Şirketimiz, firmaların insan kaynakları ve işveren markası alanlarında yaptığı çalışmaların gençlerin oylarıyla değerlendirildiği Youth Awards'ta bu yıl, iki farklı kategoride ödüle layık görüldü.

DEĞER KATAN İNSAN KAYNAKLARIMIZ

ÇALIŞAN DENEYİMİ VE İÇ İLETİŞİM

“Türk Havacılık ve Uzay Sanayii Olarak, Çalışanlarımızın Gelişimini Destekleyen, Şeffaf ve Dinamik İnsan Kaynakları Süreçleriyle Geleceğe Hazırlanıyoruz. Yetkinlik Yönetiminden Organizasyonel Yapılanmaya, Performans Yönetiminden Kariyer Gelişimine Kadar Her Alanda Sürekli İyileştirme Anlayışını Benimsiyor, Çalışanlarımızın ve Kurumumuzun Sürdürülebilir Başarısını Güçlendirecek Adımları Atmaya Devam Ediyoruz.”

ÇALIŞAN BAĞLILIĞI

Çalışma arkadaşlarımızın memnuniyeti ve bağlılığının sürekliliğini sağlayabilmek adına çalışma arkadaşlarımızdan aldığımız geri bildirim kanalı uygulamalarımıza devam etmekteyiz. Bu uygulamalarımız özet olarak; çalıştaylar, işten çıkış görüşmeleri, insan kaynakları iş ortaklığının sahada yaptığı çalışan görüşmeleri, çözüm merkezi talepleri ve Çalışan Destek kanalıyla gelen başvurularla yürütülen süreçlerdir.

ÇALIŞAN DENEYİMİ HARİTASI

Şirket olarak Çalışan Deneyimi Tasarımına önem veriyoruz. Çalışan Deneyimi Tasarımı kısa bir tanımla çalışan ihtiyaçlarının, taleplerinin ve sorunlarının belirlenmesini, bunlar hakkında etkili çözümler üretilmesi için geliştirilen çözüm ve uygulamalar bütünüdür. Çalışan Deneyimi Haritası üzerindeki her bir nokta üzerinde, sürecin merkezine çalışma arkadaşlarımızı tüm yönleriyle konumlandırarak çalışma ortamlarımızı daha verimli ve motivasyon odaklı kurgulamayı hedefliyoruz. İlk olarak çalışma arkadaşlarımızın hissettiklerine ve düşündüklerine dair geri bildirimlerini uygun platformlar vasıtasıyla almakta, buna göre doğru analiz ve raporlamalar yaparak, çalışan deneyimi haritası noktaları üzerinde aksiyon planları yapmaya devam ediyoruz. Bu yolculuk boyunca gerçekleşen her etkileşim için yeni bir çalışan ve işveren personası oluşturmaktayız. Böylelikle mevcut uygulamalarımızı güncelliyor, çalışanlarımızın mutluluğunu önemsiyoruz.

Çalışan destek, işten ayrılış görüşmeleri, çalıştaylar, odak grup çalışmaları, insan kaynakları iş ortaklığı ekiplerinin saha görüşmeleri vb. geri bildirim kanalları sürekli ve güncel olarak bize veriler sağlamaktadır. Dashboardlarımız sayesinde çeşitli kırılımlarda istediğimiz raporlara ulaşabilmekte ve üst yönetimimize sunarak iyileştirme çalışmaları yapmaktayız. Geri bildirim kanalları vasıtasıyla alınan bildirimler sayesinde mevcut

sorunları karmaşık hâle gelmeden çözümlenmekte, fırsat alanı olarak gördüğümüz sorunları çözümlenerek çalışanlarımızın memnuniyetini sağlamaktayız. Bununla birlikte, çalışanların yer değişikliği usul ve esaslarına dayanak olacak ölçütlerin, uzmanlaşmayı ve motivasyonu destekleyerek artıracak şekilde belirlenmesini sağlayacak yetenek yer değişikliği sistemini kurmayı hedefliyoruz.

Çalışan Deneyimi Haritasında önemli bir aşama olarak gördüğümüz performans yönetimi ile alakalı yeni bir sistem çalışarak hayata geçirdik. İnsan Kaynakları olarak yaptığımız her yenilikte çalışan deneyimi haritası üzerinde düşünerek çalışmalar gerçekleştirmekteyiz. Süreçlerimizi tasarlarken çalışma arkadaşlarımızla tasarım odaklı çalıştaylar düzenleyerek süreçleri doğrudan çalışan geri bildirimleri ile şekillendiriyoruz.

ÇALIŞAN DESTEK UYGULAMASI

Geri bildirim kanallarımızdan biri olan Çalışan Destek uygulamamız ile çalışma arkadaşlarımızın iş hayatını etkileyen her türlü problemi, istek ve görüşlerini iletebilmesi sayesinde, daha iyi bir çalışma ortamını hep birlikte sağlayabileceğimize inanıyoruz. Çalışma arkadaşlarımızın ilettiği her türlü görüş, öneri ve soruna dair ilgili birimlerle koordinasyon kurarak önerilerine, sorunlarına dair uygulamaları hayata geçiriyoruz. Çalışma arkadaşlarımızın Şirketimizdeki süreçlerin iyileştirilmesine ve yeni uygulamaların hayata geçirilmesine destek olmalarına imkân vererek, Şirketimize olan bağlılıklarını ve motivasyonlarını arttırmalarına destek olmaya devam ediyoruz. Yüz yüze, telefon veya mail yoluyla çalışanlarımızın ihtiyaçları dahilinde görüşmeler gerçekleştiriyor ve sorunlarına ilişkin çözüm önerileri alıyoruz.

Çalışma arkadaşlarımızın işlerine küçük bir mola verebilmesi adına yerleşkelerimizde pek çok iç iletişim çalışması yapmaktayız. Bu çalışmalardan birisi olan **Yüksektekiler Söyleşileri** ile çalışma arkadaşlarımızla alanında uzman olan

YÜKSEKTEKİLER
SÖYLEŞİLERİ

DEĞER KATAN İNSAN KAYNAKLARIMIZ

ÇALIŞAN DENEYİMİ VE İÇ İLETİŞİM

ve başarı hikayesine sahip isimlerle gelişim odaklı söyleşiler gerçekleştiriyoruz. İyilik Sağlık Söyleşileri ile çalışma arkadaşlarımızı farklı alanlarda uzman olan doktorlarla bir araya getiriyor, sağlıklarına ilişkin merak ettikleri soruların yanıtlarını bulmalarına yardımcı oluyoruz.

Aktif Yaşam faaliyetleriyle ise iş-özel hayat dengesine önem vermekte ve çalışma arkadaşlarımıza hobileri ve ilgi alanları hakkında bilgi edinme ve deneyim kazanma fırsatı sunuyoruz. Bu kapsamda söyleşiler ve atölyeler düzenleyerek çalışma arkadaşlarımızın motivasyonlarını artırmayı hedefliyoruz. Çalışma arkadaşlarımızın takım olma bilincini beslemek üzere Süper Takım Oyun Turnuvası düzenliyoruz.

#enerjik pazartesi

Hem merkez yerleşkemizde hem de merkez dışı yerleşkelerimizde her ayın ilk pazartesi günü gerçekleştirilen Enerjik Pazartesi etkinliğinde, çalışma arkadaşlarımızın aya daha motive olarak başlaması için farklı ikramlar ve indirimli ürün satışları gerçekleştiriyoruz.

Çalışma arkadaşlarımızın ailelerine yönelik aktivitelerimiz ile de çalışanlarımızın yanında oluyoruz. Çalışma arkadaşlarımızın çocuklarının farkındalık ve STE(A)M odaklı gelişimine katkı sağlamak amacıyla Çocuk Mucitler atölyeleri gerçekleştiriyoruz. Her yıl düzenlenen Aile Günü ile çalışma arkadaşlarımızın aileleriyle bir araya geliyor, çalışma arkadaşlarımızın bağlılığını kuvvetlendirmek amacıyla etkinlikler yapıyoruz.

Çalışma arkadaşlarımızın özel günlerinin onlar için ne kadar önemli olduğunu biliyor ve bu günlerde iletişim çalışmalarımızla yanlarında oluyoruz. Şirket içerisinde yer alan dijital ekranlarda yeni işe giren çalışma arkadaşlarımıza, isimleriyle Hoş Geldin Kutlaması yapıyoruz. Ayrıca, çalışma arkadaşlarımızın doğum günlerinde çalıştıkları binaların yakınında yer alan dijital ekranlarda isimlerine özel kutlama gerçekleştiriyoruz. Bununla birlikte özel günler kapsamında çalışma arkadaşlarımıza hediyeler takdim ediyoruz.

2024 yılında "Cuma Postası" çalışma arkadaşlarımızla her Cuma günü buluşmaya başlamıştır. Postanın içerisinde yer alan sosyal içeriklerle çalışma arkadaşlarımızın sosyal hayatlarına dokunan bir iletişim kanalını hayata geçirdik.

TÜM ÇALIŞANLARA YÖNELİK KAPSAMLI SOSYAL HAKLAR

- Yılda 16 maaş
- Ek mesai ücreti
- Lokasyon koşullarına göre farklılık gösteren destek ödemeleri ve yakacak yardımı
- Ramazan Bayramı ve Kurban Bayramı'nda bayram ikramiyesi
- Tüm çalışanlarımıza ve ailelerine seçenekli olarak özel sağlık sigortası veya tamamlayıcı sağlık sigortası
- Merkez kampüste muayene, acil müdahale, psikolog, diyetisyen ve check- up hizmeti
- Ek mazeret izni
- Yüksek lisans ve doktora eğitimleri için akademik izin
- Esnek mesai ile haftalık çalışma süresini esnek saatlerle tamamlayabilme imkânı, merkez yerleşke yemekhanelerinde yemek hizmeti
- Merkez yerleşkede lojmandan faydalanabilme imkânı
- Çalışma arkadaşlarımızın çocukları için kreş ve anaokulu hizmeti
- Merkez yerleşkede yer alan misafirhanede konaklama hizmeti

MINİK KANATLAR KREŞ VE ANAOKULU

“Adımız Minik Kanatlar, Hedefimiz Büyük Mutluluklar”

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii Minik Kanatlar Anaokulu tesislerimiz kocaman bahçesi ile doğanın tam kalbinde yer alıyor. Sınıfların doğrudan bahçeye açılan kapısı temiz havayı ve toprak kokusunu her gün sınıflara ve okulun koridorlarına taşıyor. Tam gün eğitim veren okulumuz güvenilir bir ortamda, mutlu çocuklar yetiştirmeyi hedefliyor.

Tematik Öğrenme, Reggio Emilia, Montessori, Waldorf, Oyun temelli öğrenme yöntemlerinin harmanlandığı okulumuzda çocuklar “Eklektik Yaklaşım” ile geleceğe hazırlanıyor. Çocukların gelişim alanlarını bütünü ile destekleyen uluslararası eğitim programının uygulandığı anaokulumuzda her çocuk hayata;

DEĞER KATAN İNSAN KAYNAKLARIMIZ

ÇALIŞAN DENEYİMİ VE İÇ İLETİŞİM

kendine güvenen, kendini keşfeden ve en önemlisi mutlu bir birey olarak başlıyor.

Çift dilli eğitim sistemi ile çocuklara yeni dünyanın kapılarını aralayan okulumuz doğal dil edinimini desteklemekte olup çocukların İngilizceyi hayatın doğal akışı içerisinde öğrenmesini hedefliyor. Bilingual olarak adlandırılan çift dilli eğitim ile her sınıfta aynı anda hem İngilizce hem de okul öncesi öğretmeni yer alıyor. İki öğretmen tam zamanlı olarak tüm aktivite ve eğitimleri birlikte gerçekleştiriyor, bu sistemle çocuklar İngilizceyi yaşayarak öğreniyor. Her gün aynı sınıfta hayal kurulmaz inancı ile proje isimlerimizden ilham alarak oluşturduğumuz proje sınıflarımızda her hafta başka bir sınıf yeni maceralara adım atıyor. Her yeni sınıf, yeni bir dünyaya, yeni bir ufka yelken açtıyor.

Güvenilir bir ortamda tam gün eğitim olan çocuklarımızın aynı zamanda beslenme süreçlerinde de yanındayız. Kahvaltı, öğle ve ara öğünlerimiz gıda mühendislerimiz tarafından kalori kontrolü yapılarak anaokulumuzda tüm hijyen koşulları sağlanarak hazırlanıyor.

“Geleceğin Emanetini Almak, Kanatlarında Geleceği Taşımak. İşte Bu Yüzden Adımız Minik Kanatlar.”

- Türk Havacılık ve Uzay Sanayii Minik Kanatlar Kreşi olarak 12 şube- Türk Havacılık ve Uzay Sanayii Minik Kanatlar Anaokulu olarak 11 şube olmak üzere toplam 23 şube de 410 çalışan çocuğuna okul öncesi eğitim hizmeti sağladık.
- 23 şubede 46 öğretmenin istihdam edildiği Minik Kanatlar Kreş ve Anaokulunda yönetim, mutfak ve temizlik ekibi olarak toplam 61 kişi hizmete katkı sağlamaktadır.
- Günümüz değişen eğitim vizyonu doğrultusunda psikoloji temelli eğitim yaklaşımları benimsenerek, tematik eğitim yaklaşımını hayata geçirdik.
- Benimsenen yaklaşımlar doğrultusunda tüm öğretmenleri hizmet içi eğitimlerle destekledik, eğitim yaklaşımlarının hayata geçmesi noktasında çalışmalarını yürüttük.

- Dil ediniminde küçük yaşın önemi üzerinde durduk ve çift dilli (bilingual) eğitim sistemine geçtik.
- Öğrencilerin yetenek ve beceri keşfini sağlamak ve desteklemek adına yaklaşık 10 alanda branş dersini vermeye başladık. (Robotik Kodlama ve Stem, Drama, Orf, Jimnastik, Dans, İspanyolca, Görsel Sanatlar, Satranç, Speaking ve Çocuk Yogası)
- Öğrencilerin gelişim takibinin yapılması ve gelişimler problemler noktasında destek sağlamak adına psikolojik danışman istihdamı sağladık.
- Öğrenci yemekleri noktasında misafirhaneden destek alınırken artık kreşimizin mutfağında kreş aşçısı ve ekibi tarafından yemek hizmeti 3 öğün olarak sağlanmaktadır.
- Sağlık takipleri noktasında sağlık merkezinden aldığımız desteğin ötesinde çocukların ateş ve ilaç takiplerini düzenli yapmak adına kreşimizde bir paramedik bulunmaktadır.
- Hem doğanın sürdürülebilirliği hem de yerli üretimin önemini vurgulayan “Eco-School” projesini kazanarak “Yeşil Bayrak” sahibi olduk.
- Doğanın sürdürülebilirliğini ve yerli üretimin önemine yaparak yaşayarak öğrenmek için “Minik Eller Toprağa” etkinlikleri kapsamında kreş ve anaokulu bahçesinde tarımsal üretim alanı olarak bostanlıklar oluşturuldu.
- Son 4 yılda yapılan tüm eğitim güncelleri ve iyileştirmeleri ile beraber şirketimizde düzenlenen memnuniyet anketi uygulamalarında Minik Kanatlar Kreş ve anaokulu %84’den %96’lara varan memnuniyet oranını yakalamıştır.

İNSAN KAYNAKLARI İŞ ORTAKLIĞI

YAPILANDIRILMIŞ ÇALIŞAN GÖRÜŞMELERİ

İnsan Kaynakları İş Ortaklığı bünyesinde gerçekleştirdiğimiz “Yapılandırılmış Çalışan Görüşmeleri” kapsamında çalışanlarımızın fiziki iş ortamlarından, gelecek kariyer planlamalarına kadar tüm süreçlerde görüşlerini önemsiyor, gerekli aksiyonlarla ilgili her kademede farkındalık yaratıyoruz. Gerçekleştirdiğimiz bu görüşmeler sırasında kullandığımız soru setlerimizle ve görüşme metotlarımızla İnsan Kaynaklarının ilgili tüm süreçlere dokunuyoruz.

DEĞER KATAN İNSAN KAYNAKLARIMIZ

ÇALIŞAN DENEYİMİ VE İÇ İLETİŞİM

ÇALIŞAN BAĞLILIĞI ANKETİ KAPSAMINDA AKSİYON PLANLARI

Çalışan Bağlılığı anketimizin sonuçlarını esas alarak yöneticilerimizle birebir görüşmeler gerçekleştiriyoruz. Görüşmelerimiz sırasında bağlılığa etki eden faktörleri yöneticilerimizle istişare ederek ilgili faktörlere ilişkin aksiyon planları oluşturuyoruz. 2024 yılı içerisindeyse mutabık kalınan aksiyon planlarının atanmasını, takibini ve tamamlanmasını sağlayarak sürece katkıda bulunduk.

JİROSKOP

Çalışanlarımızın düşüncelerinin yöneticileri tarafından fark edilebilmesini önemsiyoruz. Bu kapsamda tasarladığımız "Jiroskop" uygulamamız; yönetici-ekip iletişimini artırmayı, yöneticiye erişim konusunda yaşanan sorunları minimize etmeyi, yöneticiyi daha görünür kılmayı ve ekibinin yöneticisini daha yakından tanımasına olanak vermeyi hedeflemektedir.

JİROSKOP - TEC

"Jiroskop-TEC" ise uzun yıllardır şirketimize emek veren ve birçok projede yer alan çalışma arkadaşlarımızın ilgili projelere ilişkin deneyimlerini tüm çalışanlarımıza aktarabileceği bir platform olarak tasarlanmıştır. Bu platformu sahada uygulayarak kurumsal hafızayı güçlendirmeyi ve sürdürülebilir kılmayı hedefliyoruz.

MEMNUNİYET ANKETLERİ

İnsan Kaynakları faaliyetleri temel alınarak her yıl düzenli şekilde İnsan Kaynakları İş Ortağı memnuniyet anketleri gerçekleştirmekteyiz. Anket sonuçları hakkında analizler yaparak aksiyon planlarımızı oluşturmaktayız. 2024 Yılında gerçekleştirdiğimiz İnsan Kaynakları İş Ortağı Memnuniyet Anketi'ne göre memnuniyet oranımız %89 olarak ölçülmüştür ve yeni planlarımıza yol göstermiştir.

YÖNETİCİ RAPORLAMALARI

Sahadan almış olduğumuz geri bildirimler ışığında toplanan verilerin analiz edilmesi üzerine belirli aralıklarla yöneticilerimize raporlama gerçekleştirmekteyiz. Yöneticilerimiz ile birebir planladığımız görüşmelerde ise saha dinamiklerini göz önünde bulundurarak stratejik karar alma sürecinde kendilerine destek sağlamaktayız.

HR³

Yönetici - Ekip etkileşimini güçlendirmek üzerine kurguladığımız HR3 ile yöneticilerimizin ekiplerinin kendileri hakkındaki algısını fark etmesini, değerlendirmesini ve iyileştirmesini amaçlıyoruz. Bu iyileştirme için iletişime dayalı ve sosyal etkileşimleri değerlendiren bir yöntem olan "Johari Penceresi" modelinden faydalanıyoruz. Ekip içerisindeki bireylerin kişilerarası iletişim düzeylerinin ölçümü sonucunda ortaya çıkan Saklı, Gizli ve Kör Alan'ların azaltılması amacıyla Koçluk görüşmeleri gerçekleştiriyoruz.

SOCIOMAP

Grubu oluşturan bireylerin birbirleriyle olan ilişki biçimlerini, grup içerisindeki alt gruplarını, grubun gerçek görünümünü ve grup bütünlüğünü inceleyerek Sosyometri yöntemiyle ekip hakkında bilgi almayı amaçlıyoruz. Bu amaç doğrultusunda ekip içi dinamikleri anlamayı ve iletişimi daha etkin bir hale getirmeyi hedefliyoruz. İnsan Kaynakları İş Ortağı olarak Sociomap uygulaması aracılığıyla çalışanlarımızın sosyo-duygusal ilişki ağlarını tanımlamaya, haritalarını çıkartmaya, küçük grupların sosyal dinamiklerini düzenlemeye ve çatışmaları azaltarak ekip çalışmasının desteklenmesine yardımcı olmaya çalışmaktayız.

YETKİNLİK YÖNETİMİ

Yetkinlik Yönetimi Süreci kapsamında, çalışanlarımızın kariyer yolculuklarını desteklemek ve geleceğe ışık tutmalarına yardımcı olmak için rol, yetkinlik ve gereklilikleri şirketimizin yeni ihtiyaçları, kabiliyetleri ve değişen teknolojiler doğrultusunda güncelleyerek ilgili birimlerin iş birliğiyle gözden geçirmeye devam ediyoruz. Mevcut ve gelecek projelere göre insan kaynağının yetkinlik ve gelişim setinin belirlenmesi faaliyetlerini Stratejik Planımıza ekleyerek, bu faaliyetlere ilişkin aksiyonların, eğitim ve gelişim faaliyetlerinin planlanmasına hız vermeyi planlıyoruz..

2024 yılında, yetkinlik yönetimi modelimizin temel taşlarından biri olan davranışsal yetkinlik kataloğumuzu, şirketimizin değerleri ve hedefleri doğrultusunda yeniden gözden geçirdik. Yeni ihtiyaçlar doğrultusunda gerekli yetkinlikleri ekleyerek gelişim önerilerini güncelledik. Katalogda yer alan her yetkinlik için tanım, davranış göstergeleri, değerlendirme soruları ve gelişim önerilerini en güncel haliyle çalışanlarımızın kullanımına sunduk.

Teknik yetkinlikler konusunda da kaynaklarımızı ve mevcut ihtiyaçları değerlendirerek yeni bir yapı oluşturduk. Bu süreçte, tüm birim yöneticileriyle ortak çalışma başlatarak teknik yetkinliklerin güncellenmesi ve geliştirilmesi için projelendirme sürecini devreye aldık.

DEĞER KATAN İNSAN KAYNAKLARIMIZ

ÇALIŞAN DENEYİMİ VE İÇ İLETİŞİM

Millî Yetkinlik Hamlesi Yol Haritası Çalıştayı

Türkiye'nin savunma sanayii alanında yetkinlik kazanmasını ve sürdürülebilir gelişimini desteklemek amacıyla gerçekleştirilen "Millî Yetkinlik Hamlesi Yol Haritası Çalıştayı" Şirketimiz ev sahipliğinde düzenlendi. Savunma Sanayii Başkan Yardımcısı Prof. Dr. Hakan Karataş'ın açılış konuşmasıyla

başlayan etkinlikte, Kanvas Model Uygulaması büyük ilgi gördü. İnsan kaynaklarının geliştirilmesi, nitelikli iş gücünün yetiştirilmesi ve akademi-sanayi iş birliklerinin artırılmasının hedeflendiği çalıştayda katılımcılar, özenle hazırladıkları projeleri sunarak savunma sanayiine katkı sağlayacak değerli fikirler ortaya koydu. Çalıştay, Millî Yetkinlik Hamlesi doğrultusunda Türkiye'nin savunma sanayiindeki yetkinlik kazanımına yönelik önemli bir adım olarak değerlendirildi.

Savunma Sanayii Yetenek Yönetimi Zirvesi

Savunma Sanayii Başkanlığının (SSB) bünyesinde faaliyet gösteren Savunma Sanayii Akademi tarafından "Millî Yetkinlik Hamlesi" kapsamında düzenlenen, Savunma Sanayii Yetenek Yönetimi Zirvesi'ne katılım sağladık. 18-19 Eylül 2024 tarihleri arasında yedi farklı oturumla gerçekleştirilen ve savunma sanayii firmalarını bir araya getiren Zirve'de,

"Liderlerin Yetenek Yönetimi Ajandası" oturumuna Genel Müdürümüz Dr. Mehmet Demiroğlu başta olmak üzere savunma sanayii firmalarının genel müdürleri katıldı. Genel Müdürümüz konuşmasında, çalışan motivasyonunu artırma, organizasyonel hedeflerle uyum sağlama ve yetenek yönetiminde stratejik bakış açısının önemini vurguladı. İnsan Kaynakları alanında geliştirilen ve geliştirilmekte olan projelerle çalışma arkadaşlarımıza verdiğimiz önemi dile getiren Genel Müdürümüz liderlerin insan kaynakları alanında oynadığı kritik role de değindi.

ÜCRETLENDİRME POLİTİKASI

Şirket olarak, eşit işe eşit ücret anlayışını benimsiyoruz. Ücretlendirme politikamızı işin değeri doğrultusunda ölçülebilir, şeffaf, dengeli ve adil değerlendirmeler yaparak belirliyoruz. Sektörel ücret araştırmalarından faydalanarak, şirket içi ve dışı ücret dengesini korumayı amaçlıyoruz. Ülkemizin ekonomik göstergeleri ve sektörel piyasa verilerini dikkate alarak, rekabetçi, motive edici ve ödüllendirici uygulamaları hayata geçirmeyi hedefliyoruz.

ORGANİZASYONEL YAPILANMA YÖNETİMİ

Şirketimizin değer ve hedeflerine bağlı kalarak çalışanlarımızın etkin bir rol üstlenmesini sağlamak amacıyla organizasyonel yapılanma süreçlerini sürekli olarak gözden geçiriyoruz. Organizasyonel değişim ve dönüşüm sürecinde, şirketimizin vizyon ve misyonuna uygun olarak organizasyon yapımızın güncelliğini korumayı hedefliyoruz. Bu kapsamda, ihtiyaç duyulan yeni bölümleri ihdas ediyor, işlevini yitiren veya görev süresi dolan bölümleri organizasyondan çıkararak dinamik bir yapı oluşturuyoruz.

Tüm organizasyon birimlerinin çalışma disiplinlerini belirleyerek, organizasyonel büyüme sürecinde her pozisyondan beklenen iş tanımlarını netleştiriyoruz. Bu doğrultuda, çalışanlarımızın görev, yetki ve sorumluluk alanlarını belirleyerek organizasyonun daha etkin ve verimli çalışmasını sağlıyoruz.

DEĞERLENDİRME MERKEZİ UYGULAMALARI VE KARIYER YÖNETİMİ

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii'nin gelecek vizyonu ve hedefleri doğrultusunda, şeffaf İnsan Kaynakları süreçlerini yürütmeye devam ediyoruz. Çalışanların bireysel yetkinliklerinin değerlendirilmesi, yetenek potansiyelinin ortaya çıkarılması ve şirket içi kaynak oluşturulması amacıyla Değerlendirme Merkezi Uygulamaları'nı sürdürüyoruz. Bu uygulamalar sayesinde, çalışanlarımızın yönetsel potansiyellerini ölçümleyerek gelişim alanlarını belirliyor ve uygun eğitim programlarıyla destekliyoruz. Böylece, çalışanlarımızın kariyer gelişimlerini desteklerken organizasyonel performansımızı artırmayı hedefliyoruz.

DEĞER KATAN İNSAN KAYNAKLARIMIZ

TERSİNE BEYİN GÖÇÜ

GLOBAL TALENTS OF TÜRKİYE

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii olarak Tersine Beyin Göçü faaliyetlerini önemsiyoruz. Son yıllarda, özellikle gelişmekte olan ülkelerde bu göç modelinin artan önemi, sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmada kritik unsur olarak öne çıkmaktadır. Yeteneklerin geri kazanımı ekonomik büyümeye katkı

sağlamanın yanı sıra inovasyon, teknoloji transferi ve yerel kapasite gelişimi açısından önemli fırsatlar sunmaktadır. T.C. Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayii Başkanlığı Savunma Sanayii Akademi ev sahipliğinde Türk savunma sanayisinin uluslararası arenada daha güçlü bir oyuncu haline gelmesi için kritik bir platform oluşturan Millî Yetkinlik Hamlesi kapsamında Hollanda ve Almanya'da düzenlenen Teknoloji ve Yetkinlik Buluşmalarına katılım sağladık.

Etkinlik kapsamında, yurt dışında eğitim görme ya da çalışma amacıyla Şirketimizden ayrılmış eski çalışma arkadaşlarımız başta olmak üzere ülkemizden ayrılmış ve yurt dışında deneyim kazanmış olan alanında tecrübeli kişiler ile bir araya geldik. Nitelikli iş gücünün farklı bir ülkeye göç etmesinde itici ve çekici etkenleri analiz etmek, yerel savunma sanayi kapasitesini güçlendirilmek ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşılmasına katkı sunmak amacıyla kişiler ile bireysel ve toplu görüşmeler gerçekleştirdik.

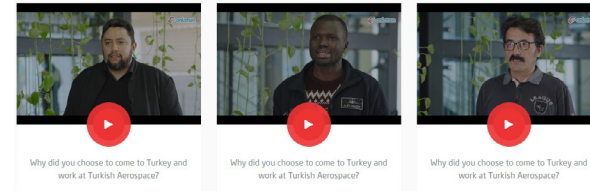
Global Talents of Türkiye kapsamında Şirketimizin kariyer sayfası daha kapsamlı bir hale getirilerek Türk ve yabancı uyruklu adayların Şirketimiz hakkında merak ettiği soru ve ihtiyaç duyabileceği bilgileri güncelledik [Global Talents of Türkiye | Turkish Aerospace \(tusas.com\)](https://tusas.com). Bu kapsamda Global Talents of Türkiye markalama çalışmasının tescil işlemini tamamladık.

GLOBAL EŞİTLİK, ÇEŞİTLİLİK VE KAPSAYICILIK

Yurt içi ofis, yurt dışı ofis ve şirketlerimizde yetenek kazanımında ana ilkelerimiz olan eşitlik, çeşitlilik ve kapsayıcılık ön plana almaya devam ediyoruz. Yaş, cinsiyet, engel durumu, ırk, etnik köken, din, ekonomik ya da başka bir statüye bakılmaksızın "Eşit İşe Eşit Ücret" ilkesi ile tüm adaylara şeffaf ve eşdeğer fırsatlar sunmaktayız.

Global Talents of Türkiye kapsamında uluslararası profesyonel deneyimi bulunan nitelikli yabancı uyruklu adayların Şirketimize kazanımını sağlamaktayız. Yeni çalışma arkadaşlarımızın ülkemize ve Şirketimize uyum sağlama süreçlerini hızlandırmak için her konuda destek sağlamak üzere iletişimde sürekliliği önemsenmektedir. Yabancı uyruklu çalışanlarımızın çalışan deneyimlerini en üst düzeyde tutmak üzere periyodik olarak çalışan görüşmeleri gerçekleştirmekte ve geri bildirimlerine yönelik çalışmalar yürütmekteyiz.

Global Talents of Türkiye kapsamında yabancı uyruklu çalışma arkadaşlarımız ile hazırlanan videolar aracılığıyla küreselleşmekte olan nitelikli iş gücünü Şirketimize kazandırarak Havacılık ve Uzay teknolojisi alanında vizyonumuza katkı sağlanmaktadır.

Yabancı Uyruklu Çalışan Sayısı

2020	2021	2022	2023	2024
2	3	10	26	26

DEĞER KATAN İNSAN KAYNAKLARIMIZ

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

“İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi Performansının Etkinliğinin Sağlanmasında Risklerin Öngörülü Yönetimi Önemli Rol Oynamaktadır.”

Kaynaklarımız ve sınırlarımız çerçevesinde ilgili tüm tarafların katılımıyla operasyonel ve destek tüm süreçlerimizi kapsayacak şekilde riskler değerlendirilmektedir. İş kazaları ile meslek hastalıklarının önlenmesi ve tesis bütünlüğünün korunması için gerekli aksiyonların belirlenerek bunların zamanında hayata geçirilmesi temel amacımızdır.

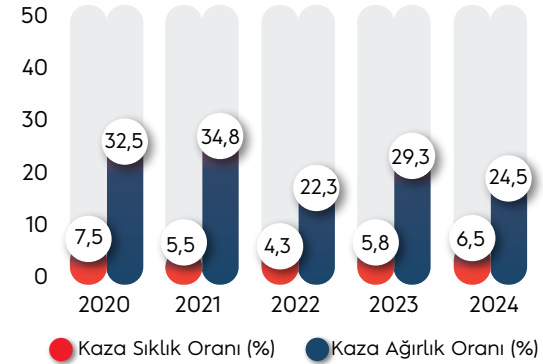
2024 yılında 2.085 adet operasyonel İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG) riski, 73 adet de İSG Yönetim Sistemi sürecinin diğer süreçlere olan etkisini değerlendirmekte önemli bir araç olan süreç bazlı risk tespit edilmiştir. Bununla beraber belirlenen tehlikelere yönelik 2.172 düzeltici faaliyet başlatılmıştır.

Tehlikeli kimyasallar ve patlayıcı ortam oluşturan risklerin yönetiminde, çeşitlenen proseslerimiz için hazırlanan Patlamadan Korunma Dokümanı referansı ile alınması gereken tedbirler hayata geçirilmiş ve takip edilmektedir.

İSG YÖNETİM SİSTEMİMİZ

Sürdürülebilirliğin sağlanmasında önemli unsurlardan biri olduğu bilinciyle, İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG) Yönetim Sistemimiz, küresel ölçekte faaliyetlerimizi icra etme misyonumuzun vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir.

ISO 45001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi (İSGYS) Standardı Sertifikası ile etkinliği belgelendirilmiş İSGYS uygulamalarımız, Türk Havacılık ve Uzay Sanayii'nin tüm kademe çalışanları tarafından benimsenen İSG politikası çerçevesinde, yasal ve diğer şartlara uyum taahhüdüyle yürütülmektedir. Yönetim sistemimizin etkin bir şekilde yürütülmesinde kaza sıklık oranı ve kaza ağırlık oranı takip ettiğimiz temel göstergelerden olup, toplam ve operasyonel kaza sıklık oranlarını her yıl belirlenen hedef değerlerin altında tutmayı hedeflemekteyiz. Son 5 yılda yaşanmış kazalar ve bunlardan kaynaklanmış iş günü kayıpları dikkate alınarak elde edilmiş iş kazası performans verileri sayfada yer almaktadır.

İş Kazası Performans Verileri

Sürekli iyileştirme yaklaşımıyla, faaliyetlerimizden kaynaklanan risklerin etkin yönetimi için İSGYS performans göstergeleri periyodik olarak yapılan istatistiksel analizlerle sürekli olarak takip etmekte ve hedeflere ulaşmaktaki engelleri hızlı bir şekilde tespit ederek karşı önlemler geliştirmekteyiz.

Tüm çalışma arkadaşımızın erişimine açık olan HUMA İSG Modülü aracılığıyla, güvensiz/ güvenli durum ve davranışlar ile değişim yönetimi bildirimlerinin yapılmasını teşvik etmekteyiz. Bu bildirimler, iş kazalarını ve meslek hastalıklarını önlemeye yönelik olarak İSG yönetim sistemi performansının iyileştirilmesine doğrudan katkı sağlamaktadır. İSG çalışmalarını üst yönetimin tam desteği ile çalışan temsilcilerinin iş birliği, İSG Kurul üyelerinin ve tüm çalışma arkadaşımızın katılımıyla sürdürmekteyiz.

DEĞER KATAN İNSAN KAYNAKLARIMIZ

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

ISO 45001 FAALİYETLERİ

Şirketimiz ISO 45001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi Standardı çerçevesinde; çalışan sağlığının korunması, yasal uyumluluğun sağlanması, yönetim sistemi performansının belirlenen hedefler ile sürdürülmesi, sürekli iyileştirme ilkesi ile verimliliğin artırılması gibi konularda devamlılığı sağlamak üzere, yıllık periyotlarda operasyonel faaliyetlerin tümünü kapsayacak şekilde, akredite kuruluşlar tarafından denetlenmekte ve standart gerekliliklerine uygunluk sürdürülmektedir.

2024 yılında Türk Standartları Enstitüsü (TSE) tarafından gerçekleştirilen ara kontrol denetiminde, herhangi seviyede bir bulgu raporlanmamış, ISO 45001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi sertifikasının devamlılığı sağlanmıştır.

İSG EĞİTİMLERİ

Sanal Gerçeklik Kullanılan Eğitim

Şirketimizin İSG'ye ilişkin faaliyetlerinin etkin yönetilmesinde, eğitimler önemli rol oynamaktadır. İSG'ye ilişkin farkındalık seviyelerinde artış sağlamak, İSG riskleri hakkında bilgilendirme yapmak, tehlike tanıma becerilerini geliştirmek, kişisel koruyucu donanımların etkin kullanılmasını sağlamak, uzun süre işten uzak kalan çalışanlarda yeniden farkındalık geliştirmek, İSG kurul üyelerinin görevleri hakkında bilgilendirme yapmak ve işyerinde güvenli davranışları teşvik etmek amacıyla yüz yüze ve çevrimiçi eğitimler düzenlenmektedir. Son beş yıl içerisinde düzenlenen eğitimlere ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

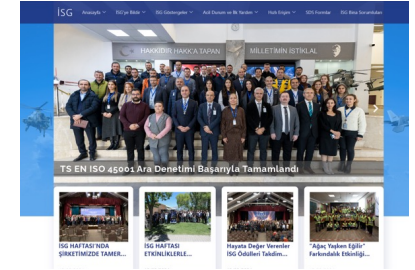
Yüz yüze ve çevrimiçi eğitimlerin yanı sıra, yüksekte çalışmaya ve tavan vinci kullanımına ilişkin düzenlenen eğitimlerde, etkinliğin artırılması amacıyla Sanal Gerçeklik (Virtual Reality (VR)) teknolojisinden faydalanılmaktadır.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ'İNDE DİJİTALLEŞME

Çalışmaların yürütülmesi sırasında ihtiyaç duyulan bilgilere hızlı erişim için İş Sağlığı ve Güvenliği Portalı oluşturulmuştur. Bu portala TUSAŞ Port sayfasında yer alan "Bilgi" sekmesi aracılığıyla ulaşılabilir. Portal aracılığıyla, İSG'ye ilişkin eğitimler, kişisel koruyucu donanımlara ilişkin bilgiler, kimyasalların güvenlik bilgi formları, İSG Kurul faaliyetleri ve daha nice ihtiyaç duyulan bilgiye erişmek mümkündür.

İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi performans hedeflerinin takip edilebileceği İSG Gösterge Paneli ve Risk Yönetimi Gösterge Paneli oluşturulmuştur. Bu gösterge panelleri içerisinde; gerçekleşen iş kazalarının bölüm bazlı dağılımı, çalışan bildirimleri, eğitim gerçekleştirmeleri ve benzer verilere anlık olarak erişim sağlanabilmektedir. Ek olarak, geniş bir alana yayılmış çalışma alanlarımızda, risklerin dağılımını kolaylıkla izlemeye yardımcı olması amacıyla risk haritalandırması yapılmıştır.

Kişisel Koruyucu Donanımların (KKD) etkin kullanımının takibini gerçekleştirmek için sahadaki bilgilendirme çalışmalarının yanı sıra, malzeme stok yazılımında yapılan iyileştirmelerle KKD kullanımının izlenebilirliği sağlanmaktadır.

DEĞER KATAN İNSAN KAYNAKLARIMIZ

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ FARKINDALIĞI

İş Sağlığı ve Güvenliği, Şirketimizde sürdürülebilirliğin önemli aktörlerinden biri olarak ele alınmaktadır. Çalışanlarımızın bu konuda yürütülen çalışmalara katılımları vazgeçilmez olarak kabul edilmekte ve bu bilinçle farkındalık çalışmaları yürütülmektedir.

İş Sağlığı ve Güvenliği alanındaki farkındalık gelişimini desteklemek ve İSG kültürünü güçlendirmek amacıyla Hayata Değer Verenler İSG Ödül Töreninin üçüncüsü gerçekleştirildi. Çalışma arkadaşlarımızın, 2024 yılında sergiledikleri özverili çalışmalar sırasında İSG gereksinimlerini daima önceliklendirerek, şirketimizin İSG performansına sağladıkları değerli

katkıları; Sıfır İş Kazası, İSG Risk Farkındalığı, İSG Kültürüne Katkı, İşte Sağlık ve İSG Etkin İş Birliği olmak üzere beş ayrı kategoride ödülle onurlandırılırken, gerçekleştirilen çalışmalar İSG'nin ortak sorumluluğumuz olduğu bilincinin yaygınlaştırılmasında organizasyonumuzdaki tüm ekiplere ilham kaynağı oldu.

Bu organizasyon ile İnsan Kaynakları ve Yetenek Yönetimi Başkanımız tarafından İSG'nin sadece belirli ekiplerin yerine getirmesi gereken yasal zorunluluklar ve etik değerlerden ibaret olmadığı, aynı zamanda çalışanların sağlığını, iş sürekliliğini ve sürdürülebilir başarımızı koruyan en önemli değerlerden biri olduğu bir kez daha vurgulandı.

Minik Kanatlar Kreşi'nde eğitim gören çocuklarımıza, eğitim hayatlarının başında İSG ile tanışmaları için İSG konulu aktivite düzenlenerek, çocuklarımıza anne ve babalarına çalışırken İSG'ye önem vermeleri gerekliliğini hatırlatmaları öğretildi.

2024 yılı İSG Haftası etkinlikleri kapsamında, İş Sağlığı ve Güvenliğinin önemi konusunda farkındalık oluşturmak amacıyla Şahin İlköğretim Okulu'nda İş Sağlığı ve Güvenliği konulu resim yarışması düzenlenmiştir. Yarışma sonucunda dereceye giren öğrencilere özel ödül takdim edilirken, İSG haftası boyunca sergilenen İSG temalı resimler ise büyük ilgiyle karşılanmıştır.

İSG ELÇİLERİ PROJESİ

İş Sağlığı ve Güvenliği alanında farkındalık yaratmak, proje çeşitliliği, çalışma alanı ve çalışan sayısı bakımından günden güne büyüyen Şirketimizde çalışan temsilcileri kavramını daha etkin hale getirebilmek amacıyla İSG Elçileri projesi başlatılmıştır.

KİŞİSEL KORUYUCU DONANIMLAR SEMPOZYUMU

İş Sağlığı ve Güvenliği için büyük önem taşıyan konulardan biri olan Kişisel Koruyucu Donanımlar (KKD) hakkında sempozyum düzenledik. Alanında uzman eğitimcilerin katılımıyla gerçekleştirilen sempozyumda, kişisel koruyucu donanımların önemi hakkında katılımcılara detaylı bilgi verilerek, doğru kullanım ve uygulama teknikleri aktarılmıştır.

İSG TİYATROSU

İş kazaları ve meslek hastalıklarının kök nedenleri arasında önemli yer tutan güvensiz davranışlar, bu davranışların yol açtıkları ve kolaylıkla alınabilecek önlemleri dışarıdan gözlemlemeye olanak tanıyan İSG Tiyatrosu organize ettik. İSG'nin çalışma hayatının temel gereksinimleri arasında olduğu keyifli bir gösteri ile çalışma arkadaşlarımıza sunduk.

DEĞER KATAN İNSAN KAYNAKLARIMIZ

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

Hava aracı üretim ve test faaliyetlerinin artması ile birlikte ürün ve çalışan güvenliğinin sağlanması için çeşitli farkındalık çalışmaları ön plana çıkarılmıştır. İş Sağlığı ve Güvenliği, Tesisler Güvenlik, Yangından Koruma, Uçuş Emniyeti, Kalite Kontrol, Uçuş ve Yer İşlemleri gibi farklı disiplinlerden birimlerin bir araya gelerek oluşturduğu Uçuş ve Yer Emniyeti Çalışma Grubu aylık periyotlarla uçuş hattında çeşitli gözetimler yaparak güvenliğe ilişkin farkındalığın iyileştirilmesi amaçlanmaktadır.

Savunma Sanayii Başkanlığımızın (SSB) öncülüğünde, 2023 yılının Kasım ayında Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı (TSKGV) Şirketlerinin İş Sağlığı ve Güvenliği Birimlerinin katılımıyla şirketimizde başlatılan toplantılar serisine devam edilmiştir. SSB'nin direktifleri ve 126 Yardımcı Sanayii Firmamızın katılımlarıyla "Sürdürülebilir Savunma Sanayii İçin İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulamaları Çalıştayı" gerçekleştirilmiş, iSG'de Dijitalleşme konusunda Şirketimizin uygulamaları aktarılmıştır.

SÜRDÜRÜLEBİLİR SAVUNMA SANAYİ İÇİN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ UYGULAMALARI ÇALIŞTAYI

Tehlike farkındalığının artırılması ve iş hayatında uygulanacak kuralların bir alışkanlık olarak benimsenmesi amacıyla görsel araçlardan yararlanmaktayız. Bu amaçla, çalışma alanlarında sıklıkla karşılaştığımız güvensiz davranışlar özelinde aylık olarak çalışma temaları belirledik ve ortak kullanım alanlarında, operasyonel faaliyet alanları ve bilgisayar ekranlarında afişler sunduk.

İŞ SAĞLIĞI FAALİYETLERİ

Tehlike farkındalığının artırılması

Çalışanlarımızın ihtiyaç duyabileceği her an kullanabilmesi amacıyla sağlık merkezimiz 7/24 faaliyet göstermektedir. Önleyici sağlık hizmetleri kapsamında;

- 1.233 çalışanımıza detaylı sağlık taraması (check-up),
- 230 çalışanımıza kanser taraması,
- 1.280 özel risk grubunda yer alan çalışanımıza sürekli sağlık takibi yapılmıştır.

Sağlık danışma hattı aracılığıyla 15.480 çalışanımızın kronik hastalıkları ve sağlık durumlarının takibi sağlanmıştır.

Hijyen denetimleri kapsamında yemekhane ve ortak kullanım alanlarının aylık kontrolleri sağlanmıştır.

Potansiyel iskelet kas sistemi rahatsızlıklarının önlenmesi adına ergonomik risk değerlendirme yöntemleri kullanılarak yıl boyunca montaj hatlarında ve üretim alanlarımızda risk değerlendirme çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

Güvensiz davranışlardan kaynaklanan iş kazalarından sonra, psikososyal risk etmenlerini değerlendirerek etkin önlem planlanabilmesi için iş yeri hekimleri ve iş güvenliği mühendislerinin katılımıyla kaza geçiren çalışanlarla görüşmeler gerçekleştirilmektedir. Son 5 yıl içerisinde meslek hastalığı tanısı bulunmamaktadır.

DEĞER KATAN İNSAN KAYNAKLARIMIZ

SOSYAL SORUMLULUK FAALİYETLERİMİZ

ELİNİ UZAT DERNEĞİ

2019 yılında Sosyal Yaşam Atölyesi Derneği'ne bağlı bir topluluk olarak faaliyetlerine başlayan ve yönetimimizin desteği ile 7 Mart 2023 tarihinde resmî olarak dernek statüsü kazanan Elini Uzat Derneği ile çalışma arkadaşlarımıza ve topluma yönelik projeler gerçekleştirmeye devam ediyoruz.

Hatay Serdar Demir Çocuk Evleri Sitesi

Kurumsal Pazarlama ve İletişim Başkanı olarak görev yaparken, toplumsal faydaya katkı sağlamak amacıyla 7-18 yaş arası kız çocuklarına hizmet edecek **Hatay Çocuk Evleri Sitesi (ÇES)** projesini başlatan rahmetli Serdar Demir'in vizyonunu sürdürmekten gurur duyuyoruz. 11 Ekim

2023 tarihinde temelleri atılan ve 17 Eylül 2024 tarihinde hizmete açılan bu proje ile çocukların güvenli bir ortamda büyümelerini destekleyerek eğitim, sağlık ve sosyal gelişimlerine sürdürülebilir bir katkı sağlamayı hedeflemekteyiz. Bu girişim, geleceğin bireylerinin yaşamlarını iyileştirme ve topluma değer katma amacını taşımaktadır.

Eğitim Desteği Projesi

Elini Uzat Derneği olarak, şirketimizde çalışma hayatında birlikte olduğumuz ve aramızdan ayrılan çalışma arkadaşlarımızın geride kalan, eğitim ve öğretim hayatına devam eden çocuklarına lisans eğitimi sonuna kadar sürekli kırtasiye ve eğitim desteği sunuyoruz. Bu destek ile yalnızca bireylerin eğitim süreçlerini kolaylaştırmakla kalmayıp, toplumsal gelişime katkıda bulunmayı ve nesiller boyunca eğitimi destekleyen sürdürülebilir bir değer yaratmayı amaçlıyoruz.

Engelsiz Türk Havacılık ve Uzay Sanayii Projesi

Engelli çalışma arkadaşlarımıza yönelik;

- Engelsiz Kafe çevresine engelli rampası,
- Yemekhane etrafına engelsiz park alanı ve
- Genel Müdürlük girişine asansör yapılmıştır.

Kahramanmaraş'ta Bir Ramazan Akşamı

2024 yılında Kahramanmaraş Türkoğlu Merkez Lojistik Konteyner Kenti'nde ikamet eden vatandaşlarımızla Ramazan ayında iftar programında bir araya geldik. Bu buluşma ile afet sonrası topluluk bağlarını güçlendirdik ve dayanışma duygusunu pekiştirdik. İftar programının

ardından, çocuklarımız için düzenlenen şenlik organizasyonu ile çocuklarımıza özel ikramlar, oyunlar ve çeşitli etkinlikler düzenlenerek çocukların sosyal etkileşimlerine katkıda bulunduk.

Kahramanmaraş İçin Alışveriş Kartı Kampanyası

6 Şubat'ta gerçekleşen deprem sonrasında yaraları sarmak ve ihtiyaç sahibi ailelere destek olmak amacıyla, Kahramanmaraş Kaymakamlığı tarafından tespit edilen ihtiyaç sahibi ailelerin adreslerine alışveriş kartlarını ulaştırarak ailelerin temel gereksinimlerine erişimlerini kolaylaştırdık ve dayanışma ruhunu güçlendirdik.

DEĞER KATAN İNSAN KAYNAKLARIMIZ

SOSYAL SORUMLULUK FAALİYETLERİMİZ

Ramazan Kolisi ve Alışveriş Kartı Kampanyası

Ramazan ayının rahmet ve bereket iklimini yaşatmak amacıyla, Kahramankazan Kaymakamlığı tarafından tespit edilen 500 ihtiyaç sahibi aileye 30 gönüllümüz ile gıda kolileri ve alışveriş kartları dağıttık. Bu yardım faaliyeti, ailelerin temel ihtiyaçlarını karşılamayı ve dayanışma duygusunu güçlendirerek sosyal sorumluluk anlayışımızın bir parçasını oluşturdu. Bu faaliyet ile kaynakların etkili ve adil bir şekilde kullanılmasını sağlayarak toplumumuzun refahını artırmaya yönelik sürdürülebilir bir katkı sağladık.

Kurban Bayramı Yardımlaşması

Kurban Bayramı'nda, gönüllülerimizin bağışlarıyla dayanışma ve paylaşma anlayışını hayata geçirerek uzun süreli hizmet sözleşmeli alt yüklenici firmalarımızda çalışan ihtiyaç sahibi çalışma arkadaşlarımıza ulaştık. Bu bağışlarla, çalışma arkadaşlarımızın bayram sevincine ortak olduk ve aileleriyle birlikte daha huzurlu bir bayram geçirmelerine destek olduk. Gönüllülerimizin katkılarıyla gerçekleşen bu anlamlı çalışma, bayramın manevi atmosferini pekiştirirken, dayanışma ve birlikteliğin sürdürülebilir bir değer olduğunu bir kez daha gösterdi.

Hatay ÇES Tefrişatı İçin Yardım Kampanyası

Hatay Serdar Demir Çocuk Evleri Sitesi projemizin tamamlanmasına günler kala başlattığımız yardım kampanyası ile gönüllü bağışçılarımız büyük bir dayanışma örneği sergiledi. Kampanya kapsamında, çocuk evlerinin ihtiyaçlarını karşılamak için beyaz eşya, mobilya, çocuk odası eşyaları ve spor salonu malzemeleri gibi temel tefrişat ürünlerini temin ettik. Gönüllülerimizin katkılarıyla gerçekleşen bu kampanya, projenin yalnızca bir yapı inşası olmadığını, aynı zamanda çocuklar için güvenli, sıcak ve donanımlı bir yaşam alanı yaratma amacını da pekiştirdi. Bu dayanışma, çocuklarımıza daha konforlu ve mutlu bir yaşam alanı sunarak, toplumsal sorumluluğumuzu yerine getirme noktasında önemli bir adım atmamızı sağladı.

Hatay Çocuk Evleri Sitesi "Ağacım Olsun" Kampanyası

Hatay Serdar Demir Çocuk Evleri Sitesi'nin ağaçlandırılması amacıyla başlattığımız "Ağacım Olsun" kampanyası bağışçılarımızdan toplanan bağışlar ile kapsamlı bir ağaçlandırma çalışmasının temelini attık. Kampanya çerçevesinde dikilen ağaçlar için düzenlenen törende, Hatay Valisi ve Elini Uzat Yardımlaşma Derneği gönüllüsü yöneticilerimiz de katılım gösterdi. Bu anlamlı etkinlik ile doğaya katkıda bulunarak çocuklarımız için daha yeşil ve sürdürülebilir bir yaşam alanı yaratma hedefimize katkıda bulunduk. Katılımcılarla birlikte gerçekleştirdiğimiz ağaç dikimleri ile geleceğe nefes olacak bir miras bırakmanın gururunu yaşadık.

51. Yıl Kutlamaları - Elini Uzat Standı

Şirketimizin geleneksel kuruluş yıldönümü şenliğinde, Elini Uzat Derneği olarak yer aldık. Etkinlikte kurduğumuz standımızda, faaliyetlerimizi tanıtarak şirket çalışanlarımızı projelerimize davet ettik ve gönüllü sayımızı artırmayı hedefledik. Bu buluşmalar ile sürdürülebilir sivil toplum faaliyetleri yürütme amacımıza katkı sağlarken, gönüllülerimizle keyifli sohbetler ederek dayanışma ruhunu pekiştirdik.

Şehitlerimizin Emanetlerine Destek Kampanyası

Kıymetli çalışma arkadaşlarımız Atakan Şahin Erdoğan, Cengiz Coşkun, Hasan Hüseyin Canbaz, Zahide Güçlü Ekici ve taksi şoförü şehidimiz Murat Arslan'ın menfur terör saldırısı sonucu şehit düşmesinin ardından, aziz şehitlerimizin emanetlerine destek olmak amacıyla başlatılan kampanya sonucunda toplanan desteği, şehitlerimizin yakınlarına teslim ettik. Bu destek, şehitlerimizin geride bıraktığı ailelerinin yanında olduğumuzu hissettirmek ve onların yükünü bir nebze olsun hafifletmek adına anlamlı bir dayanışma örneği oldu. Acımızı paylaşarak, birlik ve beraberliğimizi daha da güçlendirdiğimiz bu süreçte, aziz şehitlerimizin hatırasını her daim yaşatacağımıza söz verdik.

DEĞER KATAN İNSAN KAYNAKLARIMIZ

SOSYAL SORUMLULUK FAALİYETLERİMİZ

AİLE PROJELERİ FAALİYETLERİMİZ

Ankara 75. Yıl Huzurevi Sakinlerimiz ile Bowling Etkinliğimiz

Düzenli olarak ziyaret ettiğimiz Ankara 75. Yıl Huzurevi sakinlerimizle bu kez farklı bir etkinlikte bir araya gelerek keyif dolu bir bowling organizasyonu düzenledik. Bu etkinlik, huzurevi sakinlerimizin günlük rutinlerinden uzaklaşarak eğlenceli ve sosyal bir deneyim yaşamalarını sağladı. Etkinlik boyunca hem onların mutluluğuna ortak olduk hem de aramızdaki bağları pekiştirdik. Sıcak sohbetler ve kahkahalarla dolu anlarla paylaşılan bu etkinlik, sadece huzurevi sakinlerimiz için değil, bizler için de unutulmaz ve anlamlı bir deneyim oldu.

Kahraman Şehitlerimizin Aileleri ve Gazilerimiz ile İftar Yemeği

Kahraman şehitlerimizin aileleri ve kahraman gazilerimiz ile Şirketimizde gerçekleştirdiğimiz iftar yemeğinde bir araya geldik. Program kapsamında, misafirlerimize Şirketimizi gezdirerek millî ürünlerimizi tanıtmaya fırsatı bulduk. Üretim süreçleri hakkında bilgi verip, ülkemiz adına gurur duyduğumuz projelerimizi paylaştık. Ardından düzenlenen iftar yemeği ile birlik, beraberlik ve dayanışma duygularımızı pekiştirdik. Bu anlamlı buluşma, şehitlerimizin aziz hatıralarını yâd ederken, gazilerimize ve ailelerine minnet ve saygılarımızı bir kez daha ifade etme imkânı sağladı.

Kahramankazan Gençlik Merkezi 23 Nisan Programı

Kahramankazan'daki öksüz ve yetim çocuklarımızla, Kahramankazan Gençlik Merkezi'nde 23 Nisan etkinliğinde bir araya gelerek bu özel günde, çocuklarla birlikte oyunlar oynayarak eğlenceli zaman geçirdik. Bu etkinlik ile çocuklarımıza keyifli bir deneyim sunmanın yanı sıra, sosyal bağları güçlendirmeyi ve onların mutlu bir çocukluk geçirmelerini desteklemeyi amaçladık.

Ankara 75. Yıl Huzurevi Sakinlerimiz ile Geleneksel Kahvaltımız

Düzenli olarak buluştuğumuz Ankara 75. Yıl Huzurevi sakinlerimizle, Ankara Türk Telekom Ahlatlıbel tesislerinde keyifli bir kahvaltı organizasyonunda bir araya geldik. Kahvaltı sonrasında, yürüyüş yaparak doğayla iç içe vakit geçirdik ve ikramlar eşliğinde sohbet ettik.

Filistinli Kardeşlerimiz ile Eğlenceli Bir Gün

Zulüm ve zorluklar nedeniyle ülkelerinden Türkiye'ye gelmek zorunda kalan Filistinli kardeşlerimizle, sosyal tesislerimizde keyif dolu bir gün geçirdik. Çocuklarla oyunlar oynayıp neşe dolu anlar paylaşırken, piknik yapmayı da ihmal etmedik. Hem dayanışma hem de dostluk bağlarımızı güçlendiren bu etkinlik ile misafirlerimizin bir nebze olsun huzur bulmasına, duygusal iyileşmelerine ve günlük yaşamın stresinden uzaklaşmasına vesile olduk.

Şanlıurfa Harran Yardımı

Şanlıurfa Harran Kaymakamlığı tarafından belirlenen 500 ihtiyaç sahibi çocuğa hediyelerini bizzat giderek teslim ettik. Etkinlik ile dayanışma ruhumuzu pekiştirerek toplumsal sorumluluğumuzu yerine getirmemizi sağladık ve bu önemli adım, sürdürülebilir sosyal etkileşim ve yardımlaşma anlayışımızı güçlendirdik.

Bitlis Tatvan Mehmet Zeki Peker İlkokulu Kırtasiye Desteği

Bitlis Tatvan Mehmet Zeki Peker İlkokulu'ndaki öğrencilerimize kırtasiye desteği sağlamak amacıyla başlattığımız proje kapsamında, ihtiyaç duyulan malzemeleri temin ettik. Bu destek, çocukların eğitim süreçlerini daha verimli bir şekilde sürdürebilmeleri için önemli bir adım oldu. Proje ile eğitimde fırsat eşitliğini teşvik ederek, öğrencilerin öğrenme sürecinde karşılaştıkları engelleri hafifletmeyi hedefledik. Sağladığımız kırtasiye malzemeleri ile öğrencilerimizin eğitim yolculuklarında daha donanımlı ve motive bir şekilde ilerlemelerine katkı sağladık.

Hatay Mimar Sinan GKM Üçgedik İlkokulu Kırtasiye Desteği

Deprem sonrası konteyner kentte kalan ve orada eğitime devam eden Hatay Mimar Sinan GKM Üçgedik İlkokulu öğrencilerine kırtasiye desteği sağlamak amacıyla başlattığımız proje ile öğrencilerin eğitim süreçlerini sürdürebilmeleri için önemli bir katkı sunduk. Proje kapsamında, öğrencilerin derslerine daha verimli katılabilmeleri için gerekli olan kırtasiye malzemelerini temin ettik. Öğrenciler ile ders esnasında buluşarak ikramlar eşliğinde kırtasiye desteği ve şirketimizin yerli ve millî ürünlerinin 3D maketlerini takdim ettik. Bu destek ile depremin yarattığı zorluklar karşısında öğrencilerin motivasyonlarını artırmayı hedefledik.

DEĞER KATAN İNSAN KAYNAKLARIMIZ

SOSYAL SORUMLULUK FAALİYETLERİMİZ

Kahramankazan Çocuklarıyla Oyun Parkı Etkinliği ve Müze Gezisi

Kahramankazan'daki yetim ve öksüz çocuklarla düzenlediğimiz oyun parkı etkinliği ile çocukların eğlenceli ve sosyal bir ortamda vakit geçirmelerini sağladık. Etkinlik kapsamında, çocuklar güvenli bir oyun alanında çeşitli oyunlar oynayarak hem fiziksel hem de duygusal gelişimlerine katkı sağladılar. Oyun parkı etkinliği, çocukların neşesini artırmak ve onların sosyal bağlarını güçlendirmek için önemli bir fırsat sundu. Ayrıca, etkinlik boyunca çocukların yüzlerinde gülen bir ifade bırakmak ve onlara unutulmaz bir deneyim yaşatmak, sosyal sorumluluğumuzu yerine getirmemiz açısından anlamlı bir adım oldu.

EĞİTİM PROJELERİ FAALİYETLERİMİZ

Çocuk Evlerinde Kalan Öğrencilere Takviye Kurs Desteği Projesi

Çocuk Evlerinde kalan öğrencilere yönelik başlattığımız Takviye Kurs Desteği Projesi, öğrencilerin akademik başarılarını artırmayı hedefleyerek, eğitimde fırsat eşitliği sağlamaya katkı sunduk. Bu projede, öğrencilerin ders dışı zamanlarını verimli bir şekilde değerlendirmeleri amacıyla çeşitli takviye kursları düzenledik.

Deprem Bölgesi Öğrencileri ile Psikososyal Destek Buluşması

Fatih ve Şehit Niyazi Ergüven İlkokulu'ndan toplamda 800 öğrenciye yönelik düzenlediğimiz Motivasyon Şenliği, çocukların moral ve motivasyonlarını artırmak amacıyla eğlenceli bir atmosferde gerçekleştirildi. Yaratıcı drama çalışmalarından animatör palyaço gösterilerine kadar pek çok etkinliğin yer aldığı buluşmada çocuklara çeşitli hediyeler de takdim edilerek, öğrencilerin birlikte eğlenerek sosyal bağlarını güçlendirmelerine ve eğitim hayatlarına daha pozitif bir başlangıç yapmalarına olanak sağladık. Ayrıca, fiziksel ve duygusal gelişimlerine katkı sunarak, onlara unutulmaz bir deneyim yaşattık.

Alt Yüklenici Çalışanlarımıza Kırtasiye ve Eğitim Desteği Projesi

Yeni eğitim öğretim döneminde, Şirketimiz alt yüklenici çalışanlarının ilköğretim çağındaki çocuklarına kırtasiye desteği sağlamak amacıyla, hediye çeklerini teslim ettik. Ayrıca, kırtasiye desteğinin ötesinde, gönüllülerimizle birlikte, çalışanlarımızın çocuklarının eğitim düzeylerine uygun olarak uzmanlık alanlarımız ve sosyal deneyimlerimiz doğrultusunda eğitim desteği de sunmayı planlıyoruz.

Havacılık ve Uzay Eğitimi Projesi

Havacılık ve Uzay Eğitimi projemiz, öğrencilerin temel havacılık ve uzay bilgilerini edinmelerini sağlamak ve Türk havacılık tarihine ilgi duymalarını teşvik etmek amacıyla gerçekleştirdik. Proje kapsamında, öğrencilere havacılıkla ilgili temel kavramlar, uzay teknolojileri ve bu alandaki yenilikler hakkında eğitimler verdik. Ayrıca, radyo kontrollü model uçaklarla uçuş deneyimi yaşatarak, öğrencilere uygulamalı bir öğrenme fırsatı sunduk. Bu eğitimler sayesinde öğrencilerin bilim ve teknolojiye olan ilgilerini artırırken, aynı zamanda özgüvenleri ve takım çalışması becerileri de geliştirilmiş oldu.

SAĞLIK FAALİYETLERİMİZ

Çalışanlarımıza Sağlık Yardımları

Gelen yardım talepleri doğrultusunda, dernek tüzüğüümüze uygun olan sağlık yardımı taleplerini geri çevirmedik. İhtiyaç sahiplerinin sağlık harcamalarına destek olarak, ihtiyaç sahibi bireylerin tedavi süreçlerine katkıda bulunduk. Bu yardımlar ile sağlık hizmetlerine erişimde zorluk yaşayan kişilere önemli bir destek sunarak yaşam kalitelerini artırmalarına yardımcı olduk. Dernek olarak, sosyal sorumluluğumuzu yerine getirerek, toplumumuzun sağlık ihtiyaçlarına duyarlı bir şekilde yanıt verdik.

Kan Bağışı Projesi

Türk Kızılay ile gerçekleştirdiğimiz iş birliği kapsamında, şirketimizde 3'er aylık periyotlarda kan bağışı etkinlikleri düzenledik. Bu etkinlikler, toplumsal sağlığı desteklemek ve acil durumlarda kan ihtiyacını karşılamak amacıyla önemli bir adım oldu. Gönüllülerimizin katılımıyla gerçekleştirilen bu bağışlar, hayat kurtarmaya katkı sağlayarak toplumsal sorumluluk bilincinin güçlenmesine yardımcı oldu. Sürdürülebilir bir toplum sağlığına katkı sağlamak ve yardımlaşma kültürünü yaymak adına gerçekleştirdiğimiz bu faaliyet, çalışanlarımızın dayanışma ruhunu pekiştirdi.

DEĞER KATAN İNSAN KAYNAKLARIMIZ

AKADEMİ FAALİYETLERİMİZ

LİDERLİK VE UZMANLIK PROGRAMLARIMIZ

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii olarak küresel rekabet gücünü artırma ve sürdürülebilir büyüme vizyonunu gerçekleştirme yönünde nitelikli insan kaynağı oluşturmak amacıyla “yaşam boyu öğrenme” anlayışını temel alarak eğitim ve gelişim faaliyetlerine büyük önem vermekteyiz. Bu faaliyetleri, TUSAŞ Akademi iç eğitmenleri, danışmanlık firmaları, akademisyenler ve üniversiteler ile sunmaktayız. Çalışanlarımızın liderlik ve profesyonel gelişimini desteklemeye devam ediyoruz. Bu kapsamda Türk Havacılık ve Uzay Sanayii koçluk, mentorluk ve danışmanlık faaliyetlerini 2024 yılında Şirketimiz iç kaynaklarıyla yürütmeye başladık.

Liderlik Üssü Yönetici Geliştirme Programı

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii ilk kademe yöneticilerinin yönetsel yetkinliklerini güçlendirmeyi amaçlayan Liderlik Üssü Yönetici Geliştirme Programı'na 2019 yılında başladık. Sınıf içi etkinlikler ve sosyal öğrenme temeline dayalı olarak tasarlanan programı, her yıl üç dönem halinde düzenliyoruz. Altıncı yılını tamamlayan Liderlik Üssü Yönetici Gelişim Programımız ile 2024 yılında 84 yeni mezun daha vererek toplamda 516 mezuna ulaştık. Programda, katılımcı geri bildirimlerine dayalı olarak %97 memnuniyet oranı elde ettik. Eğitimin sürdürülebilirliği kapsamında programı başarıyla tamamlayan yöneticilerimize, TUSAŞ Akademi iç eğitmenleri tarafından verilen devam eğitimleri sunuyoruz.

Blanchard SLII Liderlik Eğitimi

Yöneticilerimizin ve ekiplerinin ihtiyaçlarına göre esnek bir liderlik stili geliştirmelerini hedefleyen bu eğitimi TUSAŞ Akademi bünyesinde lisanslı iç eğitmenler tarafından vermekteyiz. 2024 yılında 138 üst kademe yöneticimizin tamamladığı programda %97,7 memnuniyet oranı sağladık.

Değişim Ustaları Başteknisyen Geliştirme Programı

Başteknisyenlerimizin liderlik becerilerini geliştirmek ve ortak yönetsel bir dil oluşturabilmek amacıyla 2021'de başlatmış olduğumuz programa, “Liderlik Üssü Yönetici Geliştirme Programı” mezunu ilk kademe yöneticilerimizin başteknisyenlerini öncelikli olarak almaktayız. 36 başteknisyenimizin mezun olduğu programın, 2024 yılı memnuniyet oranını %95 olarak ölçümledik.

Kopilot Potansiyel Geliştirme Programı

Kopilot Potansiyel Geliştirme Programımızın amacı, Türk Havacılık ve Uzay Sanayii içinde liderlik potansiyeline sahip çalışanları belirleyip, yönetsel beceriler ve stratejik düşünme konularında geliştirerek, geleceğin liderlerini yetiştirmektir. 2024 yılında 15 katılımcı ile pilot uygulaması gerçekleştirilen program, katılımcıların yönetsel becerilerini 15 hafta süresince güçlendirmiş olup, %96 oranında genel memnuniyet oranı ile tamamlanmıştır.

Talep Bazlı Özel Eğitim Programları

2024 yılı itibari ile çalışanlarımızın profesyonel gelişimlerini desteklemek amacıyla çeşitli talep bazlı özel eğitim programları başlattık. Bu programlar arasında;

- Etkili iletişim, dijital yazışma, iç müşteri yönetimi, ikna teknikleri ve takım çalışması gibi alanlarda iletişim becerileri geliştiren “İletişim Ustaları Geliştirme Programı”,
- Geri bildirim, takım çalışması ve ekip içi iletişim gibi kritik alanlarda özel iletişim becerilerini içeren “İK Gelişim Programı”,
- Değerlendirme Merkezi sonuçlarına göre tasarlanan, Şirketimizin ilk kademe yöneticilerimizin gelişim ihtiyaçlarına yönelik uzaktan eğitim sunan “Tedarik Başkanlığı Online Yönetici Gelişim Programı”,
- Yönetici ve çalışanlarımızın takım iletişimi ve iş planlama süreçlerini güçlendirmeyi hedefleyen “Kurumsal Gelişim Programı”,
- Kurum içi iletişim becerilerini ve duygu yönetimi yetkinliklerini geliştirmeyi amaçlayan “Aviyonik Direktörlüğü Eğitim Programı ve İletişim Semineri” yer almaktadır.

Teorik eğitimler, atölye çalışmaları, simülasyonlar ve e-eğitimler ile desteklenen programlara 390 çalışanımız ve yöneticimiz katılmıştır.

Pusula Gelişim Programı

Yönetsel ihtiyaçların analizleriyle başlanarak özelleştirilmiş program hem bireysel gelişim hem de ekip başarısının sürdürülebilir şekilde artırılması hedeflemektedir. Programa katılan 37 yönetici, liderlik becerilerini güçlendirmek, ekiplerini daha etkin yönetmek ve stratejik karar alma süreçlerinde daha etkili olmak için eğitimler, koçluk/mentorluk görüşmeleri ve danışmanlık çalışmalarından faydalanmıştır. Program sonrasında ilgili yöneticilere bağlı 283 çalışana da içeriğe dair uygulamalar aktarılmıştır.

DEĞER KATAN İNSAN KAYNAKLARIMIZ

AKADEMİ FAALİYETLERİMİZ

İşin Uzmanı Eğitimci Geliştirme Programı

Geçtiğimiz yıl başlatmış olduğumuz program 2024 yılı itibari ile 66 eğitimcinin katılımıyla başarıyla tamamlanmış ve eğitim hizmetlerinin kalitesini artırmak amacıyla yeni modüllerle zenginleştirilmiştir. Eğitimlerin sürekliliği anlayışı doğrultusunda program sonunda katılımcılarla periyodik danışmanlık seansları gerçekleştirilerek 40 adet Uzmanlık Eğitimini güncelledik.

Gelişim Merkezi Uygulamaları

Terfi ve atamalarında istenilen yetkinlik seviyelerine ulaşamayan yönetici adaylarının; liderlik becerilerini güçlendirmek amacıyla bireysel yetkinlik gelişim haritası odaklı Gelişim Merkezi uygulamaları oluşturduk. Bu kapsamda, Talogy Sertifikalı değerlendiricilerimiz tarafından yapılan mini-vaka uygulamaları ile çalışanlarımızın beceri ve yetkinliklerini daha etkin bir şekilde ölçümlemeye başladık. Uygulama ile 2024 yılı itibari ile 75 yönetici adayımıza hizmet vererek, 225 sınıf eğitimi, 42 saat birebir koçluk ve 107 vaka çalışmasını tamamladık. Ayrıca, dijital eğitim içerikleriyle gelişim desteği sağladık.

Mini MBA Programı

TOBB Üniversitesi iş birliğiyle her yıl düzenlediğimiz Mini MBA Programı Türk Havacılık ve Uzay Sanayii bünyesinde görev yapan ilk kademe ve üzeri yöneticilerimize stratejik liderlik becerilerini geliştirme, iş süreçlerini etkin bir şekilde yönetme ve iş dünyasında fark yaratacak yönetim yaklaşımlarını benimseme fırsatı sunmaktayız. Memnuniyet oranını %89 olarak ölçümlediğimiz programa 2024 yılında 33 yöneticimiz katılım sağlamıştır.

EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ VE DİJİTALLEŞME ÇALIŞMALARIMIZ

Sürdürülebilirlik hedeflerimiz kapsamında tüm çalışanlarımız için kapsayıcı ve nitelikli eğitim uygulamaları sunmak ve çalışanlarımızı yaşam boyu öğrenme fırsatlarına ulaştırmak amacıyla dijital eğitim kataloğumuzu her yıl büyütme devam ediyoruz. 2024 yılı itibarıyla dijital eğitim kataloğumuz; 85 e-eğitime, 19 OJT e-eğitime ve 14 VR uygulamasına ulaştı. Böylece Türk Havacılık ve Uzay Sanayii kurumsal eğitim süreçlerinde dijitalleşme oranını %70 olarak gerçekleştirmiş olduk.

Erişilebilir e-öğrenme materyalleri ve platformları ile çalışanlarımız diledikleri zaman diledikleri yerde öğrenmeye devam edebiliyor ve bu sayede zaman yönetimi konusunda fayda sağlıyoruz. Çalışanlarımızın Udemy ve Enocta Katalog gibi global ve ulusal eğitim platformlarında bulunan yüzbinlerce eğitime ücretsiz erişebilmelerini sağlıyoruz.

Eğitim Ölçme Değerlendirme Çalışmalarımız

Eğitim ölçme ve değerlendirme çalışmalarımız kapsamında; Akademi bünyesinde yürütülen tüm eğitimlerimize ilişkin verileri sistematik bir şekilde analiz ederek raporlar oluşturuyoruz. Bu raporlar ile eğitimi tasarlayan uzmanlarımıza ve ilgili Müdürlüklerimize genel durumu gösterip aksiyonlar alınması için öneriler sunuyoruz. 2024 yılında da yine iç eğitimler, dış eğitimler ve e-learning eğitimlerine yönelik üç adet rapor hazırlayarak ilgililere sunduk. Bu raporlarda, çalışanlarımızın aldıkları eğitimlerden memnuniyetlerini inceledik. Bu memnuniyet analizlerinin yanı sıra ilk defa 2023 yılında gerçekleştirdiğimiz; çalışanlarımızın erişim sağladığı eğitim ve gelişim fırsatlarına, faaliyetlerin etkinliğine, eğitim ve gelişime verdikleri değere, Akademi'deki eğitim ve gelişim faaliyetlerine ilişkin algılarını ve öğrenme konusundaki tercihlerini tespit etme amacını taşıyan "Kurumsal Akademi Deneyimi Anket Çalışması"nın 2024 yılında ikincisini gerçekleştirdik. Elde ettiğimiz veriler ışığında Akademi faaliyetlerinin çalışma arkadaşlarımızın ihtiyaçları ve öğrenme tercihleri ile uyumlu, yenilikçi hale getirilmesine dönük aksiyonları hayata geçirdik.

2024 yılında veri analizi sonuçlarımızı ilgililer ile paylaştık. Bunun yanı sıra, Akademi bünyesinde yürüttüğümüz eğitim programlarından; Liderlik Üssü, HAT (Hava Aracı Teknisyen) Programı, Değişim Ustaları Başteknisyen Geliştirme Programı, Gelişim Merkezi kapsamında ölçme ve değerlendirme konusunda destek sağlanarak raporlamalar gerçekleştirdik.

"Pusula Gelişim Programı"nın etki değerlendirmesi ve program sonrası davranış değişikliği analiz çalışmaları gerçekleştirdik.

Akademi Sınav Soru Havuzu Projemiz kapsamında 2023 yılından bu yana 157 eğitim için 169 soru setini (3.430 soru) kullanıma hazır duruma getirdik. 2023 yılında hazırlanan, eğitimcilerin test ve madde hazırlamadaki yetkinliklerini artırmaları için yararlanabilecekleri Test & Item Analysis Application (TIA-App) isimli yazılımımız "9th International Conference on Measurement and Evaluation in Education and Psychology" isimli konferansta sunulmuş ve dünyadaki tüm kurumsal akademilerin ücretsiz kullanımına açılmıştır. Şirketimizdeki iç eğitimcilerin ölçme ve değerlendirme yetkinliklerini desteklemek için kuruma özel 'Soru Hazırlama Teknikleri (Item Development Techniques)' isimli bir eğitim tasarlayarak 49 iç eğitimciye ulaştırdık.

DEĞER KATAN İNSAN KAYNAKLARIMIZ

AKADEMİ FAALİYETLERİMİZ

Şirketimizde ölçme ve değerlendirme konusunda destek verilen birimler Akademi müdürlükleri ile sınırlı değildir. 2024 yılında da Şirketimiz genelinde hazırlanan farklı anket ve sınav çalışmalarına destek verilmiştir. 2023 yılında başlatılan ve Uçuşa Elverişlilik Yönetimi ile birlikte yürütülen "Uyum Doğrulama Mühendisi (CVE) Atama Sınavı" uygulamamız kapsamında 2024 yılında 89 mühendis çalışanımız bu sınava girmiş ve 2023 yılından bu yana toplamda 178 uygulama yapılmıştır.

2024 sonu itibari ile başlatılan "Akademi Dashboard Projesi" kapsamında, TUSAŞ Akademi'nin eğitim ve gelişim faaliyetlerinin veri bazlı, anlık izlenebilir şekilde, Merkezi Raporlama Sistemi ile entegre çalışan bir platform aracılığıyla planlama, takip, ölçümleme ve analiz edilebilmesini hedeflemekteyiz. Bununla ilgili Akademi çalışanlarımızın aldığı PowerBI, SQL ve learning analytics vb. eğitimleri belirlenen yol haritaları ve tespit edilen öncelikli metrikler ile ön çalışmalara başladık. Bununla birlikte, önceki yıllarda farklı Müdürlüklerimiz tarafından yürütülen "Eğitim İhtiyaç Analizi" çalışmalarımız için standartları belirleyip, analizleri tek bir merkezden, daha çeşitli veri kaynaklarını dikkate alarak ve Türk Havacılık ve Uzay Sanayii stratejik hedefleriyle daha uyumlu eğitimlerin geliştirilmesine girdi sağlayacak şekilde yeniden yapılandırma çalışmalarına başladık.

MÜHENDİSLİK EĞİTİMLERİMİZ

Mühendislik Eğitimlerimiz kapsamındaki faaliyetlerimiz aşağıda özetlenmektedir.

- Tüm mühendis eğitimlerimizin yeniden tasarım süreçlerini gerçekleştirdik.
- Kurum dışı eğitim programlarımız kapsamında kompozit ve metalik tamir eğitimlerini hem İstanbul hem Ankara lokasyonlarında gerçekleştirdik. Bu eğitimlerle kompozit ve metalik tamir eğitimleri ve kompozit analiz eğitimleri kapsamında 200'den fazla mühendisin gelişiminde rol oynadık.
- Eğitmen ekosisteminin genişletilmesi kapsamında İstanbul'da eğitmen ihtiyaç analizleri gerçekleştirerek yaklaşık 350 mühendisimizi kurum içi eğitmen ağımıza kattık.
- ASTM firmasının eğitim ve gelişim projeleri kapsamında, Authorized Training Body Provider (ATPP) ünvanını almak için eklemeli imalat alanında özgün

eğitim içeriğinin akredite olarak uluslararası platforma taşınmasının ilk adımlarını attık.

- Mühendislik eğitimleri kataloğumuzun dış paydaşlarımızla paylaşımını yaparak, Endonezya, Ürdün ve yurt dışı firmalar ile benchmark çalışmaları gerçekleştirdik. Genç Yetenek Programlarımıza katkı sağlayarak, sektördeki genç mühendis adaylara jenerik içerikli eğitimlerimizi ulaştırdık.

PLM ve Yazılım Eğitimleri Tasarımımız

PLM ve Yazılım Eğitimleri Tasarımımız kapsamındaki faaliyetlerimiz aşağıda özetlenmektedir.

- Kurum içi PLM ve yazılım eğitimlerimiz kapsamında, Şirket stratejilerimiz ve ihtiyaç duyulan mühendislik eğitimlerimiz kapsamında kataloğumuza 18 yeni PLM ve yazılım eğitimi ekledik. Mevcut eğitimlerin içeriklerini değerlendirerek toplam eğitim sayımızı 77'ye yükselttik.
- Kurum dışı eğitim programlarımız kapsamında konfigürasyon ve PLM ekiplerimizden 17 çalışma arkadaşımızın katılımıyla entegre süreç mükemmeliyetine odaklanan CM2 metodolojisinin aktarıldığı eğitim programı gerçekleştirdik. Eğitim sonu sınavları başarı ile tamamlayan 17 çalışma arkadaşımız IpX (Institute for Process Excellence) onaylı CM2-C (Comprehensive Certification) sertifikası almaya hak kazandı.
- Şirketimizde kullanılan farklı mühendislik yazılımlarının çözüm sağlayıcı firmalar ile analiz, tasarım süreçlerinde ihtiyaç duyulan konu başlıklarına yönelik 40'dan fazla katılımcı ile şirketimize özel eğitim ve webinarlar gerçekleştirdik.
- Şirketimizin alt yüklenici, iştirakleri ve yabancı firmalara yönelik PLM ve Yazılım Eğitimleri kataloğumuzdan farklı konularda eğitimler verdik.

Lisansüstü Eğitimler

Lisansüstü Eğitim faaliyetlerimiz kapsamında 2023-2024 Bahar Dönemi'nden başlamak üzere İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) Makine Fakültesi ile 3 programda ortak Tezli Yüksek Lisans protokolü imzaladık. 45 çalışma arkadaşımız, Isı Akışkan, Katı Cisimlerin Mekaniği ve Sistem Dinamiği Kontrol programlarında tezli yüksek lisans eğitimlerine başlamıştır. 2024-2025 Güz Dönemi'nde Yıldız Teknik Üniversitesi Elektrik-Elektronik Fakültesi ile imzalanan

DEĞER KATAN İNSAN KAYNAKLARIMIZ

AKADEMİ FAALİYETLERİMİZ

protokol kapsamında Bilgisayar Mühendisliği'nde 20, Elektronik ve Haberleşme Mühendisliği'nde 20 çalışma arkadaşımız yüksek lisans eğitimine başlamıştır. Aynı dönemde İTÜ Makine Fakültesi 2024-2025 Güz Dönemi için 40 çalışma arkadaşımız daha eğitimine başlamıştır.

Lisansüstü Eğitim faaliyetlerimiz kapsamında University of Texas at Arlington'da 2 çalışan arkadaşımız yüksek lisans, 1 çalışan arkadaşımız ise doktora eğitimine devam etmektedir. Çalışanların eğitim süreç takipleri yapılmaktadır. Lisansüstü Eğitim faaliyetleri sorumluluğunda devam eden T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından düzenlenen "Sektör Kampüste" programı ile 2024 yılında 6 farklı ders ile lisans düzeyinde dersler verilmesi için koordinasyon sağlanmıştır.

Mühendis Geliştirme Programlarımız

Mühendis Geliştirme Programlarımız kapsamındaki çalışmalarımız aşağıda yer almaktadır.

- Farklı disiplinlerden gelen 40 mühendisimiz ile iki farklı hava aracının tasarım ve üretim faaliyetlerini gerçekleştirdik. Sensor füzyonu ve yerli yer istasyonu ekipmanları üretimi amacıyla tasarlanan görevlerin her ikisi de başarılı şekilde gerçekleştirdik. İmalat süreçlerine eklenen araştırma ve geliştirme faaliyetleri sonucunda mevcut hava araçlarının iniş takımı tekerleklerini ilk defa tasarladık ve ürettik. Üretilen tekerlekler test gereksinimlerini başarılı şekilde karşılayarak hava aracına entegre ettik. Bu gelişme sayesinde iniş takımı tekerlekleri kapsamında dışa bağımlılığı azaltarak üretilen hava araçlarındaki yerlilik oranını yükseltmiş olduk.
- Özgün şekilde tasarlanan bir hava aracı konsepti kavramsal tasarım aşamalarını geçerek ilk defa kompozit serim yöntemi ile tamamen mevcut imkanlar ve insan gücüyle ürettik. 4 metre kanat açıklığına sahip "Aslan" isimli insansız hava aracı uçuş testlerinden başarı ile geçerek ürün gamımıza ekledik. Bu hava aracının geliştirilerek EEP (Engineering Enhancement Program) projelerine entegrasyonu planlanmaktadır. Kompozit hava aracı projelerin devamlılığının sağlanması için yeni bir kompozit atölyesi kurulumuna başladık.

EEP (Engineering Enhancement Program) kapsamında Nijer Hava EEP (Engineering Enhancement Program) kapsamında Nijer Hava Kuvvetleri'nden gelen 31 mühendis eğitim fazında faaliyetlerine devam etmektedir.

Azerbaycan Teknik Üniversitesi'nde gerçekleştirilen program sonucunda üretilen hava aracının uçuş testleri başarı ile tamamlanmıştır.

Nijer Hava Kuvvetleri için tasarlanan Araştırma Geliştirme Merkezi kurulum çalışmalarını tamamlayarak merkezin açılış tarihi 2025 yılı hedeflenmiştir.

Ülkenin seçkin liselerinin katılımı ile temasını en hafif ve en dayanıklı kanat üretimi olarak belirlediğimiz Ideathon etkinliği ile gerçekleştirdik. Etkinlik kapsamında liselerden gelen katılımcılara kompozit serim eğitimi verdik.

Teknik ve Sertifikasyon Eğitimlerimiz

2024 yılında LMS platformu üzerinden 15 adet yeni nesil dijital on-the-job training (OJT) hazırlayarak kullanıcıların deneyimine sunduk. 2025 yılı sonunda toplamda 41 adet eğitimin kullanıcı deneyimine sunulmasını hedeflemekteyiz. Eğitim Yönetim sisteminde OJT modülünü devreye alarak proses bazlı eğitimlerin alanda iş üzerinde gösterilmesine ve eğitimlerin kayıt altına alınmasına olanak sağladık. Bu kapsamda 2024 yılı içerisinde 47 çalışanımız Teknik Eğitimlik Eğitim Programına katılarak OJT eğitmeni olmaya hak kazandı. 2024 TEGEP Eğitim ve Gelişim Ödüllerinde, Üretim/Hizmet Saha Çalışanı Gelişim Programı Kategorisinde, Teknisyen Yetkinlik Gelişim Programı ile Gümüş ödül almaya hak kazandık.

Hava Aracı Teknisyeni Gelişim Programımız (HAT), işe yeni başlayan teknisyenlerimize çalışacağı alana dair bilgi ve becerileri kazandırmayı hedefleyen çeşitli teorik ve teknik eğitimlerin yanı sıra el becerilerini geliştirmeye yönelik uygulamalı eğitimleri içermektedir. Program boyunca iş bilgisi, el becerileri, iş verimliliği, iş sağlığı güvenliği ve iş yeri

DEĞER KATAN İNSAN KAYNAKLARIMIZ

AKADEMİ FAALİYETLERİMİZ

kuralları gibi temel becerilere ek olarak gerekli olan mühür eğitimlerinin de büyük kısmı verilmektedir. Program sonunda çalışma alanlarına yönlendirilen teknisyenlerimizin gelişim süreçleri takip edilerek yetkinliklerinin sürekli geliştirilmesi amaçlamaktayız.

2024 yılı içerisinde Hava Aracı Teknisyeni Gelişim Programı ile (HAT) 12 grupta toplam 509 teknisyenimizi eğitimlerini başarıyla tamamlayarak çalışma alanlarına yönlendirdik.

2024 yılı içerisinde HAT Programımız içerisine eklenen Yalın Üretim & Sürekli İyileştirme Eğitim modülü ile 12 grupta 509 çalışanımız eğitim almıştır. Yalın Üretim modülü kapsamında yeni işbaşı yapan teknisyenlerimizi yalın üretim felsefesinin öğrenmesinin yanında yalın üretim araçlarından 5S, Kaizen, Öneri, Problem Çözme Teknikleri ve Otonom bakım konularında bilgi sahibi olmalarını hedefliyoruz. HAT programımıza yeni eklenen eğitim programlarımız aşağıda yer almaktadır.

- HAT- Temel Seviye Talaşı İmalat Eğitim Programı
- HAT- İleri Seviye Talaşı İmalat Eğitim Programı
- HAT- CMM Eğitim Programı

Excellence Awards'tan HAT Programımıza Ödül

“Hava Aracı Teknisyeni (HAT) Gelişim Programımız, Brandon Hall Group tarafından Excellence Awards'ta bronz ödüle layık görüldü.”

Hava Aracı Teknisyeni (HAT) Gelişim Programımız, Brandon Hall Group tarafından düzenlenen ve dünyanın en prestijli ödül organizasyonlarından biri olarak kabul gören Excellence Awards'ta bronz ödüle layık görüldü.

Excellence Awards'ta, "Best Unique or Innovative Learning and Deveelopment Program (En İyi Benzersiz veya Yenilikçi Öğrenme ve Gelişim Programı)" kategorisinde bronz ödül kazanan programımızın başarısı, bu uluslararası ödülle birlikte bir kez daha gözler önüne serilmiş oldu.

Üniversite öğrencilerine staj imkanlarının sunulması ve Uçak Bakım ve Onarım, Havacılık Elektrik ve Elektronik ve Uçak Teknolojisi programının üniversite müfredatı

içerisine HAT Programı eğitimlerinin eklenmesini sağlayarak ortak eğitim faaliyetleri yürütmek ve kalifiye insan gücünün yetişmesine destek sağlamak adına iş birlikleri gerçekleştiriyoruz. Bu kapsamda Hava Aracı Teknisyeni (HAT) Gelişim Programımız aşağıdaki okulların müfredatlarına alınarak sertifika programı olarak uygulanabilir olacak.

- Gazi Üniversitesi TUSAŞ Kazan Meslek Yüksek Okulu
- Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Meslek Yüksek Okulu
- Türk Hava Kurumu Üniversitesi Havacılık Meslek Yüksek Okulu

Stratejik hedefler kapsamında üretimde, yalın üretim felsefesinin benimsenmesi adına Ankara Sanayi Odası (ASO) Yetkinlik ve Dijital Dönüşüm Merkezi'yle iş birliği yaparak Yalın Üretim Öğren & Dönüş Eğitim programına başladık. Program kapsamında çalışanlarımız yalın üretim yetkinliklerini geliştirerek üretimde verimliliği sağlamayı ve değer yaratmayan faaliyetlerin elimine edilmesini ve Problem Çözme, Kaizen, 5S, Hat Dengeleme vb. yalın üretim yetkinliklerini de geliştirmeyi hedeflemekteyiz.

Bunun yanı sıra çalışanlarımızın üretimde verimliliğini arttırma adına İş ve Zaman Etüdü Eğitim Programımızı devreye aldık ve 87 çalışanımızı bu programa dahil ettik. Bu eğitim programımızda iş ve zaman etüdü hakkında genel bilgilerin yanı sıra nasıl yapılacağı ve hat dengeleme ile verimlilik kazanma yöntemleri hakkında genel eğitimler gerçekleştiriyoruz.

Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK) Mesleki Yeterlilik Belgesi belgelendirme faaliyetleriyle çalışanlarımızın mesleklerini/işlerini icra ederken gereksinim duydukları zorunlu meslekler kapsamında alınması zorunlu olan MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi belgelendirme süreçlerini yürütmekte ve bu kapsamda Köprülülük Tavan Vinci, NC/ CNC Tezgâh İşçisi, Metal Levha İşleme Tezgâh İşçisi ve Endüstriyel Taşımacı Ulusal Yeterliliklerinde şirketimizi akredite ederek bu kabiliyeti kazandırarak Şirketimize uzun yıllar hizmet etmesini öngörüyoruz. Bunun yanı sıra yine çalışanlarımızın üretimde verimliliğini arttırma adına İş ve Zaman Etüdü Eğitim Programı devreye aldık. Toplamda 5 grupta 87 çalışanımız bu programa dahil oldu. Bu eğitim programımızda iş ve zaman etüdü hakkında genel bilgilerin yanı sıra nasıl yapılacağı ve hat dengeleme ile verimlilik kazanma yöntemleri hakkında genel eğitimler gerçekleştirilmeye devam ediyor.

DEĞER KATAN İNSAN KAYNAKLARIMIZ

AKADEMİ FAALİYETLERİMİZ

Genç Yetenek Programlarımız

“2024 Yılında 2.920 Genç Yetenek Gökyüzüne İmza Atacak Ürünlerde Deneyim Kazanma Fırsatı Bularak Şirketimizdeki Özgün Çalışmalarda Yer Aldı.”

Üniversitelerin ilgili mühendislik bölümlerinin 3. veya 4. sınıflarda öğrenim gören genç yeteneklerimize mühendislik pratiği ve farkındalığı sağlayan, deneyim odaklı ve profesyonel hayata hazırlamaya hedefleyen genç yetenek programlarımız sayesinde ülkemizin millî projelerine katkı sunarak mühendislik nosyonu kazanan 1.969 yeteneği şirketimizde ağırladık.

Mühendislik programlarımızın yanı sıra geleceğin teknisyenlerini yetiştirmek için birçok meslek lisesi ve meslek yüksekokulları ile sağlanan iş birlikleri sayesinde ülkemize değer katan projelerimize hayat veren maharetli elleri, iş yeri beceri eğitimleriyle yetiştirmekteyiz. Bu kapsamda birbirinden değerli projelerimizde 951 genç yetenek projelerimizde iş başı eğitim ve staj faaliyetlerini gerçekleştirdik.

“Youthall tarafından yapılan “Youth Awards” değerlendirmesi kapsamında şirketimiz, gençler nezdinde “En Beğenilen Uzun Dönem Staj Programı” kategorisinde Türk Havacılık ve Uzay Sanayii olarak 1.’lik ödülü aldık.”

AB Hibe Programları

VET Mobility

Eğitim ve destek alanlarındaki faaliyetleri destekleyen AB fonlama programı olan Erasmus+ akreditasyonu ile yetişkin eğitimi, okul eğitimi ve mesleki eğitim ve öğretim alanlarında eğitim hareketliliği fırsatları yakaladık. 2020 yılında Erasmus+ Programı’na akredite edilen TUSAŞ Akademi 2021- 2027 yılları arasında mesleki eğitim ve öğretim hareketliliği gerçekleştirmeye uygun görüldü.

Bu sayede hareketlilik faaliyetlerinde kullanılmak üzere dört yıllık dilimde toplam 825.734,00 Avro şirketimize tahsis edilmiştir.

Mesleki Eğitim İş Birliği Ortaklıklarımız

Hareketlilik projesinin yanı sıra, 2024 yılı içerisinde 2023 yılı 2. Döneminde başvuru sağlanan KA220 VET Projesi HDrawing sayesinde Şirketimiz proje Koordinatörü olarak ilgili projeyi yürütmeye hak kazanmıştır. HDrawing projesi, yenilikçi eğitim yaklaşımlarıyla geliştirilecek müfredat ve içeriklerle teknik çizim eğitimine farklı bir yaklaşım getirmeyi amaçlamaktadır.

CoVE

18 ortağın (konsorsiyum) katılımıyla yürütülmekte olan Avrupa Eğitim ve Kültür Yürütme Ajansı (EACEA) tarafından hibelenen Mesleki Mükemmeliyet Merkezleri projesi AILEEN sayesinde, havacılık ve savunma sektöründeki çalışanların yeterliliklerindeki boşlukları, havacılık sektöründe gelişmeyi teşvik etmek, yenilikçi yaklaşımları ve araçları desteklemek ve sektör için eğitim ve öğretimi özelleştirmek, eğitim ve öğretim alanındaki bilgileri mükemmelleştirmeyi amaçlamaktadır.

EĞİTİM PLANLAMA FAALİYETLERİMİZ

2024 yılında toplam 616.897 saat eğitim gerçekleştirilerek, 237.609 eğitim talebini karşıladık.

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii’nde 2024 yılı kişi başı eğitim saati 39,86 saat olarak gerçekleşmiştir.

İştirak ve alt yüklenicilerimizin 713 çalışanına 14.986 saat eğitim verilerek 2.468 eğitim talebini karşıladık. Taleplerin 2.384’ü ve 14.816 saati Sanayi Katılımı/ Ofset Kategori-C yükümlülükleri kapsamında Savunma Sanayii Başkanlığı ile yapılan protokol doğrultusunda gerçekleştirildi.

2024 yılında iş başı yapan çalışma arkadaşlarımız ve stajyerlerimiz için şirket tanıtımı kapsamında 29 adet çalışan oryantasyonu, 23 adet stajyer oryantasyonu gerçekleştirdik.

Çalışanlarımızın yapmakta olduğu iş ile ilgili bilgisini ve/veya becerisini arttırmak amacı ile 2024 yılında belgelendirmeler için gerekli eğitimler, proje kapsamında teknik, mühendislik eğitimleri ve PLM yazılım eğitimleri başta olmak üzere çeşitli alanlarda 88 adet kurum dışı eğitimin teminini sağladık.

2024 yılı sonu itibarıyla kütüphanelerimizde bulunan kaynak sayısını 25.376 adede ulaştırdık. Kütüphanelerimizde 32 adet online veri tabanı aboneliği gerçekleştirildi.

60. Kütüphane Haftası kapsamında;

- Mehmet Auf ile “Aç Kapa Düzeli: Başarı Yolunda Başarısızlık Hikayeleri” söyleşisini ve
- Minik Kanatlar öğrencilerine müzikli masal dinletisini gerçekleştirdik.

KÜTÜPHANE FAALİYETLERİMİZ

Tüm çalışanlarımızın yöneticilik, kişisel gelişim, teknik, uzmanlık, mühendislik vb. alanlara yönelik kaynak ihtiyaçlarını belirleyerek kütüphane koleksiyonumuzu geliştirmeye devam ediyoruz. Online veritabanları, süreli yayın ve dernek üyelikleri ile çalışanlarımızın bilgiye erişimini kolaylaştırıyoruz.

Kaynak Sayısı	Adet	Materyal Durumu	Adet
Akademi Kütüphanesi	23.489	Elektronik Kaynak	7.005
Vecihi Hürkuş Kütüphanesi	1.837	Basılı Kaynak	18.319
Toplam	25.376		

2024 Gerçekleşen Abonelik ve Üyelik	Adet
Online Veritabanı Aboneliği	32
Süreli Yayın (Online+Basılı) Aboneliği	2
Dernek, Kurum/Kuruluş Üyeliği	28

SÜRDÜRÜLEBİLİR EKONOMİK DEĞER

Yenilikçi Projelerimiz ile Sürdürülebilir Ekonomik
Değer Yaratmaya Devam Ediyoruz.

Toplam Ulusal & Uluslararası
Patent ve Faydalı Model Sayısı

279

2024 Yılında Başvurulan
Ulusal & Uluslararası Patent
ve Faydalı Model Sayısı

157

2024 Yılı Ulusal & Uluslararası
Patent Tescil Sayısı

52

2024 Yılı Faydalı
Model Tescil Sayısı

34

2024 Yılı Toplam
AR-GE harcamasının
Ciroya Oranı

%51

2024 yılında
*3,2 milyar
ABD Dolarını aşan satış geliri

*Satış geliri konsolide olarak paylaşılmıştır.

Girişimcilik ve İnovasyon Faaliyetleri

Çalışanların
yenilikçi fikirlerini
ticarileştirebilmeleri için
tasarlanmış savunma
sanayiinin ilk kurum içi
girişimcilik programı

Üniversite öğrencilerine
yönelik tasarlanmış
ve Şirketimizin ilk açık
inovasyon programı

Kurum içi girişimcilik ve
inovasyon konularında
alanında uzman isimlerin
ağırlandığı programı

SÜRDÜRÜLEBİLİR EKONOMİK DEĞER

GÜÇLÜ FİNANSAL PERFORMANS

SATIŞ PERFORMANSIMIZ

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii olarak sürdürülebilir büyüme odağındaki çalışmalarımıza küresel ölçekte rekabetçi ve özgün çözümler sunarak kararlılıkla devam etmekteyiz. Çalışmalarımızın somut bir yansıması olarak, *2024 yılında 3,2 milyar ABD Dolarını aşan satış geliri ile bugüne kadarki en yüksek satış performansına ulaşılmıştır.

İstanbul Sanayi Odası tarafından her yıl açıklanan "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasında 6 basamak birden yükselerek 11'inci sırada yer aldık.

EKONOMİK BÜYÜMEYE KATKIMIZ

Özgün ürünlerimizi yüksek teknoloji, yerli ve millî imkanlar kullanarak üretmeye ve özgün ürünlerimizle ve havacılık yapısalılarının ihracı ile yükselen rekabet gücümüz ile küresel havacılık markası olma hedefi yolunda kararlılıkla ilerlemekteyiz. 2024 yılında ihracat performansımız korunarak, yapılan katma değerli ihracatla hem özgün hem de yapısal ürün gruplarında bir önceki yıla oranla kilogram başına yapılan ihracat değerlerini artırılmıştır.

Tedarik zincirimizde yer alacak firmalarının seçim ve değerlendirme süreçlerinde uluslararası standartlar çerçevesinde kalite sistemi, kalifiye iş gücü, teknolojik alt yapı ve finansal yeterlilik kriterlerinin yanı sıra Şirketimizin sürdürülebilirlik hedef ve politikalarını gözetiyoruz. Bu kapsamda 2024 yılına ait onaylı yabancı tedarikçi sayısı 1.073, onaylı yerli tedarikçi sayısı 530, yeni eklenen tedarikçi sayısı 219'dur.

TEKNOLOJİDE ÖNCÜ KONUMUMUZ

Artan AR-GE kapasitemiz ile rekabet gücümüzü koruma amacıyla kritik teknolojilerin takibine, değerlendirilmesine ve yerleştirme çalışmalarına devam etmekteyiz. Teknolojik dönüşümün stratejik bir rekabet unsuru haline geldiği savunma ve havacılık sektöründe, fikri ve sınai mülkiyet portföyümüzü derinleştirmekte ve açık inovasyon ve girişimcilik ekosistemiyle iş birliği içinde teknoloji üretim süreçlerini hızlandırmaktayız.

211

Yürüttüğümüz (Tamamlanan) AR-GE Proje Sayısı

Toplam AR-GE Harcaması

51,5
milyar
TL

%50,9

Toplam AR-GE Harcamasının Ciroya Oranı

Özkaynak AR-GE Harcaması

7,9
milyar
TL

%7,9

Özkaynak AR-GE Harcamasının Ciroya Oranı

İhracat Hacmi
723
Milyon \$

Onaylı Yabancı
Tedarikçi Sayısı
1.073

Onaylı Yerli
Tedarikçi Sayısı
530

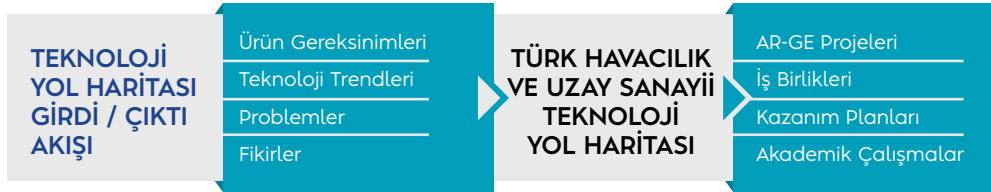
Yeni Eklenen
Tedarikçi Sayısı
219

SÜRDÜRÜLEBİLİR EKONOMİK DEĞER

TEKNOLOJİ VE İNOVASYON

TEKNOLOJİ YOL HARİTAMIZ

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii olarak, teknoloji kazanımı faaliyetlerini Teknoloji Yol Haritamızda belirlenen önceliklere uygun şekilde yönlendirerek stratejik hedeflerimizi sürdürülebilir bir anlayışla gerçekleştiriyoruz. Bu kapsamda, kaynak verimliliğini artıran, çevresel etkileri en aza indiren ve yenilikçi çözümler geliştirmeye odaklanıyoruz. Değişen ihtiyaçlara uyum sağlamak üzere Teknoloji Yol Haritamızı düzenli güncelleyip, teknoloji kazanımı faaliyetlerimizi düzenli olarak gözden geçiriyoruz. Bu yaklaşım, şirketimizin uzun vadeli başarısına ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerine katkı sağlıyor.

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii Radarındaki Teknolojiler

327 Adet
Kazanılacak Teknoloji

98 Adet
Olgunlaşacak Teknoloji

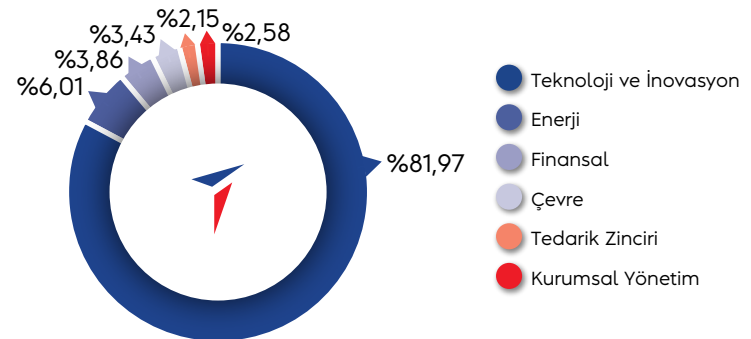
Kazanılacak Teknolojiler
Olgunlaşacak Teknolojiler

TEKNOLOJİ KAZANIM FAALİYETLERİMİZ

“Türk Havacılık ve Uzay Sanayii Olarak İleri Üretim ve Malzeme Teknolojileri, Enerji Sistemleri ve Dijital Dönüşüm Gibi Öncelikli Alanlarda Araştırma ve Teknoloji Geliştirme Faaliyetlerimiz ile Geleceğe Dönük Adımlar Atmaktayız.”

Şirketimizin sürdürülebilirlik vizyonu çerçevesinde, havacılık ve uzay sanayiinin geleceğini şekillendirecek teknolojik gelişmeler takip ederek teknolojik dönüşümü sağlayacak ve çevreye duyarlı, yenilikçi ve millî teknolojiler geliştirmeye odaklanıyoruz. Şirketimizin Teknoloji Yol Haritası'nı küresel sürdürülebilirlik stratejileri ile uyumlu olarak şekillendiriyoruz. Bu doğrultuda, sektördeki en yeni teknolojileri ilgili platformlarımıza ve süreçlerimize entegre ederek verimlilik odaklı çevre dostu çözümler geliştiriyoruz.

Teknoloji Yol Haritamızda bulunan konuları Şirketimizdeki sürdürülebilirlik boyutlarımızla ilişkilendirilerek kazanımlarımızı takip ediyoruz. Bu kapsamda aşağıda sunulan 2024 yılındaki teknoloji konularının yaklaşık %82 oranla büyük kısmının “Teknoloji ve İnovasyon” sürdürülebilirlik boyutuyla ilişkisini tespit ettik ve odaklandığımız teknoloji alanlarının sürdürülebilirlik stratejilerini desteklediğini teyit etmiş olduk.

2024 yılındaki Teknoloji Konularının Sürdürülebilirlik Boyutları Dağılımı

SÜRDÜRÜLEBİLİR EKONOMİK DEĞER

TEKNOLOJİ VE İNOVASYON

Hafif ve geri dönüştürülebilir yapılarıyla hava araçlarında karbon emisyonlarını azaltan ve üretim süreçlerinde enerji verimliliğini artıran yenilikçi malzemelerden termoplastik kompozitler üzerinde çalışmalarımıza devam ediyoruz. Geleneksel talaşlı imalatla kıyasla malzeme israfını azaltan ve hafif, karmaşık ve yüksek dayanımlı parçaların üretimini mümkün kılan eklemeli imalat yöntemlerini ise Şirketimizde Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA) sorumlu üretim ve tüketim başlığı ile sürdürülebilir üretimin temel bileşenlerinden biri haline getirdik. Üretim alanlarımızdaki odaklandığımız alanlardan bir diğeri olan yenilikçi kaplama ve yüzey işleme teknolojileri ile metal ve kompozit yüzeylere uygulanan plazma işlemleri ile geleneksel kimyasal yüzey işlemlerine alternatif sunarak zararlı atıkları azaltarak, çevreci kaplamalar geliştirilmesine olanak tanıyoruz. Bu teknoloji aynı zamanda yüzey performansını artırarak ürün ömrünü uzatmaktadır. Bunun yanı sıra, yapay zeka ve dijitalleşme alanlarındaki gelişmeler, operasyonel verimliliği önemli ölçüde artırmaktadır. Üretim süreçlerini optimize ederek enerji ve hammadde kullanımında verimliliği optimize eden dijital ikiz teknolojileri ve akıllı üretim teknolojileri de 2024 yılında faaliyet gösterilen çalışma alanlarımız arasındadır. Sürdürülebilirlik hedeflerimizi destekleyen bir diğer önemli alan ise alternatif enerji teknolojileri ve enerji depolama sistemleridir. Hava araçlarında yenilenebilir kaynaklar kullanılması orta vade hedeflerimiz ve araştırma alanlarımız arasındadır. Bununla birlikte, havacılık ve uzay sanayiinde daha güvenli ve verimli operasyonlar gerçekleştirilmesine yönelik otonom sistemler ve otonomi odaklandığımız diğer alanlardandır. Otonom uçuş sistemlerine yönelik teknoloji kazanım faaliyetleri uzun vadede risklerin minimize edilmesine, yakıt tüketimi ve operasyonel maliyetlerin düşürülmesine olanak sağlayacaktır.

2024 yılı içerisinde Şirketimizin Teknoloji Yol Haritasında bulunan ve kazanılan teknolojiler arasında birçok yenilikçi çözüm örneği bulunmaktadır. Farklı ısı bölgelerinin jet motor içi ısı dağılımlarını (hız, kütle akışı vb.) ve farklı malzemeden yapılmış diğer yapısal parçalar ile ilişkilerini dikkate alınarak Rolls Royce UltraFan motora ait egzoz test demonstratörü iç ve dış yüzey tasarımını geliştirdik. Enerji verimli sistemleri alanında ise üretim hattında normal

şekillendirme yöntemi ile üretilmeyen yapısal parçaların sıcak şekillendirme ile kalıp geometrisi, kalıp malzemesi, kalıp mesafesi ve akım miktarı yönünden optimize edilerek hem enerji hem de maliyet etkin bir uygun bobin ve tezgah tasarımını gerçekleştirdik. Malzeme tüketimini azaltan, ağırlık azaltmaya ve üretim maliyetini düşürmeye yönelik titanyum ve alüminyum gibi malzemelerin eklemeli imalat teknolojileri ile üretilmesini gerçekleştirdik. Termoplastik malzemeler kullanılarak yekpare uçak yapısal parçalarının geliştirilmesine yönelik yürüttüğümüz Wing of Tomorrow (WoT) projesi kapsamında, Airbus için üretilen spoiler bileşeni Şirketimizin sürdürülebilirlik odaklı geliştirdiği uluslararası iş birliğinin bir örneğidir. Bu proje ile farklı üretim tekniklerinin entegrasyonu sayesinde üretim süreçlerinde enerji verimliliğini artırarak daha çevreci ve verimli bir teknoloji geliştirilmesine katkı sağladık.

TEKNOLOJİ YÖNETİM KABİLİYETİ

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii Teknoloji Yol Haritası tümüyle dijital altyapıya sahiptir.

Gerçek Zamanlı Analizler

- Taksonomi Analizi
- Risk Analizi
- Kısıtlayıcı Düzenlemelere/İhraç Lisansına Tabilik Analizi

TUSAŞ Teknoloji Yol Haritası

SÜRDÜRÜLEBİLİR EKONOMİK DEĞER

AR-GE YÖNETİMİMİZ

2024 YILINDAKİ AR-GE KİLOMETRE TAŞLARIMIZ

• Savunma Sanayii Başkanlığı (SSB) tarafından sektörün önde gelen kurum ve kuruluşlarıyla birlikte geleceği şekillendirecek savunma teknolojilerinin belirlenmesi, olası yeni teknoloji ve konseptlerin ortaya çıkarılması amacıyla düzenlenen Geleceğin Harekât Ortamını Şekillendirecek Teknolojiler (GHOST) Çalıştayı düzenlendi. Çalıştay, Odak Teknoloji Ağı (OTAĞ) çalışmalarına katkı sağlarken, 2050'li yıllardaki harekât ortamında kullanılacak değerlendirilen teknolojilerin belirlenmesinde ve yol haritasının oluşturulmasında rol oynuyor.

• Şirketimizin yurt içi imkân ve kabiliyetlerle tasarladığı Millî Muharip Uçak KAA'N'ın ilk uçuşu başarıyla gerçekleştirildi. Hava Kuvvetleri Komutanlığının muharip uçak ihtiyacını karşılamak amacıyla Savunma Sanayii Başkanlığı (SSB) tarafından sürdürülen proje kapsamında Şirketimiz tarafından geliştirilen KAA'N, 21 Şubat 2024 tarihinde, sabah 08.50'de pistten teker kesti. Türkiye'nin ilk millî savaş uçağı, 13 dakika havada kalarak 8 bin feet irtifaya ve 230 knot hıza ulaştı.

• Şirketimiz, ülkemizin savunma sanayi şirketleri arasında yine bir ilke imza atarak, güçlü altyapıları sayesinde NATO DIANA programında test merkezi olarak yerini aldı. NATO'nun teknolojik üstünlüğünün korunması, sivil ve askerî kullanıma uygun yüksek teknolojilerin geliştirilmesi amacıyla özel sektör, akademi dünyasını, start-up'ları ve nihai kullanıcıları bir araya getirmeyi hedefleyen hızlandırma programı NATO DIANA kapsamında, Şirketimizin test merkezi olarak yer alması için onay verildi. NATO DIANA programında yer alacak stratejik teknolojilere sahip firmalara erişme imkânı yakalandı.

• Yerli Haberleşme Uydusu TÜRKSAT 6A, ABD'nin Florida'da eyaletinde yer alan Cape Canaveral Uzay Üssü'nden SpaceX firmasının Falcon 9 roketiyle uzaya fırlatıldı.

• Amerika Birleşik Devletleri (ABD) merkezli askerî yayıncılık kuruluşu Defense News dergisi tarafından her sene bir önceki yılın savunma satışları doğrultusunda yayımlanan "Defense News Top 100'de Şirketimiz, 2024 yılında 50'nci sırada yer aldı. Dünyanın en prestijli savunma sanayisi listesi olarak kabul edilen "Defense News Top 100'de 2023 yılında 58'inci sırada olan Şirketimiz, sıralamada sekiz basamak birden yükseldi.

• Şirketimiz, ISO 56002 İnovasyon Yönetim Sistemi Standardı belgelendirme denetimini herhangi bir seviyede uygunsuzluk tespit edilmeden başarıyla tamamladı. Denetimin ardından, ISO 56002 İnovasyon Yönetim Sistemi Belgesi'nin sektörümüzdeki ilk ve tek sahibi Şirketimiz oldu.

• Ekonomi ve İş Dünyası Portalı Turkishtime tarafından bu yıl 11'inci gerçekleştirilen "Türkiye AR-GE 250 Araştırması"nın sonuçları açıklandı. Açıklanan sonuçlara göre Şirketimiz, 2024 yılında da liderlik koltuğundaki yerini korudu.

• Şirketimiz ile ASPILSAN Enerji, uzay sistemleri için batarya geliştirilmesine ve üretilmesine yönelik iş birliğini içeren "Uzay Kalifiye Batarya Üretimi İş Birliği Çerçeve Protokolü'nü imzaladı. Söz konusu protokol çerçevesinde iki şirket arasında, teknoloji transferinin gerçekleştirilmesini, ortak AR-GE çalışmalarının yürütülmesini ve üretim süreçlerini kapsayan büyük bir iş birliğinin yapılması planlanıyor.

• Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Uluslararası Buluşçular Birliği Federasyonu'nun (IFIA) himayelerinde, Türk Patent ve Marka Kurumu, Dünya Fikri Mülkiyet Teşkilatı (WIPO) ve Uluslararası Buluşçular Birliği Federasyonu (IFIA) işbirliğinde, 9. Uluslararası Buluş Fuarı (ISIF'24) TEKNOFEST kapsamında gerçekleştirildi. Şirketimiz, Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (World Intellectual Property Organization / WIPO) tarafından verilen "WIPO Best National Award" özel ödülünü almaya hak kazandı. Ayrıca 2 altın, 10 gümüş ve 7 bronz madalyaya layık görülen Şirketimiz, ISIF'24'ten toplamda 20 ödülle ayrıldı.

• Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) tarafından her yıl düzenlenen, Türkiye'nin inovasyon şampiyonlarının belirlendiği InovaLIG'de Şirketimiz, 2 bine yakın firma arasından "İnovasyon Organizasyonu ve Kültürü" kategorisinde 1'inci oldu.

SÜRDÜRÜLEBİLİR EKONOMİK DEĞER

AR-GE YÖNETİMİMİZ

AR-GE, İNOVASYON VE İŞBİRLİKLERİMİZ

“Ülkemizde Kurulan İlk ve Hâlihazırda En Büyük AR-GE Merkezlerinden Biri Olarak 2024 Yılında Temel Araştırma, Uygulamalı Araştırma ve Ürün Geliştirme Aşamaları Dâhil Olmak Üzere Geniş Bir Bantta ve 9 Teknoloji Hazırlık Seviyesini Kapsayacak Şekilde 211 AR-GE Projesini Tamamladık.”

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii olarak stratejilerimize ve hedeflerimize uygun olarak belirlenmiş amacı, kapsamı, yöntemi, süresi, aşamaları, kritik noktaları ile çıktıları belirli ve bütçe tahsisi yapılmış olan proje şeklinde yürütülen araştırma ve geliştirme faaliyetlerini yürütmeye devam ediyoruz. AR-GE ve İnovasyon kabiliyetini geliştirerek ileri teknoloji ve yüksek katma değerli ürünler geliştirmeyi hedefliyor, bu hedeflerimizi ise Şirket stratejik planında da tarifliyoruz. AR-GE faaliyetlerimizi, Kahramankazan, ODTÜ Teknokent, İTÜ Arı Teknokent, Teknopark İstanbul, YTÜ Teknopark, Uludağ Üniversitesi Ulutek Teknopark, Antalya Teknokent ve Hacettepe Üniversitesi Teknokent yerleşkelerinde yürütüyoruz. Şirketimizin Kahramankazan yerleşkesindeki AR-GE Merkezi 19 Ocak 2009'dan bu yana faaliyetlerini sürdürmekte olup ülkemizde kurulan ilk ve hâlihazırda en büyük AR-GE Merkezlerindendir. Özellikle Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde yer alan ofislerde savunma ve havacılık sanayi ihtiyaçlarına yönelik insan kaynağının yetiştirilmesi faaliyetleri ve üniversite sanayi iş birliği kapsamında ortak projeler yürütmekteyiz. Ülkemizde havacılık ve uzay ekosistemine yön vererek Türk havacılık ve uzay sanayisinin hedeflerine ulaşması için çalışan Şirketimizde 2024 yıl sonu itibarıyla 5.744 AR-GE çalışanımız AR-GE projelerinde aktif görev almaktadır.

Özkaynak ile finanse edilen AR-GE Projelerimiz kapsamında üç tip proje bulunmaktadır:

- Kavramsal Tasarım ve Geliştirme Projesi
- Araştırma ve Teknoloji Geliştirme Projesi
- Teknoloji Merkezi Projeleri

Havacılık ve uzay sanayisinde ulaşmayı hedeflediğimiz liderlik pozisyonuna, tüm paydaşlarımızın ve araştırmalarımızın katkılarıyla varacağımızın bilincindeyiz. Bu doğrultuda AR-GE ve İnovasyon işbirliklerine yönelik yeni modeller geliştirmeyi, Şirketimize ve ülkemizin havacılık ekosistemine katkı sağlamayı amaçlıyoruz. Türk Havacılık ve Uzay Sanayii olarak, küresel ölçekte sürdürülebilir rekabet avantajı elde etmek amacıyla AR-GE ve inovasyon stratejilerimizi belirlemeye ve bu stratejilerle uyumlu işbirlikleri geliştirerek iç ve dış ilişkilerimizi güçlendirmeye devam ediyoruz. Özgün ürünlerimizde ve sistemlerimizde rekabet avantajı sağlayacak yıkıcı teknolojileri uygulamayı hedefliyoruz. Bununla birlikte, mevcut ve potansiyel müşterilerin beklentilerini karşılamak amacıyla geleceğin hava platformlarına yönelik çalışmalar yaparak Şirketin orta ve uzun vadedeki ürün portföyünü belirliyoruz. Bu sayede AR-GE ve inovasyon stratejilerimiz, ürün portföyümüzü sürdürülebilirlik önceliklerine göre genişletmemize olanak sağlamakta, böylece tüm paydaşlarımızın ihtiyaç ve beklentilerinin karşılanmasına katkıda bulunarak rekabet gücümüzü artırmaktadır. 2024 yılı içerisinde, AR-GE proje portföyümüzü oluşturan projelerimiz kapsamında, yaklaşık 50 konuda ve farklı kurum/kuruluşlarla AR-GE işbirliği çalışmaları gerçekleştirdik.

AR-GE PROJELERİMİZ

“Türkiştime Tarafından Açıklanan AR-GE 250 Listesinde 1. Sıradayız.”

2024 yılında da sürdürülebilir AR-GE projelerini fonlanmaya, yeni cihaz ekipman altyapı yatırımları yapmaya ve teknolojik altyapı kazanmaya devam ediyoruz. Her yıl ülkemizde Türkiştime tarafından açıklanan AR-GE 250 listesinde genel sıralamada ise 1. sırada kendine yer bulmuştur. AR-GE Harcamasının Ciroya Oranı ise %50,9 olarak gerçekleşmiştir. Türkiştime tarafından açıklanan aşağıdaki alt listelerde ise 2. sırada yer alıyoruz.

- “AR-GE Merkezinde Çalışan Yüksek Lisans ve Doktora Personel Sayısına Göre”
- “AR-GE Merkezinde Çalışan Kadın Personel Sayısına Göre”
- “AR-GE Merkezinde Alınan Faydalı Model Sayısına Göre”
- “AR-GE Merkezinde İstihdam Sayısına Göre”

SÜRDÜRÜLEBİLİR EKONOMİK DEĞER

AR-GE YÖNETİMİMİZ

AR-GE çalışmalarımızla sürdürülebilir tasarımlar, döngüsel ekonomi, yapay zeka konularında yenilikçi projeler geliştirmeye devam ediyoruz. Bu kapsamda 2024 yılı içerisinde başlatılan ve sürdürülebilirlik konularına isabet eden AR-GE Projelerimiz aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

2024 Yılı Sürdürülebilir AR-GE Projelerimiz

Proje Adı	Proje Konusu
Döngüsel Ekonomi ve Yeniden Üretimi Sağlayan Dijital İkizler ve Karar Destek Sistemleri	Yenilikçi sensörlerin eklemeli imalat proseslerine entegre edilmesi ile havacılığa uygun dijital üretim yaklaşımının oluşturulması projesidir.
Eklemeli Üretim Dayalı Sürdürülebilir Bir Tasarım Üretim Sistemi Genelgesinin Gösterimi	Yüksek mukavemete sahip alüminyum dövme malzemelerinin boyutuna bağlı olarak aylar mertebesinde yıllara çıkan tedarik süreçleri ve 10'a 1 oranında alış uçuş oranı oluşan verimsiz kaynak kullanım sebebi maliyet artışının azaltılarak rekabet gücü yüksek platformların üretilmesine katkı sunmak amacıyla gerçekleştirilmesi projesidir.
Gelecek Nesil Kompozit Havacılık Yapılarının Sanal Sertifikasyonuna Yönelik Yapay Zeka Tabanlı Test Piramidi	Yeni malzemelerin, numune, kupona ve nihai kompozit havacılık yapılarının elde edilmesini yüksek doğruluğa sahip test modellerinin makine öğrenmesi ile geliştirilmesi ve sertifikasyon rotasına entegre edilmesi projesidir.
Kendini Kopyalayabilen/ Onarabilen Nano/Mikro Malzeme Teknolojilerinin Geliştirilmesi	Projede kendini onarabilme teknolojisine sahip bir malzeme üretilerek iki farklı parçanın üzerine entegrasyon yapılması hedeflenmektedir.
Çoklu Sektör Uygulamaları İçin Yüksek Performansa Sahip, Sürdürülebilir ve Döngüsel Biyokompozitlerde Sınırları Kırma	Biyo-malzemeye dayalı kompozitlerin geliştirilmesi ve bunların performanslarının mevcutta kullanılan havacılık kompozitlerine yaklaştırılması projesidir.
Toz Bazlı Eklemeli Üretim İçin Kaynak Verimliliği	Eklemeli imalat teknolojilerine uygun ham malzeme yoksunluk problemlerine toz üretim sürecinin optimize edilmesi ve yeni süreçler oluşturulması ile çözüm getirilmesi projesidir.
Havacılık ve Uzay Üretim Sınırlarını Aşmak: Titanyum Özelinde Otonominin Operasyonel Entegrasyonu	İyileştirilmiş mekanik özelliklere sahip özgün özlü tellerin geliştirilmesi ve dijital ikiz modelinin kullanılmasıyla otomatik hale getirilmiş maliyet etkin bir modüler Yönlendirilmiş Enerji Biriktirme (Directed Energy Deposition (DED)) üretim ve tamir yöntemi geliştirilerek havacılık ve uzay sektöründeki üretim sınırlarını genişletilmesi projesidir.

İNOVASYON YÖNETİMİ FAALİYETLERİMİZ

“Şirketimiz ISO 56002 İnovasyon Yönetim Sistemi Belgesi’nin Sektörümüzdeki İlk ve Tek Sahibi Olmuştur.”

ISO 56002 İnovasyon Yönetimi Sistemi standardı, kurumlar bünyesinde sürdürülebilir inovasyonların ortaya çıkmasını desteklemek için sistematik bir şekilde İnovasyon Yönetim Sistemi kurulmasını sağlamak amacıyla oluşturulmuştur. İnovasyon Yönetim Sistemleri kurumların sürdürülebilir inovasyon yapma yetenek ve yetkinliklerini geliştirerek, bu inovasyonların sürdürülebilir iş modelleri ile başarılı bir şekilde pazarlarda ticarileştirmesini ve piyasaya sürmelerini sağlamaktadır.

Bu bağlamda Şirketimiz 2023 yılında ISO 56002 – İnovasyon Yönetim Sistemi belgelendirme süreci için çalışmalara başlamış olup, Türk Standartları Enstitüsü (TSE) tarafından 5-6 Haziran 2024 tarihleri arasında gerçekleştirilen denetimin başarıyla sonuçlanmasının ardından, ilgili süreci tamamlayarak 13 Haziran 2024 tarihinde belgeyi almaya hak kazanmıştır. Şirketimiz, ISO belgelendirme denetimini herhangi bir seviyede uygunsuzluk tespit edilmeden başarıyla tamamlamış ve denetimin ardından, ISO 56002 İnovasyon Yönetim Sistemi Belgesi’nin sektörümüzdeki ilk ve tek sahibi olmuştur.

İnovalig 2024 – İnovasyon Organizasyonu ve Kültürü Kategorisinde 1.’lik

Türkiye İhracatçıları Meclisi (TİM) tarafından her yıl düzenlenen, Türkiye’nin inovasyon şampiyonlarının belirlendiği ve Türkiye’nin ilk inovasyon geliştirme programı olan İnovalig kapsamında Şirketimiz, 2024 yılında “İnovasyon Organizasyonu ve Kültürü” kategorisinde 1’inci olmuştur.

SÜRDÜRÜLEBİLİR EKONOMİK DEĞER

PATENT MÜHENDİSLİĞİMİZ

“Türk Havacılık ve Uzay Sanayii Olarak 2024 Yılında 53 Ulusal 67 Uluslararası Olmak Üzere Toplamda 120 Patent Başvurusu Gerçekleştirdik, 39 Tane Ulusal, 13 Tane Uluslararası Patent Başvurumuzun Patent İşlemlerini Tamamladık.”

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii olarak fikri ve sınai haklarını korumak amacıyla eklemeli imalat üretim yöntemlerinden, malzeme tasarımlarına, güç aktarım sistemlerinden, aerodinamik iyileştirmelere kadar birçok teknoloji dalında havacılık ve uzay sanayi alanında geliştirdiğimiz ürünler, tasarımlar ve fikirler için patent almak üzere faaliyetlerimizi sürdürüyoruz. İnovasyon kapasitesini artırmak amacıyla, kurum içi girişimcilik modelinden ve start-up ekosisteminden de faydalanarak şirket içi ve dışı gelişim alanlarını bütüncül bir yaklaşımla değerlendirmeyi, bu doğrultuda yeni ürünler geliştirerek gelir artışı ve rekabet avantajı sağlamayı hedefliyor, bu hedefimizi Şirket stratejilerimizle de eşleştiriyoruz.

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii olarak ulusal ve uluslararası fuarlara katılarak çalışanlarımızın buluşlarını faaliyet gösterdiğimiz ekosistemdeki diğer paydaşlara sunma olanağı sağlıyoruz. 2024 yılında 400’ün üzerinde buluşun sergilendiği İstanbul Uluslararası Buluş Fuarı’nda (ISIF) 20 adet ödül aldık.

Alanında uzman kişilerden oluşan uluslararası jüri kurulu tarafından değerlendirilen buluşlarımız ile ISIF’24 ‘de 7 bronz 10 gümüş 2 altın ve WIPO Best National Award olmak üzere toplam 20 adet ödül aldık. Şirketimiz “WIPO Best National Award” ödülünü buluşlarımız elektronik mimarilere yönelik geliştirdikleri “Bir Elektronik Mimari” başlıklı patent başvurusuyla kazandı. “Bir Kelepçe Düzeneği” ve “Bir Toz Yataklı Eklemeli İmalat Sistemi” konularında iki ayrı altın madalyanın sahibi oldu.

“Şirketimiz “Türkiye’nin Patent Raporu”nda Zirveye Yerleşti.”

“Patent Effect tarafından Türkiye’nin teknoloji geliştirme yetkinliklerini patent verileriyle ortaya çıkarmak ve patent başvurularındaki gelişimi gözler önüne sermek amacıyla hazırlanan 2024 yılına ait “Türkiye’nin Patent Raporu” yayımlandı. Havacılık ve Savunma kategorisinde 2024 yılında %19’luk bir artış görülürken, Şirketimiz söz konusu raporda 1’nci sıraya yükseldi.

HANGAR FLY KURUM İÇİ GİRİŞİMCİLİK PROGRAMIMIZ

“Hangar FLY Pilot Programına Seçilen Ekiplerden, “Sürdürülebilirlik” Odak Konusu Kapsamında 4 İş Fikri Dahil Olmuştur.”

İnovasyon kapasitesini artırmak amacıyla, kurum içi girişimcilik modelinden ve start-up ekosisteminden de faydalanarak şirket içi ve dışı gelişim alanlarını bütüncül bir yaklaşımla değerlendirmeyi, bu doğrultuda yeni ürünler geliştirerek gelir artışı ve rekabet avantajı sağlamak üzere faaliyet planı hazırlamak ve hazırlanan faaliyet planına %100 uymayı hedefliyoruz. HANGAR FLY Kurum İçi Girişimcilik Programı, ortaya çıkacak müşteri ihtiyaçlarına ve problemlerine yönelik teknolojilerin, Türk Havacılık ve Uzay Sanayii çalışanlarının girişimcilik kabiliyetleri ile çözülmesine, geliştirilmesine ve olağan iş süreçlerine dâhil edilerek ticarileştirilmesine yönelik bir kazanım modeli şeklinde kurgulanmış bir girişimcilik programıdır. HANGAR FLY Kurum İçi Girişimcilik Programının amacı, şirketimize yeni iş alanları yaratmak ve yeni ciro sağlamaktır.

İlgili program sayesinde sadece teknolojik olarak değil; halihazırda geliştirilmiş ürün ve hizmetlerin, sivil sektörde ve/veya farklı pazarlarda değer üretmesine yönelik yeni iş modelleri ve hizmetler oluşturulması mümkün olabilecektir. Bu kapsamda sektörümüzde yürütülen ilk program olma özelliğini taşıyan HANGAR FLY’nı ilkinin pilot bir çalışma olarak 2023 yılında şirketimizde başlattık. Pilot çalışmaya mevcut çalışmalarımızı takip eden, önceki etkinlik ve faaliyetlerimize dahil olmuş ve Teknoloji ve İnovasyon Topluluğu üyemiz olan 250’yi aşkın çalışanımızı davet ettik. Çalışma arkadaşlarımızdan alınan 47 iş fikrini değerlendirerek, toplam 17 iş fikrini programa kabul ettik.

Program boyunca; 17 ekiple, 47 kurum içi girişimcimiz, 3 ay boyunca girişimcilik eğitimleri, teknik mentorluk ve iş geliştirme mentorluk desteği aldık. Eğitimlerimiz Şubat 2024’te tamamlandı ve program sonunda, 6 Mart 2024’te gerçekleştirdiğimiz Demo Day’de iş fikirleri, Şirketimizin yöneticilerinden oluşan Jürimize sunuldu.

50 saati aşan eğitim, 260 saatten fazla mentorluk, 4 girişimcilik etkinliği, 30’u aşkın uzman ve girişimcilik ekosisteminden 11 iş geliştirme mentorumuzun desteği ile program tamamlandı ve Demo Day sonunda, 9 ekibimiz Finalist olmaya hak kazandı.

SÜRDÜRÜLEBİLİR EKONOMİK DEĞER

HANGAR KAMPÜS İNOVASYON PROGRAMIMIZ

“Programın 2024’te Açılan İkinci Döneminde Odak Konusu “Havacılık ve Uzayda Yapay Zeka ve Makine Öğrenimi” Olarak Belirlenmiştir. Tema Odak Konusunda “Sürdürülebilirlik” Odak Konusuna Temas Eden 3 İş Fikri Programda Yer Almaya Hak Kazanmıştır.”

Şirketimizin önem verdiği paydaşlardan olan üniversite öğrencilerine hitap eden HANGAR Kampüs İnovasyon Programı, Türkiye’deki tüm üniversitelerden ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin başvurularına açık olacak şekilde tasarlanmış inovasyon ve girişimcilik odaklı açık inovasyon programı olup öğrenciler HANGAR Kampüs İnovasyon Programı’na 2 ila 5 kişilik ekipler halinde başvurabilmektedir.

İnovasyon ve girişimcilik odaklı ilk açık inovasyon programımız olan HANGAR Kampüs’ün ikinci dönemi 5 ay sürmüştür. Türkiye’nin farklı illerinden programa dahil olan 16 ekip sundukları iş fikirleriyle programa dahil edilmiştir. Yoğun takvimli bir inovasyon kampı ile başlayan programda ilk etapta girişimcilik ve inovasyona dair eğitimler ve tema alanında uzman kişilerden havacılık ve uzayda yapay zeka teknolojilerinin kullanımına dair seminerler gerçekleştirilmiş,

ekosistemde güncel gelişmelere ilişkin bilgiler ekiplerle paylaşılmıştır. İnovasyon kampını takiben ekiplere ihtiyaç duydukları konu alanlarında uzman mentorlar atanmış ve projeleri kapsamında ürün doğrulama ve Kavram Kanıtı (Proof of Concept (PoC)) çalışmalarına devam edilmiştir. Program sonunda bir Demo Day gerçekleştirilmiştir. Demo Day etkinliğine kadar 12 ekip Program süresince eleme dönemlerinden geçerek bu uzun soluklu inovasyon ve girişimcilik yolunda projelerini ileri seviyeye taşımıştır.

Programı başarıyla tamamlayan ekiplere para ödülleri ve sponsor ödülleri; eğitim ve mentorluk, patent yazım desteği, yatırım alma imkanı, iş ve staj imkanları, ilgili diğer Türk Havacılık ve Uzay Sanayii programlarında ayrıcalık kazanma şansı, altyapı desteği, ticarileşme ve ağ kurma desteği, Minimum

Uygulanabilir Ürün (Minimum Viable Product (MVP)) için bütçe desteği, tesislerimizde PoC imkanı ve sektör özelinde tecrübe/bilgi paylaşımı olanakları sağlanmıştır. Program sonrasında ekipler ile iletişimimiz devam etmektedir. Her dönem sonunda mezun olan ekipler için HANGAR Kampüs Mezunlar Ağı Platformu oluşturulmuştur. Programı tamamlayan ve mezun olan ekipler bu platforma dahil olarak Türk Havacılık ve Uzay Sanayii ve stratejik iş birliğinde olduğu paydaş kurumlar ile iş birliklerini devam ettiriyorlar. Bir yandan da ekipler kendi içlerinde olası iş birliği sağlama olanağını yakalayıp Program sonrasında her ekip iş fikri ile alakalı Türk Havacılık ve Uzay Sanayii’nin ilgili olan ürün grupları ile eşleştirilerek projelerine ilişkin iş birliği çalışmalarına devam ediyor. Projeleri sonucunda ortaya çıkan çıktılar, Şirketimizin açık inovasyon iş birliği olanakları kapsamında değerlendiriliyor.

HANGAR Kampüs İnovasyon Programı, minimum maliyet ile maksimum katma değer yaratılacağı çok paydaşlı ve yüksek prestijli bir program olarak uçtan uca kurgulanmış ve hayata geçirilmiştir. Programın sonraki dönem için hazırlıkları kapsamında iç ve dış paydaşlar ile gerçekleştirilen görüşmelere devam edilip çalışmalar gerçekleştirilmektedir.

START-UP KAŞIFLIĞI ÇALIŞMALARIMIZ

“Sürdürülebilirlik Odağında Faaliyet Gösteren 32 Start-Up ile Görüşme Gerçekleştirdik.”

Açık inovasyon süreçleri kapsamında start-up kaşifliği çalışmaları yürütüyoruz. Yürütülen kaşiflik çalışmaları sonucunda ekosistemde Türk Havacılık ve Uzay Sanayii inovasyon odak konularında faaliyet gösteren birçok girişimci firmaya temas ettik. Bu doğrultuda, katılım gösterilen ekosistem etkinliklerinde Şirketimizin inovasyon odak konularında çalışan ve tespit edilen girişimler (start-uplar), oluşturulan Açık İnovasyon Veritabanı’nda kayıt altına alarak takip ediyoruz.

SÜRDÜRÜLEBİLİR EKONOMİK DEĞER

START-UP KAŞIFLIĞI ÇALIŞMALARIMIZ

2024 yılında 50'ye yakın start-up ile görüşme yaparak toplamda 170'e yakın firma ile iş birliği süreci başlattık ve sürdürmeye devam ediyoruz. Bu kapsamda keşfedilen start-up'lar ile gerçekleştirilen ilk tanışma sonrası start-up'ın teknik yeterliliklerini ve Türk Havacılık ve Uzay Sanayii ihtiyaç alanlarındaki isteklerini karşılama becerisini değerlendirmek üzere Şirket içindeki ilgili ekipler ile değerlendirme toplantıları gerçekleştiriyoruz. Değerlendirmeler sonrası start-up'ların çözümlerinin hitap ettiği ihtiyaca yönelik ilgili uzman ekiplerimiz ile tanıştırma ve potansiyel iş birliğini değerlendirme buluşmaları organize ediyoruz. Uygun görülen firmalar ile demo çalışmaları gerçekleştirerek sürece devam ediyoruz.

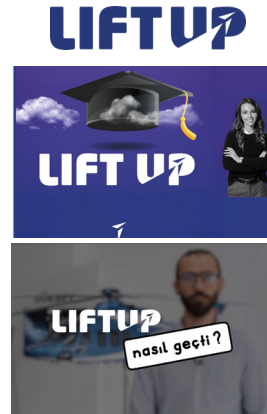
Türkiye girişimcilik ekosisteminde aktif rol alan sivil toplum kuruluşları, teknopark, teknoloji transfer ofisi, firma, üniversite gibi farklı aktörler ile çeşitli iş birliği çalışmaları yürütüyoruz. Bu kapsamda, kurumsal şirketlerin ihtiyaç duydukları teknolojilere erişimini kolaylaştıran ve teknoloji şirketlerinin daha görünür hale gelmesini sağlayan platformlar tarafından gerçekleştirilen start-up etkinliklerine katılım göstererek sürdürülebilirlik odaklı firmalar ile potansiyel iş birliği olanaklarını değerlendiriyoruz. Bu bağlamda Şirketimizin yatay inovasyon odak konularından biri olan sürdürülebilirlik özelinde de start-up kaşifliği çalışmaları gerçekleştiriyoruz. Sürdürülebilirlik odağında faaliyet gösteren 32 start-up ile görüşme gerçekleştirdik.

GİRİŞİM YATIRIMLARI

Günümüzde farklı sanayi alanlarında küresel ve ülke bazında birçok yenilikçi ve teknolojik gelişmeler yaşanmakta olduğu görülmektedir. Özellikle yapay zekâ, dijital dönüşüm, çift kullanım teknolojileri, nesnelerin interneti, blokzincir, artırılmış gerçeklik, sürdürülebilirlik, yeşil dönüşüm gibi öne çıkan teknoloji alanlarında, tüketicinin veya teknoloji kullanıcısının artan beklentilerine cevap veren çözümler üretilmektedir. Bunun yanı sıra, kamunun da gerçekleştirdiği düzenlemelerle bu değişime destek olmasıyla yenilikçi iş modellerinin hayata geçirilmesi kolay olmaya başlamıştır. Bunlardan bir tanesi de girişimlere yatırım stratejileridir. Halihazırda Türk Havacılık ve Uzay Sanayii olarak Teknopark İstanbul ve SSTEK Savunma Sanayi Teknolojileri A.Ş. (SSTEK) bünyesinde olan girişim sermayesi yatırım fonlarına dahil olunmuş olup, stratejik ve/veya finansal açıdan önemli start-up firmaları tespit edildiğinde ilgili fon yapılarına yönlendiriyoruz.

ÜNİVERSİTE-SANAYİ İŞ BİRLİKLERİMİZ

LIFT UP Sanayi Odaklı Lisans Bitirme Projeleri Programımız

LIFT UP Sanayi Odaklı Lisans Bitirme Projeleri Programı, üniversite-sanayi iş birliğini artırmak ve havacılık sektörüne nitelikli insan kaynağı yetiştirmek amacıyla oluşturulmuş bir girişimdir. Bu program kapsamında, lisans öğrencileri eğitimlerinin son yılında, doğrudan Türk Havacılık ve Uzay Sanayii'nin belirlediği gerçek sanayi problemleri üzerinde çalışarak, teorik bilgilerini pratiğe dönüştürme fırsatı bulmalarına katkı sağlıyoruz. Bu sayede üniversite öğrencilerinin sektöre yönelik projelerde görev almalarına ve iş hayatına daha hazır hale gelmelerine ve Şirketimizin yenilikçi çözümler geliştirmesine katkı sağlıyoruz.

Yenilikçi ve yaratıcı fikirlerin projelere yansımaları sağlayarak Şirketimizin AR-GE süreçlerini zenginleştiren ve yetiştirmiş, deneyimli genç mühendislerin Türk

Havacılık ve Uzay Sanayii bünyesine kazandırılmasına zemin hazırlayan LIFT-UP ile rekabet gücümüzü artırıyor ve gelecekteki büyüme hedeflerine yönelik insan kaynağı ihtiyacını da etkin biçimde karşılıyoruz.

Yıllar	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024
Proje	23	70	136	111	170	355
Üniversite	12	24	33	37	42	52
Öğrenci	84	168	377	347	500+	1000+

Yıllara Göre LIFT UP Değerlendirmeleri

SÜRDÜRÜLEBİLİR EKONOMİK DEĞER

ÜNİVERSİTE-SANAYİ İŞ BİRLİKLERİMİZ

“LIFT UP Programı Kapsamında 2024 Yılında 355 Proje Yürüttük.”

İlk kez 2018 yılında 12 Üniversite 23 proje ile hayata geçirdiğimiz programımız 2023-2024 yılında 52 Üniversite 355 projeye yükselmiş ve ülke sınırlarını aşarak Azerbaycan'a ulaştı. LIFT UP programımız kapsamında yürütülen projelerden bazıları aşağıda tabloda paylaşılmaktadır. LIFT UP Programı Kapsamında Yürütülen Projelerimizden Bazıları

PROJE KONUSU	BÖLÜM
Eklemeli İmalat ile Üretilen Alüminyum Alaşımlarında Kimyasal Yüzey İşlemlerinin Geliştirilmesi ve Performans Analizi	Metalleri ve Malzeme Mühendisliği
Real Time Vibration Fatigue Estimation for Jet Aircraft by using Frequency Domain Methods	Uçak Mühendisliği
İnsansız Hava Araçlarında Data-Link Haberleşmesi	Elektronik ve Haberleşme Mühendisliği
VR (Virtual reality) eldiven tasarımı	Elektronik ve Haberleşme Mühendisliği
Al-Cu-Li Alaşımlarının Sıcak Deformasyon tekniği ile Şekillendirilmesi ve Mikroyapı Değişiminin İncelenmesi	Metalleri ve Malzeme Mühendisliği
Makine Öğrenmesi Kullanılarak Yapısal Analizlerin Sürelerinin İyileştirilmesi	Elektronik ve Haberleşme Mühendisliği
Uçak Gemisi İnisi gerekli olan uçaklarda yakalama kanca mekanizması tasarımı ve analizi	Makine Mühendisliği
Küçük Boyutlu Pervane Geometrilirinin Deneyisel ve Hesaplamalı Aeromekanik Değerlendirmesi	Uçak Mühendisliği

Her yıl düzenlenen LIFT UP projeleri kapanış etkinliği ile öğrencilerimiz, gerçekleştirdikleri bitirme projelerinin çıktılarını ve edindikleri tecrübeleri geniş bir kitleye aktarma fırsatı ediniyor.

Her yıl geleneksel olarak canlı yayın eşliğinde dijital ortamda gerçekleştirdiğimiz etkinliği, bu yıl ilk defa yüz yüze düzenleyerek büyük bir heyecan ve coşku içerisinde gerçekleştirdik. Genel derecelendirmede üstün başarı göstererek ilk üç sırada yer alan ekipleri, çalışmalarını yakından tanıtmak ve sektördeki uzmanlarla doğrudan iletişim

kurmak üzere Türk Havacılık ve Uzay Sanayii'nin modern ve ileri teknoloji ile donatılmış tesislerine davet ettik. Başarılı öğrencilerimiz, titizlikle hazırladıkları projelerini Şirket yöneticilerimiz, sektör profesyonelleri ve akademik jüri karşısında detaylı sunumlarla paylaşarak, projelerinin önemini ve sektörel katkılarını vurgulama imkânı buldular. Ayrıca, tüm yıl boyunca ekiplerimizin özveriyle yürüttüğü yoğun çalışmaların sonucunda ortaya çıkan değerli proje çıktıları, kapsamlı ve prestijli bir bildiri kitabı hâlinde yayımlanarak akademik ve sektörel paydaşların beğenisine sunmaktayız.

TUSAŞ BAP Programımız

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii, Türkiye'nin havacılık ve uzay alanındaki öncü kuruluşlarından biri olarak, üniversitelerle iş birliğini güçlendirmek ve sektöre nitelikli araştırmacılar kazandırmak amacıyla TUSAŞ Bilimsel Araştırmalar Programı (TUSAŞ BAP)'ı hayata geçirdik. Bu program ile, yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin Şirketimizin teknoloji yol haritası ve faaliyet alanlarıyla uyumlu tez çalışmalarını destekleyerek, hem akademik hem de endüstriyel bilgi birikiminin artmasına katkı sağlıyoruz.

Programa kabul edilen yüksek lisans ve doktora öğrencilerine, tezlerini gerçekleştirmeleri için bütçe desteği sağlıyor ve Şirketimiz bünyesinden uzman bir sanayi danışmanı atanarak endüstriyel yönlendirme yapmaktayız. Öğrencilerimize verilen bütçe desteği kapsamında, tez çalışmasında ihtiyaç duyulacak makine-teçhizat, sarf malzemeleri ve hizmet alımı giderlerini karşılamaktayız. TUSAŞ BAP sayesinde, üniversitelerde yürütülen lisansüstü araştırmalar doğrudan sanayi ihtiyaçlarına cevap verebilecek şekilde şekillendiriliyor ve böylelikle ülkemizin havacılık ve uzay sektörüne önemli katkılar sağlıyoruz.

SÜRDÜRÜLEBİLİR EKONOMİK DEĞER

ÜNİVERSİTE-SANAYİ İŞ BİRLİKLERİMİZ

2024 yılında Türk HavacılıkUzay Sanayii tarafından yürütülen Bilimsel Araştırma Programı (TUSAŞ BAP) kapsamında, lisansüstü seviyede toplam 5 tez çalışmasını destekleyerek, havacılık ve uzay teknolojilerine yönelik akademik çalışmaların sanayi ihtiyaçları doğrultusunda şekillenmesine ve genç araştırmacıların sektörel deneyim kazanmalarına önemli katkılar sağladık.

“Akademik Bilgi Birikimi ile Endüstriyel İhtiyaçlar Arasında Köprü Kurarak Yenilikçi Çözümler Ortaya Çıkıyoruz.”

Üniversite-Sanayi iş birliği kapsamında THS-1, THS-2 ve THS-3 gibi kritik ürün gruplarının gereksinimlerine yönelik matematiksel modelleme ve teknik analizler yaptık ve bu ihtiyaçların karşılanabilmesi için Üniversitelerle yürütülebilecek projeler planladık. Bu doğrultuda, usi-arge.tusas.com platformu üzerinden toplamda 25 projeyi başvuruya açtık. Yaptığımız değerlendirmeler sonucunda, bu projelerden 7'sinin sözleşme süreçlerini tamamlayarak projelerin çalışmalarına başladık. Ayrıca, sözleşme ve değerlendirme süreçleri devam eden 4 projenin ise 2025 yılı itibarıyla tamamlanmasını ve hayata geçirilmesini hedeflenmektedir. Bu projelerin tasarım süresini, maksimum 1 yıl olarak belirlemiş olup, gerektiğinde ek süre ile toplamda 1 yıl 3 ay şeklinde planlamaktayız. Bu yapı ile, Şirketimiz ile üniversiteler arasında daha yakın bir ilişki kurulmasını sağlayarak üniversitelerdeki yetkin akademisyenlerin Türk Havacılık ve Uzay Sanayii projelerine katkıda bulunmasına olanak tanıdık. Böylece, akademik bilgi birikimi ile endüstriyel ihtiyaçlar arasında köprü kurarak bu sinerji ile yenilikçi çözümler ortaya çıkarmış olduk.

Üniversite-Sanayi AR-GE Projeleri

TUSAŞ tarafından ürün grubu ihtiyaçlarına yönelik olarak belirlenen öz kaynak destekli AR-GE proje çağrılarını görüntülemek ve başvuru yapmak için sisteme giriş yapınız.

Ulusal Destekli İş Birliği Talepleri

TUSAŞ Teknoloji Yol Haritası kapsamında bulunan faaliyet alanlarını görüntülemek ve TUSAŞ ile birlikte başvurulması önerilen ulusal (TÜBİTAK vb.) dış kaynak destekli iş birliği talepleri için sisteme giriş yapınız.

Uluslararası Destekli İş Birliği Talepleri

TUSAŞ ile birlikte başvurulması önerilen uluslararası dış kaynak destekli AB proje çağrılarını görüntülemek ve başvuru yapmak için sisteme giriş yapınız.

Uluslararası Fonlara Katılım Sağlanan Avrupa Birliği AR-GE Projeleri

İleri AR-GE ve ürün geliştirme süreçlerini geliştirmek için Üniversitelerle iş birliği yaparak üzerinde çalıştığı ileri araştırma projeleriyle verimlilik sağlamaktayız. Bu kapsamda Avrupa Birliği ve TÜBİTAK tarafından aldığı destekler ve bu platformların yarattığı iş birliği fırsatları ile katma değeri yüksek, yenilikçi, sürdürülebilir projeler geliştirmekteyiz. 2024 yılında Üniversitelerle Ufuk Avrupa programlarından faydalanmak üzere 4 koordinatörlük, 7 iş paketi liderliği ve 5 proje partnerliği rolleriyle 16 adet AB teşvik başvurusunda bulunduk. Ayrıca devam eden AB projelerinden VERSAPRINT projesinde danışma kurulu üyeliği ve GIANCE projesinde danışma kurulu başkanlığı görevleri başarıyla yürütmekteyiz. Bu projeler ile yenilikçi teknolojilerin geliştirilmesi amacıyla 250'nin üzerinde uluslararası üniversite, araştırma kurumları ve sanayi partnerleri ile iş birliği sağladık. Ayrıca Tübitak AB projeleri koordinatörlüğü destekleme programı kapsamında InnoAVIATION, CO2CUEs ve GreenZONE projelerimize destek sağladık.

TÜBİTAK-1004 Mükemmeliyet Merkezi Destekleme Programı Kapsamındaki Çalışmalar

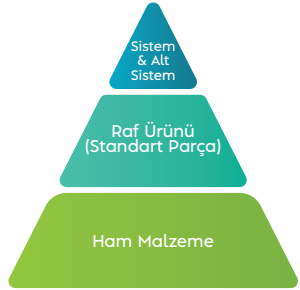
Üniversite-Sanayi iş birliği projelerinin bir diğer önemli boyutu, TÜBİTAK-1004 Mükemmeliyet Merkezi Destekleme Programı kapsamındaki faaliyetlerdir. Bu program çerçevesinde yapılan başvurular sonucunda, toplamda 5 proje için panel değerlendirme toplantıları gerçekleştirdik. Bu toplantılar, projelerin hem akademik açıdan derinlemesine analiz edilmesine hem de endüstriyel hedeflere uyum sağlamasına olanak tanıdı. Değerlendirme sürecinde alınan geri bildirimler, proje hedeflerinin daha iyi şekillendirilmesine ve projelerin uygulanabilirlik düzeyinin artırılmasına katkıda bulundu.

SÜRDÜRÜLEBİLİR EKONOMİK DEĞER

YERLİLEŞTİRME FAALİYETLERİMİZ

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii'nin özgün ürünlere sahip ve küresel rekabet gücüne ulaşmış "dünya markası havacılık ve uzay şirketi" olma vizyonu çerçevesinde dünyadaki güncel durum ve teknolojik eğilimleri sistematik olarak takip ediyoruz. Özellikle rekabet gücümüze katkı sağlayacak teknolojiler ile halihazırda ülkemizde bulunmayan kabiliyetlere mercek tutuyoruz.

Yüksek teknoloji ürünleri için mühendislik ve teknik konularda ülke genelinde yer alan yerli sermayeye sahip firma bulmaya yönelik faaliyetlerimizin yanı sıra, kabiliyet sahibi konumuna yükselmiş yerli ve milli firmaların üretim süreçlerinden nihai ürünün testlerine kadar tüm aşamalarda gelişimlere katkıda bulunuyoruz. Bu kapsamda ilk aşamada bir hava aracında görece daha yapılabilir seviyedeki yabancı menşeli Mekanik ve Aviyonik Sistem & Alt Sistem Yerlileştirme faaliyetleriyle ülke ekonomisine katkı sağlama amacıyla devam eden millileştirme çalışmalarımızı, zaman içerisinde kurumsallaşan yapıyla havacılık özelinde kullanılan raf ürünü standart parçalara yayıyoruz.

Yapılan kritik sözleşmelerle özel havacılık spesifikasyonlarına sahip metal, kompozit ve kimyasalları içeren ham malzemeleri kısa süre zarfında başarıya ulaştıran millileştirme hareketlerini sadece hava aracını oluşturan parçalarla kısıtlandırmıyor, uçuşa-üretim yardımcı, yer destek ekipmanları ve test cihazları dahilindeki makine & teçhizat alanlarında da sadece Şirketimiz değil ülkemizin genel kabiliyetini çok daha üst seviyeye çıkaracak şekilde stratejik bir önem haline getiriyoruz.

OPERASYONEL GELİŞİM

Her yıl olduğu gibi 2024 yılında da, Türk Havacılık ve Uzay Sanayii olarak operasyonel mükemmeliyet hedeflerimize ulaşmak için çeşitli projeler ve yenilikçi yaklaşımlar uygulamaya koyduk. Dijitalleşme, sürekli iyileştirme, yalın üretim ve veri odaklı analizler sayesinde çevresel, ekonomik ve sosyal sürdürülebilirlik hedeflerimize katkı sağlamaya devam ediyoruz.

RAPORLAMA VE DASHBOARD ÇALIŞMALARIMIZ

Veri odaklı karar alma süreçlerini desteklemek ve üretim süreçlerini daha verimli hale getirmek amacıyla kapsamlı raporlama ve görselleştirme çalışmaları gerçekleştiriyoruz.

- **Anlık Veri İhtiyaçları:** 2024 yılında çalışanların kurumsal sistemlerdeki verilere hızlı ve kolay erişim sağlaması için 126 yeni rapor ve dashboard geliştirdik.
- **Kapsamlı Kullanım:** 2024 yılı sonunda toplam rapor sayısını 1.307'ye ulaştırdık, bu raporları yıllık 673.000 ve günlük ortalama 2.750 tıklanma ile yoğun şekilde kullandık.
- **Veri Görselleştirme:** Geliştirilen araçlarla verilerin okunabilirliği artırarak analiz ve karar süreçlerini destekledik.

DİJİTALLEŞME ÇALIŞMALARIMIZ

FAI Süreçlerinde Dijital Dönüşüm

First Article Inspection (FAI) süreçlerini dijital ortama taşıyarak, onay ve takip işlemlerini hızlandırdık ve bilgi güvenliğini artırdık. Uygulamayı, Şirketimiz ve Savunma Sanayii Başkanlığı (SSB) çalışanlarının kullanımına sunduk. Daha önce Word, Excel ve kağıt formlar ile ilerleyen süreçleri Şirketimizin üretim yönetim sistemleri altında ilerleyebilecek şekilde dönüştürdük. Dijitalleşme sayesinde manuel işlemlerden kaynaklanan kayıpları önledik.

Tezgah Bağlanabilirlik Projesi

Nesnelerin İnterneti (Internet of Things (IoT)) teknolojisiyle üretim tezgahlarında izlenebilirliği arttırdık ve veri odaklı karar alma süreçlerini destekledik. 2024 yılında 12 yeni tezgahı sisteme entegre ederek toplamda 143 iş merkezinin tezgah verisini izlenebilir hale getirdik. Üretim Yürütme Sistemi (Manufacturing Executing Systems -MES) entegrasyonu ile duruş gereklilerini toplayarak Toplam Ekipman Etkinliği (Overall Equipment Efficiency -OEE) ve kapasite kullanımı gibi kritik metrikleri izlemeye devam ediyoruz.

Robotik Süreç Otomasyonu (Robotic Process Automation -RPA)

Operasyonel süreçlerde kural tabanlı ve tekrarlayan işlemleri otomatikleştirerek 4 sürecin otomasyonu ile verimlilik sağladık. Zaman alıcı işlemleri otomasyona geçirerek, insana bağlı hataları minimize ettik. Çalışanların katma değerli işlere odaklanmasını sağlayarak iş gücü etkinliğini arttırdık.

SÜRDÜRÜLEBİLİR EKONOMİK DEĞER

OPERASYONEL GELİŞİM

Malzeme Ömür Takibi (MOT) Projesi

Soğuk depoya malzeme giriş-çıkış saatlerinin takibini çalışan beyanı yerine Radyo Frekansı ile Tanımlama (Radio Frequency Identification -RFID) teknolojisi ile yapmaya başladık. Böylece kompozit malzemelerin ömürlerini daha sistematik takip ederek israfın önüne geçilmesini amaçlıyoruz.

FOCUS Projesi: Yapay Zeka Destekli Aktivite ve Süre Analizi

Üretim Metot Mühendisliği ile Yapay Zeka ve Büyük Veri ekiplerimizin ortak çalışması olan FOCUS Projesi sayesinde, üretim süreçlerinin daha etkin yönetilmesi için yenilikçi veri analitiği yöntemlerini kullanmaktayız.

- **Ses, Görüntü ve Faaliyet Verileri:** Montaj süreçlerinde kameralar ile toplanan bu verileri, yapay zeka algoritmaları ile analiz ediyoruz.
- **Yapay Zeka Destekli Aktivite Tanımlama:** Montaj süreçlerindeki faaliyetleri yapay zeka ile tanımlayabiliyoruz.
- **Faaliyet Süresi Belirleme:** Faaliyetlerin birim sürelerini yapay zeka ile özetleyebiliyoruz.

Operasyonel Metrikler ve Alan Görselleştirme

Operasyonel süreçlerde performansın artırılması amacıyla SQCDPE (Safety, Quality, Cost, Delivery, People, Environment) metodolojisi kapsamında günlük metrikleri belirledik ve takip sistemleri geliştirdik. 2024 yılında montaj operasyonları özelinde üretim alanlarında 18 panoda günlük metrikler yeniden gözden geçirilerek GEMBA toplantı standartlarını oluşturduk.

ÜRETİM METOT MÜHENDİSLİĞİ VE SÜREKLİ İYİLEŞTİRME FAALİYETLERİMİZ

Standart Süre Belirleme ve Kayıp Analizi

Üretim süreçlerini optimize etmek amacıyla farklı alanlarda metot ve analiz çalışmaları gerçekleştirdik. Kompozit, sac metal, talaşlı imalat, montaj alanlarında 2024 yılı içerisinde 48 ana iş merkezi için metot analizlerini tamamladık. Darboğaz olarak belirlenen 4 alanda hızlı chek-up analizi ile iyileştirme fırsatlarını belirledik ve sürekli iyileştirme çalışmalarını tetikledik.

Sürekli İyileştirme ve Kaizen

2024 yılında “toplam kaizen katılım” metriğini belirledik ve hedeflendirdik. Bu anahtar performans göstergesini kaizen sürecine katılan farklı kişi sayısı üzerinden ölçüyoruz. 3.700 kaizen girişi oldu. Bunların 3.000’i onaylandı ve kayıt altına alınan iyileştirme faaliyetleriyle: Havacılık Yapısalları üretim alanları özelinde kaizen katılımı 2023 gerçekleşmesi olan 1.150’den 2024 yılında 2.141’e ulaştı. 2024 yılında üretimdeki çalışma arkadaşlarımızın %53’ü kaizen süreçlerine dahil oldu. Havacılık Yapısalları alanında 17,2 milyon \$ tasarruf hesapladık.

Kaizen Atölyesi Faaliyetleri:

Kaizen Atölyesi kapsamında, üretim süreçlerinin desteklenmesi ve kaynakların daha etkin kullanılması amacıyla: Depo kit arabası, taşıma arabası, 5S malzeme, gölgelendirme ve diğer talepler olmak üzere toplam 3.134 talebi karşıladık. Bu çalışmalar sonucunda, satın alma maliyetine kıyasla 112 bin \$ tasarruf sağladık.

5S ile Atölye Düzeni

Üretim alanlarındaki düzen, temizlik ve standartlaşmayı artırmak için 5S çalışmaları kapsamında denetimler gerçekleştirerek uygulamaları yaygınlaştırıyoruz. 2024 yılında Havacılık Yapısallarında 86 üretim alanında toplam 261 adet 5S denetimini gerçekleştirdik. Havacılık Yapısallarındaki iyi uygulamalar ve denetim mekanizmasının Helikopter ve Uçak ekiplerine de yaygınlaştırılması çalışmalarına başladık.

EĞİTİM VE AKADEMİ ÇALIŞMALARIMIZ

Yalın üretim ve sürekli iyileştirme konularında çalışanların yetkinliklerini artırmaya yönelik eğitimler gerçekleştirdik. Hava Aracı Teknisyen (HAT) Programı kapsamında Kazan Meslek Yüksekokulu’nda toplamda 192 saatlik “Yalın Üretim ve Sürekli İyileştirme Eğitim Paketi” sunduk. TUSAŞ Akademi’de toplamda 116 saatlik “Önce-Sonra Kaizen”, “Kobetsu Kaizen”, “Sürekli İyileştirme ve Problem Çözme Teknikleri” ve “İş Etüdü ve Verimlilik” eğitimlerini sunduk. Havacılık Yapısalları üretim yöneticilerinin katılımıyla 2 günlük “İş Etüdü Yönetici Eğitimi” düzenledik. Havacılık Yapısalları GMY, Strateji ve İştirakler Başkanlığı ve Akademi Başkanlığı üst yönetiminin katılımıyla 1 günlük “Yalın Yönetim ve Prensipler Eğitimi” düzenledik. Bu kapsamlı çalışmalar ile Türk Havacılık ve Uzay Sanayii’nin operasyonel verimliliğini artırarak çevresel etkilerini azaltmasını ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmasını destekliyoruz.

SÜRDÜRÜLEBİLİR EKONOMİK DEĞER

BİLGİ TEKNOLOJİLERİMİZ

ISO 27001 BİLGİ GÜVENLİĞİ, SİBER GÜVENLİK VE GİZLİLİK KORUMA STANDARDINA UYUM

“Güvenliği Önceliklendiren Bu Yaklaşımımızla, Bilgi Güvenliği Alanında Sürekli İyileştirme ve İnovasyonu Hedefleyerek Hem Bugün Hem de Gelecekte Güvenilir Bir İş Ortağı Olmayı Sürdürüyoruz.”

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii olarak güvenlik ve sürdürülebilirlik konularını iş yapış şeklimizin temel taşları olarak benimsiyoruz. Bu doğrultuda, bilgi güvenliği yönetiminde uluslararası en iyi uygulamaları hayata geçirmek için ISO/IEC 27001:2022 standardına tam uyum sağlıyoruz.

ISO 27001 uyumluluğumuz, yalnızca bilgi varlıklarımızın korunmasını değil, aynı zamanda müşterilerimiz, iş ortaklarımız

ve paydaşlarımız için güvenilir bir iş ortamı oluşturmayı da hedefliyor. Şirket genelinde tüm süreçlerimizde güvenliği önceliklendirerek, operasyonlarımızı gizlilik, bütünlük ve erişilebilirlik ilkelerine uygun şekilde yürütüyoruz.

Bu yaklaşım kapsamında:

- Tüm iş süreçlerimizi uluslararası standartlarla uyumlu hale getiriyoruz,
- Bilgi güvenliği risklerini sürekli olarak değerlendirip yönetiyoruz,
- Çalışanlarımızın farkındalığını artırmak için düzenli eğitimler düzenliyoruz ve
- Teknolojik altyapımızı en güncel güvenlik yaklaşımlarına uygun şekilde güncelliyoruz.

ISO 27001:2022 sertifikamız, yalnızca yasal ve etik gereklilikleri yerine getirdiğimizi değil, aynı zamanda paydaşlarımıza sürdürülebilir bir şekilde güvenli hizmet sunma taahhüdümüzü de temsil ediyor. Bu belge, uluslararası projelerde teklif verme süreçlerimizi kolaylaştırmasının yanı sıra, Türk Havacılık ve Uzay Sanayii'nin Ticaret Bakanlığı tarafından verilen Yetkilendirilmiş Yükümlü statüsünün devamı için de bir zorunluluktur. Yetkilendirilmiş Yükümlü

Statüsü, Gümrük İşlemlerinin Kolaylaştırılması Yönetmeliğinde yer alan koşulları taşıyan, gümrük mevzuatı uyarınca serbest bölgeler dahil Türkiye Gümrük Bölgesi'nde yerleşik sayılan şirketlere gümrük ve dış ticaret mevzuatında öngörülen birtakım kolaylıklardan yararlanma imkanı sunmaktadır.

ISO 20000 İLE DAHA KALİTELİ HİZMET SUNMA TAAHHÜDÜMÜZ

Bilgi Teknolojileri (BT) hizmetlerimizde, kullanıcılarımıza daha kaliteli ve güvenilir çözümler sunmak amacıyla uluslararası hizmet yönetimi standardı olan ISO 20000'i uyguluyoruz. Bu standart, yalnızca hizmetlerimizin etkinliğini artırmakla kalmıyor, aynı zamanda süreçlerimizin sürekliliğini ve uyumluluğunu garanti altına alıyor.

ISO 20000'i benimseyerek:

- Kullanıcı ihtiyaçlarını daha iyi anlıyor ve beklentilere uygun hizmet sunuyoruz,
- Hizmet yönetimi süreçlerimizde şeffaflığı ve verimliliği artırıyoruz ve
- Sürekli iyileştirme anlayışıyla daha yenilikçi ve sürdürülebilir çözümler üretiyoruz.

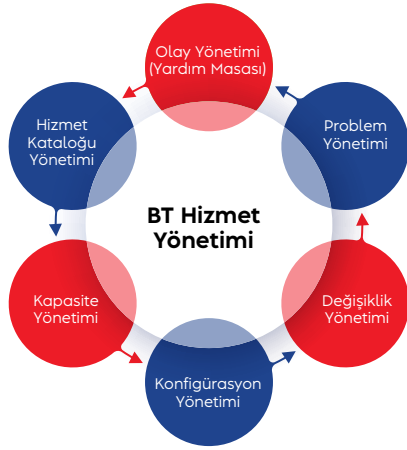
Hizmet kalitesini artırma konusundaki kararlılığımız, yalnızca süreçlerle sınırlı kalmıyor. Kullanıcılarımızdan gelen geri bildirimleri dikkatle değerlendiriyor ve bu geri dönüşler doğrultusunda hizmetlerimizi sürekli olarak geliştiriyoruz. Ayrıca, Hizmet Seviyesi Anlaşmaları (SLA) oranlarına uyumumuzun izlenmesini titizlikle sağlıyoruz. SLA performansımızı, üst yönetim düzeyinde, her 6 ayda bir raporlayarak süreçlerimizin şeffaflığını ve izlenebilirliğini güçlendiriyoruz.

Bu yaklaşımımız sayesinde, hem kullanıcı memnuniyetini artırıyor hem de teknoloji odaklı ve kullanıcı merkezli bir hizmet anlayışını benimseyerek BT hizmetlerimizi daha etkin, güvenilir ve sürdürülebilir hale getiriyoruz.

SÜRDÜRÜLEBİLİR EKONOMİK DEĞER

BİLGİ TEKNOLOJİLERİMİZ

BT Hizmet Yönetimi

GÜÇLÜ ALTYAPI VE GÜVENİLİR VERİ YÖNETİMİ İÇİN STRATEJİK ADIMLAR

Şirketimiz, dijitalleşen dünyada güvenilir hizmet sunma taahhüdünü desteklemek amacıyla veri altyapısını sürekli olarak güçlendiriyor ve geleceğe hazırlıyor. Bu çerçevede; veri merkezi taşıma, altyapı güçlendirme ve kampüs içerisinde aktif-aktif çalışan veri merkezi kurulumuna yönelik hazırlık faaliyetlerini başarıyla yürütüyoruz.

Veri merkezi taşıma projelerimiz, sistemlerimizin güvenilirliğini ve sürekliliğini artırmak için kapsamlı bir planlama ve koordinasyonla gerçekleştiriliyor. Bu süreçte, operasyonlarımızın kesintisiz bir şekilde devam etmesini sağlamak öncelikli hedefimiz oluyor.

Altyapı güçlendirme çalışmalarımız, teknolojik sistemlerimizi en güncel standartlarla uyumlu hale getirerek hem performans artırmayı hem de çevresel sürdürülebilirliği desteklemeyi amaçlıyor.

Ayrıca, kampüs içindeki aktif-aktif çalışan veri merkezi kurulum hazırlıklarımız, iş sürekliliği ve felaket durumlarına hızlı müdahale kapasitesini artırmak için stratejik bir adım niteliğinde olup bu sistem sayesinde, operasyonlarımızın daha esnek ve dayanıklı bir yapıya kavuşmasını, aynı zamanda yüksek erişilebilirlik sağlayarak müşterilerimize sunduğumuz hizmetin kalitesini daha da yukarı taşımayı hedefliyoruz.

ALT YÜKLENİCİLERİMİZLE BİLGİ GÜVENLİĞİ VE SİBER GÜVENLİK KONULARINDA ORTAK ÇALIŞMA

Şirketimiz, bilgi güvenliği ve siber güvenlik alanında yalnızca kendi süreçlerimizde değil, iş birliği yaptığımız tüm paydaşlarımızla birlikte yüksek standartları benimsemeyi hedefliyor. Bu doğrultuda, alt yüklenici firmalarımızın bilgi güvenliği ve siber güvenlik alanındaki olgunluk seviyelerini ölçmek, farkındalıklarını artırmak ve bilgi paylaşımı sağlamak amacıyla saha ziyaretlerine başlamış bulunmaktayız.

Bu ziyaretler, güvenlik kültürünü iş ekosistemimiz genelinde yaygınlaştırmayı ve tedarik zinciri boyunca güvenli bir dijital ortam oluşturmayı amaçlıyor. Ziyaretler kapsamında:

- Alt yüklenici firmalarımızın mevcut bilgi güvenliği uygulamalarını değerlendiriyoruz,
- Siber güvenlik farkındalığını artırmaya yönelik bilgilendirme ve eğitimler gerçekleştiriyoruz ve
- Karşılıklı bilgi paylaşımı ile güvenlik risklerinin proaktif bir şekilde ele alınması sağlıyoruz.

Bu girişimimiz, yalnızca iş ortaklarımızın güvenlik kapasitelerini artırmakla kalmayıp, aynı zamanda güvenli bir iş ekosistemi oluşturarak müşterilerimize sunduğumuz hizmetin kalitesini ve güvenilirliğini de güçlendirmeyi amaçlıyor.

SÜRDÜRÜLEBİLİR EKONOMİK DEĞER

SÜRDÜRÜLEBİLİR SİBER GÜVENLİK

STRATEJİ ve YÖNETİM

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii'nin hem teknolojik hem de operasyonel düzeyde sürekli gelişimi ve siber dayanıklılığı sağlayarak üretimin kesintisiz devam edebilmesi amacıyla uzun vadede güvenlik tehditleriyle etkin bir şekilde mücadele edebilmek için sürdürülebilir siber güvenlik faaliyetleri gerçekleştiriyoruz. Türk Havacılık ve Uzay Sanayii'nin dijital varlıklarını koruyup, hizmet kesintisi ve veri kaybını önüyoruz. Bu görevi yerine getirirken sadece Şirketimizi korumakla kalmayıp, aynı zamanda kritik bilgilerin bütünlüğünü sağlayarak dijital ekosistemin uzun vadeli sürdürülebilirliğine katkı veriyoruz. Gerçekleştirdiğimiz siber güvenlik

uygulamaları ile kişisel ve hassas verileri güvence altına alarak kullanıcı gizliliğini koruyoruz. Veri gizliliğinin temel bir hak olduğu günümüz dünyasında, bireysel haklara saygılı, sürdürülebilir bir dijital ortamın oluşmasına katkı sağlıyoruz.

Yaptığımız analizler ve müdahaleler ile meydana gelen olaylar nedeniyle para kaybı (dolandırıcılık faaliyetine maruz kalması) yaşanmasını engelleyerek

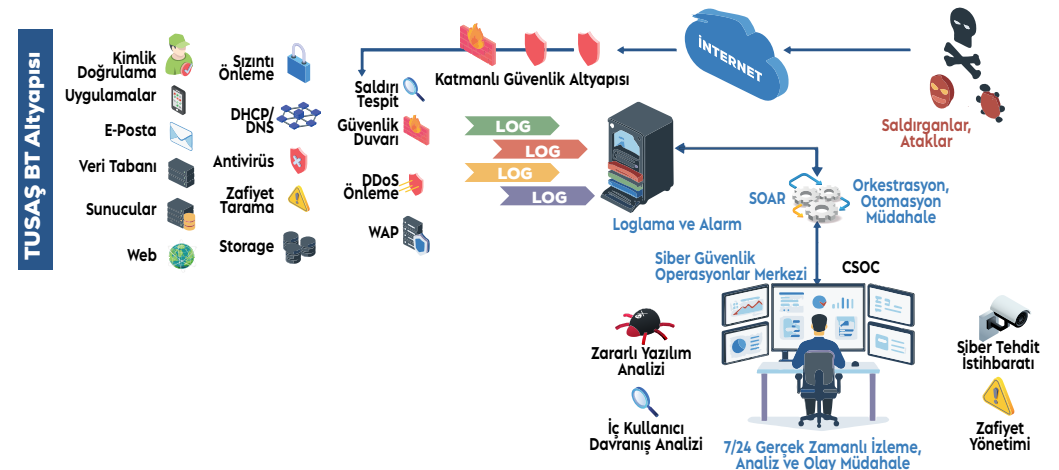

Şirketimizin mali istikrarına katkı sağlıyoruz. Yaptığımız bu faaliyet ile şirketimizin dijital alanda sürdürülebilirliğine destek veriyoruz. Şirketimizi dijital ekosistemin uyumunu bozabilecek kötü amaçlı yazılımlardan, virüslerden ve siber tehditlerden koruyoruz. Tedarikçi ekosisteminden kaynaklanabilecek siber tehdit ve muhtemel zararları önlemek üzere, güncel teknik ve taktikleri kullanıyoruz.

PROAKTİF SİBER GÜVENLİK YAKLAŞIMI

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii'ne yönelik güncel siber tehditlerin izlenmesi, elde edilen verilerin anlık değerlendirilmesi ve tedbirlerin alınabilmesi amacıyla siber tehdit istihbaratı servislerini devreye aldık. Hem yerel hem de global siber tehdit istihbaratı kaynaklarını iç kaynaklarla teşkil edilen Siber Güvenlik Operasyonları Merkezi'mizde 7x24 esasında takip edip elde edilen her istihbaratı titizlikle değerlendirdik.

Tedarik edilen tüm yazılım ve uygulamaların siber güvenlik testlerini yaparak muhtemel zayıflık, açıklıkları tespit ederek önlemler aldık. Geliştirilen kurumsal yazılımların kod analizlerini yaparak muhtemel hata ve açıklıkları önleyerek, uygulamaların kullanıcılara daha güvenli sunulmasına katkı sağladık.

SÜRDÜRÜLEBİLİR EKONOMİK DEĞER

SÜRDÜRÜLEBİLİR SİBER GÜVENLİK

“Kazandığımız Sertifikanın Sürdürülebilir Olması İçin Ulusal ve Uluslararası Siber Güvenlik Standartlarına Uyumlu Çalışmaya Devam Ediyoruz.”

TEKNOLOJİ ve UYUMLULUK

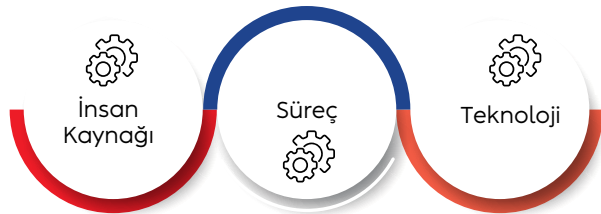

Sürekli değişerek artan siber tehditlere karşı Şirketimizin dayanıklılığı artırmak üzere hem teknolojik altyapıya hem de siber güvenlik operasyonlarının etkin şekilde yürütülebilmesi adına insan kaynağına yatırımlar yaptık. Çalışanlarımızın siber tehditler karşısında savunma etkinliğini artırmak için Sürekli Eğitim yaklaşımını benimsedik. Bu sayede, çalışanlarımıza yeni yetenekler kazandırdık ve Şirketimizin siber güvenliği için yeni servisler ile katma değere dönüştürdük. Siber güvenlik ile ilgili yapılan iç ve dış denetimleri başarı ile tamamladık.

Savunma Sanayii Başkanlığı'na ürün, hizmet sağlayan kurum ve kuruluşlara yönelik yapılan Siber Hijyen denetiminde en üst seviye olan Seviye 4 (Gelişmiş) sertifikanın devamlılığını sağladık.

İNSAN FAKTÖRÜ VE SİBER GÜVENLİK FARKINDALIĞI

Siber güvenliğin 3 temel unsuru olan “İnsan Kaynağı, Süreç ve Teknoloji” için sürekli yatırım yapıyor ve değişen, gelişen siber tehditlere karşı dayanıklılığımızı artırmak üzere çalışıyoruz.

Siber Güvenliğin 3 temel unsuru

En önemli unsur olan “İnsan Kaynağı” konusunda, hem aday mühendislerimizi, hazırladığımız bir program dahilinde yetiştiriyor hem de mevcut personelimizin tecrübe seviyelerini artıracak eğitimler düzenliyoruz. Çalışanlarımızın siber güvenlik farkındalık seviyelerini artırmak üzere Siber Güvenlik Farkındalık Eğitimi hazırladık ve eğitimden tüm çalışanlarımızın faydalanmasını sağlıyoruz.

TATBİKATLAR

2024 yılı içerisinde 4 tane “Ortalama Tatbikatı” düzenledik. Bu tatbikatlar üzere kişi ve bölüm bazlı siber güvenlik farkındalık seviyesini ölçerek ihtiyaç olan çalışanlarımıza eğitim atamaları yaptık. Çalışanlarımızın siber güvenlik farkındalık seviyesinin her tatbikatta daha fazla artmasını memnuniyetle gözlemliyoruz.

Güncel saldırılara dikkat çekmek, olası saldırılarda yapılması gerekenleri afişler, dijital ekranlarda görüntüler, ekran koruyucular ile çalışanlarımızın bilgisine sunduk.

SİBER OLAYLAR ve MÜDAHALE

Meydana gelen tüm siber güvenlik olaylarına iç ve dış paydaşlar ile mesai mefumu gözetmeksizin müdahale ettik. Siber dayanıklılığımızı artırarak 2024 yılında 153.365 adet siber saldırıyı etkili bir şekilde engelledik. Şirketimizin siber güvenliğinin sürdürülebilirliğini sağlamak üzere olaylar sonrası öğrenilen dersler çıkardık ve kurumsal hafızamıza ekledik.

Tedarik zincirinde bulunan firmaların siber güvenliğinin de dolaylı olarak Şirketimizi etkileyeceğini düşünerek, paydaşların siber güvenliğine denetim, süreç ve teknik konularda katkı sağladık. Geniş çaplı, etkisi çok yüksek siber saldırıların başlangıç noktalarından biri olan 557 adet ortalama tespit ederek muhtemel zararları önlemek için önemli efor harcadık.

2024 yılında da siber güvenlik operasyonlarına sürdürülebilirliği entegre etme konusunda önemli ilerlemeler kaydettik. Zorluklar devam etse de yenilik ve çevresel sorumluluk taahhüdümüz, geleceğe yönelik güçlü bir konumda olmamızı sağlıyor. Siber güvenlik operasyonlarımızı bu başarılar üzerine inşa ederek, dayanıklılığımızı daha da artırmayı ve daha güvenli, sürdürülebilir bir dijital ekosisteme katkıda bulunmayı hedefliyoruz.

SÜRDÜRÜLEBİLİR EKONOMİK DEĞER

KALİTE YÖNETİMİMİZ

“Kalite Yönetim Sistemimizin Tanımlarını, Süreçlerini ve Performansını İç ve Dış Denetimlerle Doğrulamaya ve Belgelendirmeye Devam Ediyor, Yönetim Sistemleri Standartlarının Şirketimizde Etkili Bir Şekilde Uygulanmasını Güvence Altına Alıyoruz.”

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii olarak belgelendirmiş olduğumuz kalite yönetim sistemimizin etkili şekilde yönetimini ve devamlılığını sağlıyoruz. Belgelendirilmiş kalite yönetim sistemlerimiz, belgelendirilmiş yönetim sistemlerimiz ve sivil ve askeri otorite onaylarımız ile gelişen standartları izleyerek kalite yönetimini Şirket kültürü olarak yürütüyoruz. 2024 yılında Belgelendirilmiş Yönetim Sistemlerimize ISO 56002 İnovasyon Yönetim Sistemi ve ISO 17025 Deney Laboratuvarları Akreditasyonu olmak üzere 2 yeni belgeyi daha dahil ettik. Bununla birlikte Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü (SHGM)'nden T625 GÖKBAY Genel Maksat Helikopteri projemiz için Production Organization Approval (POA) belgemizi aldık.

BELGELENDİRİLMİŞ KALİTE YÖNETİM SİSTEMLERİMİZ

- ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemi
- AS/EN9100 Havacılık, Uzay ve Savunma Sanayii Kuruluşları için Kalite Yönetim Sistemi
- AS/EN 9110 Havacılık Bakım Organizasyonları Gereklikleri için Kalite Yönetim Sistemi
- AQAP 2110 Tasarım, Geliştirme ve Üretim için NATO Kalite Güvence Gerekleri
- AQAP 2310 Havacılık, Uzay ve Savunma Yüklenicileri için NATO Kalite Yönetim Sistemi Gerekleri
- ISO 10002 Müşteri Memnuniyeti Yönetim Sistemi

BELGELENDİRİLMİŞ YÖNETİM SİSTEMLERİMİZ

- ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi
- ISO/IEC 20000 Bilgi Teknolojileri Hizmeti Yönetim Sistemi
- ISO/IEC 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi
- ISO 45001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi
- ISO 50001 Enerji Yönetim Sistemi
- ISO 14064 Kurumsal Karbon Ayak İzi Yönetim Sertifikası
- ISO 56002 İnovasyon Yönetim Sistemi
- ISO 17025 Deney Laboratuvarları Akreditasyonu
- ISO 14046 Su Ayak İzi Sertifikası

SİVİL VE ASKERİ OTORİTE ONAYLARIMIZ

- Tasarım Organizasyonu Onayı (DOA/ TOO)/EASA - SHGM
- Tasarım Organizasyonu Yeterlilik Onayı (TOYO)/SSB
- Üretim Organizasyonu Onayı (POA/ ÜOO)/EASA - SHGM
- Üretim Organizasyonu Yeterlilik Onayı (ÜrOYO)/SSB - SHGM
- Tip Sertifikası (EASA - SHGM - SSB)
- Onaylı Eğitim Organizasyonu (ATO) SHGM
- Sürekli Uçuşa Elverişlilik Yönetimi Kuruluşu Sertifikası Onayı (PartCAMO) SHGM
- Bakım Kuruluşu Sertifikası Onayı (SHT-145)/SHGM

2024 Aralık ayında Sertifikasyon Kurulu tarafından “F-16 Blok-30 ÖZGÜR-2, F-16 Blok-40/50 ÖZGÜR-2 ve ÖZGÜR Uçağına AESA Burun Radarı, FEWS ve Gökdoğan Entegrasyonu” Projeleri kapsamında gerçekleştirilen “Tasarım Organizasyon Onayı ve Üretim Organizasyon Onayı” denetimlerini başarı ile tamamladık. Bu kapsamda, Tasarım Organizasyon Onayı ve Üretim Organizasyon Onayı belgeleri otorite tarafından yayımlanmıştır. Tasarım Organizasyon Onayı belgesinin alınması ile birlikte “F-16 Blok-30 ÖZGÜR-2” projesinin alt iş paketi olan “Harici Yük Sertifikasyonu (HYS)” kapsamında “Tamamlayıcı Tip Sertifikası (TTS (STC))” belgesi de yayımlanmıştır.

SÜRDÜRÜLEBİLİR EKONOMİK DEĞER

KALİTE YÖNETİMİMİZ

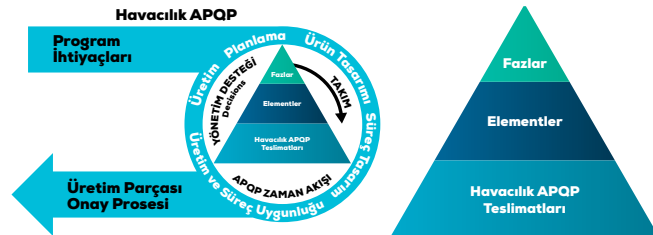
GELİŞMİŞ ÜRÜN KALİTE PLANLAMA (APQP/PPAP)

APQP (Advanced Product Quality Planning) ürün yaşam döngüsü boyunca tasarım ve üretim süreçlerinin belirlenen plan dâhilinde Program ve Kalite Yönetimi bakış açılarını bir araya getirerek uygun çıktılar üretildiğini teyit etmek ve müşteri memnuniyetini en üst seviyeye taşımak için kullanılan yöntemdir. Bu doğrultuda Türk Havacılık ve Uzay Sanayii olarak APQP/PPAP Faaliyetlerimizi IAQG 7.2.3 Aerospace APQP Manual ve AS/EN 9145:2016 Aerospace Series - Requirements for Advanced Product Quality Planning and Production Part Approval Process standartları nezdinde sürdürüyoruz. Şirketimiz içerisinde APQP prensibinin yaygınlaştırılması ve diğer disiplinlerde de gerekli bilgi birikiminin oluşması adına Akademi bünyesinde eğitim çalışmalarımızı da yürütüyoruz.

APQP çalışmaları, Türk Havacılık ve Uzay Sanayii bilgi birikimine büyük katkılar sağlamaktadır. Bu katkılar gelecekte yürütülecek projelere ışık tutacaktır. Ek olarak, müşteri memnuniyeti için sürekli yenilenen teknolojinin takibi ile şirketimizin pazardaki yerini sağlamlaştırmakta ve disiplinler arası çalışma ile şirket kültürünü yakından tanımakta ve katkı sağlamaktayız. Mevcutta şirketimiz bünyesinde yürütülen APQP/PPAP faaliyetlerine istinaden gelmiş oldukları son durumları aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Proje Adı	APQP/PPAP Son Durum
A320 SWIFT & NL	Faz-4: Ürün ve Süreç Doğrulama
Step 4.1 Change Package	Faz-3: Süreç Tasarım ve Geliştirme
A350 Barrier Wall	Faz-4: Ürün ve Süreç Doğrulama
A350 Profiles	Faz-5: Seri Üretim
A350 One Shot Aileron	Faz-3: Süreç Tasarım ve Geliştirme

APQP/PPAP Faaliyetleri

NADCAP ÖZEL PROSES ONAYLARIMIZ

NADCAP (National Aerospace and Defense Contractors Accreditation Program), dünyadaki neredeyse tüm büyük ve sektörde söz sahibi olan havacılık ve uzay sanayi firmalarının dahil olduğu ve kabul ettiği akreditasyon programıdır. Bu program sayesinde kapsam dahilindeki özel proseslerin onayları ilgili otorite PRI (Performance Review Institute)'a bağlı olan konusunda tecrübeli denetçiler tarafından gerçekleştirilen denetimlerin sonrasında verilmektedir.

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii olarak faaliyetlerimizi; kompozit, kimyasal işlemler, ısıtma işlemler, tahribatsız muayene, bilyalı dövme ile yüzey güçlendirme, kaynak, ölçüm ve muayene, yapısal montaj, metal dışı kompozit malzemelerin testleri ve 2024 yılında ilk kez akredite olmaya hak kazandığımız malzeme test laboratuvarı dâhil olmak üzere toplam 10 özel proste NADCAP sertifikasyonu çerçevesinde sürdürüyoruz.

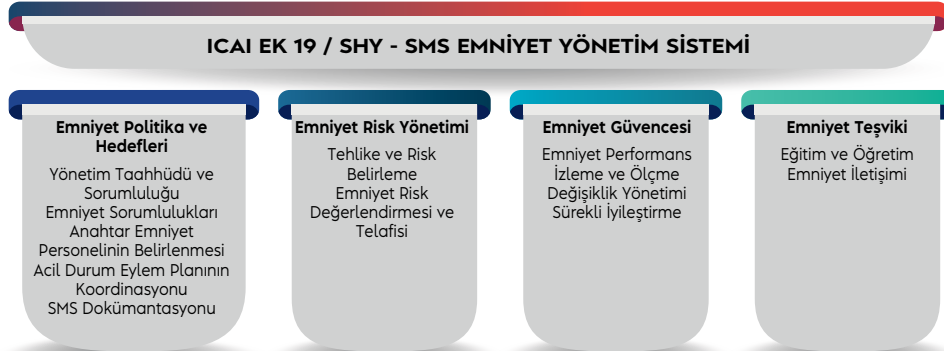

SÜRDÜRÜLEBİLİR EKONOMİK DEĞER

HAVACILIK EMNİYETİMİZ

“Türk Havacılık ve Uzay Sanayii Olarak Uçuş Emniyetini Sürdürülebilir Bir Şekilde Sağlamak Üzere Pozitif Emniyet Kültürünü ve Etkin Emniyet Yönetim Sistemini Yaygınlaştırmayı Hedefliyoruz.”

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii olarak ICAO Ek 19 ve SHY-SMS kapsamında yer alan tüm havacılık faaliyetlerimizde Emniyet Yönetim Sistemi'ni tesis etmek ve etkin işletmek için planlı şekilde faaliyetlerimizi sürdürüyoruz. Emniyet Yönetim Sistemimizin 4 ana fonksiyonu aşağıdaki gibidir. Emniyet Politikamızı; havacılık emniyet risklerini tüm paydaşlarımızla birlikte, yasal mevzuata, gereksinimlere ve diğer şartlara uyarak ve adil kültüre dayalı bir ortamda yöneterek emniyet performansını sürekli iyileştirmek, olarak belirleyip, aşağıdaki esasları gözeterek etkin bir şekilde uyguluyoruz.

Emniyet Politikamızı, havacılık emniyet risklerini tüm paydaşlarımızla birlikte, yasal mevzuata, gereksinimlere ve diğer şartlara uyarak, adil kültüre dayalı bir ortamda proaktif ve sistematik olarak yöneterek emniyet performansını sürekli iyileştirmeyi amaçlamak olarak belirledik.

Şirketimizin tüm yönetim kademelerinin ve tüm çalışanlarımızın en yüksek emniyet performans seviyesinin elde edilmesindeki sorumluluklarının bilincine varmalarını ve emniyet politikamıza bağlılıklarını temin ediyoruz. Havacılık alanında yürüttüğümüz tüm faaliyetler için risk tabanlı ve etkin bir Emniyet

Yönetim Sistemi kurulmasını ve idame ettirilmesini sağlıyoruz. En yüksek emniyet performansına ulaşmak için stratejimizi ve süreçlerimizi oluşturma, uygulama, sürdürme ve sürekli iyileştirme yaklaşımını benimsiyoruz. Gerekli olan tüm kaynakları sağlayarak emniyet uygulamalarını teşvik eden, emniyetle ilgili etkili raporlama ve iletişimi cesaretlendiren adil bir kurumsal kültür oluşturuyoruz. AS/EN 9110, EASA Part21, SHY 21, SHY SMS, EASA Part145, SHY-145 vb. ulusal ve uluslararası ilgili tüm yasal ve diğer şartlara uygun olarak Emniyet Yönetim Sistemi faaliyetlerimizin devamlılığını sağlıyoruz.

Emniyet performansımızı sürekli olarak iyileştirmek amacıyla yürüttüğümüz faaliyetlerdeki tehlikelerden kaynaklanan riskleri ortadan kaldırmak ya da etkilerini azaltmak için emniyet raporlama sistemini de içeren bir tehlike tanımlama ve risk yönetimi süreci takip ediyoruz. Emniyet yönetimini tüm çalışanlarımızın temel sorumluluğu olarak görüyoruz. Çalışanlarımızın, kendi sorumluluk alanlarındaki operasyonlarla ilgili kurumsal emniyet yükümlülüklerini aşağıdaki gibi belirliyoruz.

Raporlama Kültürü: Tüm çalışanlarımızın emniyete ilişkin tehlikeleri, riskleri ve ilgili diğer konuları özgürce paylaşabilmesi için Şirketimizin Emniyet Raporlama Sistemi üzerinden anonim şekilde ya da kullanıcı girişi ile raporlama yapmasına olanak sağlıyoruz.

Emniyet Konulu Raporlama Performansı: Adil kültür ortamında gönüllü raporlamaların artması için emniyet toplantıları yapıyor, emniyet temalı afişlerle şirket genelinde raporlama sistemlerinin kullanımını teşvik ediyoruz.

Bilgilenme Kültürü: Sistemi işleten ve yöneten çalışanlarımızın, sistemin bir bütün olarak emniyetini belirleyen insani, teknik, çevresel ve organizasyonel faktörler ile ilgili en güncel bilgiye sahip olmasını sağlıyoruz.

Esneklik Kültürü: Şirketimizin hiyerarşik yapısından bağımsız olarak olağanüstü durumlarda çalışanlarımızın doğrudan ilgili karar vericilere raporlama yapmasına imkân veriyoruz.

Öğrenme Kültürü: Emniyeti artırmaya yönelik ilgili verileri topluyor, analiz ediyor, emniyet bilgisine dönüştürüyor ve bunları yaygınlaştırıyoruz. Çalışanlarımızı emniyeti ilgilendiren konularda sürekli bilgilendiriyoruz. Her türlü emniyet olayından ders çıkararak gerekli değişikliklerin yapılmasını destekliyoruz.

SÜRDÜRÜLEBİLİR EKONOMİK DEĞER

HAVACILIK EMNİYETİMİZ

“Ulusal ve Uluslararası Alanda Kabul Görmüş Bir Emniyet Yönetimi Sistemi’ni Şirketimizin Tüm Havacılık Faaliyetlerini İçine Alacak Şekilde Tutarlı, İşler ve Etkin Alışabilmesi İçin Belirlediğimiz Stratejiler ve Politikalar Işığında Tesis Etmeye Gayret Gösteriyoruz.”

Adil Kültür: Çalışanlarımıza emniyet bilgisini paylaşılabilecekleri adil ve güvenli bir çalışma atmosferi sunmakla birlikte çalışanlarımızın açık bir şekilde neyin kabul edilebilir neyin kabul edilemez olduğunu ayırt edebilecek bilgi ve deneyime sahip olmalarını sağlıyoruz. Türk Havacılık ve Uzay Sanayii olarak uçuş emniyetini sürdürülebilir bir şekilde sağlamak üzere pozitif emniyet kültürünü ve etkin Emniyet Yönetim Sistemi’ni yaygınlaştırmayı hedefliyoruz.

EMNİYET YÖNETİM SİSTEMİMİZ (EYS)

Emniyet Politika ve Hedefleri

Emniyet politika ve hedeflerimiz ile emniyet teşviki bileşenlerimizi EYS’nin zorunlu organizasyonel düzenlemelerini kapsayacak şekilde belirliyoruz. Emniyet Yönetim Sistemimizin temelinde emniyet risk yönetimi ve emniyetin güvence bileşenlerine yer veriyoruz. Türk Havacılık ve Uzay Sanayii olarak Emniyet Gözden Geçirme Kurulumuzda belirlediğimiz emniyet hedeflerimizi tüm çalışanlarımızla şeffaf bir şekilde paylaşıyoruz ve periyodik olarak gözden geçiriyoruz.

Emniyet Risk Yönetimi

Tehlike ve risk belirleme sürecinde; geriye dönük elde ettiğimiz emniyet verilerini değerlendirme yöntemleri ile ileriye yönelik proaktif emniyet verisi toplama yöntemlerini bir arada kullanarak faaliyetlerimizdeki tehlikeler ile ilgili geri bildirimleri etkin biçimde topluyor, kayıt altına alıyor, değerlendiriyor, uygulanabilir hale getiriyor ve geliştiriyoruz.

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii olarak Emniyet Risk Yönetimi’ni Risk Yönetim Sistemi (RYS) Emniyet Risk değerlendirme modülü üzerinden gerçekleştiriyoruz, modülün tüm çalışanlarımızın katılımına açık olmasını sağlıyoruz.

Emniyet Güvencesi

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii olarak Emniyet Güvencesinin 3 temel unsurunu; emniyet performansının izlenmesi, ölçülmesi, iyileştirilmesi ve takibi, değişiklik yönetimi, EYS’nin sürekli iyileştirilmesi olarak belirledik ve uyguluyoruz.

Emniyet Performansının İzlenmesi, Ölçülmesi, İyileştirilmesi ve Takibi

EYS kapsamında performans göstergelerini ve kabul edilebilir emniyet seviyelerini belirlerken ICAO Doküman 9859’u rehber doküman olarak kullanıyoruz. Emniyet performansımızı izlemek ve ölçmek üzere tehlike/risk raporlama, olay bildirimleri, denetim ve incelemeler, emniyet toplantıları vasıtasıyla bilgi topluyoruz.

Değişiklik Yönetimi

Emniyet etkisi bulunan değişiklikler için EYS kapsamında değişiklik yönetimi toplantıları düzenliyoruz. Periyodik olarak gerçekleştirdiğimiz emniyet toplantılarında değişiklikleri ve olası etkileri değerlendiriyoruz.

EYS’nin Sürekli İyileştirilmesi

EYS standartları altında kalan emniyet performansımızın olası nedenlerini tanımlamak ve bu duruma neden olan sebepleri ortadan kaldırmak için süreçlerimizi oluşturarak iç değerlendirmeler, iç ve dış denetimler ile sürekli iyileştirme yaklaşımımızı gözetiyoruz.

Emniyet Teşviki

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii olarak Emniyet Yönetim Sistemi kapsamında belirlediğimiz emniyet hedeflerine ulaşmak için pozitif bir emniyet kültürünü geliştirmeyi amaçlıyor ve emniyet teşviki ile destekliyoruz. Pozitif emniyet kültürümüzün ana bileşenleri olarak gördüğümüz değer, tutum ve davranışları; eğitim ve öğretimle desteklediğimiz teknik yeterlilik, etkin iletişim ve bilgi paylaşımı ile sağlıyoruz. Emniyet kültürünün Şirketimiz içinde gelişmesi için gerekli kaynakları sağlamayı taahhüt ediyoruz. Ulusal ve uluslararası alanda kabul görmüş bir Emniyet Yönetimi Sistemi’ni Şirketimizin tüm havacılık faaliyetlerini içine alacak şekilde tutarlı, işler ve etkin çalışabilmesi için belirlediğimiz stratejiler ve politikalar ışığında tesis etmeye gayret gösteriyoruz.

SÜRDÜRÜLEBİLİR EKONOMİK DEĞER

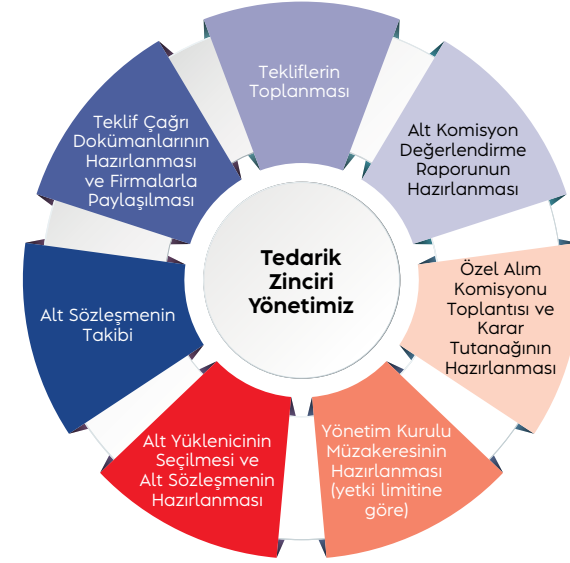
SÜRDÜRÜLEBİLİR TEDARİK ZİNCİRİMİZ

“Tedarik Zincirimizde Yer Alacak Firmaların Seçim ve Değerlendirme Süreçlerinde Uluslararası Standartlar Çerçevesinde Kalite Sistemi, Kalifiye İş Gücü, Teknolojik Alt Yapı ve Finansal Yeterlilik Kriterlerinin Yanı Sıra Şirketimizin Sürdürülebilirlik Hedef ve Politikalarını Gözetiyoruz.”

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii olarak, geniş tedarikçi ekosistemimizi oluştururken ve yönetirken, tüm faaliyet alanlarımızda takip ettiğimiz sürdürülebilirlik yaklaşımımız doğrultusunda hareket ediyoruz. Tedarik zincirimizde yer alacak firmalarının seçim ve değerlendirme süreçlerinde uluslararası standartlar çerçevesinde kalite sistemi, kalifiye iş gücü, teknolojik alt yapı ve finansal yeterlilik kriterlerinin yanı sıra Şirketimizin sürdürülebilirlik hedef ve politikalarını gözetiyoruz.

Şirketimizin ihtiyaçları doğrultusunda yurt içi ve dışı kaynaklardan yaptığımız tüm malzeme, ekipman ve hizmet alımlarımızda Şirketimizin tedarik politikası gereği ihtiyaçlarımızı birden fazla kaynağı değerlendirerek rekabetçi, maliyet etkin, uygun kalitede ve doğru zamanda karşılayarak malzeme tedarikinin sürdürülebilirliğini güvence altına alıyoruz. 2024 yılına ait onaylı yabancı tedarikçi sayısı 1.073, onaylı yerli tedarikçi sayısı 530, yeni eklenen tedarikçi sayısı 219'dur.

Tedarikçi Seçim Sürecimiz Direkt malzemelerin mühendislik dokümanlarında veya yönlendirdiği platformlarda onaylı üreticilerin belirtildiği malzemeler için onaylı üreticilerden teklif alıyoruz. Tedarik kaynağının belirli olmadığı durumlarda ise malzemenin alındığı programın ana sözleşmecisi firmasının onaylı kaynak listelerine veya kendi onaylı kaynak listelerimize göre teklif sürecimizi yönetiyoruz. Yaptığımız tüm malzeme, ekipman ve hizmet alımlarımızda Türk Havacılık ve Uzay Sanayii'nin tedarik politikası gereği ihtiyaçlarımızı birden fazla kaynağı değerlendirerek rekabetçi, maliyet etkin, uygun kalitede ve doğru zamanda karşılayarak malzeme tedarikinin sürdürülebilirliğini güvence altına alıyoruz.

ALT YÜKLENİCİ PERFORMANS DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARIMIZ

Alt yüklenici firmaların faaliyetlerini, teslimat, destek ve kalite performansı kapsamında değerlendirerek, her yıl sonunda firma bazında "Firma Performans Değerlendirme Raporu" düzenliyoruz.

Belirlenen temel ölçütler doğrultusunda alt yüklenici firmaya puan vererek kategorilerini; Platin, Altın, Gümüş, Bronz ve Beklenenin Altı olarak belirliyoruz. Kategori bazlı değerlendirmelere ek olarak; takvimsel, ticari veya teknik anlamda risk oluşturan veya sorun yaşadığımız tüm hususların, tedarik birimlerimize ve firma seçim aşamalarında aktif rol oynayan birimlerimize resmi yazışma yoluyla bildirilmesini sağlıyoruz.

Tüm çalışanlarımızın Türk Havacılık ve Uzay Sanayii alt yüklenicilerinin performansı ile ilgili eşit bilgiye ve risk farkındalığına sahip olmalarına özen gösteriyoruz. Gelecekte yapılacak anlaşmaların kurgu ve müzakerelerinde etkinliğimizi artırmak ve tedarikçi seçim sürecimizi doğru kararlarla yönetmek için alt yüklenici performansının ilgili tüm birimlerce takip edilmesini sağlayarak kapsayıcı bir yaklaşım sergiliyoruz.

SÜRDÜRÜLEBİLİR EKONOMİK DEĞER

SÜRDÜRÜLEBİLİR TEDARİK ZİNCİRİMİZ

TEDARİK ZİNCİRİ RISK DEĞERLENDİRME FAALİYETLERİ

Tedarik zinciri risklerimizi Risk Yönetimi Prosedürümüzde belirlediğimiz tanım, kapsam ve esaslara uygun olarak Kurumsal Risk Yönetimi Sistemi'nde yönetiyoruz. Ham malzeme, yarı mamul ve mamul tedarikçilerinin risk/fırsat değerlendirmelerini Tedarik Risk Değerlendirme modülümüz aracılığıyla kapasite, kabiliyet, finansal yeterlilik, lokasyon/coğrafi konum, bilişim altyapısı, fiziksel altyapı, endüstriyel güvenlik, yasal mevzuatlar, sözleşme, tedarik zinciri (alt yüklenici), lojistik, insan kaynakları, gereksinimlerin karşılanması (analiz ve teknik dokümantasyon), tek kaynak kategorileri altında tedarik birimlerimizin iş birliğinde gerçekleştiriyoruz.

Çalışma ortaklarımızın üretim ve tasarım alanları için kapasite değerlendirmesi yaparak faaliyetlerimize etki edebilecek durumları tespit ediyoruz. Tedarikçilerimizin kapasitelerini Yardımcı Sanayi Portalı üzerinden gerçekleştirdikleri veri girişleri yardımıyla aylık olarak veya iş aktarım süreçlerinde kontrol ediyoruz. Orta ve uzun vadede darboğaz öngörmemiz durumunda risk girişlerini yaparak tedarikçilerimiz ile ortak kontrol ve iyileştirme planları devreye alıyoruz.

Tedarikçilerimizin teknik yeterliliklerini değerlendirirken yürütülen/yürütülecek olan faaliyetlere etki edebilecek durumları, bilişim altyapılarını göz önüne alarak bilgi güvenliğine etki edebilecek durumları ve fiziksel altyapılarını inceleyerek iş sürekliliğine etki edebilecek alanları tespit ediyoruz.

Tedarikçilerimizin bulundukları lokasyonlarda meydana gelebilecek potansiyel olaylar, endüstriyel güvenlikleri, sözleşmeleri, ihracat seçenekleri ve lojistik faaliyetleri, sahip oldukları insan kaynağı, müşteri ve otorite gereksinimlerini karşılayabilme kapasiteleri ve en önemlisi tek kaynak durumlarını değerlendiriyoruz. Tedarik birimlerimizle risk kategorilerini belirleme ve tanımlama süreçlerini yürütüyor ve Tedarik Risk Değerlendirme toplantılarında tedarikçilere ait riskleri değerlendiriyoruz. Çalışma ortaklarımızın değerlendirmesini tedarik, alt yüklenici, alt sistem, prototip risk gruplarına ayırarak gerçekleştiriyoruz.

Tedarik zinciri yönetiminde; teslimat performansı, kalite performansı, tedarikçi performansı, gecikme süresi, tekrarlı hata sayıları gibi birçok göstergelyi takip ediyor, risk değerlendirmelerimizde kalite performans göstergelerini dikkate alıyoruz. Bu kapsamda; yardımcı sanayi, alt sözleşme ve tedarikçi performanslarını arttırmaya yönelik faaliyetlerimizi planlıyor, bu faaliyetlere Şirket stratejisinin önemli unsurlarından biri olarak görüyoruz.

YARDIMCI SANAYİ PORTALI

Geliştirdiğimiz yüksek işleve sahip Yardımcı Sanayi Portalımız aracılığıyla tüm yerli tedarikçilerimizle çevrimiçi ortamda etkileşim sağlıyoruz ve karşılıklı veri alışverişinde bulunuyoruz. Yardımcı Sanayi Portalımız sayesinde Tedarik Zinciri Yönetimi kapsamında kullandığımız tüm sistemlerin sürdürülebilirliğini ve tedarikçilerimiz ile entegrasyonu güvence altına alıyoruz.

- **Sipariş Yönetimi:** Yerli tedarikçilerimize açtığımız tüm siparişlerin takip ve yönetimini portal üzerinden gerçekleştiriyoruz.
- **Stok Yönetimi:** Sağladığımız ve tedarikçilerimizin deposunda bulunan malzemelerin tüm stok hareketlerini portal aracılığıyla yönetiyoruz. Bu sayede malzemelerin üretimde doğru miktarlarda kullanılması sağlıyoruz ve malzeme israfının önüne geçiyoruz.
- **Uygunsuzluk Yönetimi ve Teknik Destek:** Üretim sırasında meydana gelen uygunsuzlukların portal üzerinden bildirilmesine, kalite ve imalat birimlerimizin sorunları kalem bazlı incelemesine, üretim sürecinde teknik destek talebi oluşturulmasına olanak sağlıyoruz.
- **Kapasite Yönetimi:** Yerli firmalarımızda kullanılan tezgâh bilgileri ve parça rotalarının portalda tanımlanması ile iş yükü ve kapasite analizleri yapıyoruz.
- **Sevkiyat Yönetimi:** Yerli tedarikçilerimiz tarafından Şirketimize gönderilen tüm siparişler için barkod sistemi kullanıyor ve takip ediyoruz. Ankara'da bulunan sanayi bölgelerinden teslim alınacak ürünlerin sevk sürecini portal üzerinden yönetiyoruz.

TESLİMAT PERFORMANSI DEĞERLENDİRMESİ

Aylık hazırladığımız karnelerle tedarikçilerimizi birçok metriğe göre değerlendiriyoruz. Tedarikçilerimizin kendilerine ait performans metriklerini Yardımcı Sanayi Portalı üzerinden takip etmelerine imkân sağlıyoruz.

Portal üzerinden edindiğimiz verilerle kalite, planlama ve teknik analizler oluşturuyoruz.

SÜRDÜRÜLEBİLİR EKONOMİK DEĞER

SÜRDÜRÜLEBİLİR TEDARİK ZİNCİRİMİZ

ÜRÜNDE KULLANILAN MALZEME TEDARİKİ

Sürdürülebilirliği Satın Alma Yönetim Sistemimiz vasıtasıyla tedarikçi firma bilgilerini, satın alma talebi süreçlerini, satın alma emri süreçlerini, Şirketimize gelen malzemelerin kabul aşaması olan tesellüm süreçlerini sistemselsel olarak yönetiyoruz. Firmalardan talep ettiğimiz enerji tüketim miktarı, yıllık bakım maliyeti gibi parametreleri de teklifleri değerlendirirken göz önünde bulunduruyoruz.

TEDARİKÇİ DENETİMLERİ

Tedarikçi firmaları denetleyerek kalite yönetim sistemi standartlarına uygunluğunu sistematik olarak takip ediyoruz. Kriterlerimizi sağlayan tedarikçiler ile iş birliği yaparak ürün/hizmet alımı gerçekleştiriyoruz. Kalite seviyesini korumak üzere belirlediğimiz plan ve standartlar dâhilinde kontroller yapıyoruz. Kontrol aşamasında sorun tespit edilen noktalarda; ürün ve firma bazında gerekli aksiyonları alarak tedarik kalite standartlarının korunmasını sağlıyoruz.

KALİTE PERFORMANS GÖSTERGELERİ

Tedarik zincirinde, uygunsuz ürün adetleri ve düzeltici işlem faaliyetleri performansı göstergelerini takip ederek her bir tedarikçimiz için kalite performansını ölçüyoruz. Tedarikçilerimizin kalite performansını aylık periyotlarda izleyerek, performans notlarında ani olumsuz değişim veya olumsuz gidişat gözlemlememiz durumunda ivedi olarak aksiyon alıyoruz. Hataları analiz ederek, tekrar oluşmalarını engellemek amacıyla tedarikçi iyileştirme ve geliştirme faaliyetlerini gerçekleştiriyoruz. Tedarikçilerimize aylık olarak kalite performanslarını ve ilgili veriyi içeren Kalite Performans Karnesi gönderiyoruz.

TEDARİKÇİ UYGUNSUZLUK YÖNETİMİ

Tespit edilen uygunsuzlukların tedarikçilerimize bildirilmesi, kök neden analizinin ve düzeltici işlem çalışmalarının daha etkin bir şekilde yapılmasına yönelik olarak Uygunsuzluk Yönetimi portalı oluşturulmuştur. Hatanın kök sebebinin belirlenmesi ve tedarikçilerin gelişimine katkı sunulması amacı ile Türk Havacılık ve Uzay Sanayii için koordinasyonu sağlayarak, tedarikçilerimizle sürekli iletişim halinde oluyor ve tedarikçilerimizin üretim süreçlerinde teknik desteğimizi sürdürüyoruz.

Tedarikçi firmalarımızın sürdürülebilirlik konusundaki bilincinin artırılması ve sürdürülebilirlik faaliyetlerinin tedarikçi firmalarda yaygınlaştırılması kapsamında "Tedarikçi ve Yardımcı Sanayi Firmaları Çevresel Sürdürülebilirlik Değerlendirme

Anketi" hazırladık. Bu anket ile firmalarımızın sürdürülebilirlik performanslarını analiz ediyor ve gelişim alanlarını belirliyoruz. Yardımcı sanayi firmalarının çevresel performanslarını iyileştirmek için çevre yönetim sistemine uyumlarını denetleyerek gelişim alanlarını belirlemeye devam ediyoruz.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİN TEDARİKÇİLERE YAYGINLAŞTIRILMASI VE GELİŞİM FAALİYETLERİMİZ

Bir tedarikçimizde uygunsuzluk yönetimi kapsamında edinilmiş tecrübeleri diğer tedarikçilerimize aktararak; uygunsuzluk tekrarlarının önlenmesi, Türk Havacılık ve Uzay Sanayii ile tedarikçileri arasında bilgi/tecrübe paylaşımı yapılması ve tedarikçiler ile iletişimin güçlendirilmesini sağlıyoruz. Kasım 2024'te, tüm yardımcı sanayi firmalarımızın katıldığı Yardımcı Sanayi Zirvesi'ni düzenledik. Bu çalıştay kapsamında, firmalarımızın gelişimini desteklemek amacıyla çeşitli paneller gerçekleştirdik. Aynı zamanda, firmalarımızın akıllarındaki soruları yanıtlayarak gelecekte yapacağımız projeleri ve vizyonumuzu paylaştığımız interaktif bir soru-cevap etkinliği düzenledik. Bunun yanı sıra, yardımcı sanayi firmalarına yönelik kalite çalıştayları düzenleyerek kalite süreçlerinin geliştirilmesini sağladık. Türkiye'nin farklı illerinde ve bölgelerinde düzenlenen tedarikçi günlerine aktif olarak katılarak, tedarikçilerimizle doğrudan iletişim kurduk ve iş birliğimizi daha da güçlendirdik.

Sürdürülebilir tedarik zinciri çalışmalarımız kapsamında Çerçeve Sözleşmelerimiz ile onaylı tedarikçilerimize çevre gerekliliklerini aktarıyoruz. Bu kapsamda çevre ile ilgili yasalara ve düzenlemelere uyum, varsa ISO 14001 Çevre Yönetim Belgesi, atık yönetimi, sera gazları, su kullanımı ve ölçüm ve Tehlikeli Madde Güvenliği şartlarına uyumu çevresel değerlendirme kriterlerinde gözetiyoruz. Sürdürülebilirliğin tedarikçilere yaygınlaştırılması kapsamında Tedarikçi Seçim Kriterlerimize sürdürülebilirlik kriterini de ekledik.

EKLER

PERFORMANS GÖSTERGELERİ

ÇEVRE PERFORMANSI GÖSTERGELERİ

Yakıt Tipine Göre Enerji Tüketim Miktarı					
Yakıt Tipi	2020	2021	2022	2023	2024
Şebeke Elektrik (kWh)	47.592.838	48.339.001	76.408.596	95.329.103	119.929.877
Kojenerasyon Elektrik (kWh)	65.643.401	75.570.804	59.475.284	64.796.499	53.274.681

Tasarruf Miktarları					
Elektrik Tasarrufu	2020	2021	2022	2023	2024
Basınçlı Hava Tasarrufu (MWh)	-	-	-	201	346
Aydınlatma Otomasyonu (kWh)	1.988	952	-	514	-
Buhar Tasarrufu	2020	2021	2022	2023	2024
Buhar Kaçaklarının Önlenmesi (Ton)	-	-	-	315	1.419
Kojen İkincil Enerji Üretimi	2020	2021	2022	2023	2024
Kojenerasyon Tesisi İkincil Enerji Üretimi (mWh)	47.907	66.478	51.931	55.921	43.940

Üretim Miktarımıza Göre Enerji Yoğunluğu					
Yıl	2020	2021	2022	2023	2024
TEP/Üretim Adeti	0,22	0,18	0,07	0,05	0,06

*Enerji tüketimimiz artmasına rağmen yoğunluğumuzun düşmesi enerjiyi verimli kullandığımızın bir göstergesidir.

* Enerji İzleme Sistemi Dağılımı					
Yıl	2020	2021	2022	2023	2024
Enerji Analizörü	613	1081	1.223	1.583	1.712
Kalorimetre	64	94	96	49	154
Buhar Sayacı	25	33	34	11	67
Debimetre	3	11	11	127	11

*186 adet tezgahın elektrik tüketimi canlı olarak takip edilmektedir.

EKLER

PERFORMANS GÖSTERGELERİ

ÇEVRE PERFORMANSI GÖSTERGELERİ

KSYS Üzerinden Takip Edilen Göstergeler

Gösterge/Birim	2024 Yılı Hedef (Kümülatif)	2024 Yılı Gerçekleşme (Kümülatif)
Kişi Başı Su Tüketimi (m ³)	110	100,21
Toplam Kağıt Tüketimi (adet)	22.000.000	14.643.209
Dış Denetimlerde Yazılan Majör Bulgu Sayısı (adet)	0	0
Çevre Risk Olgunluk Seviyesi (%)	85	94,6
*Kişi Başı Sera Gazı Emisyon Miktarı (ton CO ₂ /kişi)	350	*
Geri Dönüştürülen ve Geri Kazanılan Atık Miktarı Toplama Oranı (%)	95	99,94

Kişi Başı Sera Gazı Emisyon Miktarı Hedefi ve Gerçekleşme Değerleri

Birim (ton CO ₂ /kişi)	2021	2022	2023	2024
Gerçekleşen	22,17	62,22	257,43	*
Hedef Değer	Temel Yıl	200	310	350

* Kapsam1, Kapsam 2 ve Kapsam 3 değerleri ile alakalı çalışma tamamlanmadığı için paylaşılmamıştır.

2024 CDP Puanları

Kategori	Raporlama Konusu	Puan
Toplam Puan	Su	A-
Toplam Puan	İklim Değişikliği	B

2024 CDP Puanları - İklim Değişikliği

Raporlama Kategorisi	Raporlama Konusu	Puan
Kapsam 3 Emisyonları	İklim Değişikliği	A
Riskler	İklim Değişikliği	A
Fırsatlar	İklim Değişikliği	A
Yönetişim	İklim Değişikliği	A
Bağlam	İklim Değişikliği	B
Kapsam 1& Kapsam 2 Emisyonları	İklim Değişikliği	B
İş Stratejisi	İklim Değişikliği	A
Bağımlılıklar, Etkiler, Riskler ve Fırsatlar	İklim Değişikliği	A
Hedefler	İklim Değişikliği	C
Çevresel Dış Hususların Fiyatlandırılması	İklim Değişikliği	A
Enerji	İklim Değişikliği	C
Çevre Politikaları	İklim Değişikliği	A
**Doğrulama	İklim Değişikliği	C
Emisyon Azaltma İnisiyatifleri ve Düşük Karbonlu Ürünler	İklim Değişikliği	A
Kamu Politikalarına Katılım ve Sektörel İş Birliği	İklim Değişikliği	A
Değer Zinciri Yönetimi	İklim Değişikliği	A

** Güncelleme beklenmektedir.

2024 CDP Puanları - Su

Raporlama Kategorisi	Raporlama Konusu	Puan
Su Muhasebesi	Su	A-
Değer Zinciri Yönetimi	Su	A
Bağımlılıklar, Etkiler, Riskler ve Fırsatlar	Su	A
Fırsatlar	Su	A
Çevre Politikaları	Su	A-
Su Kirliliği Yönetimi Prosedürleri	Su	A
Kamu Politikalarına Katılım ve Sektörel İş Birliği	Su	A
Riskler	Su	A-
İş Stratejisi	Su	A
Hedefler	Su	B
Yönetişim	Su	A

EKLER

PERFORMANS GÖSTERGELERİ

ÇEVRE PERFORMANSI GÖSTERGELERİ

Emisyon Kategorilerine İlişkin Bilgiler				
Emisyon Kategorileri*	2021 (tCO ₂ e)	2022 (tCO ₂ e)	2023 (tCO ₂ e)	2024 (tCO ₂ e)
Kategori 1 - Doğrudan	71.370	78.746	94.052	88.332
Kategori 2 - İthal Edilen Enerji	23.194	33.645	41.849	53.009

* İştirakler, bağlı ortaklıklar ve yurtdışı şubelerimiz hariç TUSAŞ solo emisyonları tabloda yer almaktadır. İlgili veriler doğrulama sürecindedir.

Aritma Tesislerine İlişkin Bilgiler		
Tesis	Kapasite	Detaylar
İçme Suyu Aritma Tesis	360 m ³ /saat su	Çamlıdere ve Kurtboğazi barajlarından gelen ham suyu tesisimizde arıtıyor ve fabrika ve lojman sahasının içme ve kullanma suyu ihtiyacını sağlıyoruz.
Endüstriyel Atık Ön Aritma Tesis	28 m ³ /saat asit 7 m ³ /saat kostik	- Kimyasal işlem hatlarından gelen atıksuyu bu tesiste ön arıtma işlemine tabi tutuyoruz. Depolama tanklarından alınan asidik ve kostik özellikteki atıksuyu, tesis içerisindeki reaktörlerde arıttıktan sonra (indirgeme, nötralizasyon, koagülasyon-flokülasyon, çöktürme, susuzlaştırma aşamaları) oluşan arıtılmış üst suları Evsel Atıksu Aritma Tesisine gönderiyoruz. Arıtma sonucu oluşan çamurları ise lisanslı yakma tesislerine gönderiyoruz. - Üretim alanlarındaki tezgahlarda oluşan kesme sıvıları (bor yağ) tesiste arıtmakta ve arıtma işlemi sonrası oluşan suyu Evsel Atıksu Aritma Tesisine, kalan yağı ise lisanslı firmalara geri kazanımı sağlanmak üzere gönderiyoruz.
Evsel Atıksu Aritma Tesis	2.500 m ³ /gün atıksu	- Evsel Atıksu Aritma Tesisinde, fabrika sahası ve lojmanlardan kaynaklanan evsel atıksular ve ön arıtılmış endüstriyel ve proses sularını arıtıyoruz. - Tesiste arıtılan suları, sulama suyu olarak da kullanıyoruz. Tesiste arıtılan atıksuyu, Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Tablo 18.2'de belirtilen sınır değerleri sağlayarak Ova Çayı'na deşarj ediyoruz.

2016-2024 Yılları Su Tüketim Verileri					
İçme Suyu Artıma Tesis	2020	2021	2022	2023	2024*
Arıtılan Toplam Ham Su Miktarı (m ³)	1.374.600	1.485.460	1.529.700	1.692.310	1.828.490
Su Tüketimi (m ³)	899.654	938.291	1.030.532	1.235.574	1.345.908
Sulama Suyu (Lojman Sahası (m ³))	132.680	127.510	117.920	174.580	212.720
Toplam Su Tüketimi (m ³)	1.032.334	1.065.801	1.148.452	1.410.154	1.558.628
Kişi Başı Su Tüketimi (m ³ /kişi)	92,64	82,13	75,52	80,31	86,70

* 2024 yılı su tüketim verileri henüz ISO14046 Su Ayak İzi Standardı kapsamında doğrulanmamıştır.

Evsel Atıksu Aritma Tesis ve Atıksu Geri Kazanım Verileri					
İçme Suyu Artıma Tesis	2020	2021	2022	2023	2024
Arıtılan Atıksu Miktarı (m ³)	287.440	320.868	378.138	298.878	321.929
Sulamada Kullanılan Arıtılmış Su Miktarı (m ³)	108.590	94.886	91.335	62.841	131.753
Geri Kazanım Oranı (%)	%38	%30	%24	%21	%41
Kişi Başına Düşen Arıtılmış Atıksu Miktarı (m ³)	29,60	28,09	27,72	19,42	20,74

EKLER

PERFORMANS GÖSTERGELERİ

ÇEVRE PERFORMANSI GÖSTERGELERİ

2024 Yılında Sıfır Atık Yönetim Sistemi ile Elde Edilen Kazançlar

Atık Türü	Depolama Alanı Kazancı (m³)	Enerji Tasarrufu (kWh)	Sera Gazı Salımı Azaltımı (kg)	Kurtarılan Ağaç (adet)	Petrol (varil)	Hammadde Tasarrufu (ton)
Cam	69,32	1.940,90	1.386,36	-	-	55,45
Kağıt	527,74	865.485,40	37.363,64	3.588,60	-	-
Plastik	456,40	1.145.752,14	8.135,75	-	3.234,46	-
Metal	81,22	17.381,51	2.572,03	-	-	35,20

2020-2024 Yılları Arası Yeşil Bayrak Ligi Kriterleri Kazanımları

Kriter	2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024*
Çevre Anketlerine Katılım Oranı	%19	%12	%10	%9
Çevre Farkındalık Düzeyi	%87	%87	%92	%87
Çevre Hedefi Belirleme	%56	%45	%32	%15
Çevre Bilgi Formları	-	-	%19	%21
Çevre Öneri, Görüş ve İyileştirme Sayıları	%9	%13	%7	%5
Çıktı Azaltımı	-	%53	%35	%52
KRYS Girişleri	-	%14	%23	%20
Çevre Denetimlerindeki Bulguların Değerlendirilmesi	-	%84	%94	%92
JIRA Bulgu Kapatma Oranı	-	-	%70	%79
Divert ve Yeniden Kullanım Oranı	-	-	-	%0,41

* Veriler, 05 Haziran 2023 - 05 Haziran 2024 dönemi olan sezonu çalışmalarına aittir.

SOSYAL PERFORMANS GÖSTERGELERİ

Toplam Çalışan Sayısı

Yıl	2020	2021	2022	2023	2024
Sayı	9.711	11.424	13.570	15.385	15.524

Cinsiyet Dağılım Sayısı

Yıl	2020	2021	2022	2023	2024
Kadın	1.355	1.675	2.076	2.474	2.479
Erkek	8.356	9.749	11.494	12.911	13.045

Yabancı Uyruklu Çalışan Sayısı

Yıl	2020	2021	2022	2023	2024
Sayı	2	3	10	26	26

Engelli Çalışan Sayısı

Yıl	2020	2021	2022	2023	2024
Sayı	270	268	274	327	295

İşe Alınan Çalışan Sayısı

Yıl	2020	2021	2022	2023	2024
Müdür Üstü Ünvanlar	8	12	10	4	3
Müdür Altı Ünvanlar	578	2.167	2.995	2.828	1.182

EKLER

PERFORMANS GÖSTERGELERİ

SOSYAL PERFORMANS GÖSTERGELERİ

Kıdem Düzeyine Göre Çalışan Sayısı

Kıdem	2020	2021	2022	2023	2024
0 - 1 yıl	548	2.081	2.854	2.664	1.046
1 - 3 yıl	3.801	2.229	2.414	4.537	5.184
3 - 5 yıl	1.414	2.849	3.393	1.921	2.138
5 - 10 yıl	1.815	1.784	2.077	3.456	4.504
10 - 15 yıl	1.360	1.504	1.672	1.583	1.554
15 + yıl	773	977	1.160	1.224	1.098

Çalışan Olmayan İşçi Sayısı

Yıl	2020	2021	2022	2023	2024
Sayı	Bilinmiyor	Bilinmiyor	8.367	4.851	4.627

Fesih Sayısı

Yıl	2020	2021	2022	2023	2024
Sayı	11	39	101	200	118

Eğitim Düzeyine Göre Çalışan Sayısı

Eğitim Düzeyi	2020	2021	2022	2023	2024
Lisans Üstü	1.821	2.095	2.131	2.325	2.250
Lisans	3.545	4.573	5.771	6.855	6.652
Lisans Altı	4.345	4.756	5.668	6.205	6.622

Yıl	2020	2021	2022	2023	2024
AR-GE Çalışan Sayısı	3.299	3.806	4.345	5.749	5.744

STEM Rollerindeki Çalışan Sayısı

Yıl	2020	2021	2022	2023	2024
Kadın	811	1.092	1.451	1.768	1.760
Erkek	2.382	3.550	4.375	5.131	5.072

Kadın Yönetici Sayısı/Oranı

Yıl	2020	2021	2022	2023	2024
Sayı	138	93	99	118	121
Oran	%18	%19	%18	%20	%20

İş Gücü Devir Oranı

Yıl	2020	2021	2022	2023	2024
Oran	%3,74	%4,69	%6,89	%6,87	%6,75

Esnek Çalışan Sayısı

Yıl	2024
Sayı	7.470

Kuşaklara Göre Çalışan Sayısı

Kuşak	2024
Baby Boomer	20
X Kuşağı	1.148
Y Kuşağı	10.063
Z Kuşağı	4.293

EKLER

PERFORMANS GÖSTERGELERİ

SOSYAL PERFORMANS GÖSTERGELERİ

Eğitim Türleri ve Sayıları

Eğitim Kategorilerimiz	Eğitim Sayılarımız
Teknik Eğitim Sayısı	519
Mühendislik Eğitim Sayısı	163
PLM ve Yazılım Eğitimleri	83
Kişisel Gelişim Eğitim Sayısı	28
Uzmanlık Eğitim Sayısı	55
Yasal Zorunluluk Eğitimleri	28
e-Eğitim Yöntemi ile Verilen Eğitim Sayısı	90

Eğitim Süreleri ve Katılımcı Sayılarımız

Saat/Sayı	2020	2021	2022	2023	2024
Toplam Eğitim Saati	442.331	804.662	931.065	921.606	616.897
Kişi Başı Eğitim Saati	46,67	76,16	74,47	62,22	39,86
Gerçekleşen Eğitim Sayısı (tekil)	649	737	835	844	801
Karşılanan Eğitim Talep Sayısı	116.234	132.025	235.603	334.573	239.260
İştirak ve Alt Yüklenicilerimize Verilen Eğitim Saati	1.240	14.849	7.227	13.151	14.986
İştirak ve Alt Yükleniciler Katılımcı Sayısı	-	-	-	1.890	713

Çalışanlarımızın Almış Olduğu Toplam Eğitim Süresi

Ünvan Grubu	Kişi Başı Eğitim Saati
Teknisyen	50,53
Mühendis	37,02
Uzman	22,21
Yönetici	21,19
Diğer	16,92

Çevre ve Enerji Eğitimleri

Eğitim Adı	Toplam Eğitim Saati
Genel Çevre Bilinci ve Türk Havacılık ve Uzay Sanayii Çevre Yönetim Sistemi Eğitimi	10.041
ISO 14001 Environmental Management System and Environmental Information Forms	8.568
Energy Efficiency Awareness and Energy Management System Familiarization	7.492
Tehlikeli Maddelerin Kara Yoluyla Taşınması	3.776
ISO 14064:2018 Sera Gazı Emisyonları ve Kurumsal Karbon Ayak İzi Bilgilendirme Eğitimi	1.253
Tehlikeli Madde Kabul, Boşaltma ve Yükleme İşlemleri	150
Patlayıcı Maddelerin Taşınması	36

EKLER

PERFORMANS GÖSTERGELERİ

SOSYAL PERFORMANS GÖSTERGELERİ

İSG Eğitimleri					
Eğitim Adı	2020	2021	2022	2023	2024
ISO 45001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi Farkındalık Eğitimi*	-	-	1.110	10.366	1.789
İlkyardım Eğitimi	41	230	386	440	463
İşitmenin Korunması Eğitimi	278	338	461	500	263
Kapalı Alanlarda Emniyet ve Sağlık Eğitimi	31	32	35	78	54
Solunum Koruyucu Cihazlar Eğitimi	2.134	1.379	1.672	806	1.013
Temel İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi	1.469	5.056	2.734	10.626	5.113
Tehlikeli Kimyasalların Güvenli Kullanımı ve Depolanması Eğitimi	128	3.693	1.614	736	308
TUSAŞ Dışı Görevlendirmelerde İSG Gerekliklikleri Eğitimi*	-	-	-	4.084	6.052
Yüksekte Çalışma Eğitimi	82	108	170	169	117

* ISO 45001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi Farkındalık Eğitimi 2022 yılında, TUSAŞ Dışı Görevlendirmelerde İSG Gerekliklikleri Eğitimi ise 2023 yılında düzenlenmeye başlanmıştır.

EKONOMİK PERFORMANS GÖSTERGELERİ

AR-GE Projeleri Sayıları					
Yıl	2020	2021	2022	2023	2024
Tamamlanan AR-GE Projesi Sayısı	156	165	168	184	211
Tamamlanan Dış Kaynak ile Finanse Edilen AR-GE Projesi Sayısı	27	29	29	31	33
Tamamlanan Özkaynak ile Finanse Edilen AR-GE Projesi Sayısı	129	136	139	153	178
Devam Eden AR-GE Projesi Sayısı	89	102	114	116	107
Devam Eden Dış Kaynak ile Finanse Edilen AR-GE Projesi Sayısı	30	33	35	41	56
Devam Eden Özkaynak ile Finanse Edilen AR-GE Projesi Sayısı	59	69	79	75	51

Devam Eden Özkaynak AR-GE Projelerinin Sınıfları					
Yıl	2020	2021	2022	2023	2024
Kavramsal Tasarım ve Geliştirme Projesi	18	21	33	35	17
Araştırma ve Teknoloji Geliştirme Projesi	22	23	22	19	26
Teknoloji Merkezi Projeleri	19	25	24	21	8

AR-GE Harcamaları					
Yıl	2020	2021	2022	2023	2024
Toplam AR-GE Harcaması (TL)	2,6 milyar	4,3 milyar	12,5 milyar	28,1 milyar	51,4 milyar
Toplam AR-GE Harcamasının Ciroya Oranı (%)	40,50	35,55	48,6	49,6	50,9
Özkaynak AR-GE Harcaması (TL)	712,2 milyon	1,2 milyar	3,3 milyar	6 milyar	7,9 milyar
Özkaynak AR-GE Harcamasının Ciroya Oranı (%)	10,9	10,42	12,9	10,61	7,9

EKLER

GRI İÇERİK İNDEKSİ

GRI STANDARDI	AÇIKLAMALAR	YER
Kurumsal Profil		
GRI 2: Genel Açıklamalar 2021	2-1 Organizasyon detayları	Rapor Hakkında, Organizasyon Yapımız / Ortaklık Yapımız, Bir Bakışta Türk Havacılık ve Uzay Sanayii
	2-2 Sürdürülebilirlik raporlamasına dahil edilen kuruluşlar	Rapor Hakkında
	2-3 Raporlama periyodu, sıklığı ve irtibat noktası	Rapor Hakkında, surdurulebilirlik@tai.com.tr
	2-4 Bilgilerin yeniden ifade edilmesi	Yeniden düzenlenen bir beyan bulunmamaktadır.
	2-5 Dış denetim	Bağımsız Sınırlı Güvence Raporu
	2-6 Faaliyetler, değer zinciri ve diğer iş ilişkileri	Faaliyet Alanlarımız
	2-7 Çalışanlar	Değer Katan İnsan Kaynaklarımız, Performans Göstergeleri
	2-8 Çalışan olmayan işçiler	Sosyal Performans Göstergeleri
	2-9 Yönetim yapısı ve bileşimi	Organizasyon Yapımız, Komitelerimiz ve Sürdürülebilirlik Yönetişimiz
	2-10 En yüksek yönetim organının atanması ve seçilmesi	Komitelerimiz ve Sürdürülebilirlik Yönetişimiz
	2-11 En yüksek yönetim organının başkanı	https://www.tusas.com/kurumsal/yonetim
	2-12 Etkilerin yönetimini denetlemede en yüksek yönetim organının rolü	Güçlü Sürdürülebilirlik Performansımız, Komitelerimiz ve Sürdürülebilirlik Yönetişimiz
	2-13 Etkilerin yönetilmesi için sorumluluk yetkisinin verilmesi	Güçlü Sürdürülebilirlik Performansımız, Komitelerimiz ve Sürdürülebilirlik Yönetişimiz
	2-14 Sürdürülebilirlik raporlamasında en yüksek yönetim organının rolü	Komitelerimiz ve Sürdürülebilirlik Yönetişimiz
	2-15 Çıkar çatışmaları	Etik ilkelerimiz, https://www.tusas.com/kurumsal/hakkimizda , https://www.tusas.com/kurumsal/hakkimizda/etik-ilkelerimiz

GRI STANDARDI	AÇIKLAMALAR	YER
GRI 2: Genel Açıklamalar 2021	2-16 Kritik konuların iletişimi	Komitelerimiz ve Sürdürülebilirlik Yönetişimiz
	2-17 En yüksek yönetim organının kolektif bilgisi	https://www.tusas.com/kurumsal/yonetim
	2-18 En yüksek yönetim organının performansının değerlendirilmesi	Komitelerimiz ve Sürdürülebilirlik Yönetişimiz
	2-19 Ücretlendirme politikaları	Ücretlendirme Politikası , Tüm çalışanlara yönelik kapsamlı sosyal haklar , Global eşitlik, çeşitlilik ve kapsayıcılık
	2-20 Ücretin belirlenmesi süreci	Ücretlendirme Politikamız
	2-21 Yıllık toplam tazminat oranı	Bu bilgi, gizlilik açısından paylaşılmamaktadır.
	2-22 Sürdürülebilir kalkınma stratejisine ilişkin açıklama	Yönetimin Mesajı, Komitelerimiz ve Sürdürülebilirlik Yönetişimiz, Misyonumuz, Vizyonumuz, Değerlerimiz, Sürdürülebilirlik Hedeflerimiz
	2-23 Politika taahhütleri	Yönetimin Mesajı, Sürdürülebilirlik Yolculuğumuz
	2-24 Politika taahhütlerinin yerleştirilmesi	Komitelerimiz ve Sürdürülebilirlik Yönetişimiz
	2-25 Olumsuz etkileri düzeltme süreçleri	Kurumsal Yönetim, Risk Yönetimi, Süreç Yönetimi, Paydaş Haritamız ve Paydaş İletişimimiz
	2-26 Tavsiye alma ve endişeleri dile getirme mekanizmaları	Komitelerimiz ve Sürdürülebilirlik Yönetişimiz, Etik Kurulumuz ve Etik Hat
	2-27 Yasa ve düzenlemelere uyum	Raporlama döneminde yasa ve yönetmeliklere uyumsuzluk cezası alınmamıştır.
	2-28 Üyelik dernekleri	Üyeliklerimiz ve Desteklediğimiz Kuruluşlar
	2-29 Paydaş katılımı yaklaşımı	Paydaş Haritamız, Paydaş İletişimimiz
	2-30 Toplu iş sözleşmeleri	Şirketimiz bünyesinde toplu sözleşme uygulaması bulunmamaktadır.

EKLER

GRI İÇERİK İNDEKSİ

GRI STANDARDI	AÇIKLAMALAR	YER
Öncelikli Konular		
GRI 3: Öncelikli Konular 2021	3-1 Öncelikli konuların belirlenme süreci	Sürdürülebilirlik Hedeflerimiz
	3-2 Öncelikli konuların listesi	Sürdürülebilirlik Hedeflerimiz
Ekonomik Performans		
GRI 3: Öncelikli Konular 2021	3-3 Öncelikli konuların yönetimi	Sürdürülebilirlik Hedeflerimiz
GRI 201: Ekonomik Performans 2016	201-1 Üretilen ve dağıtılan doğrudan ekonomik değer	Performans Göstergeleri
	201-2 İklim değişikliğinden kaynaklanan finansal etkiler ve diğer riskler ve fırsatlar	Çevre Yönetimi ve İklim Değişikliği Uygulamalarımız, Risk Yönetimi
Tedarik Zinciri Yönetimi		
GRI 3: Öncelikli Konular 2021	3-3 Öncelikli konuların yönetimi	Sürdürülebilir Tedarik Zincirimiz, https://www.tusas.com/kurumsal/tedarik-musteri
Enerji ve Emisyon Yönetimi		
GRI 3: Öncelikli Konular 2021	3-3 Öncelikli konuların yönetimi	Enerji Yönetimimiz
GRI 302: Enerji 2016	302-1 Organizasyon içindeki enerji tüketimi	Çevre Yönetimi ve İklim Değişikliği Faaliyetlerimiz
	302-4 Enerji tüketiminin azaltılması	Çevre Yönetimi ve İklim Değişikliği Faaliyetlerimiz
Su Yönetimi		
GRI 3: Öncelikli Konular 2021	3-3 Öncelikli konuların yönetimi	Çevre Yönetimi ve İklim Değişikliği Faaliyetlerimiz

GRI STANDARDI	AÇIKLAMALAR	YER
GRI 303: Su ve Atıksular 2018	303-1 Ortak bir kaynak olarak suyla etkileşimler	Çevre Yönetimi ve İklim Değişikliği Faaliyetlerimiz, https://www.tusas.com/kurumsal/vizyon-misyon
	303-2 Su tahliyesi ile ilgili etkilerin yönetimi	Çevre Yönetimi ve İklim Değişikliği Faaliyetlerimiz, https://www.tusas.com/kurumsal/vizyon-misyon
	303-3 Su çekimi	Çevre Yönetimi ve İklim Değişikliği Faaliyetlerimiz, https://www.tusas.com/kurumsal/vizyon-misyon
	303-4 Su Deşarjı	Çevre Yönetimi ve İklim Değişikliği Faaliyetlerimiz, https://www.tusas.com/kurumsal/vizyon-misyon
	303-5 Su Tüketimi	Çevre Yönetimi ve İklim Değişikliği Faaliyetlerimiz, https://www.tusas.com/kurumsal/vizyon-misyon
Biyoçeşitlilik		
GRI 3: Öncelikli Konular 2021	3-3 Öncelikli konuların yönetimi	Biyoçeşitliliğe Saygımız
GRI 304: Biyoçeşitlilik 2016	304-1 Korunan alanlar ve korunan alanlar dışında yüksek biyolojik çeşitlilik değerine sahip alanlar içinde veya bunlara bitişik olan, sahip olunan, kiralanan, yönetilen işletme sahaları	Biyoçeşitliliğe Saygımız
Çevre Yaklaşımımız		
GRI 3: Öncelikli Konular 2021	3-3 Öncelikli konuların yönetimi	Çevre Yönetimi ve İklim Değişikliği Uygulamalarımız
GRI 305: Emisyonlar 2016	305-1 Doğrudan (Kapsam 1) Sera Gazı Emisyonları	Çevre Yönetimi ve İklim Değişikliği Uygulamalarımız
	305-2 Enerji Dolaylı (Kapsam 2) Sera Gazı Emisyonları	Çevre Yönetimi ve İklim Değişikliği Uygulamalarımız
	305-5 Sera Gazı Emisyonlarının Azaltılması	Çevre Yönetimi ve İklim Değişikliği Uygulamalarımız

EKLER

GRI İÇERİK İNDEKSİ

GRI STANDARDI	AÇIKLAMALAR	YER
Atık Yönetimi		
GRI 3: Öncelikli Konular 2021	3-3 Öncelikli konuların yönetimi	Çevre Yönetimi ve İklim Değişikliği Faaliyetlerimiz
GRI 306: Atık 2020	306-1 Atık oluşumu ve atıkla ilgili belirgin etkiler	Çevre Yönetimi ve İklim Değişikliği Faaliyetlerimiz
	306-2 Atıkla ilgili belirgin etkilerin yönetimi	Çevre Yönetimi ve İklim Değişikliği Faaliyetlerimiz
	306-3 Üretilen atık	Çevre Yönetimi ve İklim Değişikliği Faaliyetlerimiz
	306-5 Bertaraf edilen atıklar	Çevre Yönetimi ve İklim Değişikliği Faaliyetlerimiz
GRI 3: Öncelikli Konular 2021	3-3 Öncelikli konunun yönetimi	Çevre Yönetimi ve İklim Değişikliği Faaliyetlerimiz
İş Sağlığı ve Güvenliği		
GRI 3: Öncelikli Konular 2021	3-3 Öncelikli konuların yönetimi	İş Sağlığı ve Güvenliği
GRI 403: İş Sağlığı ve Güvenliği 2018	403-1 İş sağlığı ve güvenliği yönetim sistemi	İş Sağlığı ve Güvenliği
	403-2 Tehlike tanımlama, risk değerlendirmesi ve olay araştırması	İş Sağlığı ve Güvenliği
	403-3 İş sağlığı hizmetleri	İş Sağlığı ve Güvenliği
	403-4 İSG süreçlerine işçi katılımı, danışma ve iletişim yöntemleri	İş Sağlığı ve Güvenliği
	403-5 İşçi sağlığı ve güvenliği konusunda işçi eğitimi	İş Sağlığı ve Güvenliği
	403-6 İşçi sağlığının geliştirilmesi	İş Sağlığı ve Güvenliği
	403-7 İş ilişkileriyle doğrudan bağlantılı iş sağlığı ve güvenliği etkilerinin önlenmesi ve azaltılması	İş Sağlığı ve Güvenliği
	403-8 İş sağlığı ve güvenliği yönetim sistemi kapsamındaki işçiler	İş Sağlığı ve Güvenliği
	403-9 İşle ilgili yaralanmalar	İş Sağlığı ve Güvenliği
	403-10 İşle ilgili hastalık	İş Sağlığı ve Güvenliği

GRI STANDARDI	AÇIKLAMALAR	YER
Kariyer ve Yetenek Yönetimi		
GRI 3: Öncelikli Konular 2021	3-3 Öncelikli konuların yönetimi	https://kariyer.tusas.com/
GRI 404: Eğitim ve Öğretim 2016	404-1 Çalışan başına yıllık ortalama eğitim saati	Akademi Faaliyetlerimiz
	404-2 Çalışan gelişimini destekleyen yetenek yönetimi ve öğrenim programları	Değer Katan İnsan Kaynaklarımız
	404-3 Düzenli performans ve kariyer gelişimi incelemeleri alan çalışanların yüzdesi	Değer Katan İnsan Kaynaklarımız, Akademi Faaliyetlerimiz
Fırsat Eşitliği ve Çeşitlilik		
GRI 3: Öncelikli Konular 2021	3-3 Öncelikli konuların yönetimi	Tersine Beyin Göçü, Global Eşitlik, Çeşitlilik ve Kapsayıcılık
GRI 405: Çeşitlilik ve Fırsat Eşitliği 2016	405-1 Yönetim organlarının ve çalışanların çeşitliliği	Tersine Beyin Göçü, Global Eşitlik, Çeşitlilik ve Kapsayıcılık
Ürün Kalite ve Güvenliği		
GRI 3: Öncelikli Konular 2021	3-3 Öncelikli konunun yönetimi	
GRI 416: Müşteri Sağlığı ve Güvenliği 2016	416-1 Ürün ve hizmet kategorilerinin sağlık ve güvenlik üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesi	Kalite Yönetimimiz, https://www.tusas.com/kurumsal/vizyon-misyon
Bilgi Güvenliği		
GRI 3: Öncelikli Konular 2021	3-3 Öncelikli konuların yönetimi	https://www.tusas.com/kurumsal/vizyon-misyon
GRI 418: Müşteri Gizliliği 2016	418-1 Müşteri gizliliğinin ihlali ve müşteri verilerinin kayıpla ilgili kanıtlanmış şikayetler	Bilgi Teknolojileri, https://www.tusas.com/kurumsal/vizyon-misyon

EKLER

GRI İÇERİK İNDEKSİ

GRI STANDARDI	AÇIKLAMALAR	YER
Teknoloji ve İnovasyon		
GRI 3: Öncelikli Konular 2021	3-3 Öncelikli konuların yönetimi	Teknoloji ve İnovasyon, https://www.tusas.com/kurumsal/vizyon-misyon , https://www.tusas.com/inovasyon-teknoloji/inovasyon-ve-teknoloji , https://www.tusas.com/inovasyon-teknoloji/teknoloji-yol-haritasi , https://www.tusas.com/inovasyon-teknoloji/teknoloji-merkezleri
AR-GE Yönetimi		
GRI 3: Öncelikli Konular 2021	3-3 Öncelikli konuların yönetimi	AR-GE Yönetimimiz, https://www.tusas.com/uzay-ar-g-e-projeleri
Patent		
GRI 3: Öncelikli Konular 2021	3-3 Öncelikli konuların yönetimi	Patent Mühendisliğimiz
Yerleştirme		
GRI 3: Öncelikli Konular 2021	3-3 Öncelikli konuların yönetimi	Yerleştirme Faaliyetlerimiz
Bilgi Teknolojileri		
GRI 3: Öncelikli Konular 2021	3-3 Öncelikli konuların yönetimi	Bilgi Teknolojilerimiz, https://www.tusas.com/kurumsal/vizyon-misyon
Kalite		
GRI 3: Öncelikli Konular 2021	3-3 Öncelikli konuların yönetimi	Kalite Yönetimimiz, https://www.tusas.com/kurumsal/vizyon-misyon
Emniyet		
GRI 3: Öncelikli Konular 2021	3-3 Öncelikli konuların yönetimi	Havacılık Emniyetimiz, https://www.tusas.com/kurumsal/vizyon-misyon

TÜRK HAVACILIK UZAY SANAYİİ

TUSAŞ - TÜRK HAVACILIK VE UZAY SANAYİİ A.Ş.

Fethiye Mah. Havacılık Blv. No: 17 06980

Kahramankazan, Ankara/Türkiye

Tel: +90 312 811 18 00

Fax: +90 312 811 14 25

www.tusas.com

turkishaerospace

tusas_tr